

تاقیگه و شروقه کرنا پشکینین

گهیزیشکمر

منتدی إقرأ الثقافی

www.iqra.ahlamontada.com

بهرگت
ئیکت

نقیسین

ره یان سه دیق سلیقانه یه لمر

تاقىگەھ و شروڧە كرنا پشكنىن پزىشكى
بەرگى ئىككى

رەيان سەدىق سلىقانىيى

نافى پەرتووكى: تاقىگەھ و شىۋەكرنا پىشكىننىن پزىشكى

نقىسېن: پەيان سەدىق سلىفانەيى

بابەت: تەندىرۋستى - پزىشكى

ژمارا بەرگى: بەرگى ئىككى

پىداچوونا زانستى: چەندىن نوۋدارىن ئايىبەتەند

پىداچوونا زامانى: سەسەن حاجى

دىزاينا نافەرووكى: پەيان سەدىق سلىفانەيى

ژمارا چاپىن: چاپا دوويى (2022)

تىراژ: 1000 دانە

بها (نرخ): بىست هزار دىنار - 20,000 دىنار (بەرگى ئىككى + بەرگى دوويى)

ژمارا سپاردنى: (D - / 2676 / 22) ژ رىفەبەرييا پەرتووكاينىن گشتى / دھوك.

+964 750 729 6080

Parezbookshop

Parez.bookshop@gmail.com

دھوك - ناكلا بازارى - بەرانبەر سېلەما نەمىزىز

ھەر و بىرلەن پەرتووكى دەرىجىلىك پەرتووكاينا پارىز ئاگەن.

ماھىت چاپ و بەلەفكرلىق بۇ پەرتووكاينا پارىز و خودالىق پەرتووكى د پاراستى نە.

ب ھىچ پەنگەكى پىك ناھىتە دان ب بەلەفكرنا پەرتووكى ب شىۋەيى

دەنگ يان پى دى ئىف يان بەلەفكرنا بابەتتىن دناف پەرتووكى دال سايت و تورىن كۈمەلايەتى

پیشہ کی

ژ بہر ھہ ژارییا پھرتووکخانہ یا کوردی ل دھفہرا مہ د بیافنی پزیشکیدا، گہلک جاران پندفی پھرتووکھکا ب فی شیوہیی دبووم، لی ل چ جهان ب دەست من ئەدکەفت و من گەلەک دڤیا پھرتووکھکا ب فی شیوہیی ھەبیت. دەمن من زانی ئەز پندڤیمە و نینە و کەسین وەکی من دئی پندفی قئی بن من ھەولدا ئەو ڤالاهییا د پھرتووکخانہ یا مەدا ھەی ئەز پڤر بکەم و خواندەڤان ب گشتی و قوتابی و دەرچووین بەشی زانستی و پزیشکی ب تایبەتی مڤایی ژئی ببینن.

د بەرگی ټیکئی یڤ پھرتووکیدا من یا ھەولدا یڤ زمانەکی ساکار و سادە بەحس ل ژمارە یەکا ھەرە ژۆر ژ پشکنین تاقیگەھن یڤ پزیشکی بکەم و شۆڤە بکەم، من د پھرتووکیدا ب شیوہ یەک گشتی بەحس ل پشکنین گرنک و بەرەلای و دەگمەن یا کری، بەرگی ټیکئی ژ پھرتووکی ژ حەفت بەشین سەرەکی پتکدھیت ژ وان بەشین (Hematology Tests, Serology Tests, Infections

Disease Tests, Tumor Markers Test, Hormone Tests, Virology Tests, Vitamin Tests) ھەرەسا ھەر بەشەک ژ کۆمەکا ھەرە ژۆر ژ پشکنین گرنک و بەرەلای و دەگمەن پتکدھیت و ھەر پشکنینەک من ب شیوہ یەکی تیر و تەسەل شۆڤە کرییە ل گەل پزێڤە یڤ ناسایی یڤ پشکنین و ھۆکار یڤ دبنە ئەگەر ئی بلندبوون و کیمبوونا پزێڤە یا ئەنجام یڤ پشکنین و ھەرەسا نیشانیڤ بلندبوون و کیمبوونا پزێڤە یا ئەنجام یڤ پشکنین و ڤامانا ئەنجام یڤ پشکنین و شیوازیڤ نفیسینا ھەر پشکنینەکی و نەری کەنگی و بۆچی پندڤیە ھەر پشکنینەک بەیتە ئەنجامدان و... ھتد. ھەردیسەن د بەرگی دوویڤ ژ پھرتووکی دا من ل بەشین یازدی، دوازدی، سیزدی و چاردی ب شیوہ یەکی تیر و تەسەل بەحس ل خوین کیشانی کریە و ھەمی پزێڤە و ناریشە یڤ د کریارا خوینکیشانیڤا دھینە پرویدان بەحس کرینە ب شیوہ یەکی گەلەک بەرفرەھ و ب شیوہ یەکی تیر و تەسەل بەحس ل ناساندنا جۆر یڤ تیۆیا و چاوانییا بکارھینانی ل دویف جۆر یڤ جودا یڤ پشکنین کریە و... ھتد، و ھەرەسا بەحس کرنا نامیر یڤ گرنک یڤ پزیشکی یڤ تاقیگەھن و... ھتد، و ھەرەسا ھندەک نامۆزگاری و پزانیڤین گەلەک گرنک ب شیوہ یەکی زانستی و ئەکادیمی بەحس کرینە.... ئەڤ پھرتووکە ب تئی ژ بۆ قوتابی و دەرچووین بەشین زانستی و پزیشکی نینە، بەلکو ھەتا کەسین ناسایی ژئی دشین مڤایی ژئی ببینن، ژ بہر کو من پتکۆل کریە ل دەمن خواندنا پھرتووکی ھەمی کەس ټیگەھن و مڤایی ژئی وەر بگرن، بەلئ ب تایبەت قوتابی و دەرچووین بەشین زانستی و پزیشکی دشین ژۆر مڤایەکی مەزن ژ پھرتووکی وەر بگرن و ژئی ڤیر بڤن... ل دووماھیڤی ھیفیدارم من شیابیت پیچەک ژ ڤالاهییا پھرتووکخانہ یا کوردی و ب تایبەت بادینی ژ بۆ زانستی پزیشکی ب زمانئ شریڤی کوردی پڤر بکەم.

پەیان سەدیق سلێمانی

2021/5/2

ناۋەپۈك

3.....	پىشەكى
111.....	بەشى ئىككى
11.....	پىشكىيىن نەخۋىيىن خوينى
11.....	Hematology Tests
12.....	پىشكىنا گىشتى يا پىككەتەيىن خوينى Complete Blood Count (CBC) Test
13.....	رېژەيا خوينى Hemoglobin (HB)
16.....	خروڭكىن سۆرپىن خوينى Red Blood Cell (RBC)
18.....	خروڭكىن سىيىن خوينى White Blood Cell (WBC)
20.....	پەركىن خوينى Platelets
22.....	پىشكىنا جۆرى خوينى Blood Group Test
22.....	فاكتەرى پىس Rh Factor
25.....	پىشكىنا رېژەيا نىشتنا خروڭكىن سۆر ESR Test
28.....	پىشكىنا دەمى خوينبەربوونى Bleeding Time (BT) Test
29.....	پىشكىنا دەمى خوينمەيىن Clotting Time (CT) Test
30.....	پىشكىنا پىرۋىنى D.Dimer
34.....	پىشكىنا تىكراپا دەمى تەرخانكرى بۆمەيىنا خوينى PT Test
34.....	International Normalised Ratio (INR) Test
36.....	پىشكىنا شىان و دەمى ھىماركرىيى خوينمەيىن PTT Test
39.....	پىشكىنا كۆمبىس Coombs Test
40.....	پىشكىنا Direct Coombs
41.....	پىشكىنا Indirect Coombs

44..... بەشى دوۋى

44..... پىكىنىن سىرۋولۋى

44..... Serology Tests

45..... C-reactive protein (CRP) Test پىكىنىن ھەۋىرەن د ناپ لەشدا

48..... ASOT Test / Strep پىكىنىن دەستىشانىرەن دۋەتەن بەكتىر

50..... Rose Bengal (Brucella) Test پىكىنىن (ھەم المالتا)

52..... Typhoid Fever (Widal Test) پىكىنىن گرەنەتە

54..... بەشى سىن

54..... پىكىنىن نەخۋىيەن ھەۋىرەن

54..... Infections Disease Tests

55..... Helicobacter Pylori / H. Pylori پىكىنىن بەكتىر گەدە

58..... Urea Breath Test پىكىنىن ھەۋىي ژ بۇ بەكتىر گەدە

63..... Toxoplasma gondii Test پىكىنىن نەخۋىيەن پىكىن

67..... Syphilis Test / Syphilis پىكىنىن

70..... Gonorrhea Test / Gonorrhea پىكىنىن

74..... Chlamydia Test پىكىنىن كلامىدىا

80..... Malaria Test پىكىنىن مەلارىي

85..... بەشى چارى

85..... پىكىنىن گىرەن (اۋرام)

85..... Tumor Marker Tests

86..... CA-125 Test پىكىنىن پەنچەشەنرە ھىلەكەدانى

90..... CA 15-3 Test پىكىنىن پەنچەشەنرە سىنگى

94.....	CA 19-9 Test	پىكىنىنا پەنجەشەرا پەنكرىاسى
99.....	Alpha Fetoprotein Tumor Marker Test - AFP	پىكىنىنا
104.....	Carcinoembryonic Antigen Test - CEA	پىكىنىنا
107.....	Prostate-Specific Antigen (PSA) Test	پىكىنىنا پىرۇستاتان
108.....	Total PSA	
108.....	Free PSA	
112.....	Beta 2 Microglobulin Tumor Marker Test - B2M	پىكىنىنا
114.....		بەشى يىنجى
114.....		پىكىنىن ھۆرمۇنان
114.....		Hormones Test
115.....	(Thyroid Gland - الغدة الدرقية)	پىكىنىن ھۆرمۇن پىژىنا پەرىزاد
115.....	Thyroid Stimulating Hormone (TSH) Test	
115.....	Triiodothyronine (T3) Test	
115.....	Thyroxine (T4) Test	
120.....	Calcitonin Test	پىكىنىنا كالىتۇنىن
124.....	Testosterone Test	پىكىنىنا ھۆرمۇن نىرىنە
124.....	Free Testosterone	
124.....	Total Testosterone	
130.....	Luteinizing Hormone Test - LH	پىكىنىنا ھۆرمۇن LH
135.....	Follicle-Stimulating Hormone Test - FSH	پىكىنىنا ھۆرمۇن FSH
139.....	Prolactin Test	پىكىنىنا ھۆرمۇن شىرى
142.....	β -hCG Test	پىكىنىنا ھۆرمۇن دووگىانبوونى
147.....	Epinephrine Test	پىكىنىنا ھۆرمۇن ئىنفىرىن
149.....	Catecholamine Tests	پىكىنىن كاتىكۆلامىن

150.....	Epinephrine	پشكىنىنا ھۆرمۇنى پاراسايرۆيد
150.....	Norepinephrine	پشكىنىنا ھۆرمۇنى ئىرىسرۆپۆيتىن
150.....	Dopamine	پشكىنىنا پروجىسترون
153.....	Parathyroid Hormone (PTH) Test	پشكىنىننى گروپى ھۆرمۇنىن ئىستروچىن
156.....	Erythropoietin (EPO) Test	پشكىنىنا
158.....	Progesterone Test	پشكىنىنا
163.....	Estrogen Levels Test	پشكىنىنا
163.....	Estrone	پشكىنىنا
163.....	Estriol	پشكىنىنا
169.....	Estradiol (E2) Test	پشكىنىنا
172.....	Anti-Müllerian Hormone Test - AMH	پشكىنىنا ھۆرمۇنى
175.....	Troponin I Test - I	پشكىنىنا تروپونىن I
181.....	Ferritin Test	پشكىنىنا ئاسنى كۆگەھىرى
185.....	Aldosterone (ALD) Test	پشكىنىنا ھۆرمۇنى ئەلدۆسترون
190.....	Renin Test	پشكىنىنا رېنىن
194.....	Growth Hormone Test	پشكىنىنا ھۆرمۇنى گەشەيى
199.....	IGBP-3	پشكىنىنا
200.....	IGF-1	پشكىنىنا ھۆرمۇنى
205.....	DHEAS	پشكىنىنا ھۆرمۇنى
210.....	Adrenocorticotrophic Hormone Test - ACTH	پشكىنىنا
215.....	Insulin Test	پشكىنىنا ھۆرمۇنى ئەنسولين
219.....	Cortisol Test	پشكىنىنا كۆرتىزول

224.....	بەشى شەشى
224.....	پىشكىنننن فائىرۇسان
224.....	Virology Tests
225.....	پىشكىننا فائىرۇسنىن جگەرى Hepatitis (A,B,C,D,E) Virus Test
226.....	فائىرۇسنى جگەرى ژ جۆرى A
226.....	فائىرۇسنى جگەرى ژ جۆرى B
227.....	فائىرۇسنى جگەرى ژ جۆرى C
227.....	فائىرۇسنى جگەرى ژ جۆرى D
227.....	فائىرۇسنى جگەرى ژ جۆرى E
230.....	پىشكىننا فائىرۇسنى Human Immunodeficiency Virus Test - HIV
230.....	Antibody Test
231.....	HIV Antibody/Antigen Test
231.....	HIV Viral Load
235.....	پىشكىننا زىكا فائىرۇس Zika Virus Test
238.....	پىشكىننا فائىرۇسنى Human Papillomavirus Test - HPV
242.....	پىشكىننا فائىرۇسنى ھېرپس Herpes (HSV) Test
243.....	HSV-1
243.....	HSV-2
247.....	پىشكىننا فائىرۇسنى Respiratory Syncytial Virus Tests - RSV
250.....	پىشكىننا فائىرۇسنى Measles and Mumps
254.....	بەشى ھەفتى
254.....	پىشكىننننن فېتامېنان
254.....	Vitamin Tests

255.....	پشکینا فیتامین D
260.....	پشکینا فیتامین B12
264.....	پشکینا فیتامین E
268.....	پشکینا ترش فوَلِک Folic Acid Test
272.....	پشکینا فیتامین A
Error! Bookmark not defined.5.....	کورتیه ک ژ ژانا نفیسهر و بهر ه فکه ری پهر تووکی

بەش ئىكەن

پىشكىننىڭ نە خۇشەيىنىڭ خۇيىنىڭ

Hematology Tests

Dep. Hematology Tests

پشكنينا گشتى يا پىكهاته يىن خوينى Complete Blood Count (CBC) Test

پشكنينا گشتى يا پىكهاته يىن خوينى ب رىكا ئاميرى Coulter ي دەيتە ئەنجامدان ژ بۇ پىشانان پىكهاته يىن خوينى يىن جودا، پشكنينا گشتى يا پىكهاته يىن خوينى ھاريكارە ژ بۇ دياركرن و دەستىشانكرنا چەندىن جۆرىن جودا ژ نەخۇشىيىن خوينى ژ وان وەكى: ھەوكرن، نەخۇشىيىن گرئدايى مەژيىن ھەستى، سالاسىميا، كىمىيا ئاسنى، ...ھتد. ئاميرى Coulter ي د ماوہيەكى گەلەك كورتدا كۆمەكا پشكنينان پىكھە ئەنجامدەت. پشكنين برىتىنە ژ:

- پىشانان رىژەيا ھىمۆگلوبىنى HGB.
- پىشانان رىژەيا خوينى HCT.
- پىشانان رىژەيا خرۆكىن سۆر يىن خوينى RBC.
- پىشانان تىكرپا قەبارەيىن خرۆكىن سۆر يىن خوينى MCV.
- تىكرپا رىژەيا ھىمۆگلوبىنى د خرۆكەكا سۆردا MCH.
- تىكرپا خەستىيا ھىمۆگلوبىنى د خرۆكەكا سۆردا MCHC.
- رىژەيا گوھۆرىنا قەبارەيىن خرۆكىن سۆر RDW.
- پىشانان خرۆكىن سىي يىن خوينى WBC.
- پىشانان رىژەيا مۆنۆسايتا MID.
- پىشانان رىژەيا گرانيۆلوسايتا GRA.
- پىشانان رىژەيا لىمفوسايتا LYM.
- پىشانان رىژەيا پەركىن خوينى PLT.
- پىشانان قەبارەيىن پەركىن خوينى MPV.
- فرەھبوونا دابەشبوونا پەركىن خوينى PDW.
- پىشانان تىكرپا خەستىيا پەركىن مەزىتىن خوينى LPCR.

4. نەخۇشىيا Polycythemia Vera
5. بكارهينانا ھندەك ژ جۆرتىن دەرمانان.

ھۆكارىن دىنە ئەگەرى كىمبوونا رېژەيا ھىمۆگلوبىنى:

1. كىم خوينى Anemia
2. دووگيانبوون.
3. كىمىيا مادەيى ئاسنى Iron deficiency
4. خوينبەربوون.
5. نەخۇشىيىن گرىدايى گولچىسكان.
6. سالاسىميا.
7. ھەوكرن.
8. شىرپەنجا خوينى.
9. كىمىيا فېتامىن B12 (Vitamin B-12 deficiency)

كەنگى پىدقۇيە پشكىنىا ھىمۆگلوبىنى بھىتە ئەنجامدان؟

ل دەمى ھەبوونا نىشانىن بلندبوون يان كىمبوونا رېژەيا ھىمۆگلوبىنى پىدقۇيە پشكىنىا ھىمۆگلوبىنى بھىتە ئەنجامدان.

نىشانىن بلندبوونا رېژەيا ھىمۆگلوبىنى:

1. خوينبەربوونا دقنى.
2. سەرئىشان.
3. ھەستكرن ب نەئارامىيى.
4. خوھدانە كا زۆر.
5. ئىشانا دەست و پىيان.
6. خورىان.

نېشانىن كىمبۇونا رېژەيا ھېمۇگلوبىنى:

1. كىزىپوون.
2. مائىدىپوون.
3. بەردەوام ھەستىكىن پ لاۋازپوونى.
4. سىنگىتىشان.
5. سەرتىشان.
6. بلەز لىدانا لىدائىن دلى.
7. ھەبۇونا ئاستەنگان ل دەمى ھەناسەدانى.
8. ۋەرمىتا دەست و پىيان.
9. ھەستىكىن پ سەرمائىن دەست و پىياندا.
10. زەربۇونا پىستى لەشى.

ب قى ياساين د شىاندائە رېژەيا ھېمۇگلوبىنى بگوھۆپىن ژ بۇ رېژەيا خوينى ب رېژەيا سەدى %

رېژەيا ھېمۇگلوبىنى * 6.25 = رېژەيا خوينى ب سەدى %

پىشكىننا ھېمۇگلوبىنى ب فان شىۋازان دەيتە نقىسىن:

● Hemoglobin Test

● Hemoglobin

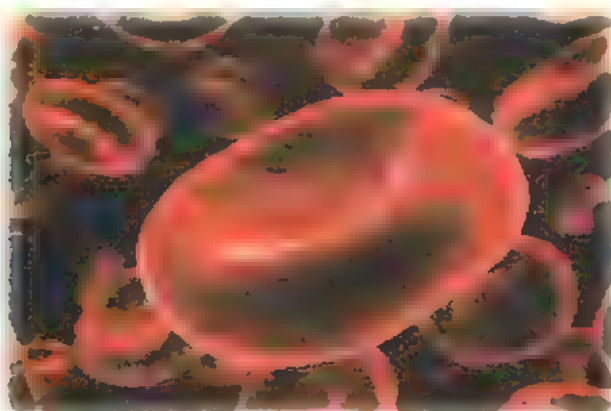
● Hb

● HgB Test

● Hb Test

خروڭكىن سۆرۈن خوينى (Red Blood Cell (RBC

خروڭكىن سۆرۈن خوينى نى ئافىن تەرىپى **خروڭكىن سىستېمىسى خوينى** ئافىن تەرىپى، خروڭكىن سۆرۈن خوينى بىچاق ناھىيە دېت بى تىن بىچاق بىكارھىنانا مايكروئىسكوپى دىياندايە بېيىنە دېت، ھىمۇكلوس دىيانە، ئىلەھىدى رەڭكى ئال بى سۆرە، خروڭكىن سۆر ھەقسەنگىيا ترش و تفت و ئايۇنان دكەن، پۇلى ھەي دىياركنا جۆرۈن گروپى خوينىدا ئى ھەبوونا Antigen ئى تايەت ل سەر خروڭكىن سۆرۈن خوينى، كارى سەرەكى يى خروڭكىن سۆرۈن خوينى قەگوھاستنا ئوكسىجىنىيە ئى سىھان بۇ لەشى و ھەرۈەسان قەگوھاستنا دوانەئوكسىدى كاربۇنى ئى بۇ سىھان، پاشان ئى سىھان دچىتە ئى دەرۋە بىچاق ھەناسەدانى، ئەگەر پىژەيا خروڭكىن سۆرۈن خوينى كىم بىت شانەيىن لەشى پىژەيا پىدۇفيا ئوكسىجىنى ناگەھىتى يا لەش پىدۇفى، ھەرۈەسا ئەگەر پىژەيا خروڭكىن سۆرۈن خوينى بىلند بىت دى بىتە ئەگەرى پىكفەنسىيانا خروڭكىن سۆر بى شىۋەيى دى بىتە ئەگەرى گرتنا مۇلۇلەيىن بىچوڭكىن خوينى بى شىۋەيى قەگوھاستنا ئوكسىجىنى ئى بۇ شانەيىن لەشى دى بى زەھمەت كەفىت و دى ئارىشەيىن تەندروستى ل دوىف خۇ ھىلىت.

پىژەيىن ئاسايى يىن خروڭكىن سۆرۈن خوينى:

تەمەن	رەگەز	پىژەيىن ئاسايى	بەكە
نېر (پىگەھشتى)	4.7 - 6.1	million cells per microliter	
س (پىگەھشتى)	4.2 - 5.4	million cells per microliter	

تاقىگەھ و شوقەكرا پشكىننن پزىشكى

ئەقن ل خوارق دياركرى دەبودەك راسەوخو ن گەل خروكن سورەى، ب پىكا وان
د شياندايە چەندىن نەخوشى بەئىنە دەستىشانكرن ژ وان سالاسىمىا، كىم خوينى، كىمىيا
مادەيى ئاسنى، ...هتد.

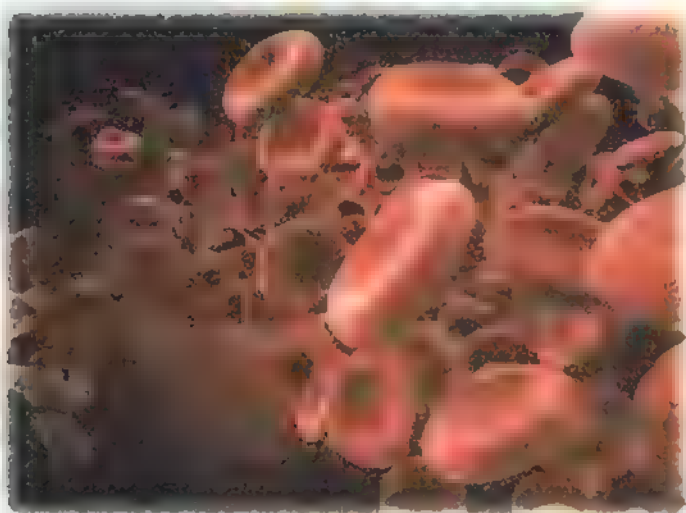
(MCV,MCH,MCHC,RDW)

هۆكارىن دىنە ئەگەرى بلىدبوونا رىژەيا خروكتىن سۆرىن خوينى:

1. نەخوشىتىن گرېدايى گولچىسكان.
2. جگاره كىشان.
3. ئەخوارنا كەولن.
4. نەخوشىتىن گرېدايى جگەرى.
5. ھىدەك ژ جۆرىن پەنجەشېرى.
6. ب كىمبوونا شلەيىن لەشى خروكتىن سۆرىن خوينى دى زىدە بن.

هۆكارىن دىنە ئەگەرى كىمبوونا رىژەيا خروكتىن سۆرىن خوينى:

1. ھەبوونا ئارىشەيان دەمەژيى سۆرى ھەستىدا.
2. سالاسىمىا.
3. كىمىيا فېتامىن B12
4. خوينەربوون.
5. پەنجەشېرا قۇلۇن.

خړۆكټين سپيټين خوينى (White Blood Cell (WBC

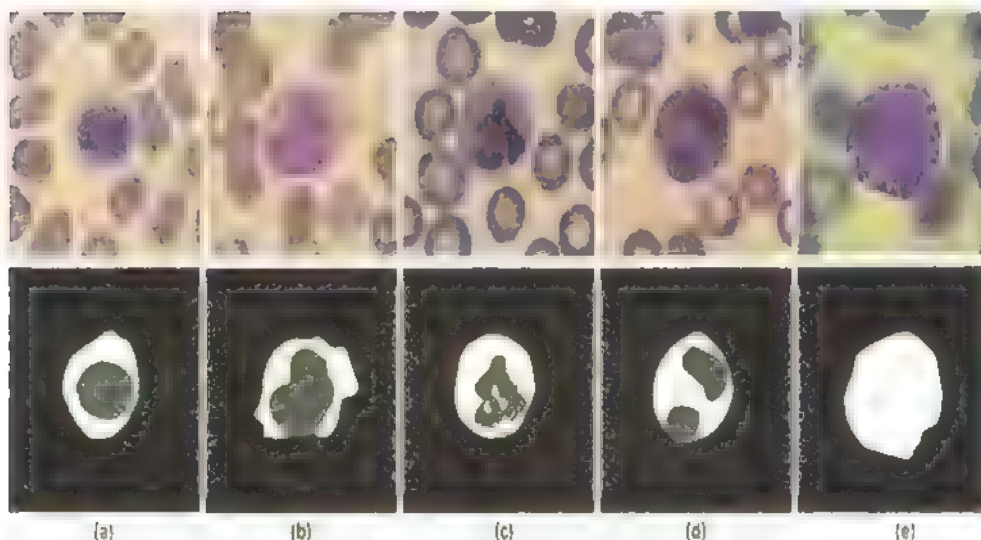
خړۆكټين-سپيټين، خوينى ب هبلا دەسنهنگى نا بهرگرب له سى دهته همراس ل دژى تووشبوون ب هه مېكروبه كى (به كترىا، فايرۆس، كهروو، ...هتد). ل ده مې هاننا هه مېكروبه كى ژ بۆ ناڤ له شى خړۆكټين سپيټين خوينى هترشى دكه به سهر و ژناڤ ده ن، ژ به رهندى ل ده مې هه بوونا هه وكرنان به ز پړژه يا خړۆكټين سپيټين خوينى بلند دېن د ناڤ خوينيدا، خړۆكټين سپيټين خوينى ناڤك يا هه ي، به لى هسموكلۆس سد به.

خړۆكټين سپيټين خوينى ژ دوو به شين سهره كى پيكدهيئ:

1. Granulocyte (Basophil , Eosinophil , Neutrophil)
2. Agranulocyte (Monocyte , Lymphocyte)

پړژه يا ناسايى يا خړۆكټين سپيټين خوينى:

4000 - 11000 Cell/mm³ •

ھۆكارىن دېنە ئەگەرتى بلندبونا رېژەيا خروۆكىن سېيىن خوينى:

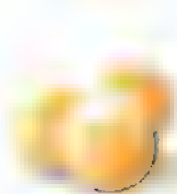
1. پەنچە شىر.
2. ھەۋكرن.
3. زيان بەركەقتن ب شانەيىن لەشى.
4. سۆتن.
5. نشتە گەرى.

ھۆكارىن دېنە ئەگەرتى كىمبوونا رېژەيا خروۆكىن سېيىن خوينى:

1. مەلاريا.
2. نەخۇشيا ئايدز.
3. ۋەرگرتنا چارەسەريىن كىمياى.
4. نەخۇشيا كرۆنس (نەخۇشيه كا گرېداى سىستەمى كۆئەندامى ھەرسكرئىيە).
5. كىمىيا خوينى ژ جۆرى Aplastic Anemia

WHITE BLOOD CELLS

Lymphocyte

Basophil

Neutrophil

Eosinophil

Monocyte

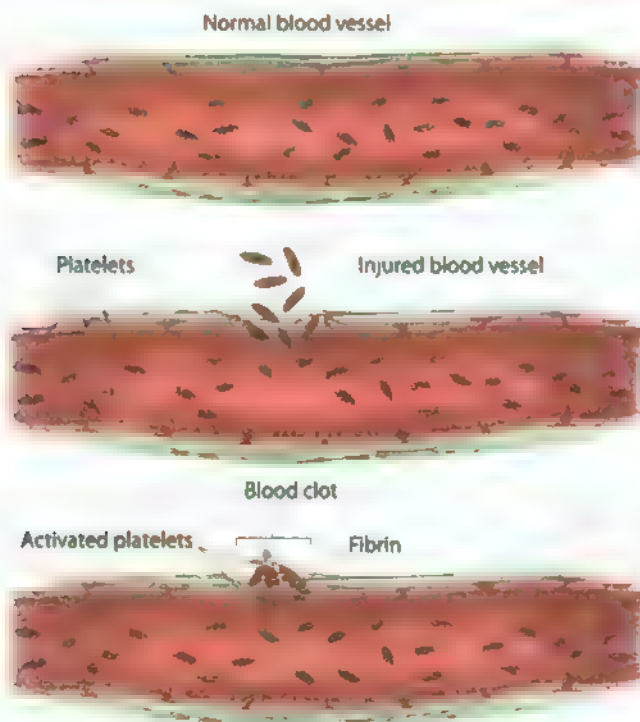

پەركىن خوينى Platelts

پەركىن خوينى د گرنىڭ ئۇ بۇ مەياندنا خوينى، بېچىكتىن جۇرقى خانەيىن خوينى دھىتە
 ھۇمارتن، بى ئاڭقن، پەركىن خوينى دىف مەرسى سۈرى ھەسسىدا دروسىدە، پاشى
 دچنە د ئاڭ زىڭرۇكا خوينىدا، ل دەمى خوينبەربوونى پەركىن خوينى پىڭكە دەمىن ئۇ بۇ
 ھندى خوينبەربوونى رابوۋستىن، ئەگەر ئۇمارەيا پەركىن خوينى كىم بىن شىانتىن كونترۇلكرن
 و خوينمەيىنى دى كىم بىن ل دەمى ھەبوونا بارودۇختىن خوينبەربوونى، ھەروەسا ئەگەر
 رىژەيا پەركىن خوينى بلند دى بىتە ئەگەرى ھندى خوين مەيىت د لوولەيىن خوينىدا
 و دى بىتە ئەگەرى ھەبوونا ئرىشەيىن نەندىرۇسى بىن حورواوچۇر و مەرسىدار.

رىژەيا ئاسايى يا پەركىن خوينى:

150000 - 450000 microliter •

ھۆكارىن دېنە ئەگەرى بلىندېوونا رېژەيا پەركىن خوينى:

1. كىمبوونا خوينى ژ ئەگەرى كىمىيا مادەيى ئاسنى.
2. نشتەگەرى.
3. ھەوكرىن دۆمدريژ.
4. كىمبوونا مادەيى ئاسنى.
5. پەنجەشېر.
6. خوينبەربوون.
7. Polycythemia Vera ل دەمى مەژيى ھەستى رېژەيەكا زۇر ژ خروكىن سۇرىن خوينى دروست دكەت زىدەتر ژ يا لەش يىندقى.

ھۆكارىن دېنە ئەگەرى كىمبوونا رېژەيا پەركىن خوينى:

1. نەخۇشيا ئايدىزى.
2. نەخۇشيتىن جگەرى يىن دۆمدريژ.
3. گەلەك بكارھىنانا كەۆلى.
4. كىمىيا خوينى ژ جۇرى Aplastic Anemia
5. كىمىيا فېتامىن B12
6. كىمىيا فېتامىن B9
7. ھەوكرىن ئايرۇسى ۋەكى HIV, Epstein-Barr, chickenpox

نیشانىن بلىندېوونا رېژەيا پەركىن خوينى:

1. سەرتىشان.
2. سىنگىتىشان.
3. گىزېوون.
4. ھەستكرن پ لاوازبوون و ماندىبوونى.

نیشانىن كىمبوونا رېژەيا پەركىن خوينى:

1. خوينبەربوونا دقنى.
2. خوينبەربوون و درەنگ پاۋەستيانا خوينبەربوونى ل دەمى ھەر برىنداربوونەكى.
3. ھەبوونا خوينى د ئاف مىز و پىساتيىدا.
4. ھەستكرن پ لاوازبوون و ماندىبوونى.

پىشكىنىنا جۆرى خوينى Blood Group Test

ھەر كەسەكى جۆرەكى خوينى يى ھەي، چار جۆرىن سەرەكى يىن خوينى يىن ھەي، چ پەيوەندى ب پەگەز و ئايىن و پەنگى پىستى لەشپقە نىنە، جۆرىن خوينى د بچويك و مەزن، ئن و زەلامان و درىژ و كورتەبالاندا ۋەكى ئىكە، چار جۆرىن خوينى يىن ھەي (A , B , AB , O)، ئ بۇ دياركنا جۆرى خوينى ھەر كەسەكى ئموونەيەك ئ خوينى ۋى دى ھىتە پىشكىنكرن ئ بۇ دىتتا مادەيەكى تايەت دىتۇنى Antigen ل سەر رويىن خانەيىن سۆر يى ھەي و مادەيەكى دى دىتۇنى دزەتەن Antibody د ئاف پلازمايى خوينىدا.

ئەگەر خويەك نەگۇجىي بۇ كەسەكى بېتە قەگۇھاستن، دزەتەن د ئاف پلازمايى ئەۋى كەسيدا دى ھىرش كەنە سەر تەنن نەبەرنىاس يىن خانەيىن سۆر و تىكسىكىيەت و ئەۋ كەسە دى مەترىسپا مرنى ل سەر پەيدا يىت.

BLOOD GROUP AND BLOOD GROUPING

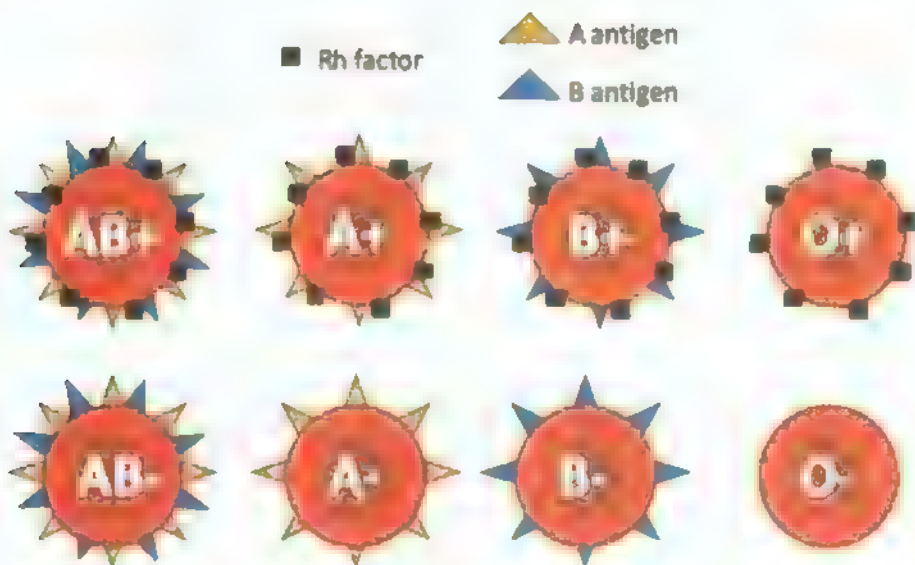

فاكتەرىي رىس Rh Factor:

مادەيەكە ب رىكا بۇماۋەيى ل سەر رويىن خەسەن سۆر پەيدا دىت، ئەۋ كەسەيىن ئەف مادەيە ھەي دىتۇنى رىس پۇزەتىف و ھەرۋەسا ئەۋ كەسەيىن ئەف مادەيە نەيىت دىتۇنى رىس ئىگەتىف. ھەر چەندە چار جۆرىن سەرەكى يىن گروپىن خوينى يىن ھەي، بەلى ھەر ئىك ئان گروپان دابەش دىت ئ بۇ دوو بەشان ئەۋ ئى پۇزەتىف يان ئىگەتىف بۇ ئموونە A+ يان A-، پىشكىن ئ بۇ فاكترىي رىس يى گىرنگە ب تايەت ئ بۇ ئىن

دوۋگىن ل دەمى قەگوھاسىنى خويى. **خىسەب رىس پۇزەتيف** بھىتە دان ب كەسەكى كو
ھەلگىرى رىس نىگەتيف بىت، **بەلى بەروفاژى** دروستە.

ئەگەر ھەردوۋ دايك و باب فاكتەرى وان يى رىس ۋەكى ئىك بىن چ ئارىشە نىن، ئانكو
 ھەردوۋ پۇزەتيف يان نىگەتيف بىن، بەلى **بەكرىب سورەف سىب و دىت ھەلگىرىس**
سەكەت سىب سەرمىسى دەھىتە ھەرمەرىس، چۈنكى زارۋكى دايكى ب ئەگەرەكى زۆر
 فاكتەرى رىس دى ژ بابى ۋەرگىرىت و پۇزەتيف بىت، ل دەمى خويىنا زارۋكى دگەھىتە
 خويىنا ئەۋى دايكى دى بىتە ئەگەرى دروستىبوونا دژەتەنان و ئەو دژەتەنە دى چنە د ئاف
 خويىنا ئەۋى زارۋكىدا و دى خانەيتىن سۆر تىكشكىن، د قى بارودۇخىدا پىشتى ژدايكبوونى
 زارۋك دى توۋشى كىم خويىنىيەكا دژۋار بىت و دى توۋشى گەلەك ئارىشەيان بىت، **بىرەن**
دەپى دىر بارۋىس، كەھىتە سەكى، قىل و نەقىس دى رى دور سە نوۋسى سىكچوۋى
 ۋ **سەرىسەن كىرىمى سىسكى**، لى پىشتى بەرەف پىشچوونا زانستى پزىشكى ل
 دەستىپكى پشكىن ژ بۆ ھەردوۋ ھەقۇزىنان دەپنە كىر و ئەگەر زەلام پۇزەتيف بوو و ئۇن
 نىگەتيف بوو ل بەرى ژدايكبوونا زارۋكى **دەپنەنن سەسەن سەمادەكرى پى دەپنە دان** و
 ئەو زارۋكىن توۋشى تىكشكاندنا خروكىن سۆرىن خويىن دىن پىرىيا جاران خويىنا وان
 دگوھۆرن.

كەنگى و ل چ دەم پشكىنا جۆرى خوينى پىدقايە بەيتە ئەنجامدان؟
1. ل دەمى دووگيانبوونى.

2. بەرى ئەنجامدانا ھەمى جۆرىن نشتەگەرييان.

3. ل دەمى فەگوھاستنا خوينى ژ كەسەكى بو كەسەكى دى.

4. ل دەمى فەگوھاستنا پارچەيەك ژ ئەندامى كەسەكى بو كەسەكى دى بۆ نموونە
نشتەگەرييا چاندنا گولچيسك يان جگەرى و دلى ...ھتد.

HOW TO READ YOUR RESULTS

BLOOD TYPE	ANTI-A	ANTI-B	ANTI-D	CONTROL
O-POSITIVE				
O-NEGATIVE				
A-POSITIVE				
A-NEGATIVE				
B-POSITIVE				
B-NEGATIVE				
AB-POSITIVE				
AB-NEGATIVE				
INVALID				

پشكىنا جۆرى خوينى ب فان شىوازان دەيتە نقيسين:

Blood Group Test •

Bl.Group Test •

Blood Group •

B.G Test •

Bl.G Test •

پىشكىنىيا رېژەيا نىشتىنا خىرۆكىن سۆر ESR Test

پىشكىنىيا Erythrocyte Sedimentation Rate (ESR) رېژەيا نىشتىنا خىرۆكىن سۆرىن خويىنىيە د ئىك دەمۇمىردا، پىشكىنىيا ESR دەھىتە بكارهينان و مفا ژى دەھىتە وەرگرتن ژ بۇ دياركرنا هەبوون يان نەبوونا هەوكران د ئاڧ لەشىدا و هەروەسا رېژەيا هەوكرنى ددەتە دياركرن، بەلى بىي دياركرنا ئەگەرى هەوكرنى و دەستىنىشانكرنا جەي هەوكرنى ئانكو ب تىن ديار دكەت ب شىۋەيەكى گىشتى ئەرى هەوكرن د لەشىدا هەيە يان ژى نىنە.

پىرەيا خەلكى و ب مخابنىقە ھندەك ژ كارمەندىن تاقىگەھى ھىز دكەن بلىدبوونا رېژەيا پىشكىنىيا ESR د كەسەكىدا ئانكو نەخۇشىيا پىۋماتىزىمى يا ل دەڧ پەيدا بووى، ئەڧ شىۋازى ھىزركرنى گەلەك يى شاشە، ژ بەر كو بىسكىن رېژەيا نىشتىنا خىرۆكىن سۆر نە نايەتمەندە ب نەخۇشىيا رومىنىزمىقە د گەلەك كاودان و پەوشاندا رېژەيا وى بلىد دىيت، مەرج بىنە ھەر ھەوكرنەك د لەشىدا پەيدا بىيت ئامازە بىت ژ بۇ نەخۇشىيا پىۋماتىزىمى.

رېژەيىن ئاسايى يىن پىشكىنىيا ESR:

ل دەڧ پەگەزى نىر:

تەمەن	رېژەيىن ئاسايى	تەگە
17 ھەتا 50 سالىيى	كىمىتر بىت ژ 10 <	mm/hr
50 ھەتا 70 سالىيى	كىمىتر بىت ژ 12 <	mm/hr
70 سالىيى و زىدەتر	نيزىكى 30	mm/hr

ل ده‌ف په‌گه‌زی من :

ته‌مه‌ن	په‌یوه‌یین ئاسایی	یه‌که
17 هه‌تا 50 سالیی	کی‌مه‌ر بیت ژ <12	mm/hr
50 هه‌تا 70 سالیی	کی‌مه‌ر بیت ژ <14	mm/hr
70 سالیی و زی‌ده‌تر	نیزیکی 35	mm/hr

ل ده‌ف زارو‌کان:

بارود‌وخ	په‌یوه‌یین ئاسایی	یه‌که
زارو‌کین ژ نوی ژدایک‌بووی	0 - 2	mm/hr
زارو‌کین سا‌فا هه‌تا ژیی پی‌گه‌ه‌شتنی	3 - 10	mm/hr

ھۆكارىن دېنە ئەگەرى بلىندىبونا رېژەيا نىشتىنا خروڭكىن سۆرىن خوينى ESR:

1. دووگيانى.
2. پەنجه شىر.
3. كىم خوينى.
4. ھەبوونا فايبرۆنووجىنى، گلوبۇلىن، بلىندىبونا كلۆستېرۇلى د ئافى خوينىدا.
5. زىڭرۇكا ھەيقانە ل دەڭ ژنان.
6. بلىندىبونا تەمەنى.
7. ھەبوونا ھەوكرنان د ئافى لەشىدا.
8. نەخۇشىيىن گرېدايى گولچىسكان.
9. نەخۇشىيىن گرېدايى رېژنا پەريزادە (الغدة الدرقية).

تېيىنى:

د ژنەكا ب تەمەندا ژىيى وى د ئافىھەرا 70 ھاتا 90 سالىدا رېژەيا ESR دى بلىندىت.

ھۆكارىن دېنە ئەگەرى كىمىبونا رېژەيا نىشتىنا خروڭكىن سۆرىن خوينى ESR:

1. بلىندىبونا رېژەيا گلووگۇزى.
2. بلىندىبونا رېژەيا ئەلبۇمىنى.
3. بلىندىبونا رېژەيا خروڭكىن سۆرىن خوينى ب شىۋەيەكى نەئاسايى.
4. بلىندىبونا رېژەيا خروڭكىن سىيىن خوينى.
5. كىمىبونا رېژەيا فايبرۆنووجىنى د ئافى خوينىدا د زاروڭكىن ژ نوى ژدايكىبوويدا.
6. ھىندەك ژ جۆرىن دەرمانان ۋەكى Steroid

پىشكىنېنا رېژەيا نىشتىنا خروڭكىن سۆر ب فان شىۋازان دەيتە نقيسىن:

• ESR Test

• ESR

• ESR 1h. Test

• Erythrocyte Sedimentation Rate Test

• Erythrocyte Sedimentation Rate

پشکینیا دەمى خوینبەر بوونى Bleeding Time (BT) Test

مقا ژ پشکینیا BT دهیته وهگرتن ژ بو زانیئا دەمى خوینبەر بوونى ل دەمى بریندار بوون یان نشته گهریى یان ب هەر ئەگەرەکن هەیت بیته ئەگەرئ خوینبەر بوونى، پشکینیا دەمى خوینبەر بوونى پشت ب رمازەبا بەرکین حوسى، **Platlets** دەست ژ بو راوهستندا حوسبەر بوونى، **پەرکین خوینى ژ خانەیتن خوینى دهینه هژمارتن ل دەمى هه بوونا** هەر برمهکن د ب ق له سیدا بهرکین حوسى ئیکهه خانەبه دگهسته جهی برین و رادین ب راوسیناندا **حوسه ر بوونى و پەرکینکرن لى**، ئەف پشکینیه پتر ژ بو وان که سان دهیته ئەتجامدان یین پیدفئ نشته گهریانن ژ بو زانیئا دەمى خوینبەر بوونى.

رژه یا ئاسایی یا پشکینیا دەمى خوینبەر بوونى:

- 2 ههتا 6 خۆلهکان.

پشکینیا دەمى خوینبەر بوونى ب قان شیوازان دهیته نفیسین:

- B. Time Test

- Bleeding Time Test

- Bleeding Time

- BT

- BT. Test

پشکینا دهمی خوینمه یینی Clotting Time (CT) Test

مفا ژ پشکینا CT دهیته وه رگرتن ژ بو زانینا دهمی مه یاندنا خوینی ل دهمی برینداربوون یان نشته گهریی یان ب هر نه گهره کی هه بیت بیته نه گهری خوینبه ربوونی، نه ف پشکیننه پتر ژ بو وان که سان دهیته نه جامدان یین پیدفی نشته گهریانن ژ بو زانینا دهمی مه یینا خوینی.

پژده یا ناسایی یا پشکینا دهمی خوینمه یینی:

- 2 هه تا 10 خوله کان.

که نگی پیدفیه پشکینا دهمی خوینمه یینی Clotting Time بهیته نه جامدان؟

1. بهری نه جامدانا نشته گهریی.
2. دهمی خوینبه ربوون ب کوته کی یان درهنگ راوستیت.
3. ژ بو نه وان که سین ئاریشه یین خوینمه یینی هه یین.
4. نه و که سین دهرمانین گریدایی مه یاندنا خوینی بکاردهینن.
5. ژ بو زانینا کارتیکرنا دهرمانان.

پشکینا دهمی خوینمه یینی ب فان شیوازان دهیته نفیسین:

• C. Time Test

• Clotting Time Test

• CT

پشکینیا پرۆتینی D-Dimer

D-Dimer پارچه پرۆتینه‌که دروست دبیت ل ده‌مێ خوینا مه‌یی (Clott) تیکدشکیت و شی دبیت د ناف له‌شیدا، پرۆتینی D-Dimer د بارودۆخێن ئاساییدا هه‌بوون د ناف له‌شیدا نینه یان ب رێژه‌یه‌کا گه‌له‌ک کیم یا هه‌ی، رێژه‌یا پشکینیا D-Dimer بلند دبیت ل ده‌مێ خوینا مه‌یی تیکدشکیت یان ده‌لیت، ئانکو ژ نه‌گه‌ری خوینمه‌یی و تیکشکاندنا خوینا مه‌یی رێژه‌یا پرۆتینی D-Dimer د ناف خوینندا بلند دبیت، پشت ب نه‌جامی نه‌فی پشکینیی ده‌یته به‌ستی ژ بو ده‌ستیشانکرنا چه‌ندین ئاریشه‌یین ته‌ندروستی.

رێژه‌یا ئاسایی یا پشکینیا پرۆتینی D-Dimer:

- بلندتر ژ 500 mg/dl > ئانکو پوزه‌تیف.
- کیمتر ژ 500 mg/dl < ئانکو ننگه‌تیف.

چاوانیا دروستبوونا پرۆتینی D-Dimer:

ل ده‌مێ شانه‌یین له‌شی زیان پی ده‌که‌فیت و خوینه‌ربوون په‌یدا دبیت پرۆسه‌یه‌ک ده‌ستپدکه‌ت دبیژنی Hemostasis په‌رکبن خوینی ل گه‌ل Fibrin ی به‌ره‌ف جه‌ن برین لی په‌یدا بووی دچن و خوینمه‌یین دروست ده‌کن و خوینه‌ربوونی رادوه‌ستین، پشتی چیبوون و چاکبوونا جه‌ن برینی له‌ش دی ئه‌نریم Plasmin بکه‌ره‌یی ژ بو تیکشکاندن و خوینا مه‌یی و ئه‌و پارچه‌یین ژ خوینا مه‌یی ده‌لین دبیژنی Fibrin Degradation Products ژ پارچه‌یین جیاوازی Fibrin ی پیکه‌هین و ئیک ژ وان پارچه‌یین Fibrin دی

نیشانىن Deep Ven Thrombosis – DVT

ل دەمى ھەبوونا خوينى مەيى د ئاف دەمارىن كىرىن لەشيدا:

1. ۋەرمىتا پىيان.
2. ئىشانا پىيى پىريا جاران د ئىك پىيدا پويىدەت.
3. تىكچوونا رەنگى سۋشتىيى پىيى.

نیشانىن Pulmonary Embolism – PE

ل دەمى ھەبوونا خوينى مەيى ل ئاف وان دەمارىن خوينى ژ بۇ سىھان دىھن:

1. خۇھدان.
2. كوخك، ھىدەك جاران ھەبوونا خوينى ل گەل بلغەمى.
3. بلەز لىدانا لىداتىن دلى.
4. ھەبوونا ئاستەنگان ل دەمى ھەناسەدانى.
5. سىنگىتىشان.

نیشانىن Disseminated Intravascular Cogulation – DIC

ل دەمى ھەبوونا خوينى مەيى د ئاف وان موولوولەيىن بچويكىن خوينى ژ بۇ لەشى
شەدگۇھىزن:

1. ئىشانا ماسۆلكەيان.
2. كىم مىزكرن.
3. ھەلافتىن.
4. خوينبەربوونا دفتى.

ھۆكارىن دېنە ئەگەرتى بلىندبوونا رېژەيا پىرۇتىنى D.Dimer د ئافى لەشىدا:

ھەر بلىندبوونەك د رېژەيا ئاسايى يا پشكىنىيا D.Dimer دا پەيدا دىيىت مەرج سە رامانا ھىندى يىت خويىنا مەيى ھەبوون يا د ئافى لەشىدا ھەي، ھىندەك ژ ھۆكارىن دېنە ئەگەرتى بلىندبوونى:

1. پەنجەشپىر.
2. ھەوكرن.
3. جەلتەيا دلى.
4. نەخۇشپىيىن گرېدايى گولچىسكان.

رامانا ئەنجامىن پشكىنىيا پىرۇتىنى D.Dimer چ دگە ھىنىت:

- ئەگەر ئەنجام بلىندتر بوو ژ رېژەيا ئاسايى يا پشكىنىنى ئانكو رېژەكا زۆر ژ Fibrin ى تىكشكاندى ھەبوونا ھەي د ئافى خويىنا نەخۇشىدا.

- ئەگەر ئەنجام نىگەتىف بوو ئانكو نەخۇشى چ خويىنمەيىنەكا نەئاسايى يا بىيىتە ئەگەرتى دروستبوونا پىرۇتىنى D.Dimer د ئافى لەشىدا نىنە.

پشكىنىيا پىرۇتىنى D.Dimer ب فان شىۋازان دھىتە ئفىسىن:

- D.Dimer Test
- Fibrin Degradation Fragment Test

پشكىنىنا تىكرىيا دەمى تەرخانكرى بۇ مەيىنا خوينى - PT Test Prothrombin Time Test

پشكىنىنا PT دەيتە بكارهينان ژ بۇ دەستىشانكرى تىكرىيا دەمى تەرخانكرى بۇ مەيىنا خوينى، رىژە ب چركەين دەردكە قىت، پشكىنىنا PT ل گەل پشكىنىنا PTT پىكقە دەيتە نەجامدان ژ بۇ رۆنكرىنا فاكترىن مەياندنى Cogulation Factor و كرىارا مەياندنى، Prothrombin برىتيە ژ Factor II ئىك ژ وان پروتىنايە يىن د كرىارا مەياندنىدا دەيتە بكارهينان.

International Normalised Ratio (INR) Test

INR ھۆماركرنەكا ئافىگە ھىسە بشت ب برا PT دىسەست، مفا ژى دەيتە ۋەرگرتن ژ بۇ دياركرىنا كارتىكرىنا دەرمانىن دژى مەياندنى يىن ژلايى نەخۇشىفە دەيتە بكارهينان.

رېژەيىن ئاسايى يىن پشكىنىنا PT و INR:

- PT : 11 - 16 seconds
- INR : 0.96 - 1.36

كەنگى پىتدافىيە پىشكىنېن INR و PT بېيىنە ئەنجامدان؟

1. ل دەمى بىكارهينانا دەرمانىن دژى مەياندنى.
2. ل دەمى پەيدا بونا خوينبەربوونى بىيى چ ئەگەرەكنى دياركرى.
3. ل دەمى مەبوونا خوينى د نائف مىزى يان پىساتىيىندا.
4. ل دەمى دىتتا خوينەكا زۆر ژ لايىن ژنانقە د زىقۇكا مەيشانەدا.
5. ل دەمى دووبارەبوونا خوينبەربوونا دىفنى بىيى چ زەبر.
6. ژ بەرى كىرنا ئىشتەگەرىيى ژ بۇ زالىنا دەمى خوينمەيىنى.

ھۆكارىن دېنە ئەگەرنى بلىندبوونا پىژەيا PT , INR :

1. مەبوونا ئارىشەيان د ئىك ژ فاكتەرەن خوينمەيىنىدا Coagulation Factor
2. ئەخۇشىيىن گىردايى جىگەرنى.
3. كىمىيا Vitamin K ، فىتامىن K پۆلەكنى گىرنگ يىن د كىرارا خوينمەيىنىدا مەي.
4. بىكارهينانا زىدەتر ژ يا پىتدافى ژ دەرمانىن دژى مەياندنى ھەكى Warfarin
5. ھىندەك ژ جۆرىن دەرمانان ھەكى Antibiotic

ھۆكارىن دېنە ئەگەرنى كىمبوونا پىژەيا PT , INR :

1. قەخوارىن كەۋلى.
2. دىيىت دەرمانىن ئازارشىكىن(مىسكن) و دەرمانىن دژى دووگىانبوونى كارتىكرنى ل پىژەيا PT , INR بىكەن.

پىشكىنېن PT , INR ب ئان شىۋازان دىيىتە نىقىسىن:

- PT - INR Test
- Prothrombin Time Test
- International Normalised Ratio Test
- INR Test
- INR
- PT

پشکینا شیان و دهمن هژمارکریی خوینمه یینن PTT Test Partial Thromboplastin Time Test

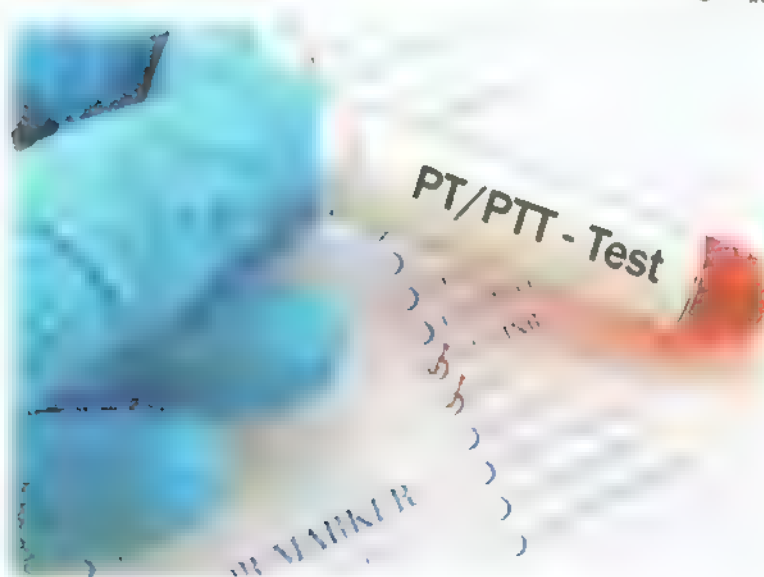
پشکینا PTT ژ بو مه شیان و دهمن هژمارکریی خوینمه یینن شروقه دکهت، ل دهمن ههر خوینبه ربوون نان بریدار بوونه کن سیسته من مه ناندن راسته وخو دی جالاک بیت، ریژه یا PTT هندهک جاران گوهورین ب سهردا دهین ژ نه گهری دژه تهنان یین لهش دروست دکهت ل دژی چهند یتکهاته یان وهکی Antiphospholipid و Lupus Anticoagulant، کیمبوون یان دروست کارنه کرنا ههر یتک ژ فاکته رین خوین مه یاندن به یوه ندیه ک راسه وانه یا هه ی ل گهل نه لاساییبونا نه نجامن پشکینا شیان و دهمن هژمارکریی خوینمه یینن (PTT).

تییینی:

سکینا PTT ژ بو به حوسیه کا دهستسانکری ماهینه نه نجامدان، پتیریا جاران ل گهل پشکینا Prothrombin Time (PT) یتکفه دهینه نه نجامدان.

ریژه یا لاسایی یا پشکینا PTT:

• کیتر بیت ژ: <35 Seconds

كەنگى پىتدۇقىيە پىشكىنېن PTT بىھىتتە ئەنجامدان؟

1. ل دەمى دووبارە بوونا ژبەرچوونا زارۆكان ل دەف ژنان.
2. ل دەمى ھەبوونا مەيىنا خوينى د ئاف لەشيدا.
3. ل دەمى بىكارھىنانا دەرمانىن دژى مەياندنى ژ بۆ زانىنا كارتىكرنا دەرمانان ل سەر نەخۇشى.
4. ل دەمى ھەبوونا ئارىشەيان د سىستەمى مەياندنا خوينىدا.
5. ژ بەرى ئەنجامداننا نىشتەگەرىيى ژ بۆ زانىنا شىيان و دەمى ھژماركرىيى خوينمەيىنى.

ھۆكارىن دىنە ئەگەرىى بلندبوونا پىژەيا PTT:

1. كىمىيا Vitamin K ، فېتامىن K پۆلەكى گىرنگ يى د كىرارا خوينمەيىنىدا ھەي.
2. نەخۇشىيىن گىردايى جگەرى.
3. ھەبوونا ئارىشەيان د سىستەمى بەرگىيىدا.
4. كىمىيا فاكىتەرىن مەياندنى Coagulation Factor
5. نەخۇشىيا Von Willebrand Disease
6. بارودۇخى Hemophilia

ھۆكارىن دىنە ئەگەرىى كىمبوونا پىژەيا PTT:

1. ھىندەك ژ جۆرىن پەنجەشېرى ۋەك: پەنجەشېرا پەنكرىاس و ھىلكەدانى و ...ھتد.
2. Disseminated Intravascular Coagulation - DIC ل دەمى ھەبوونا خوين مەيى ل ئاف وان موولولەيىن بچويكىن خوينى ژ بۆ لەشى قەدگوھىزن.

هندهك ژوان دهرماتین پاسته وخو کارتیکن هه ی ل سه ر نه ئاساییبونا پړه یا PTT:

- Heparin •
- Warfarin •
- Aspirin •
- Antihistamines •
- Vitamin C •
- Chlorpromazine •

پشکینین په یوه نندیدار ب پشکینیا PTT فه:

1. Prothrombin Time (PT) Test
2. Fibrinogen Test
3. Clotting Time (CT) Test
4. Complete Blood Count (CBC) Test
5. Antiphospholipid Antibody (IgG , IgM)
6. Lupus Anticoagulant Test
7. Von Willebrand Factor

پشکینیا PTT ب فان شتوازان دهیته نفیسین:

- Partial Thromboplastin Time Test •
- PTT •
- PTT Test •
- Activated Partial Thromboplastin Time Test •
- APTT Test •
- APTT •

Coombs Test پشکینا کۆمبس

مفا ژ پشکینا Coombs دهیته وەرگرتن ژ بۆ دەستنیشانکرنا پێژەیا دژەتەئین دناف خوینیدا یین هێرشى خروکین سۆپین خوینی دکهن. دژەتەن چنە؟ دهینه هژمارتن بهشەک ژ سیستەمى بهرگریا لەشی. هێرشى میکروبان (کهروو، بهکتريا، فايروس) دکهن، بەلێ هندهک چاران بهرهنگارى خانهیین تەندروستین لەشی دبیت و ئاریشهیین مەزنین تەندروستی ل دویف خو دهیلیتن.

دوو جور ژ پشکینا Coombs یین هەین:

1. Direct Coombs

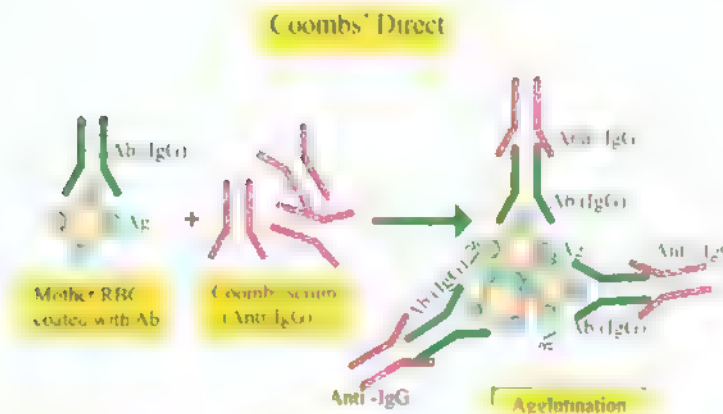
2. Indirect Coombs

بۆچى پىشكىنىيا Direct Coombs دەيتە ئەنجامدان؟

پىشكىنىيا Direct Coombs يان DAT دەيتە ئەنجامدان ل دەمى ھەستىكرن ب نەئارامبوونى يان ل دەمى ھەبوونا نىشانىن ئارىشەيىن گرىدايى خوينى. دى تووشى ئارىشەيان بى پىشتى ۋەرگرتنا خوينەكا نەگونجايى دگەل جورى خوينە خۇ، ل قى دەمى لەش دى ھندەك پىكھاتەيان دروست كەت ۋەك بەرسۇدانەكا لەشى ژ بۇ ئەۋى خوينە نەگونجايى يا ھاتىيە ۋەرگرتن. Autoimmune Hemolytic Anemia نەخۇشەيەكا خوينىيە پەيدادىيت ل دەمى دۇتەن ھىرشى خروكىن سۆرتىن خوينى دگەن و تىكدچن ب لەزتر ژ خروكىن سۆرتىن خوينى يىن لەش ژنوى دروست دكەت. دىت تووشىبى ژ ئەگەرى....

1. نەخۇشەيان ۋەكى پەنجەشەرا خوينى Leukemia يان دۇتەتەن Lupus
2. ھەۋكرن ۋەكى Mononucleosis و ...ھتد.
3. ب كارھىنانا ھندەك دەرمانان ۋەكى Penicillin

بۆچى پىشكىنىنا InDirect Coombs دەھىتە ئەنجامدان؟

پىشكىنىنا InDirect Coombs پىتريا جاران دەھىتە داخوازكرن ژ لايىن نۆژدارىن تاييە قەندقە ژ بۆ ئافرهتىن دووگيان ژ بەرى ژ دايكبوونى، ژ بۆ پىشكىنىكرنا دەيكا دووگيان ژ بۆ زانين و دەستىشانكرنا دژەتەنان ئەگەر هەبن ژ بۆ ھندى ژ بۆ زارۋكى نەھىنە قەگوھاستن و ئارىشىن ترسناكىن نەدروسى ل دويىف حو بهيىتىن. پىتريا جاران راستەوخو پىشكىن دەھىتە ئەنجامدان ل دەمى ھەبوونا گومانان دەر بارەى كىم خوينىيى ژ ئەگەرى شكاندنا خرۆكىن سۆرىن خوينى ژ لايىن دژەتەنانقە، دژەتەن چنە؟ دەھىنە ھژمارتن وەكو پىرۆتىن، سىستەمى بەرگىيا لەشى ھەر كەسەكى ساخلەم بەرھەمدەھىنىت ل دەمى ھەبوونا ھندەك ژ مادە يان تىشتەكى نەناسيار دناف لەشىدا.

ل دەمى ھەبوونا ئەقان نىشانان باشترە پىشكىنىنا InDirect Coombs بەھىتە ئەنجامدان:

1. ھەستكرن ب لاوازبوون و نەمانا ھىزى.
2. تەزىبوونا دەست و پىتان.
3. گوھورىنا پەنگى پىستى لەشى.
4. كىمبوونا خرۆكىن سۆرىن خوينى.
5. تەنگەنە قەسى.

ھندەك ژ بارودۆخىن دىنە ئەگەرى ھەبوونا دژەتەنان ل سەر خرۆكىن سۆرىن خوينى:

1. ل دەمى سىستەمى بەرگىيا لەشى ھىرشى خرۆكىن سۆرىن خوينى دكەت و وەكو تەنەكى نەنياس ھەژماردكەت.
2. وەك كارقەدانەك ل دەمى قەگوھاستنا خوينى ل دەمى سىستەمى بەرگىيا لەشى ھىرش دكەتە ل سەر خوينى بەخشەرى.
3. شىرپەنجا خوينى يا لىمفاوى.
4. ھەژمارا خرۆكىن سىپىن خوينى.
5. نەخۇشيا VDRL
6. تووشبوون ب بەكترىا مايكوپلازما.
7. ب كارھىنانا ھندەك ژ جورىن دەرمانان.

پامانا ئەنجامىن پشكىنىنا Coombs:

- ئەنجامى نېگەتېف يى پشكىنىنى ب پامانا ئاسايىبوونا ئەنجامى پشكىنىنى دەيتە ھىمارتن.

- ئەنجامىبوونا رېژەيا ئەنجامى پشكىنىنى () يا پشكىنىنا Direct Coombs ب پامانا ھەبوونا دژەتەنان يىن ھىرشى خروكىن سۆرىن خوینى دگەن ھەنە دنافا لەشیدا، دىيت ژ ئەگەرى....

1. Autoimmune Hemolytic Anemia
2. نەخۇشېيا پەنجهشېرا خوینى يا دۆمدىژى يان نەخۇشېين ب فى جۆرى.
3. نەخۇشېين خوینى ل دەف تازە ژدايىبوویان دەيتە نياسىن ب Erythroblastosis Fetalis ھەروەسا دەيتە نياسىن ب (Hemolytic Disease of the Newborn).
4. Infectious Mononulceosis
5. تووشبوون ب ھەوکرنا بەکترىا Mycoplasma
6. تووشبوون ب Syphilis ى. ھەوکرنا بەکترىايى يە، Syphilis ئىک ژ بەرەلەفترىن نەخۇشېين ب رىکا سىکسى دەيتە فەگوھاستى دەيتە ھىمارتن.
7. Systemic Lupus Erythematosu

تېيىنى:

✦ دىيت ئەنجامى پشكىنىنى ئەناسايى دەرىجىت يى ھەبوونا ئەگەرىن ل سەرى ھاتىنە بەھسکر، ب تايىهت ل دەف كەستىن ب تەمەن.

- له ئاسایېوونا پرژه یا له نجامې پشکینینې (پژړدسف) یا پشکینینا Indirect Coombs ب
پامانا هه بوونا دژه تهنانه یین هیرشی خرؤکین سورین خوینې دکهن وهک که رهسته به کن
له ئاسایې دنافا له شیدا، دبیت ژ له گهری....

1. له خویشیین خوینې ل دهف تازه ژدایکبوویان دهینه نیاسین ب Erythroblastosis
Fetalis ههروه سا دهینه نیاسین ب (Hemolytic Disease of the Newborn).
2. نه گونجاندنا جورین خوینې دگهل ټیک (ل دهمې ب کارهینالې د بانکین خوینیدا).

پشکینینین Coombs ب فان شتوازان دهینه نفیسین:

- Direct Coombs Test
- Direct Coombs
- Indirect Coombs
- D-Coombs
- In-Coombs
- DAT
- Indirect Coombs Test
- Coombs both types
- Coombs test

په شمع دوزوئی

په شمع دوزوئی

Serology Test

ھىندەك ژ نىشائىن ھەبوونا ھەوكرنان د ئاف لەشىدا:

1. تا.
2. لەزرىن.
3. ھەبوونا ئارىشەيان ل دەمى ھەناسەدانى.
4. بەز لىدانا لىدائىن دلى.
5. ھەستكرن ب مالىبوونى.
6. گىژبوون.

ھىندەك ژھۆكارىن دىنە ئەگەرى. بلىندبوونا رىژەيا پىرۆتىنى C-reactive protein د ئاف لەشىدا:

1. ھەوكرن ب شىوئەيەك گشتى.
2. جەلتەيا دلى.
3. ئەخۆشيا پەنجەشیرى.
4. ھەوكرىن دۆمدىژ.
5. ئەخۆشپىن گرىداى سىستەمى بەرگىيا لەشى.

تېپىنى:

ھەر بلىندبوونەك د رىژەيا ئاسايى يا پىشكىنىدا پەيدا بىت مەرج نىنە ژ ئەگەرى ئەخۆشپىن ل سەرى ھاتىنە بەسكرن بىت، ھۆكارىن گەلەك بچويك ھەنە دىنە ئەگەرى بلىندبوونا رىژەيا پىشكىنى پىرۆتىنى CRP ۋەكى جگەرەكيشان، قەلەوى، كرنا راھىنانىن بھىژ، ... ھتد.

پامانا ئەنجامىن پىشكىنى پىرۆتىنى CRP:

ئەگەر ئەنجامى پىشكىنى بلىندتر بوو ژ رىژەيا ئاسايى يا پىشكىنى ئامازەيە ژ بۇ ھەبوونا ھەوكرنان د ئاف لەشىدا بەلى ئەف پىشكىنە دەستىشان ئاكەت ئەگەر ۋ ھۆكارى ھەوكرنى د ئاف لەشىدا، ھەر ژ بەر ھندى نۆژدار دى داخوازا ھىندەك پىشكىنىن دىتر كەت ژ بۇ زانىنا جە ۋ ئەگەرى ھەوكرنى د ئاف لەشىدا، ھەر بلىندبوونەك د رىژەيا ئاسايى يا پىشكىنى

تاقىگەھ و شىرقەك رنا پشكىننن پزىشكى

CRP دا پەيدا بىت نامازە نىنە ژ بۆ ھەبوونا نەخۇشىيە كا دەستىشانكىرى و پىدقى ب چارەسەرىيى بىت ژ بەر كو دىيت ھندەك ھۆكارىن دىتر ھەبن بىنە ئەگەرى بلىدبوونا رىژەيا ئەنجامى پشكىنن د ناڧ لەشىدا ۋەكى جگەرەكىشان، قەلەۋى، كرنا راھىناننن بھىز، ...ھتد.

پشكىننا پروتىنى C-reactive protein ب فان شىۋازان دەھتە نقىسىن:

• C-reactive protein Test

• CRP

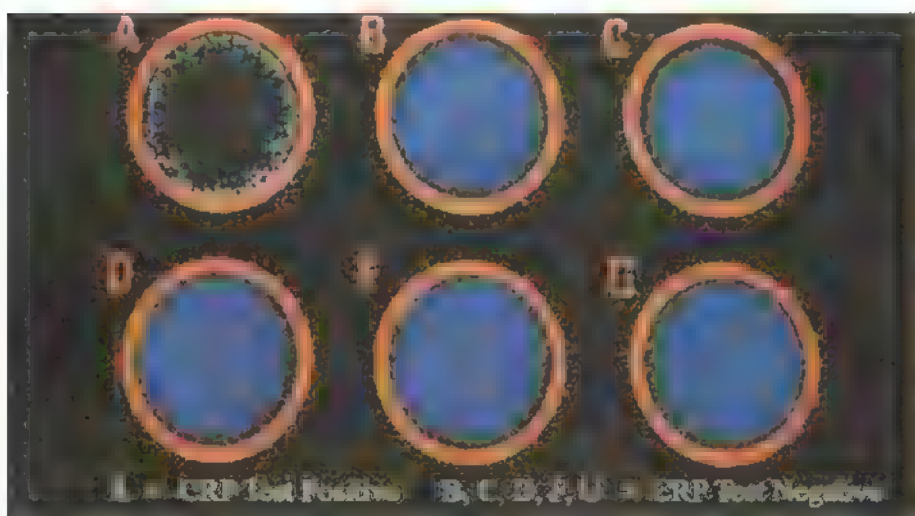
• CRP Titer

• CRP Test

• HS-CRP

• C-reactive protein, serum Test

• C-reactive protein High Sensitive Test

پشکینا ده‌ستنی‌شان‌کرنا دژه‌ته‌نی به‌کتیرا ASOT Test / Strep Antistreptolysin O Titer (ASOT) Test

پشکینا Antistreptolysin O Titer ب ریکا خوینی د شیاندایه بهیته نه‌نجامدان ژ بو پشکینکرنا هه‌وکرنین به‌کتیرا Strep، ل ده‌می مروف نووسی هه‌وکرنا دین ب نه‌کهری به‌کتیریان له‌شی مروفی دی ده‌ست ب به‌ره‌مه‌مینا دژه‌نه‌نان که‌ت ژ بو به‌ره‌نگار بوونا به‌کتیریان، پشکینا ASO titer. ربه‌یا دژه‌نه‌بین له‌س به‌ره‌م ده‌ییپ ل دری هه‌وکرنا به‌کیریانی Streptolysin O ده‌سن‌شان دکه‌ت، Streptolysin O ب ژه‌هراوی ده‌نته هژمارین ژ بو له‌شی و ده‌یته هژمارتن ژ گرونی A بی Streptococcus به‌کتیرا، له‌شی مروفی دی دژه‌ته‌نین Antistreptolysin O دروست که‌ت ل ده‌می هه‌بوونا هه‌وکرنا به‌کتیرا Strep ژ نه‌کهری گرونی A بی Streptococcus به‌کتیرا، سیدوونا رتزه‌پ پشکینا ASO دیت بیته نه‌کهری هه‌وکرین له‌وره‌تتی بان ت روماسرمی.

ریژه‌یین ئاسایی یین پشکینا Antistreptolysin O Titer (ASO) د ئاف له‌شیدا:

- کی‌متر بیت ژ: <200
- ل ده‌ف زارو‌کین کی‌متر ژ ته‌مه‌نی 5 سالیی پندقیه کی‌متر بیت ژ: <100

تاقىگەھ و شىۋەكرا پىشكىنىن پىزىشكى

رامانا ئەنجامىن پىشكىنىنا (ASOT) Antistreptolysin O Titer:

- ب شىۋەك گىشتى رېژىيا ئەنجامىن پىشكىنىنا ASO ئەگەر كىمىتر بىت 200 و ل دەف زارۋكىن كىمىتر 5 تەمەننى 5 سالىينى كىمىتر بىت 100 ب ئاسايى دەيتە ھىۋمارتن، دىبىت رېژىيىن ئاسايى يىن پىشكىنىننى ۋ تاقىگەھەكى بۇ تاقىگەھەكا دىتر ۋىكجودا بن.

- ئەگەر ئەنجامىن پىشكىنىننى بلندىر بوو ۋ رېژىيا ئاسايى يا پىشكىنىننى ئانكو ئامازىيە ۋ بۇ ھەبوونا ھەوكرنى.

تېيىنى:

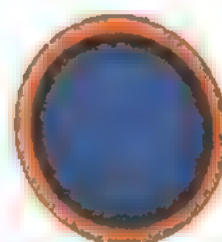
پىرىيا رېژىيىن ئاسايى يىن پىشكىنىنان ۋ تاقىگەھەكى بۇ تاقىگەھەكا دىتر ۋىكجودانە.

ASO Positive

ASO Negative

ASO Negative

پىشكىنىنا دەستىشانىكرنا دژەتەننى بەكتىريا Strep ب فان شىۋازان دەيتە ئىيسىن:

Antistreptolysin O Titer Test •

ASOT •

ASO •

ASO Titer •

ASO Test •

T-ASO •

ASO Titer Test •

پشكىنىنا (حم المالتا) Rose Bengal (Brucella) Test

حم المالتا نەخۇشىيە كا ئازەلىيە ژ ئەگەرى گرۇپى بەكتېرىا ژ جىنا *Brucella* دروست دېن، دىئاندا نە مۇق و ئۇلەن نووسى نەخۇشىيە بىكەن، مۇق ب پىك بىرىكۈن ىن خوارن و قەخوارنا سىر و گۇش و نەرهەمىن ەندەك ئازەلەن دىننە قەگۇھاسىر و تۇوشى نەخۇشىيە دىن، ژ بۇ خۇپاراسىن ژ ئەق نەخۇشىيە پىدقەيە دەست ل ئازەلەن مرداربۇوى نەدەين يان ل دەمى خوارن و قەخوارنا نەرهەمىن ئازەلى پىدقەيە ب باشى بىننە شۇيشىن و كەلەندىن بەرى بىننە بكارەينان.

پىژەيا ئاسايى يا پشكىنىنا *Brucella*:

- پىژەيا ئاسايى يا پشكىنىن پىدقەيە نەرىنى (Negative) بىت.

ژ نیشانین تووشبوون ب نه خووشیا حم المالتا:

1. تا.
2. کیمبوونا جهزا خوارن.
3. خوهدان.
4. هستکرن ب ماندیپوون.
5. نیشانا گهه و ماسؤلکه یان.
6. پشت نیشان.
7. سرنیشان.

پشکنینا Brucella ب فان شیوازان دهیته نفیسین:

- Brucella Test
- Brucella Test by 2ME
- Rose Bengal Test
- Malta Fever Test
- BAT Test
- BAT

پشكىنىنا گرانەتا (Typhoid Fever (Widal Test)

مفاژ پشكىنىنا Typhoid Fever دەھىتە ۋەرگرتىن ژ بۇ دەستىنشانكرنا گراناناپى ئەۋاژ ئەگەرى بەكتىريا *Salmonella typhi* (*S. typhi*) توۋشى مرقان دىت، دەھىتە ھۇمارتن ژ نەخۇشىپىن گرئداپى كۆنەندامى ھەرسى، بەكتىريا ب پىكا خوارن و قەخوارنا پىسبوۋى ب بەكتىريا دەرباز دىتە د ناپ لەشى مرقاندا.

پىژەيا ئاساپى يا پشكىنىنا Widal:

- پىژەيا ئاساپى يا پشكىنىن پىدەفە نەرىنى (Negative) دىت.

نېشانىن نەخۇشىيى:

1. تايەكا دۇۋار.
2. ھەستىكىن بىلەن لاۋازبۇنى.
3. ئېشانا گەدەي.
4. سەرئېشان.
5. كېمبۇنا ھەزا خوارنى.
6. زىچۇون.
7. گىزبۇون.

پىشكىننىڭ Typhoid Fever بىلەن شىۋازان دەھتە نەپىسىن:

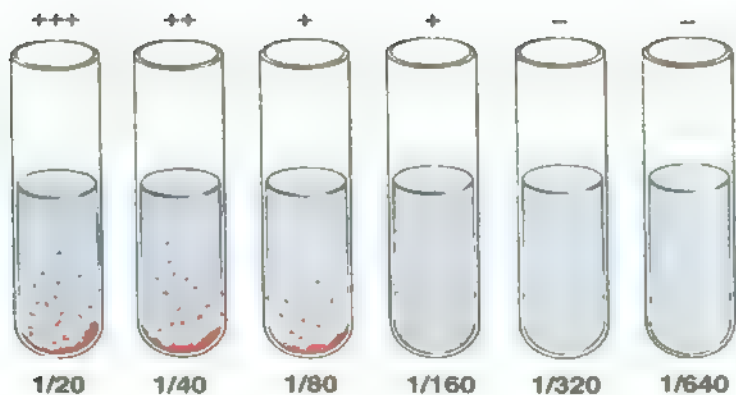
• Typhoid Fever Test

• Widal Test

• WAT

• WidalT

• WAT Test

بەشى سىيى

پىشكىننىيىن نە شۆ شىيىن شە وكرنان

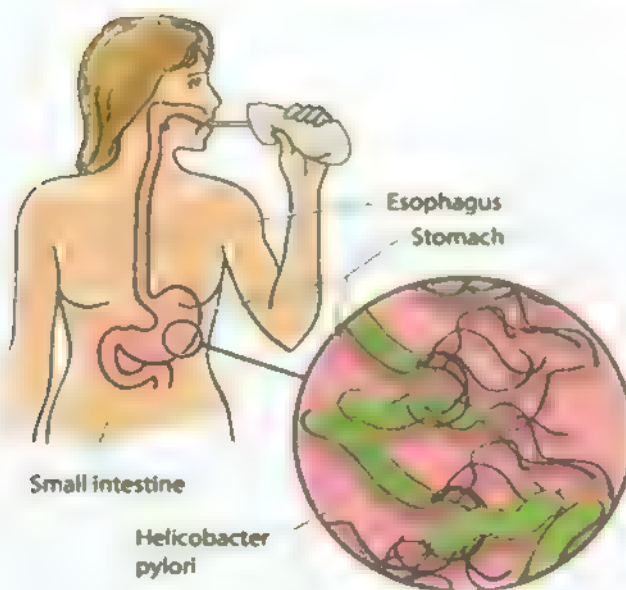
Infections Disease Tests

پشکینا به کتريا گه دهی *Helicobacter Pylori* / *H. Pylori*

دشیاندايه ب پړکا خوین و پیساتی و هه ناسه دانی پشکینا به کتريا *H. Pylori* نه نجامېدهین، به کتريا *Helicobacter Pylori* نووشی کؤنه ندانی هه رسکرنی دبیت، ژماره یه کا زور ژ مروفین هه لگرتن به کتريا *H. pylori* چ نیشان ل دهف دهرناکهفن، به لن دشانن نه فی به کریابند هه به سبه نه گهری گه لک ژ نارشه یین گرندایی هه رسکرنی وه کی هه وکرنا گه دهی Gastritis، Peptic Ulcers (هه بوونا برینان ل گه دهی و پریفیکتین به یوکی و سورینچکی)، و هندهک ژ جورین په نجه شیرا گه دهی.

پژدهیا ناسایی یا پشکینا به کتريا گه دهی *H. Pylori*:

- پتدفیه پژدهیا ناسایی نه ریئی (Negative) بیت.

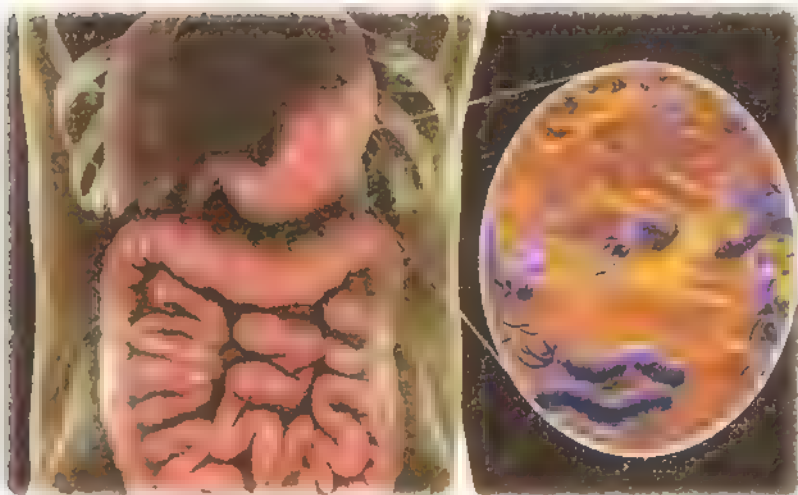
بۆچى پىندىقىيە پىشكىنىنا بەكتىرىا *H. pylori* بەيتتە ئەنجامدان؟

1. ئۇ بۇ دەستىنىشانكرنا بەكتىرىيى دناڧ كۆنەندامى ھەرسكرىتىدا.
2. ئۇ بۇ پىشتراستىبوون ئۇ بەكتىرىا *H. pylori* دناڧ گەدەيدا ب تايىبەت ل دەمى ھەبوونا نىشانىن نەخۇشىيى.
3. ئۇ بۇ چاڧدىرىكرنا چارەسەرىيىن ئۇ بۇ بەكتىرىا *H. pylori* ب نەخۇشى ھاتىنەدان ئەرى كارىگەرى ل سەر نەخۇشى پەيداكرىە يان ئىك نە ل ئىزىر پاونىز و چاڧدىرىيا نۆزدارى تايىبەتەندە.

كەنگى پىندىقىيە پىشكىنىنا بەكتىرىا گەدەى *H. pylori* بەيتتە ئەنجامدان؟

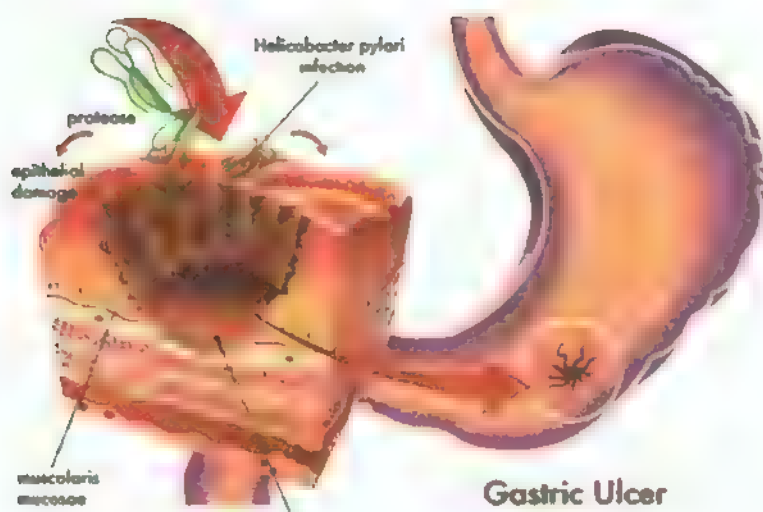
دى پىندىقى ب پىشكىنىن بى ل دەمى ھەبوونا نىشانىن تووشبوون ب ئارىشەيتىن گرىدايى ھەرسكرىتىقە ۋەكى....

1. زك ئىشان.
2. ھەلاڧىتىن.
3. زكچوون.
4. كىمبوونا ھەزا خوارنى.
5. كىمبوونا كىشا لەشى.
6. ۋەرمىن.

پشکنینا به کتريا گهدهی *H. pylori* ب فان شتوازان دهیته نفیسین:

- **Helicobacter Pylori Tests**
- **H. Pylori Tests**
- **H. pylori stool antigen**
- **Fecal H. Pylori Ag**
- **H. pylori breath tests**
- **Urea Breath Test**
- **UBT**
- **rapid urease test (RUT) for H. pylori**
- **H. pylori culture**

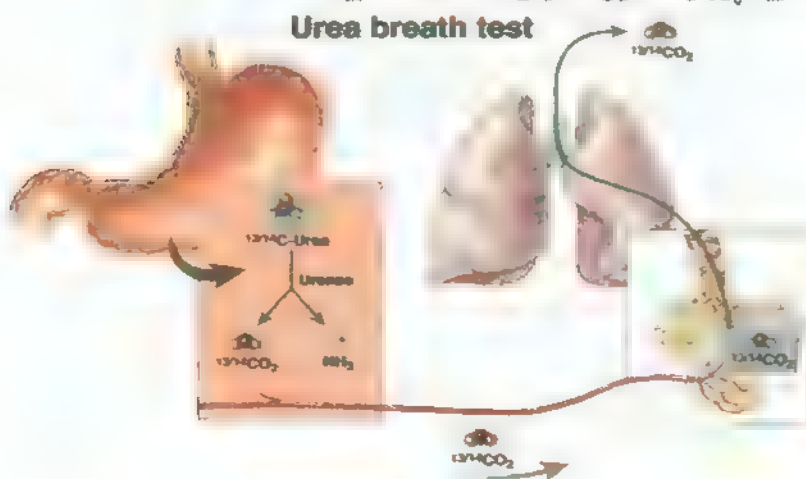

پشکینا هه‌وایی ژ بو به‌کتريا گه‌دهی Urea Breath Test

مفا ژ پشکینا Urea Breath Test ده‌یتته وه‌رگرتن ژ بو ده‌ستنیشانکرتا به‌کتريا گه‌دهی *H. Pylori* (*Helicobacter Pylori*) ب پڭکا هه‌وایی (پروسیسا نه‌نجامدانا پشکینا Urea Breath Test د لاپه‌رتن داهاتیدا ب شتویه‌کتی به‌رفره‌ه هاتییه به‌حسکرن و شروقه‌کرن)، هه‌وکرگ گه‌دهی ب به‌کرت *Helicobacter Pylori* ب نه‌کهری سهره‌کسی بریبا گه‌دهی و دوازدد گرسی (فرجه‌الانی عسر) ده‌یتته هژم‌رین، ب پڭکا پشکینا هه‌وای ژ بو به‌کتريا *H. Pylori* یا گه‌دهی د شیاندايه پڭزانینان وه‌رگرتن ژ بو ده‌ستنیشانکرتا هه‌بوونا به‌کتریاين دناف له‌شی نه‌خوشیدا و هه‌روه‌سا ل ده‌می هه‌بوون و سه‌لماندا به‌کتریاين دناف گه‌دهی نه‌خوشیدا و پستی وه‌رگرتنا چاره‌سه‌ریي پڭدقییه پشکیني دووباره نه‌نجام بده‌ین ژ بو هندئ به‌یتته زانین چاره‌سه‌ریي ب نه‌خوشی هاتینه دان به‌رسفدانه‌کا باش هه‌بوویه یان نه، به‌کرت *H. Pylori* ده‌یه به‌یتته نه‌کهری مه‌نرسبیي ژ بو سهر له‌شی مروفی ب هه‌وکرنا گه‌دهی و هه‌تا دگه‌یتته په‌نجه‌شیرا گه‌دهی.

پڭدقییه پڭزه‌یا ناسایی یا پشکینا هه‌وای ژ بو به‌کتريا گه‌دهی Urea Breath Test:

- پڭدقییه پڭزه‌یا ناسایی نه‌رتنی (Negative) ییت.

به کتريا *H. Pylori* چیه؟

به کتريا *Helicobacter pylori* گدهی (المعدة - Stomach) یان دوازه گرتی (دوازه گرتی چیه؟ به شی تیکن یین ریفیکا زرافه) تووش دکهت، تووشبوون ب به کتريا *H. Pylori* مه ترسیا تووشبوونی زیده تر دکهت ب....

1. هه وکرنا گدهی Gastritis
2. تووشبوون ب برینا گدهی (القرحة الهضمية - Peptic ulcer) (برینا دوازه گرتی یان برینا گدهیه).
3. تووشبوون ب په نهجه شیرا گدهی Stomach (gastric) Cancer

کهنگی پندقییه پشکینا هه وای ژ بو به کتريا گدهی Urea Breath Test بهیته نه جامدان؟

پندقییه پشکینا هه وای ژ بو به کتريا گدهی Urea Breath Test بهیته نه جامدان ل دهمن هه بوونا نیشانین تووشبوون ب به کتريا *H. Pylori* د کونه ندامی هه رسیدا یان نیشانین برینا گدهی، وهکی نیشانین ل خواری ناماژه پیکری....

1. هه سترکن ب تیشانه کا وهکی سوتنی ل نافی گدهی (المعدة - Stomach) دا ل نافه راست یان به شی سه ریی گدهیدا ب تایه تی د نافه را ژهم (دان) ین خواریتا یان ل دهمن نفستنی ب شهف.
2. هه بوونا تیشانی و چوونا تیشانی ل دهمن خواری یان ل دهمن ب کارهینانا ده رمانین دژه ترش.
3. وه رمتنا زکی.
4. زکچوون.
5. هه لافیتی.
6. کیمبوونا کیشا له شی یی هه بوونا نه گه رهک ده ستیشانگری.

بوچی پتدقییه پشکینا هه‌وای ژ بو به‌کتريا گه‌دهی Urea Breath Test به‌یتته
ئه‌نجامدان؟

1. ده‌ستیشانکرنه به‌کتريا گه‌دهی H. Pylori (Helicobacter Pylori)
2. ده‌ستیشانکرنه هه‌وکرنا چالاک یا به‌کتريا H. Pylori
3. ژ بو چاقدێریکرنه چاره‌سه‌ریا ب نه‌خۆشی هاتییه دان پشتی ده‌ستیشانکرنه بارودوخی
نه‌خۆشی ب تووشبوون ب به‌کتريا H. Pylori

چ ل سه‌ر ته پتدقییه ئه‌نجام بدهی به‌ری ئه‌نجامدانا پشکینا هه‌وای ژ بو به‌کتريا گه‌دهی
Urea Breath Test؟

❑ دوو هه‌فتیان دویریکه‌فه ژ بکارهینانا ده‌رمان و چاره‌سه‌ریین وه‌کی omeprazole
(Prilosec), lansoprazole (Prevacid), pantoprazole (Protonix),
esomeprazole (Nexium), dexlansoprazole, rabeprazole (AcipHex)
(Dexilant)

❑ بێ نۆژداری تاییه‌مه‌ند چ چاره‌سه‌ریان نه‌راوستینه، به‌ری ده‌رمان و چاره‌سه‌ریان
ب راوستینی پتخه‌مه‌ت ئه‌نجامدانا پشکینن نۆژداری خو ی تاییه‌مه‌ند ناگه‌دار بکه.

❑ دوو ده‌مژمیر و نیف هه‌تا چار ده‌مژمیران ب پوژییه، دویریکه‌فه ژ هه‌می جوړین
خوارن و فه‌خوارنان (هه‌تا ناڤی ژیک).

تاقیگه و شروقه کرنا پشکینین پزشکی

چەوانییا ئەنجامدانا پشکینا هەوای ژ بو بەکتریا گەدەیی ب شیوەیەکی زانستی و دروست:

ل سەر نۆژدار و کارمەندی تاقیگە هێ ئەرک و پێدقییە پێش ئەنجامدانا پشکینین هەمی پێنگاڤان ژ بو نەخۆشی پۆن و شروقه بکەت بەری ئەنجامدانا پشکینین ب شیوەیەکی تیر و تەسەل....

پێنگاڤا ئێکی: (گرنگترین پێنگاڤا)!

- **سەفە هەمی مەرحین پێش ئەنجامدانا پشکینین تە ئەنجامداین و ب جەهینابن (ئەو مەرحین د لاپەرێ چوویدا هاتینە بەحسکرن و شروقه کرن) ب شیوەیەکی دروست، زەر کو بەبرەووە کرن و شنگو هفتتا مەرحین بەری ئەنجامدانا پشکین هەوای ژ بو بەکتر گەدەیی Urea Breath Test ب سوودەنی زەست و نەکسە، دێ کارتیکنی ل سەر ئەنجامی پشکینین کەت.**

پێنگاڤا دووی:

- کارمەندی تاقیگە هێ دێ حەبەکی پادەستی تە کەت کو یوریا یا دناڤدا یا تایبەتەندە ب پشکینا بەکتریا گەدەیی Urea Breath Test ڤه.

پێنگاڤا سێی:

- ئەو حەبا کارمەندی تاقیگە هێ پادەستی تە کری دێ دگەل رێژەیه کائێن قووتدەیی.

پێنگاڤا چاری:

- پازدە خۆلەکان (۹۰۰ چرکەیان) دێ چافەرێ بی (ب چ پەنگان هیچ خوارن و ڤه خوارن د ئەوان پازدە خۆلەکاندا بکارنەهینە (ب پۆژییە)).

پینگاڤا پینجی:

• کیسی ئه‌نجامدانا پشکینین نه‌خۆش تا جهی ده‌ستیشانکری دی که ته ده‌ڤی خۆ دا پاشان هه‌ناسه‌یی ب ریکا ده‌ڤی پیندقییه نه‌خۆش ب هه‌لکیشیت ب شیوه‌یه‌کی باش پاشی به‌ردانا هه‌وای ب ریکا ده‌ڤی ژ بو کیسی پشکینین پاشی دووباره ئه‌ڤی کریاری دی ئه‌نجامده‌ت ژ بو ماوه‌یی س هه‌تا چار خۆله‌کان، فان پینگاڤین ل خواری به‌رچاف وه‌ربگره....

☒ ب چ ره‌نگان به‌هسه نه‌خۆش ئاڤا ده‌ڤی (تفا) خۆ دگه‌ل به‌ردانا هه‌وای ژ بو کیسی پشکینین به‌رده‌ته د ئاف کیسیدا.

☒ نابیت سه‌ری نه‌خۆشی یی چه‌ماندی بیت ژ به‌ر کو ب ڤی چه‌ندی مه‌ترسییا گیزبوونی ل ده‌ڤ نه‌خۆشی زنده‌تر لی ده‌یت.

پینگاڤا شه‌شی:

پشتی ب دوماهیک هاتنا ماوه‌یی پشکینین دی کیسی پشکینین راده‌ستی کارمه‌ندی تاقیکه‌هی که‌ی و دی ل پرستگه‌هی چافه‌پتی ئه‌نجامین پشکینا خۆ بی (پتیا جاران ب تنی هه‌فت هه‌تا پازده خۆله‌کان ئه‌نجامی پشکینین گيرو ده‌یت).

پشکینا هه‌وای ژ بو به‌کتريا گه‌ده‌ی *H. Pylori* ب فان شیوازن ده‌یتته نفیسین:

• Urea Breath Test

• UBT

• Urea Breath

• Breath Test for H. Pylori

• Breath Tes

• t for Helicobacter Pylori

پشکینا نه خوشیا پشیکان *Toxoplasma gondii* Test

نه خوشیا *Toxoplasmosis* هه وکرنه که تووشی مرووفان دبیت ژ نه گهری مشه خوری *Toxoplasma gondii*، دشیاندايه مشه خوری *Toxoplasma gondii* دهستیشان بکه ی ب پشکینین سیرۆلۆژی یان ب پشکینین *Molecular* ی، پشکینین سیرۆلۆژی ژ بۆ مشه خوری *Toxoplasma gondii* چنه؟ دژه تهتین دناف خوینیدا دهستیشان دکهت یین وهکی بهرسفدانهک ل دژی هه وکرنی هاتینه بهرهمهینان ل دویف جۆری دژه تهنی (*IgM, IgG*) دشیاندايه ب پشکینان دهستیشان بکه ی نه رتی هه وکرن یا نوییه یان یا رابردووییه، پشکینین *Molecular* ی ژ بۆ مشه خوری *Toxoplasma gondii* چنه؟ وهکی ب پشکین *PCR* بۆماوه ماده یی *DNA* یی مشه خوری دهستیشان دکهت دناف خوینیدا و ئاماژه یه ژ بۆ هه وکرنه کا تۆند. ل ده می تووشبوون ب مشه خوری *Toxoplasma gondii* ل ده ف پتریا مرووفان چ نیشان ل سه ر ده رناکه فن یان تنی هنده ک نیشانین سفک یین وهکی نه نفله وانزایی ل سه ر ده رکه فن، به لی ل ده می بووشوور ب مشه خوری *Toxoplasma*

gondii ل ده ف ژتین دووگیان و فه گوهاستنا مشه خوری ژ بۆ زارۆکی ژ دایک نه بووی دزکی دهیکا دووگیاندا، یان که سه کی سیسته می بهرگریا له شی وی یا لاوازییت ل فی ده می دشیانین مشه خوری دا *Toxoplasma gondii*

هه یه ئاریشین ترسانکین ته ندرۆستی دروست بکه ت.

پژوهیا ئاسایی یا پشکینا نه خوشیا پشیکان:

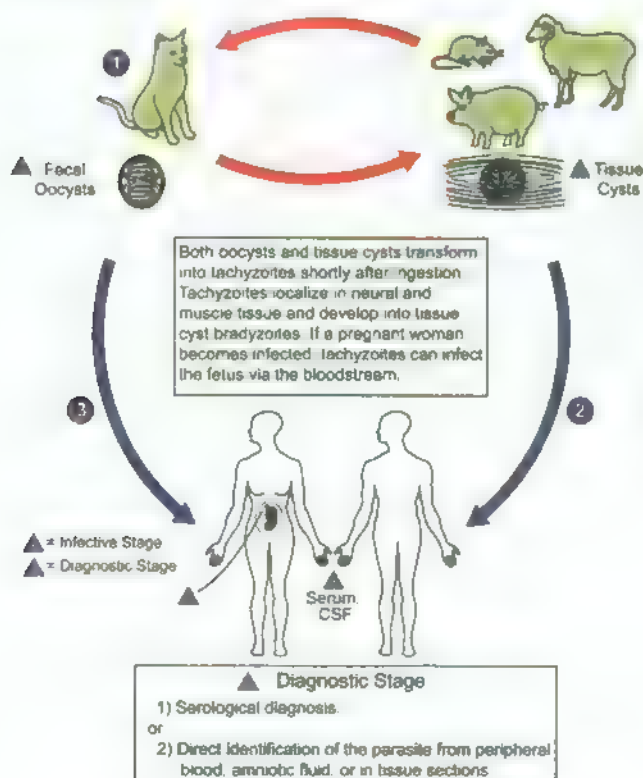
- پیدقییه پژوهیا ئاسایی نه رینی (*Negative*) بیت.

ب فان پټکين ل خوارق ديارکري د شياندايه مشه‌خوړق *Toxoplasma gondii* به‌يته
فه‌گوهاستن ژ بو مروفقان:

1. خوارنا خارتين پيسبووي، ب تاييه‌تي خوارنا گوشتي ب خافي يان ي نه‌چتېبووي.
2. خوارنا نه‌وان فتيقي و که‌سکاتيين ل جهتن پيس ده‌ينه چاندن و باش نه‌شيشتنا وان.
3. فه‌خوارنا ناغا پيس.
4. به‌رکه‌فتن دگه‌ل پاشماوه‌يتن پشکين پيسبووي.
5. فه‌گوهاستن ب پټکا ده‌يکي ژ بو زاروقي.
6. د بارودوخين گه‌له‌کين ده‌گم‌ندا، فه‌گوهاستن ل ده‌مي چاندنا نه‌ندامين له‌شيدا يان وه‌رگرتنا خويني.

Toxoplasmosis

(*Toxoplasma gondii*)

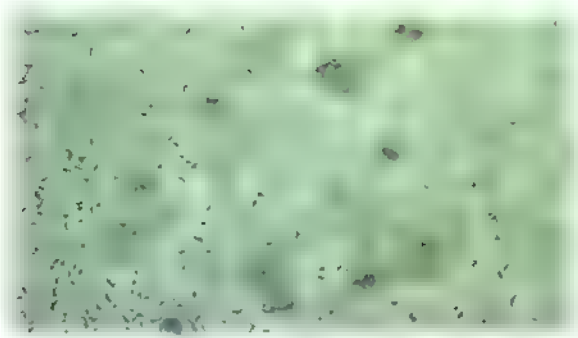

بۆچى پىدقۇيىيە پىشكىنېنە مەخۇرى *Toxoplasma gondii* بېتە ئەنجامدان؟

1. ئافرەتا دووگىيان بەرى دووگىيانوون و ھەروەسا پىشتى دووگىيانوونى ژ بۆ ھندى بېتە دەستىشانكرن ئەرى بەركەفتن دگەل مەخۇرى *Toxoplasma gondii* ھەبوويە يان نە.
2. ئافرەتا دووگىيان ل دەمى ھەبوونا گوماننا تووشبوون ب مەخۇرى *Toxoplasma gondii*
3. كەسەكى ئارىشەيىن گرېدايى سىستەمى بەرگىيا لەشى ھەبن يان سىستەمى بەرگىيا لەشى يا لاواز ھەى.
4. كەسەكى نىشانىن نەخۇشيا *Toxoplasmosis* ل دەف ھەبن.
5. ل دەف زارۆكى ژدايكنەبووى، ل دەمى ھەبوونا گوماننا مەخۇرى *Toxoplasma gondii*

نىشانىن تووشبوون ب مەخۇرى *Toxoplasma gondii* يان نەخۇشيا :Toxoplasmosis

1. وەرمتنا گرېيىن لىمفاوى.
2. تا، تا ب تايەتە بىشەف.
3. بەردەوام ھەستكرن ب لاوازبوون و ماندىبوونى.
4. سەرئىشان.
5. لەش ئىشان.
6. ھندەك جارن ئىشاننا ھەفكى.

چەوانییا خوږپاراستن ژ مشه خوړی *Toxoplasma gondii*:

1. نه گەر تو پشیکان خوږدان دکە ی ل دەمێ سندوقا پاشماوه ییت پشیکێ پاکژ دکە ی بلا دەستکێش و ماسک ل بەر تەبێ.
2. نه گەر تو پشیکان خوږدان دکە ی نه هێله بجیتە ژ دەرڤه ژ بو هندی بهیته پاراستن ژ ناف و تشتین پیس نه خوۆتن و ههروه سا گوشتی خافی نه دی.
3. نه گەر تو یا ب دووگیان بی پشیکین نوی نه هینه دناڤ مال دا و خو دویریخه ژ دەستکرنا پشیکین سه رجاده و یین بی سه رپه رشت.
4. ل دەمێ کارکرنیدا ل ناف باخچه و بیستانان دا دەستکێشان ب کارینه.
5. نه و پارچه یا داری یان که رهسته یی دهیته ب کارهینان ژ بو دروستکرنا گوشتی خافی ب نافه کا گهرم و سابینی روژاله پاکژ بکه.
6. که سکا تی و فیتی ب باشی بشۆ.

پشکینیا نه خوڤشیا پشیکان ب فان شیوازان دهیته نفیسین:

● *Toxoplasma gondii* Test

● ToxoP Test

● *Toxoplasma gondii*

● ToxoPG Test

پشکنینا Syphilis Test / Syphilis

ښک ژ بهر به لافرمین به خوښین ب رنکا ښکسی دهڼه قه کوهاستی نه خوښیا Syphilis
هه، Syphilis چیه؟ هه وکرنه کا به کتریا بیه به لافه دبیت ب ریکا نه ندامی زاوژی یان ب
ریکا ماچکرنا لیفتین که سی توو شبووی یان کرنا کریارا ښکسی دگهل که سی توو شبووی،
که شه یا Syphilis ی دبیت ژ بو ماوه یی هه فتیان، هه یقان یان سالان فه بکیشیت، ل
ده ښکسی برون حاران به ندا دښت، برښن بچونک و سی ئنشار دماق دهق و نه ندامن
راوړی و نه ندامی ښی کوم (مستسم Rectal) دا، و د قوناخا دویقدا هندهک نیشاین
وهکی نه نفله وانزایی یان ناریشه یی گریدایی پیستی په یدادبن، و د فوحن دووماهکتدا ژ
نووسوون ب به کرنا Syphilis د شانده کارنگه ریښن خراب ل سهر میښک و دل و
سره به ښک و... همد به ندا بکت، پشکنینا Syphilis یا هاریکاره ژ بو ده ستیښانکرنا
نه خوښیا Syphilis ی د قوناخا ده ستیښکتدا ژ توو شبوونی، ب فی شیوه یی قوناخین
چاره سهر یی ژیک دی ب سانا هی بن.

ریژه یا ناسایی یا پشکنینا Syphilis:

- پدقیه ریژه یا ناسایی نه ریڼی (Negative) بیت.

بوچی پیدقییه پشکینا Syphilis بهیته نه جامدان؟

ژ بو پشکینکرن و ده ستیشانکرن Syphilis ټی. نه گهر ئافرهت یا ب دوو گبان بیت پیدقییه پشکینا Syphilis ټی نه جام بدهت. د شیندایه Syphilis ب هیته فه کوهاستن ر دهیکا دووکیان بو زاروکی، باستره هه می ئافرهتین دووکیان ل ده ستیکا قوناخا دووکیان بوونیدا پشکینتی نه جامبدهن، ب تایهت ئافرهتین پتر مه ترسیا توو شبوونی ل دهف هه ی پیدقییه د سئ هه یشتن دووماهیکن ژ دووکیان بوونیدا دووباره پشکینتی نه جامبدهن.

کهنگی پیدقییه پشکینا Syphilis بهیته نه جامدان؟

دی پیدقی ب پشکینتی بی ل دهمن کرنا کریارا سیکیسی دگهل کهس توو شبووی یان گومانلیکرن لئ، یان ل دهمن هه بوونا نیشانتین توو شبوون ب Syphilis ټی.

نیشانتین توو شبوون ب Syphilis:

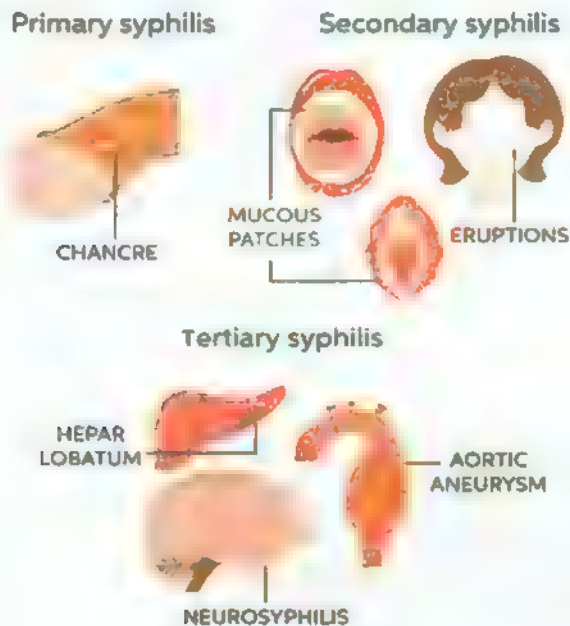
پتیا جارن نیشانتین توو شبوون ب Syphilis ټی پشتی دوو هه تا سئ هه فتیان ژ توو شبوونی سه ره لدهن ژوان نیشانان....

1. هه بوونا برینه کا بهویک و بی نیشان دناف دهف و نه دنامی زاوژی، نه دنامی پشتی (کۆم - المستقیم - Rectal) دا.
2. ئاریشه یین گرتدایی پیستی.
3. تا.
4. سه رنیشان.
5. وه رمنا رژینان.
6. هه سترن ب ماندی بوونی.
7. کیمبوونا کیشا له شی.
8. کیمبوونا موویتن پرچی.

هەتا ل دەمى نەبوونا هېچ نىشانەيەكا تووشبوون ب *Syphilis* پىدقىيە پىشكىنن بېتتە ئەنجامدان ل دەمى هەبوونا مەترسىيىن تووشبوون ب *Syphilis* وەكى....

1. ل دەمى كىرارا سىكىسى يا ب كومەل دەيتتە ئەنجامدان.
2. ل دەمى كىرارا سىكىسى بېتتە ئەنجامدان بىي ب كارھىنانا كۆندومان.
3. ل دەمى هەبوونا قايرۆسى HIV يان نەخۆشيا ئايدز.
4. ل دەمى هەبوونا نەخۆشيايىن دىتر يىن ب رىكا سىكىسى دەيتتە فەگوھاستن وەكى *Gonorrhea* (د لاپەرى داھاتىدا پىشكىننا *Gonorrhea* ھاتىيە شىۋەكرا).

پىشكىننا *Syphilis* ب فان شىۋازان دەيتتە نقىسىن:

- **Syphilis Tests**
- **Rapid Plasma Reagin (RPR)**
- **Venereal Disease Research Laboratory (VDRL)**
- **Fluorescent Treponemal Antibody Absorption (FTA-ABS) Test**
- **Agglutination Assay (TPPA)**

پشکینیا Gonorrhea Test / Gonorrhea

شکری، نه‌یه‌ی لاقیر به‌جوسس ب ریک سیکسی دهسه فه‌کوهاستی Gonorrhea به،
Gonorrhea چیه؟ هه‌وکرنه‌کا به‌کتریا بیه به‌لافه‌دیییت ب ریکا دهف و نه‌ندامی زاوژی و
 هه‌روه‌سا نه‌ندامی پشتی (کۆم - المستقیم - Rectal) دگهل که‌سی تووشبووی، هه‌روه‌سا د
 شیاندایه به‌یته فه‌کوهاستی ب ریکا دهیکا دووگیان ژ بو زاوژی د ماوه‌ی ژدایکبووتیدا، د
 شین Gonorrhea د، هه‌یه هه‌ردوو ده‌گه‌. بووسی هه‌وکرنی بکه‌ت، ب دهف که‌سی
 دهسه‌دی د ماوه‌ی رسی ۱۵ هه‌یه ۲۴ سالیسه‌. که‌له‌ک ر مروف ل دهمی بووسوون ب
 Gonorrhea د بی‌که‌هر ز بووسوونی و دهسه فه‌کوهاستی ر بو هه‌دده‌ک که‌سی دهر
 سی هه‌سکرن ب بووسوونی ب Gonorrhea بی، ل دهف ره‌گه‌ری بیه هه‌ده‌ک ستر ل
 دهف ده‌ردکه‌فر، به‌لی ل دهف ده‌ده‌ک چ ستر باز هه‌بوو نینانتن ئاریشه‌بنن
 ته‌ندرووسی بیه گرنه‌دی د میزلدان و نه‌ندامی زاورندا ده‌ریاکه‌فر. پشکینیا Gonorrhea
 ده‌ستیشان دکه‌ت نه‌ری چهند ژ ریزه‌یا به‌کتریا Gonorrhea دناف له‌شیدا هه‌بوون هه‌یه،
 د شیاندایه نه‌خوشیا Gonorrhea به‌یته چاره‌سه‌رکرن ب ریکا ده‌رمانتن دژه زینده‌یی

Antibiotics، به‌لی نه‌گه‌ر
 بو ماوه‌یه‌کی درێژ نه‌هاته
 چاره‌سه‌رکرن دشیاندا هه‌یه
 بیه‌یه نه‌گه‌ری نه‌زوکویی و
 هه‌روه‌سا ئاریشتن دهر یین
 ترسناکین ته‌ندروستی، ل
 دهف ئافره‌تان د شیاندایه
 بیه‌یه نه‌گه‌ری هه‌وکرنی

دناف هه‌وزیدا و بارودۆخی Ectopic Pregnancy، بارودۆخی Ectopic Pregnancy چیه؟
 بریتیه ژ دووگیانبوونا ژ ده‌رفه‌ی مالبجویکی، نه‌گه‌ر ب شپوه‌یه‌کی ب له‌ر نه‌هه‌ته
 چاره‌سه‌رکرن دییت بیه نه‌گه‌ری ز ده‌سندانا ئافره‌دا دووگس، ل دهف زه‌لامان دشیاندایه
 بیه‌یه نه‌گه‌ری تیشانی ل دهمی میزکرنی و هه‌بوونا ئاریشه‌یان د بۆریا میزیدا.

پژدهیا ناسایی یا پشکیننا Gonorrhea:

- پندقییه پژدهیا ناسایی نه ریئی (Negative) بیت.

بوچی پندقییه پشکیننا به کتريا Gonorrhea بهیته نه جامدان؟

ژ بو دهستنیشان کرنا به کتريا Gonorrhea دهیته نه جامدان. هندهک جاران پشکیننا Gonorrhea دگه ل پشکیننا Chlamydia (دلاپه ریئن داهاتیدا پشکیننا Chlamydia یا هاتییه به حسکرن ب شیوه یه کئی تیر و تهسه ل) پتکفه دهیته نه جامدان، Chlamydia جوهره کئی دییه ژ نه وان نه خوشییئن به ربه لای یئن ب ریکا سیکسی دهیته فه گوهاستن. ههردووک نیشانین Gonorrhea و Chlamydia نیزیکی ئیکن و پتريا جاران ب ریکا سیکسی دبیت پتکفه بهیته فه گوهاستن.

کهنگی پندقییه پشکیننا به کتريا Gonorrhea بهیته نه جامدان؟

ل دو ب د ه ز گه ئی CDC پندقییه هه ر ئافره ته کا کر بار ئن سیکسی نه نجامدهت و یا چالاک بیت د نه فی بواریدا د ن ر ب ن ۲۵ سالییدا پندقییه پشکیننا Gonorrhea نه نجامدهن. ههروه سا هه تا ئافره تین د سه ر ژییئ ۲۵ سالییدا ژی پندقییه پشکینین نه نجامدهت ب تاییهت ل ده مئ هه بوونا پتر مه ترسییئن تووشبوون ب Gonorrhea ژوان مه ترسییان....

1. کرنا کریارا سیکسی یا ب کۆمه ل.
2. تووشبوون ب به کتريا Gonorrhea د ماوه یئ رابردوویدا.
3. ل ده مئ هه بوونا هندهک نه خوشییئن دیتر یئن ب ریکا سیکسی دهیته فه گوهاستن.
4. ل ده مئ کرنا کریارا سیکسی دگه ل که سه کی بکهت کو هه لگرتی تیک ژ نه خوشییئن ب ریکا سیکسی دهیته فه گوهاستن بیت.
5. ب کارنه هینان و ههروه سا دروست ب کارنه هینانا کۆندومی ل ده مئ هه ر کریاره کا سیکسیدا بیت یا نه دروست.
6. په گه زئ نیر کریارا سیکسی دگه ل په گه زئ نیر نه نجامدهت.

نیشانىن تووشبوون ب بەكتريا Gonorrhea:

ھەردوو رەڭ ل دەمى ھەبوونا نیشانىن تووشبوون ب Gonorrhea يى پىدقۇيە پشكىنىن ئەنجامبەدن....

ل دەف رەگەزى م:

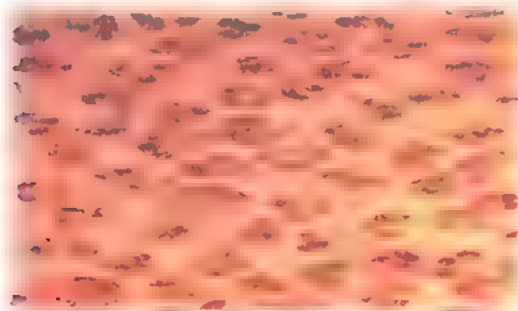
1. دەرھافىزىن ئەئاسايى يىن ئەندامى زاووزى.
2. دىتتا خوينى ماوہ ماوہ.
3. زك ئىشان.
4. ھەبوونا ئىشانى د ماوہىي كرنا كرىارا سىكسىدا.
5. ھەبوونا ئىشانى ل دەمى مىزكرنىدا.

تېيىنى:

➡ ئەگەر ئافرەت با ب دووگىان بىت پىدقۇيە د قوناخىن دەستىكى يىن دووگىانىيىدا پشكىنىنا بەكتريا Gonorrhea ئەنجامبەدت، ژبەر كو دشاندايە بېنە قەگواسىن ژ بۇ زاروكى د ماوہىي زارۆكوويىدا و ئارشەيىن مەترسدار دروست نكەت، ل دەمى ھەبوونا تووشبوون ب بەكتريا Gonorrhea د ماوہىي دووگىانىيىدا نۆزدار دى دەرمانىن دژەزىندەيى Antibiotic ب نەخۆشى دەت ژ بۇ پاراستنا ئافرەتا دووگىان و زارۆكى وى.

ل دەف رەگەزى نىر:

1. ئىشانا گونان.
2. ھەبوونا ئىشانى ل دەمى مىزكرنىدا.
3. دەردانىن ب رەنگى سى، زەر، كەسك ژ ئەندامى زاووزى يى نىرىنە.

پشکنینا به کتريا Gonorrhea ب فان شتوازان دهیتته نفیسین:

- Gonorrhea Test
- GC Test
- Gonorrhea
- Gonorrhea DNA Probe Test
- Gonorrhea Nucleic Acid Amplification Test
- GNAAT

بۆچی پیندقییه پشکیننا به کتريا Chlamydia دهیته نه جامدان؟

ژ بۆ دهستنیسانکرنا به کتريا کلامیدیا دهیته نه جامدان. هندهک جارن پشکیننا Chlamydia دگهل پشکیننا Gonorrhea (د لاپه رین چوویدا پشکیننا Gonorrhea یا هاتییه به حسکرن و شروقه کرن ب شیوه یه کئی تیر و تهسهل) پیکفه دهیته نه جامدان. ههردووک نیشانین Gonorrhea و Chlamydia نیزیکی ئیکن و پتريا جارن ب ریکا سینکسی دیت پیکفه بهیته فه گوهاسن.

کهنگی پیندقییه پشکیننا به کتريا Chlamydia بهیته نه جامدان؟

ل دویف دهزگههی CDC پتر ژ ملیون و نیفا ژ ئانکجییتن خه لکئی ئه مریکا تووشی هه وکرنا به کتريا کلامیدیا دین سالانه، کلامیدیا پتريا چالاکه ل دهف که سین ژیی وان دناقه را ۱۵ بۆ ۲۴ سالییدا و کر بارا سینکسی بهردهوام نه جامددهن، بریا هه نگره به کتريا کلامیدیا پین ح سسار ل دهف دبرناکهه، هه ر ژ بهر هندئ ل دویف دهزگههی CDC و ریکخراوین دیتر یین گریدایی ته ندرۆستییی ل جیهانی جهخت ل سه ر هندئ دکه ن ل ده مئ هه بوونا مه ترسیین پتر تووشبوونئ ب به کتريا کلامیدیا باشته سالانه ب بهردهوامی پشکین بهیته کرن ژ بهر کو خو پاراستن باشته ژ چاره سه ریی.

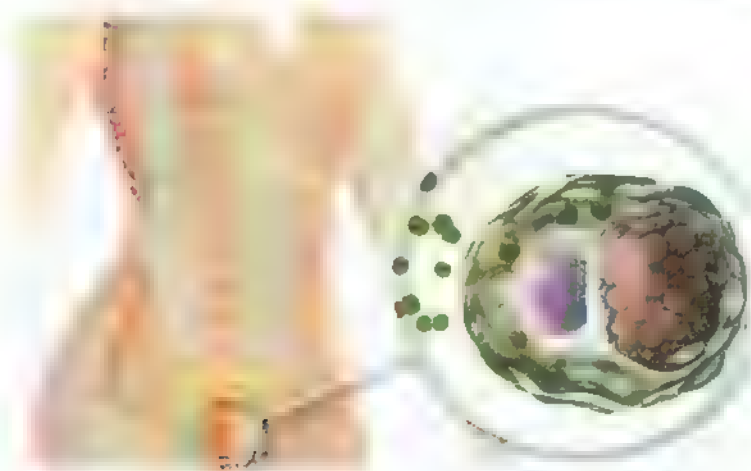
ئەو بارودۇخ و ئەگەزىن پتر مەترسىيا تووشبوون ب بەكتريا كلامىدىا زىدەدكەن:

1. چالاکبونا ئافرەتن ژ بو کرپارا سیکسی یا بەردەوام یا دېن ژییى ۲۵ سالیئیدا بیت.
2. ئافرەتەکا د سەر ژییى ۲۵ سالیئیدا بیت ل دەمى ھەبوونا پتر مەترسیین تووشبوونى.
3. کرنا کرپارا سیکسی یا ئەتەندروست.
4. تووشبوون ب بەكتريا Chlamydia د ماوهيى رابردوویدا.
5. ل دەمى ھەبوونا ھندەك نەخۆشیین دیتر یین ب رنکا سیکسی دەینە فەگواستى.
6. ل دەمى کرنا کرپارا سیکسی دگەل کەسەکی کو ھەلگرتى ئیک ژ نەخۆشیین ب رنکا سیکسی دەینە فەگواستى بیت.
7. ب کارنەھینان و ھەروەسا دروست ب کارنەھینانا کۆندومی ل دەمى ھەر کرپارەکا سیکسیدا بیت یا نە دروست.
8. رەگەزى تیر کرپارا سیکسی دگەل رەگەزى تیر نەنجامبەدەت.

تییى:

باشترە ئافرەتا دووکیان یا د بن ژییى ۲۵ سالیئیدا پشکینى نەنجامبەدەت، یان کەسەک

تووشبووی بیت ب فایروسی HIV

نیشاننن تووشبوون ب بەكتريا *Chlamydia*:

هەردووک پەگەر ل دەمى هەبوونا نیشاننن تووشبوون ب هەوکرنا بەكتريا *Chlamydia* نى
پىدقشپە پشكىننن ئەنجامبەدن....

ل دەف پەگەزى نىر:

1. هەبوونا ئارىشەيان و ئىشانى دەهردوو گوناندا.
2. هەبوونا دەرھافىزىن ئەناساىى يىن ئەندامى زاوژى.
3. هەبوونا ئىشانى ل دەمى مىزکرنى.
4. زۆربوونا جارن مىزکرنى.

ل دەف پەگەزى مى:

1. ئىشانا گەدەى.
2. هەبوونا دەرھافىزىن ئەناساىى يىن ئەندامى زاوژى.
3. هەبوونا خوينبەربوونا ئەناساىى يا ئەندامى زاوژى.
4. هەبوونا ئىشانى ل دەمى کرنا کرپارا سىکسى.
5. هەبوونا ئىشانى ل دەمى مىزکرنى.
6. زۆربوونا جارن مىزکرنى.

هندهك ژ دهرمانين دژه‌زينده‌يي Antibiotics يين ژ بو چاره‌سهر يا تووشبوونى ب هه‌وكرنا به‌كتر يا كلاميديا دهينه بكارهينان:

- Azithromycin
- Doxycycline
- Erythromycin
- Levofloxacin
- Ofloxacin

تييىنى:

بستره و بندفسه دهرمان ل ژير چافديرى و راويژا نوژدارين تايبه‌مه‌ندقه بهينه ب كارهينان.

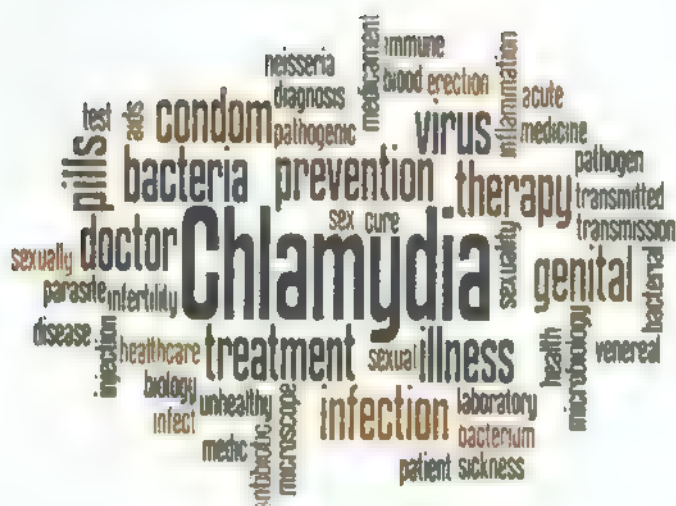
دى چهوا خو پاريزم ژ تووشبوونى ب به‌كتر يا كلاميديا؟

1. دويركه‌فتن ژ چالاكبوونا كرنا كريارا سينكسى يا نه‌ئاسايى و دگهل كه‌ستين جياواز.
2. كرنا كريارا سينكسى ب تنى دگهل تيك كه‌س واته دويركه‌فتن ژ كريارا سينكسى يا نه‌ئاسايى.
3. ب كارهينانا كه‌ره‌ستين خو پاراستنى ل ده‌مى كريارا جووتبوونى وه‌كى ب كارهينانا كو‌ندومان.
4. نه‌نجامدانا پشكنينا به‌كتر يا كلاميديا سالانه.
5. دويركه‌فتن ژ پارقه‌كرنا نه‌وان تشتين ل ده‌مى كريارا جووتبوونيدا دهينه ب كارهينان.

بشکینیا به کتريا Chlamydia ب فان شیتوازان دهیته نفیسین:

- Chlamydia Test ●
- Chlamydia ●
- Chlamydia NAAT or NAT ●
- Chlamydia/GC STD Panel ●

پشكېنىنا مەلارايىي Malaria Test

مەلاريا نەخۇشسەك مەنرەسدارە ژ ئەگەرئى مشەخۇران تووشى مرقۇان دېن، ئەو مشەخورئىن دېنە ئەگەرئى مەلارايىي دەيتە قەگوهاستى ب رېكا پېقەدانا مېشېن تووشبووى، پترىا جاران نېشانئىن دەستېكىي يىن تووشبوون ب مەلارايىي وەكو نېشانئىن ئەنفلەوانزايىن نە، پاشان دېسە ئەگەرئى مەنرەسىس ررد ل سەر نەدرۆسىن مرقۇان، مەلاريا دىبانداپە ب رېكا مېشان بېيتە قەگوهاستى ژ بۇ مرقۇان، ل دەمى گەهشتنا ھندەك ژ مېشېن تايبەت ژ بۇ مرقۇان تووشبووى پاشان ل دەمى پېقەدانا مېشېن تايبەت ژ بۇ ھەر كەسەكى دىت تووش بکەت، پاشان مشەخور دى چنە د ناڤا خرۆكىن سۆرېن خوینىدا و دى بىنە ئەگەرئى نەخۇشىيى، سالانە ب ملبونان كەس تووشى مەلارايىي دېن و ھندەك ژ وان گيانى خۇ ژ دەست دەن و پترىا كەسىن گيانى خۇ ژ دەست دەن زارۆكن و ل وەلاتىن ئەفرىقىانە، ل دەمەكىدا مەلاريا پتر ژ ۸۵ وەلاتان يا بەربەلآفە بەلى پترىا قوربانىيىن مەلارايىي ل وەلاتىن ئەفرىقىانە.

پېژەيا ئاسايى يا پشكېنىنا مەلارايىي:

- پېدڧىيە پېژەيا ئاسايى نەرتىنى (Negative) بىت.

بوچی پشکینا مه لاریایی دهیته نه جامدان؟

پشکینا مه لاریایی ژ بو دهستنیسانکرنا مه لاریایی مفا ژئی دهیته وه رگرتن، نه گهر د قوناخین دهستیکیدا نه خوشیا مه لاریایی بهیته دهستنیسانکرنا د شیاندایه نه خوشی بهیته کونترولکرنا و چاره سه رکرنا، به لی نه گهر روی به هاته چاره سه رکرنا دی بیه نه گهری بارودوچین ترسناکین نه دروسی ژوان ژ کارکهفتنا گولچیسکان، جگهر و ههروه سا خوینبه ربوونا نافه کی.

کهنگی پیدفیه پشکینا مه لاریایی بهیته نه جامدان؟

دی پیدفی ب پشکینا مه لاریایی بی نه گهر ته گهشت کریت ژ بو وه لاتین پتر مه ترسیا تووشبوونی ب مه لاریایی هه ی و نشان ل سه ر له شی دیاربین، پتریا جاران پستی ۱۴ پوژان ژ پنه دانا میشا تووشبووی نشان ده رکهفن ل سه ر مروقان به لی هندک جاران پستی ههفت پوژان دبیت نشان ده رکهفن یان هه تا ساله کی ژیک فه کیشن، وه کی ل دهستیکی نامازه پی هاتییه کرنا د قوناخین دهستیکی بین تووشبوون ب مه لاریایی هه مان نیشانه بین نه نفله وانزایی هه نه.

نیشانین هه بوون و تووشبوون ب ئه نفله وانزایی:

1. تا.
2. له رزین.
3. سه ر ئیشان.
4. ماندیوون.
5. له ش ئیشان.
6. هه لافیتن و هیلنج.

نیشانین گه هشتنا نه خویشی ز بو قوناختن ب مه ترسی و یین دووماهیکی یین تووشبوون ب مه لاریایی....

1. تایه کا تولد.
2. هه بوونا خوینی دگه ل پیساتیی.
3. گرژبوون.
4. زهرک.
5. له رزین.
6. ماندیوون.
7. تیکچوونا بارقی دهروونی.

چەۋاننىيا خۇپاراستىن ژ مەلارايى:

ل دەمى سەرەدانا جەيىن گومانلىكىرى ب مەلارايى دكەي....

1. جەيىن تەيىن ئىستىنى بلايى پاراستى بيت ژ ھاتتا ژۇرا مېشان ژ بۇ جەيى ئىستىنا تە ژ بۇ خۇ پاراستىن ژ يىنقەدانا مېشان.
2. جىلكىن درىژ لېرىكە بلا چ پارچەيىن لەشى تە ديارنەكەن.
3. بەردەوام جلوبەركىن خۇ باش بشو.
4. جەيى ئىستىنى پاكۇبكە ب پىكا دەرماتىن دژەمشەخۇران.
5. نىشانىن تووشبوون ب مەلارايى بزانە .
6. ل دەمى ھەبوون و دەرەكەفتنا نىشانىن تووشبوون ب مەلارايى ئىكسەر سەرەدانا نە خوشخانەيى بکە.

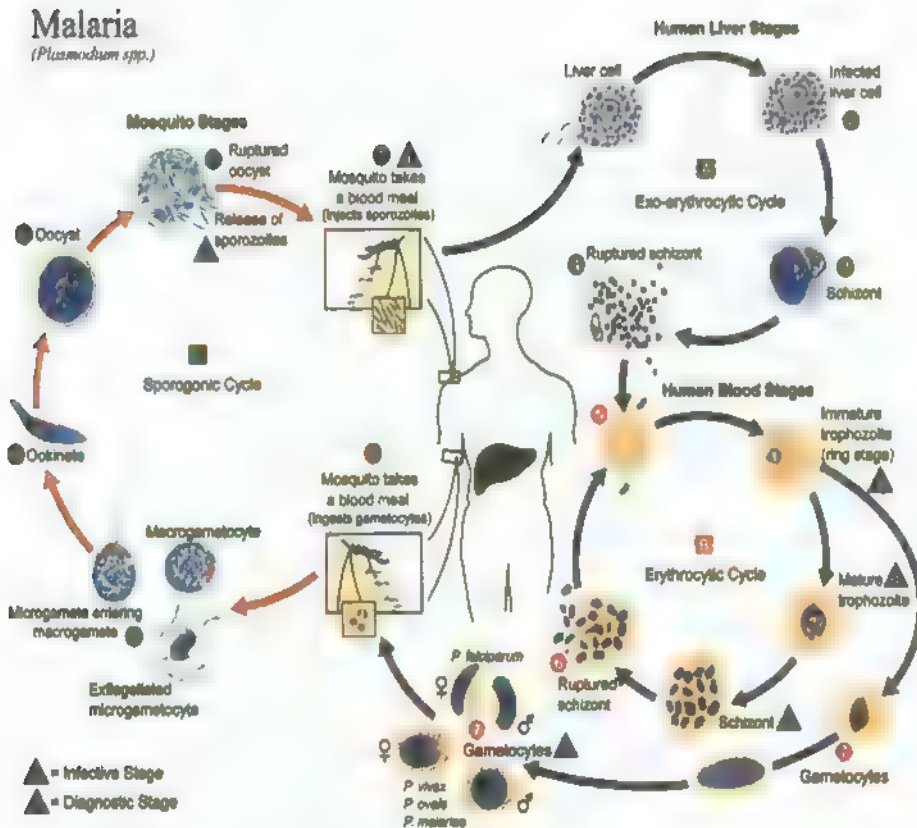
پامانا نەنجامى پىشكىننا مەلارايى:

- ئەگەر نەنجامى پىشكىنى ب نەرنى دەرجوو ب پامانا نەتووشبوونىيە ب مەلارايى، بەلى ل دەمى ھەبوونا نىشانىن تووشبوون ب مەلارايى باشترە دووبارە پىشكىن ل دويىف پايۇزا نۆژدارى تايىبەقەند ھەر ۱۲ دەمۇمىران جارەكى ژ بۇ ماۋەيى ۲ ھەتا ۴ پۇژان بېيتە كرن ژبەر كو گرنگە ھەر زوى مەلاريا بېيتە دەستىشانكرن.

- ئەگەر نەنجامى پىشكىنى ب نەرنى دەرجوو ب پامانا تووشبوونى ب مەلارايى پادگەھىنىت، چارەسەرى ژ لايى نۆژدارى تايىبەقەند قە دى ھىتەدان ب نەخوشى ل دويىف تەمەن، رەگەز، پىژەيا نەخوشىيى و ئەرى ئافرەت يا ب دووگيانە يان نە و...ھتد.

پشکیننا مه لاریایی ب فان شیوازن دهیته نفیسین:

- Malaria Test
- Malaria
- Malaria Blood Smear
- Malaria Rapid Diagnostic Test
- Malaria by PCR

به شق چارقی

پشکینین کر نیای (لورام)

Tumor Marker Tests

Dep. Tumor Marker Tests

پشکینا په نجه شترا هیلکه دانن CA-125 Test

Cancer Antigen 125 (CA-125) پروتینه که دهیته دیتن د خانه یین په نجه شترا هیلکه دانن، مفا ژ پشکینا (Cancer Antigen 125) CA-125 دهیته وه رگرتن ژ بؤ ده ستیشانکړنا پړه یا پروتینن Cancer Antigen 125 د ناف زږوکا خوینن، پړه یا بلد با CA 125 دهیته دس ر دهف ریس له جهره سره هسکه دانن ر دهف وړ هه ی، په نجه شترا هیلکه دانن په یدا دیت ل ده م ژیده بوونا خانه یان پ شتوه یه کي نه ناسایی د ناف هیلکه دانا ژنن، له جهره سره هسکه دانن پ نه گه ری سخی یی مره رمال دهیته هر مرس ل وه لاته کي وه کی له مریکا (الولايات المتحدة).

پړه یا ناسایی یا پشکینا په نجه شترا هیلکه دانن:

- کیمتر بیت ژ: $<46 \text{ U/mL}$

بۆچی پشکیننا په نجه شیرا هیلکه دانن دهیته نه جامدان؟

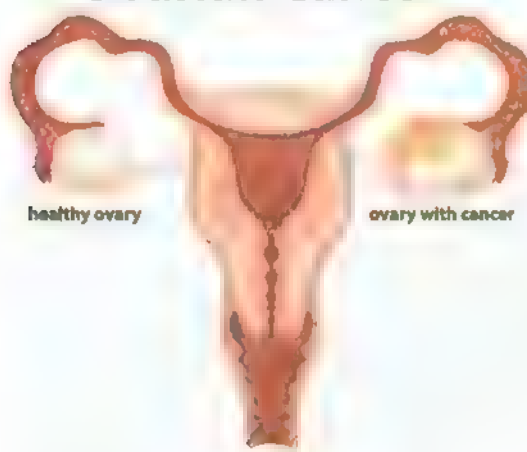
1. ژ بۆ دهستی شانکرنا په نجه شیرا هیلکه دانن.
2. ژ بۆ چافدی ریکرنا په نجه شیرا هیلکه دانن، ل دهمن کیمبوونا ریژه یا پشکینین ناماژه په ژ بۆ هندن دهرمانین ب نه خوشی هاتینه دان کارتیکن یا دروست کری.
3. ژ بۆ پشکینکرنا و پشتراستبوون ژ نه مانا خانه یین په نجه شیرا پستی وهرگرتنا چاره سهریا پیدئی و نه مانا خانه یین په نجه شیرا.
4. ژ بۆ پشتراستبوون ژ دووباره سهرلنه دانا په نجه شیرا پستی وهرگرتنا چاره سهری و نه مانا په نجه شیرا هیلکه دانن.

کهنگی پیداییه پشکیننا په نجه شیرا هیلکه دانن بهیته نه جامدان؟

دئ پیدئی پشکیننا په نجه شیرا هیلکه دانن بی ل دهمن هه بوونا مه ترسیین تووشبوون ب په نجه شیرا هیلکه دانن وهکی:

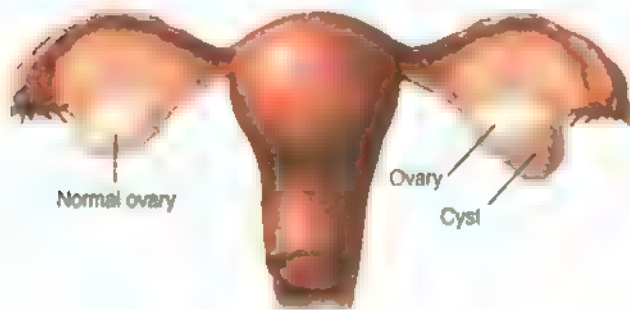
1. ل دهمن هه بوونا جینین بوماوهیی پتر مه ترسییا تووشبوون ههیه، ئەف جینه دهینه نیاسین ب BRCA 1 یان BRCA 2
2. ل دهمن هه بوونا میژوو یا خیزانن و هه بوونا په نجه شیرا هیلکه دانن د نه دامتین نیزیکن خیزانیدا.
3. تووشبوون د رابردوویدا ب په نجه شیرا سینگی یان مالبچویک و قولون.

Ovarian Cancer

ب شتویهک گشتی هندهك بارودوخ و نه خوشی هه نه دبنه نه گهری بلندبوونا پرژه یا CA-125 وه کی:

- دووگیانبوون.
- زفرؤکا هه یقانه.
- هه بوونا گریان د مالبجویکیدا لی نه یتن په نجه شیري وه کی Uterine Fibroids
- هه بوونا په نجه شیرا په نکریاسی.
- نه خوشییتن گریدایی هه وکرنین هه وزی Pelvic Inflammatory Disease
- هه بوونا په نجه شیري د Endometrial and Fallopian Tube دا.

نیشانین توو شبوون ب په نجه شیرا هیلکه دانی:

1. مه زنبوونا زکی.
2. بله زه سترکرن ب تیربوونی ل ده می خوارنی.
3. کیمبوونا کیشا له شی.
4. هه سترکرن ب نه نارامبوونی د ناوچه یا هه وزیدا.
5. زیده بوونا جارین میزکرنی.

پامانا ئەنجامىن پشكىننا پەنجەشېرا ھىلكەدانى:

ل دەمى ۋەرگرتنا چارەسەرىيىن پەنجەشېرا ھىلكەدانى پىندىقىيە پشكىنن بھىتە دووبارەكرن
ۋ بۇ زانىنا كارتىكرنا دەرمانان:

- ئەگەر ئەنجامى پشكىننى كىم بىيىت ب ئاماژەيەكا باش دەيتە ھۇمارتن ۋ بۇ ھندى
چارەسەرىيىن ۋ لايىن نۆۋدارا تايىبەقەندقە بۇ نەخۇشى ھاتىنە دان كارتىكرناكا باش ل سەر
نەخۇشىيى پەيداكىريە.

- ئەگەر ئەنجامى پشكىننى بلندتر لىتھات بىيىت ب ئاماژەيەكا نەباش دەيتە ھۇمارتن ۋ بۇ
ھندى چارەسەرىيىن ۋ لايىن نۆۋدارا تايىبەقەندقە بۇ نەخۇشى ھاتىنە دان كارتىكرناكا باش
ل سەر نەخۇشىيى پەيدانەكىريە.

- ل دەمى نەمانا نەخۇشىيى و راۋەستاندنا چارەسەرىيىن ۋ بۇ پەنجەشېرا ھىلكەدانى دەيتە
دان ۋ لايىن نۆۋدارا تايىبەقەندقە و ل دەمى دووبارە پشكىنكرنى و ئەنجامى پشكىننى
بلندتر بىيىت ۋ رىژەيا ئاسايى ئاماژەيە ۋ بۇ دووبارە زقپىن و سەرھلدانا خانەيىن پەنجەشېرا
ھىلكەدانى.

تېيىنى:

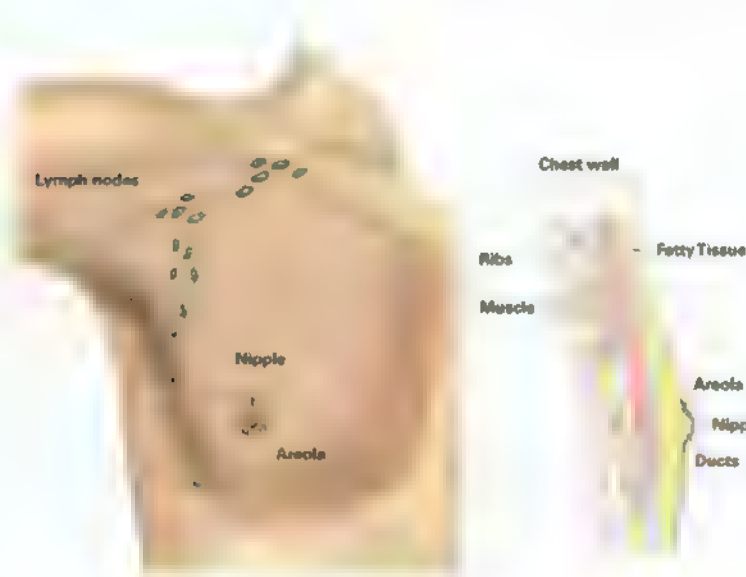
ب شىۋەيەك گشتى ھندەك بارودۇخ و نەخۇشىيىن دىتر ھەنە دېنە ئەگەرى بلندبوونا
رېژەيا پشكىننا CA-125 د لاپەرېن چوويىدا ھاتىنە بەحسكرن.

پشكىننا پەنجەشېرا ھىلكەدانى ب قان شىۋازان دەيتە نقيسىن:

- CA-125 Test
- CA125
- CA -125
- Cancer Antigen 125 Test
- Ovarian Cancer Antigen Test
- CA-125 Tumor Marker Test

بۆچى پىندىقىيە پىشكىنېنا پەنجەشېرا سىنگى بېيتە ئەنجامدان؟

1. ئۇ بۇ دەستىشانىكرنا پەنجەشېرا سىنگى.
2. ئۇ زانىنا كارتىكرنا دەرماتىن ئۇ لايى نۆزدارىن تايىبەمەندىقە ئۇ بۇ نەخۇشى ھاتىنە دان.
3. ئۇ بۇ پىشتراسىتبون ئۇ دووبارە سەرھلنەدانا پەنجەشېرى پىشتى ۋە رىگرتنا چارەسەرىيىن ۋە نەمانا پەنجەشېرا سىنگى.

دەندەك جۆرىن دىترىيىن پەنجەشېرىدا ئەگەرى بلىندىبوننا رىژەيا پىرۆتىنى CA 15-3 ھەيە ئۇ وان:

1. پەنجەشېرا سىھان.
2. پەنجەشېرا قۇلۇنى.
3. پەنجەشېرا پىرۆستات.
4. پەنجەشېرا ھىلكەدانى.

پامانا ئەنجامىن پشكىنىيا پىرۇتىنى (CA 15-3):

- پىرۇتەيا پىرۇتىنى CA 15-3 د شىياندايە بلندتر لى بھىت ژ پىرۇتەيا ئاسايى يا پشكىنىنى ل دەمى ھەبوونا گىرىيىن پەنجەشىرى ھەروەسا ل دەمى ھەبوونا گىرىيان، بەلى نە يىن پەنجەشىرى، پىرىيا جاران پىرۇتەيا پىرۇتىنى ل دەمى ھەبوونا پەنجەشىرا سىنگى بلند دىيت.

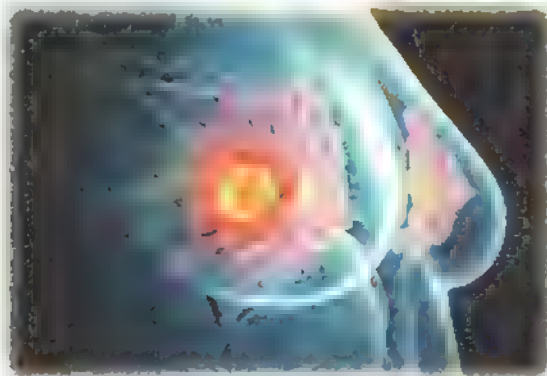
- ب شىوہيەكى گشتى بلندبوونا پىرۇتەيا ئەنجامى پشكىنىنى ژ پىرۇتەيا ئاسايى ئامازەيە ژ بۇ ھەبوونا زىدەتر ژ جۇرەكى پەنجەشىرى د ئاف لەشىدا، پىرۇتەيا پشكىنىنى گەلەك بلند دىيت ل دەمى پەنجەشىرا سىنگى دھىتە فەگوھاستن ژ بۇ ھەستىيان يان جگەرى يان ھەردوويان بىككە.

- ئەگەر ئەنجامى پشكىنىنى بەرەف كىمبوونىقە بىت ئامازەيە ژ بۇ ھەبوونا كارتىكرنەكا باش يا دەرمانىن ژ لايى نۆۋدارا تايبەتمەندفە ھاتىنە دان ژ بۇ نەخۇشى.

- ئەگەر ئەنجامى پشكىنىنى پىر بەرەف بلندبوونىقە بىت ئامازەيە ژ بۇ ھەبوونا كارتىكرنەكا نەباش يا دەرمانىن ژ لايى نۆۋدارا تايبەتمەندفە ھاتىنە دان يان ژى ئامازە بىت ژ بۇ دووبارە سەرھلانا خانەيىن پەنجەشىرى.

- پىرۇتەيا ئەنجامى پشكىنىيا پىرۇتىنى CA 15-3 دىيت بلندتر لى بھىت ژ پىرۇتەيا ئاسايى يا پشكىنىنى ل دەمى ھەبوونا پەنجەشىرا سىھان يان پەنكرىاس، پىرۇستات، ھىلكەدانى، بەلى ب شىوہيى ھەبوونا پەنجەشىرا سىنگى پىرۇتەيا وى بلند نايىت.

- ل دەمى ھەبوونا گىرىيان بەلى نە يىن پەنجەشىرى ژى ئەگەرى بلندبوونا پىرۇتەيا پىرۇتىنى CA 15-3 يى ھەي.

پشکنینا په نجه شترا سینگی ب فان شتوازان دهیته نفیسین:

● Cancer Antigen 15-3 Test

● CA 15-3 Test

● CA15-3

● CA15-3 Breast

● Tumor Breast Test

● Breast Cancer Test

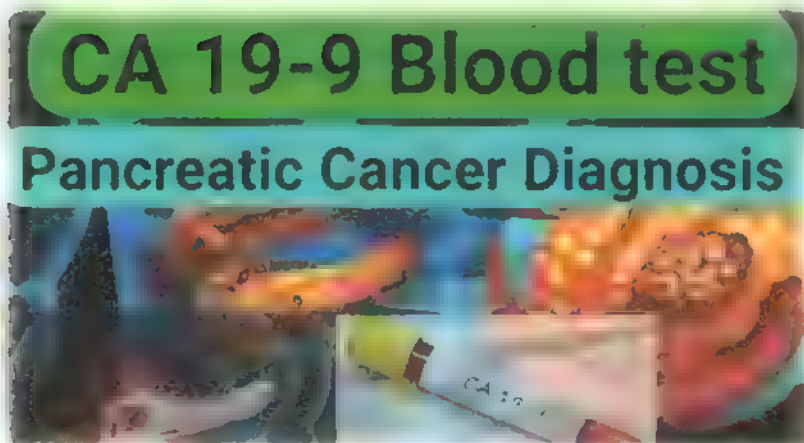

پشکینیا په‌نجه‌شیرا په‌نکریاسی CA 19-9 Test

مفا ژ پشکینیا په‌نجه‌شیرا په‌نکریاسی CA 19-9 ده‌یته وه‌رگرتن ژ بو ده‌ستنیسانکړنا ریژه‌یا پروتینی CA 19-9 د ناف خوینیدا، پروتینی CA 19-9 ژ نیشانکه‌رین گریان (دلالات الورم) ده‌یته هژمارتن، نیشانکه‌رین گریان چنه؟ نیشانکه‌رین گریان ده‌یته ده‌ردان ژ لاین خانه‌یین په‌نجه‌شیرقه یان ژ لاین خانه‌یین ئاسایقه وه‌ک به‌رسفدانه‌ک دژی هه‌بوونا په‌نجه‌شیری د ناف له‌شیدا، ل ده‌ف که‌سین ته‌ندرؤست و ئاسایی ریژه‌یا پروتینی CA 19-9 زور یا کیمه و ب ئاسایی ده‌یته هژمارتن، به‌لی ل ده‌می بلنبوونا ریژه‌یا پروتینی CA 19-9 د ناف خوینیدا رتده‌رست ز ریژه‌یا ئاسایی یا سکسین ئمازه (به‌لی مه‌رح سه) نه‌ر بو هه‌بوون و نووشوون ب په‌نجه‌شیرا په‌نکریاسی، به‌لی هنده‌ک جاران بلنبوونا ریژه‌یا پروتینی CA 19-9 دبیت ئمازه بیت ژ بو هنده‌ک نه‌خوشییین دیتر یین نه‌په‌نجه‌شیری وه‌کی به‌رکتی زرافتی یان هه‌وکرنا جگه‌ری و...هتد.

ریژه‌یا ئاسایی یا پشکینیا پروتینی CA 19-9:

- کیمتر بیت ژ: 19 U/ml

بوچی پشکینا پروتین CA 19-9 دهیته نه جامدان؟

1. ژ بو چاقدیریکرنا په نجه شیرا په نکریاسی و پروسینسا چاره سهریی.
2. زور جارن ریژه یا پروتین CA 19-9 دگه له لاقبوونا په نجه شیرا بلند دیته.
3. ل ده می بجویکبوونا گریان ریژه یا پروتین CA 19-9 کیم دیته.
4. ژ بو پشتراستبوون ژ نه مانا په نجه شیرا و دووباره سهرلدانا وی.
5. پتریا جارن دگه له پشکینین دیر پیکفه دهیته نه جامدان ژ بو زانین و ده ستینشانکرنا په نجه شیرا.

کهنگی پیدفیه پشکینا پروتین CA 19-9 بهیته نه جامدان؟

1. دی پیدفی ب پشکینا پروتین CA 19-9 بی ل ده می هه بوونا په نجه شیرا په نکریاسی و په نجه شیرین دیر یین په یوه ندی ب بلندبوونا ریژه یا پروتین CA 19-9 هه بیت.
2. ل ده می هه بوونا په نجه شیرا ژ بو زانین و چاقدیریکرنا لاست و ریژه یا په نجه شیرا.
3. ژ بو زانینا کاریگه رییتن چاره سهریی یین هاتینه دان ب نه خوشی ژ لای نؤژداری تایه ته ندقه.
4. پستی نه مانا په نجه شیرا ژ بو پشتراستبوون ژ نه مانا په نجه شیرا و دووباره سهرلدانا وی.
5. ل ده می هه بوونا میزوویا خیزانی دگه له په نجه شیرا و ب تایه تی په نجه شیرا په نکریاسی.

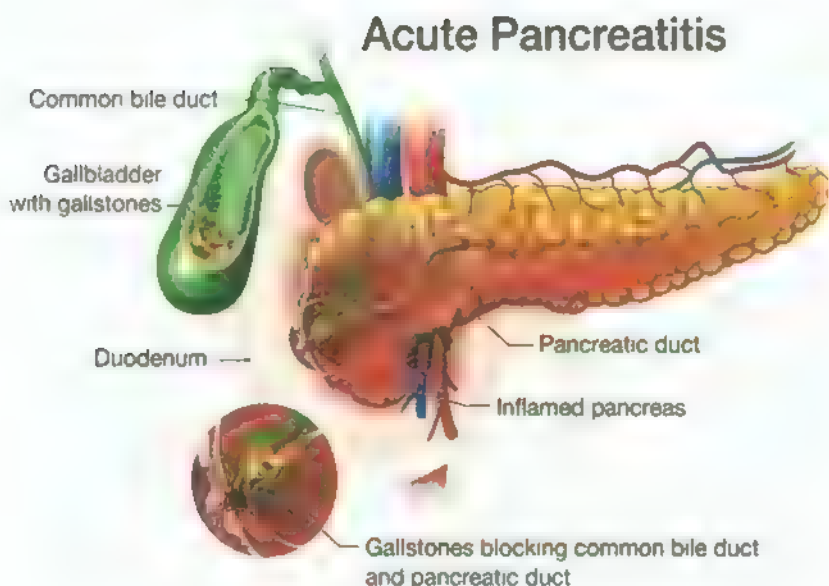

جۆرئین په‌نجه‌شیرۆ یێن نه‌گهرۆ بلبندبوونا پێژه‌یا پرۆتینی CA 19-9 هه‌ی ژوان....

1. په‌نجه‌شیرا په‌نکریاسۆ (ب په‌ ئیک).
2. په‌نجه‌شیرا چه‌نالی بایل.
3. په‌نجه‌شیرا قولونی.
4. په‌نجه‌شیرا گه‌ده‌ی.

هه‌نده‌ک ژ بارودۆخێن ته‌ندروستی یێن نه‌ په‌نجه‌شیرۆ یێن د بنه‌ نه‌گهرۆ بلبندبوونا پێژه‌یا پرۆتینی CA 19-9 ژوان....

1. هه‌وکرنا په‌نکریاسۆ.
2. گرتنا چه‌نالی بایل.
3. نه‌خوشیێن گریدایی جگهرۆ.
4. کیسێن ریشالی.

پامانا ئەنجامىتىن پىشكىننى پىرۇتىنى CA 19-9:

- ل دەمى ھەبوون و تووشبوون ب پەنچەشىرى و ۋەرگىرن و ب كارھىنانا چارەسەرىيان ژ لايى ئەخوشىقە ل ژىر پايۋىژ و چاقدىرىيا نۆزدارىن تايەتمەندە، دىيت پىشكىن ماۋە ماۋە بەيتە ئەنجامدان.

- ئەنجامى پىشكىننى ل دەمى ھەبوونا پەنچەشىرى....

1. پىرۇتە پىرۇتىنى CA 19-9 بەرەف بىلىدبوۋىتە: دىيت ب پامانا گەشەكرنا گىرىتى يان

دروست كارنەكرنا چارەسەرىيانە يىن ب ئەخوشى ھاتىنەدان ل ژىر پايۋىژ و چاقدىرىيا نۆزدارىن تايەتمەندە.

2. پىرۇتە پىرۇتىنى CA 19-9 بەرەف كىمبوۋىتە: دىيت ب پامانا بچوېكبوۋنا گىرىتى و دروست كارنە چارەسەرىيانە يىن ب ئەخوشى ھاتىنەدان ل ژىر پايۋىژ و چاقدىرىيا نۆزدارىن تايەتمەندە.

3. پىرۇتە پىرۇتىنى CA 19-9 ب جىگىرى ماھە(نە بىلىد نە كىم بوۋىە): ب پامانا ئەخوشى ب جىگىرى ماھە(تا پاددەيەكى يا ھاتىيە كۆنترولكرن).

4. پىرۇتە پىرۇتىنى CA 19-9 كىم ب بۇ پاشان پىشتى دووبارە پىشكىنكرنى دووبارە بىلىدبوۋىە: دىيت ب پامانا گوھوپىن و ۋەگەرىيانا پەنچەشىرى بىت پىشتى ۋەرگىرنا چارەسەرىيتى.

- ل دەمى ھەبوون بەنچەشىرى و پىرۇتە پىرۇتىنى CA 19-9 بىلىدترىيت ژ پىرۇتە ئاسايى يا پىشكىننى، ھەندەك بارودۇخىن تەندروستى يىن نە پەنچەشىرى يىن د بىنە ئەگەرى بىلىدبوۋنا پىرۇتە پىرۇتىنى CA 19-9 ژوان....

1. ھەوكرنا پەنكرىياسى.

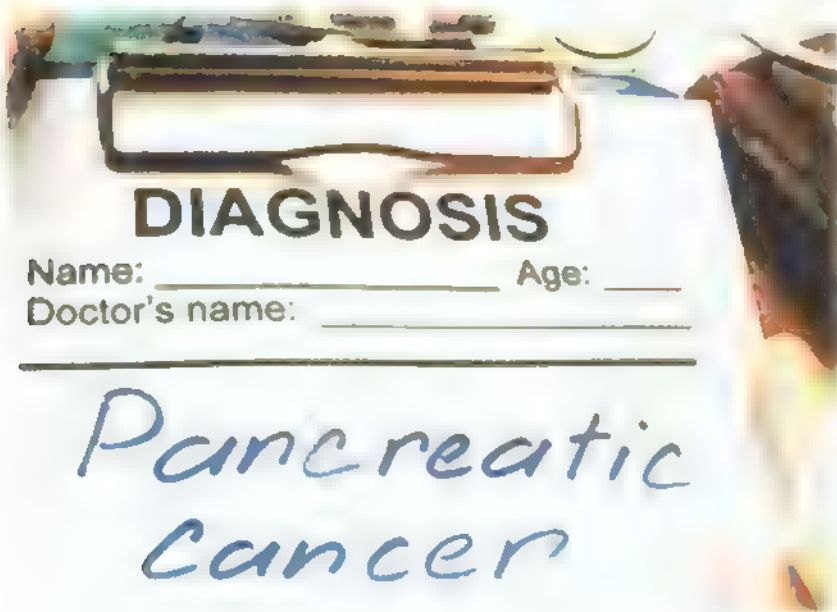
2. گىرتنا چەنالى بايل.

3. ئەخوشىيىتىن گىردايى جگەرى.

4. كىستىن پىشالى.

پەشكەنە پەرۋەنە CA 19-9 بى قان شەۋازان دەھىتە نەپەسەن:

- CA 19-9 Blood Test ●
- CA 19-9 Test ●
- CA 19-9 ●
- CA 19-9 Liver ●
- Cancer Antigen 19-9 Test ●
- Carbohydrate Antigen 19-9 Test ●

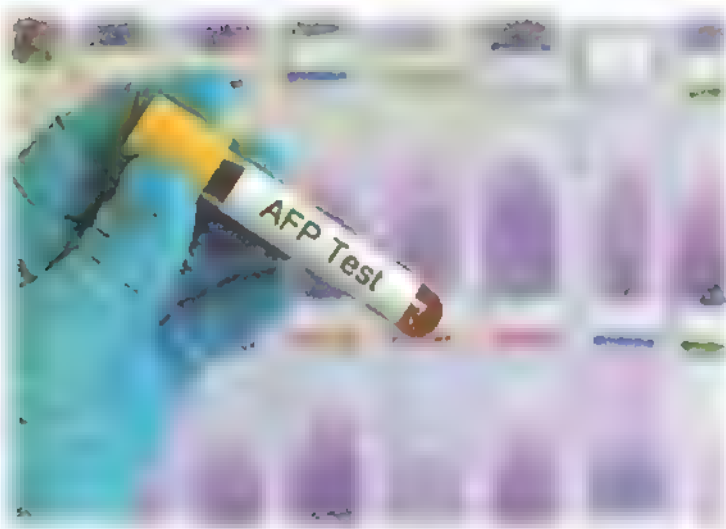
پشكىننا AFP - Alpha Fetoprotein Tumor Marker Test

ئەلفا فېتو پىروٲىن AFP، پىروٲىنەكە دەھىتە دەردان ۇلايى جگەرىقە ۇ بۇ گەشەكرنا زارۇكى د زكى ئافرەتا دووگياندا، رىرەب برونسى AFP ھەردەم سالىدە ر دەمى ر دىكووبا راروكىدا، بەلى ھەتا دگەھىتە ۇيى ئىك سالىيىدا ب شىۋەيەكى بەرچاق پىژەبا پىروٲىن ئەلفا فېتو پىروٲىن بەرەف نىمبوونىقە دچىت، ل دەف كەسەكى تەندروست و يى ھەبوونا ئارىشەيىن تەندروستى پىدقىيە پىژەبا پىروٲىن زۇر يا كىم بىت. د شىاندایە ب رىكا پشكىننا AFP Tumor Marker پىژەبا پىروٲىن ئەلفا فېتو پىروٲىن دناف خوینىدا دەستىشان بکەين ل دەف پىنگەھشتىيان، بىشاكەرنىز كرىيان Tumor markers دەھنە بەرەھەمەيان ز لابی چانەبىر بەجەشەرى يان خانەيىن ئاسايى يىن لەشى ۇ بۇ بەرسقۇدانەك ۇ بۇ پەنجەشەرى دناف لەشىدا.

پىژەبا ئاسايى يا پشكىننا AFP:

ل دەف پىنگەھشتىيان

• 10 - 20 ng/mL

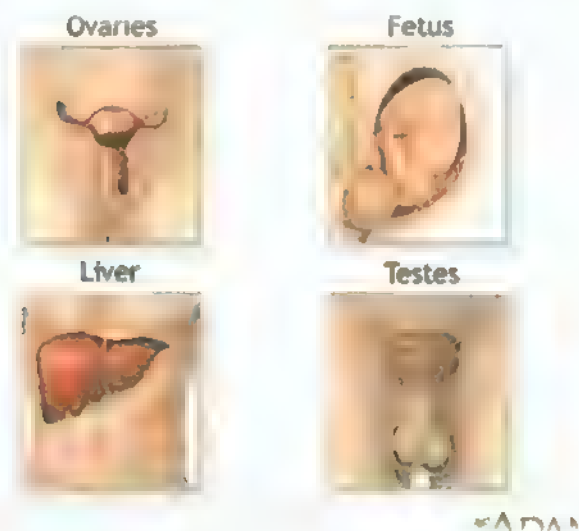
دېت بىلىدىغۇنا رېژىيا ئەنجامى پىشكىنا پىرۇتىنى ئەلغا فېتۇ ژ رېژىيا ئاسايى يا پىشكىنىي ئامازە بېت ژ بۇ ھەبوونا پەنچەشېرا جگەرى يان پەنچەشېرا ھېلگەدانى و گۇدن، و ھەروەسا نەخۇشېيىن دېت يىن گرېدايى جگەرى ئەك پەنچەشېرا جگەرى وەكى ، Cirrhosis Hepatitis ، مەرخ سە ھە دەم سىدىبوونا رېژىيا ئەنجامى پىشكىنىي ئاسايى ئەلغا فېتۇ ژ رېژىيا ئاسايى يا پىشكىنىي ئامازە سە ر بۇ پەنچەشېرا، ھەرزەر ھەندى پىشكىنىي AFP ب تىن بىشت پى ناھىتە سەن ژ بۇ زاتىن و دەستىشېرا دروست يا پەنچەشېرا، بەلن دىيائىن پىشكىنىي ھەيە بېيتە ھارىكارەكا باش ژ بۇ دەستىشېرا نەخۇشېيى دەمى دگەل ھەندەك پىشكىنىي دېت پىككە دەيتە ئەنجامدان، و ھەروەسا پىشكىنىي پىرۇتىنى ئەلغا فېتۇ دەيتە ئەنجامدان و داخوازگىن ژلايى نۆزدارىن تايپەتەندە ژ بۇ زاتىن و كارىگەرىيا چارەسەرىيىن ب نەخۇشى ھاتىنەدان ژ بۇ پەنچەشېرا ئەرى بەرسقەدانەكا باش لەش نەخۇشى ژ بۇ دەرمانان ھەبوويە يان ژىك نە و ھەروەسا ھەندەك چارەن ژ بۇ پىشتراستىبوون ژ دووبارە سەرھەندەدانا پەنچەشېرا پىشكىنىي دووبارە دەيتە ئەنجامدان.

بۇچى پىدفايىيە پىشكىنىي ئەلغا فېتۇ پىرۇتىن بېيتە ئەنجامدان؟

1. ژ بۇ پىشتراستىبوون و دەستىشېرا نەنچەشېرا جگەرى، پەنچەشېرا ھېلگەدانى و گۇنان.
2. ژ بۇ چافدىرىكنا چارەسەرىيىن ژ بۇ پەنچەشېرا ب نەخۇشى دەيتەدان ل ژىر چافدىرى و راويزا نۆزدارىن تايپەتەندە. ل دەمى بىلىدىغۇنا رېژىيا ئەنجامى پىشكىنىي ژ رېژىيا ئاسايى يا پىشكىنىي ب پامانا بەلغۇبوونا پەنچەشېرا، ھەروەسا ل دەمى كېمبوونا رېژىيا ئەنجامى پىشكىنىي ژ رېژىيا ئاسايى يا پىشكىنىي ب پامانا بەرسقەدانەكا باش يا لەش نەخۇشېيە ژ بۇ دەرمانىن ژلايى نۆزدارىن تايپەتەندە پى ھاتىنەدان.
3. ژ بۇ چافدىرىكىن و پىشتراستىبوون ژ دووبارە سەرھەندەدانا پەنچەشېرا پىشتى چارەسەرىيىن ب نەخۇشى ھاتىنەدان و نەمانا پەنچەشېرا.
4. ژ بۇ چافدىرىكنا تەندروستىيا نەخۇشىن ئارىشەيىن دېت يىن گرېدايى جگەرى ھەين وەكى Cirrhosis - Hepatitis

كەنگى پىتدقىيە پشكىنىنا ئەلفا فىتۆ پىرۆتىن بېيىتە ئەنجامدان؟

1. دى پىتدقى ب پشكىنىنا AFP بى ل دەمى كرنا پشكىنىنن فىزىكى و پشكىنىنن دىتر بۆ نەخۆشى ژ لايىن نۆژدارى تايىبەمەندىقە و دياربوون و پىشبينىيا ھەر ئىك ژ پەنجەشېرىن جگەر و ھىلكەدان و گۆنان.
2. دى پىتدقى ب پشكىنىنا AFP بى ل دەمى وەرگرتنا چارەسەرييان ل ژىر چافدىرى و پايوژا نۆژدارىن تايىبەمەندىقە ژ بۆ زانىنا كاريگەرييا دەرمانان ل سەر نەخۆشى.
3. پشكىنى نەمانا پەنجەشېرى ژ بۆ پشتراستبوون ژ دووبارە سەرھلنەدانا پەنجەشېرى
4. پشكىنىنا ئەلفا فىتۆ پىرۆتىن ھاريكارە ژ بۆ ئاگەھداربوون ژ بەرسۇدانا لەشى نەخۆشى ژ بۆ چارەسەرييان يىن ب نەخۆشى ھاتىنەدان.
5. ھەرۋەسا پشتراستبوون ژ دووبارە زفرىنا نەخۆشىيى.

پامانا ئەنجامىن پشكىنىنا ئەلفا فىتۆ پىرۆتىن:

- ل دەمى بلندبوونا رېژەيا ئەنجامى پشكىنىن ژ رېژەيا ئاسايى يا پشكىنىن ئاماژەيە ژ بۆ پشتراستبوون ژ ھەبوونا خانەيىن پەنجەشېرى د جگەر و ھىلكەدان و گۆناندا، ھەرۋەسا ھندەك جاران بلندبوونا رېژەيا ئەنجامى پشكىنىن ئاماژەيە ژ بۆ ھندەك نەخۆشىيىن دىتر ۋەكى lymphoma ، Hodgkin Disease يان ھەبوونا گىرييان بەلى نە يىن پەنجەشېرى د جگەرىدا.

- ل دەمى ودرگرسا چارەسەر سىس بەجەنسرى و ئەنجامدانا پشكىنىن:

1. ئەگەر پىژەيا ئەنجامى پشكىنىن **بىلدەر بوو** ژ پىژەيا ئاسايى يا پشكىنىن..
 - ئانكو پەنجەشېر بەلاقبۇويە يان ژىك چارەسەرىيىن ب نەخۇشى ھاتىنەدان كاريگەرىيەكا باش نەبوويە ل سەر لەش نەخۇشى.
2. ئەگەر پىژەيا ئەنجامى پشكىنىن **كىمەر بوو** ژ پىژەيا ئاسايى يا پشكىنىن..
 - ئانكو چارەسەرىيىن ب نەخۇشى ھاتىنەدان كاريگەرىيەكا باش ھەبوويە ل سەر لەش نەخۇشى.
3. ئەگەر پىژەيا ئەنجامى پشكىنىن بە **بىلدەر نە ژىك كىمەر لى** ھاتىت ژ پىژەيا ئاسايى يا پشكىنىن..
 - ئامازەيە ژ بۆ ھندى نەخۇشى ب جىگىرى مايە.
4. ئەگەر پىژەيا ئەنجامى پشكىنىن **كىم بوو** باشى **بىلدەر لى ھەب** ژ پىژەيا ئاسايى يا پشكىنىن..
 - ئامازەيە ژ بۆ ھندى دووبارە نەخۇشىيى سەرھىدايە.

پشکینا پروتینی AFP ب فان شیوازان دهیته نفیسین:

- AFP
- total AFP
- AFP Test
- TAFP
- Alpha Fetoprotein (AFP) Tumor Marker Test
- alpha-fetoprotein-L3 Percent

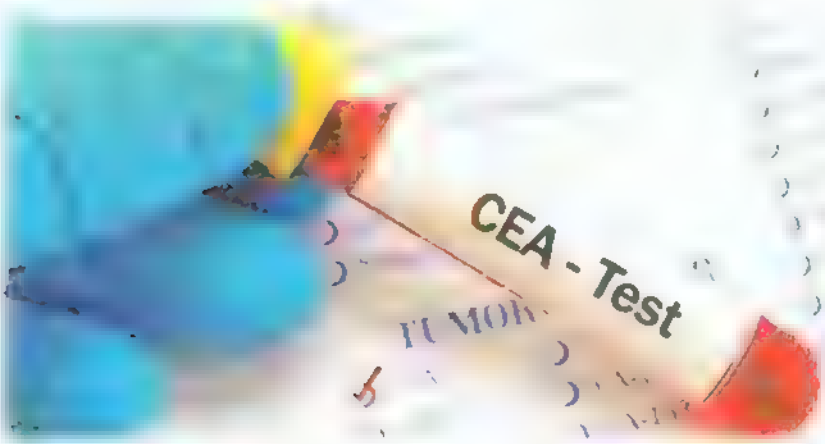
پشکینیا CEA - Carcinoembryonic Antigen Test

پشکینیا (CEA) Carcinoembryonic Antigen دهیته بکارهینان و مفا ژي دهیته وهرگرتن ر بو ددسسبکریا رمردنه کا جورس نه چه شری، ههروهسا ب پړژه په کا زور مفا ژ پشکینیا CEA دهیته وهرگرتن ژ بو ده ستینشانکړنا په نجه شترا پړتیکین مهن و نه دماي پستی (کوم، المستقیم، Rectal)، ههروهسا مفا ژ پشکیني دهیته وهرگرتن ژ بو زانینا کارتیکرنا دهرمانین ژ لای نه خوشیقه هاتینه بکارهینان.

CE Antigen ماده په که ژ لای خاله یین په نجه شیرنه دهیته به ره مهینان و درېژنه د نافي زفړوکا خوینیدا، پشکینیا CEA پړژه یا Carcinoembryonic Antigen دده ته دیارکرن د نافي خوینیدا، ل دهمی که سه ک جگړدس نکسست د نساندابه سه نه گهرنی بلدیووا روه یا CEA د نافي له سدا، ژ بهر هندې نه گهر تو ژ وان که سان بی یین جگاره یان بکیشی نوژداري خو ناگه هدار بکه.

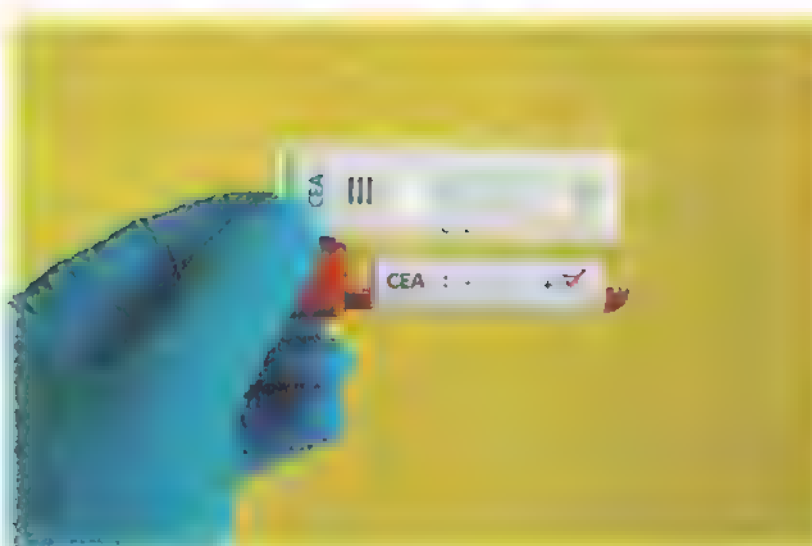
پړژه یین ناسایي یین پشکینیا CEA:

- 0 - 2.5 ng/mL (0 - 2.5 µg/L)
- ژ بو که سر جگارکش هه تا پړژه یا (0 - 5 µg/L) 0 - 5 ng/mL ب ناسایي دهیته هژمارتن.

بلندبوونا پىژەيا Carcinoembryonic Antigen (CEA) دەيتە دىتن د گەلەك
جۆرېن پەنجەشېرېدا ژ وان:

1. پەنجەشېرا قۇلۇنى.
2. پەنجەشېرا رۇئنا پەريزاد (سرطان الغدة الدرقية).
3. پەنجەشېرا سىنگى.
4. پەنجەشېرا ھىلكەدانى.
5. پەنجەشېرا سىھان.
6. پەنجەشېرا جگەرئى.
7. پەنجەشېرا پرۇستاتى.
8. پەنجەشېرا پەنكرىياسى.
9. پەنجەشېرا كۆنەندامى ھەرسى.

رەيان ئەنجامىيىن پىشكىنىيا (CEA):

سەندىبوون رېژەن ئەنجامىيىن پىشكىنىي رېژەن ئاساسىي پىشكىنىي ئامازەيە ژ بۇ ھەبوونا جۆرىن جودا ژ پەنجەشەيرى ژ بەر كو بلىندىبوونا رېژەن يا Carcinoembryonic Antigen (CEA) دەيتە ديتەن دگەلەك جۆرىن پەنجەشەيرىدا، بەلەن مەرج سە ھەر بلىندىبوونەك د رېژەن ئاساسىي يا پىشكىنىيا CEA دا پەيدا بىيىت ئامازە بىيىت ژ بۇ پەنجەشەيرى ژ بەر كو ھەندەك ئەگەرەن ديتە ژى ھەنە دىنە ئەگەرە بلىندىبوونا رېژەن يا پىشكىنىي ۋەكى:

1. ھەوكرن.

2. ھەوكرنا بەيتە يا جگەرە.

3. ھەبوونا نەخۇشەيتەن گرىدايى ھەوكرنا رېشكىكان.

4. جگەرەكەيشان.

پىشكىنىيا Carcinoembryonic Antigen ب ئان شىتوازان دەيتە نقيسىن:

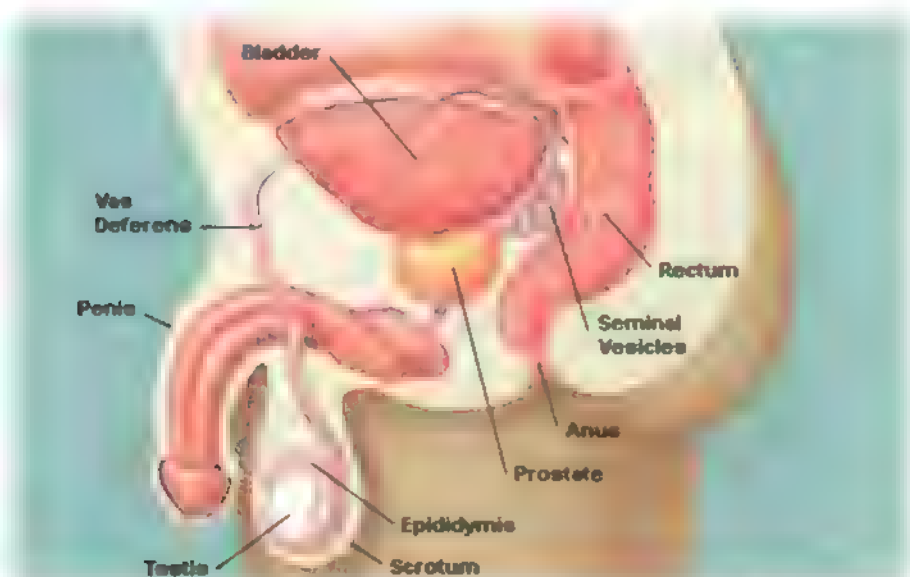
• Carcinoembryonic Antigen Test

• CEA Test

• CEA

پىشكىنىنا پروستاتان (PSA) Test

مفا ۋ پىشكىنىنا پروستاتان دھىتە وەرگرتن ۋ بۇ دەستىشانكرنا رېژەيا پروتېنى Prostate-Specific Antigen (PSA) د ناڧ خوينىدا، پروستات چىيە؟ پروستات رېژەيا بېچىكە ل دەڧ رەگەزى تېر (پىشكىنىنا پروستاتان دھىتە رەگەزى تېر) و وەك بەشەك ۋ كۆنەندامى زاۋزى د زەلاماندا دھىتە ھۇمارتن دكەڧىتە بەشى خوارى يى مىزلدانى، كارى سەرەكى يى رېژىنا پروستات دەرانا شلەيەكتىيە دىيەتە بەشەك ۋ تۆڧى، پروتېنى PSA ۋ لايى پروستاتىڧە دھىتە دروستكرن و بەشەكتى زۆر دچىتە د ناڧ تۆڧىدا و رېژەيا كىم ۋى دچىتە د ناڧ زڧرۆكا خوينىدا ب شىۋەيەكتى سىرۆشتى رېژەيا كىم ۋ پروتېنى PSA د ناڧ خوينىدا ل دەڧ رەگەزى تېر ھەيە و ب ئاسايى دھىتە ھۇمارتن، بىلدېوونا رېژەيا پروتېنى PSA د ناڧ خوسندا ئاماژە بە ۋ بۇ ھەبوون ئارىشەپىن د كارى رېژىنا پروستاتىدا و ھىدەك جاران ئاماژەيە ۋ بو سەرھىدايا جانەين پەنجەشېرا پروستاتان، پەنجەسرا بروساتان ب بەرەلاقىرىن خۆرىن بەجەسرى دھىتە ھىمارس ل دەڧ رەگەزى تېر، ھەر ۋ بەر ھىندى ۋ بۇ دەستىشانكرنا دەستىنكا پەنجەشېرا پروستاتى پىشت ب پىشكىنىنا پروتېنى Prostate-Specific Antigen (PSA) دھىتە بەستىن.

رېژه يټن ټاسايي يټن پشکينيا پروټيني PSA:

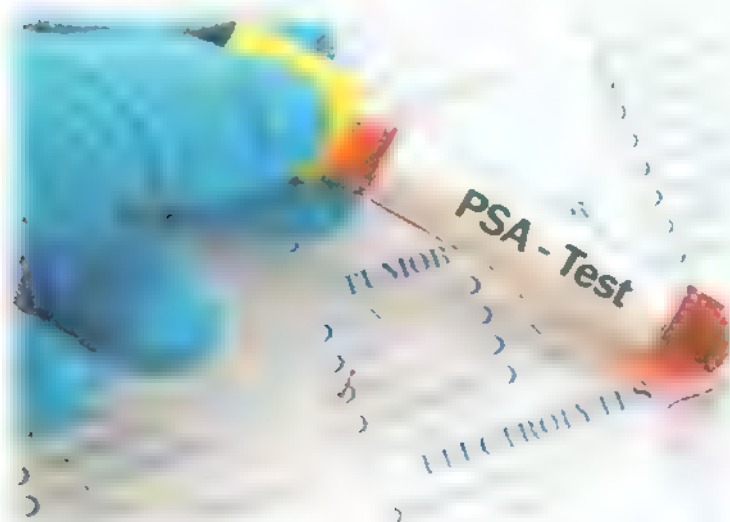
ته مهن	رېژه يټن ټاسايي	په که
ژيټي 40 هه ټا 50 ساليي	0.1-2.19	ng/ml
ژيټي 51 هه ټا 61 ساليي	0.27-3.42	ng/ml
ژيټي 61 هه ټا 70 ساليي	0.22-6.16	ng/ml
ژيټي 71 هه ټا 79 ساليي	0.21-6.77	ng/ml
ژيټي 80 ساليي و زنده تر	کيتر بيت ژ 7.2 <	ng/ml

پروټيني Prostate-Specific Antigen ب دوو شيوه يان هه په د ناف خوښيدا:

1. ب شيوه يي سهر به ست Free PSA
2. ب شيوه يي به نډکري ب پروټينه کي د پرفه cPSA

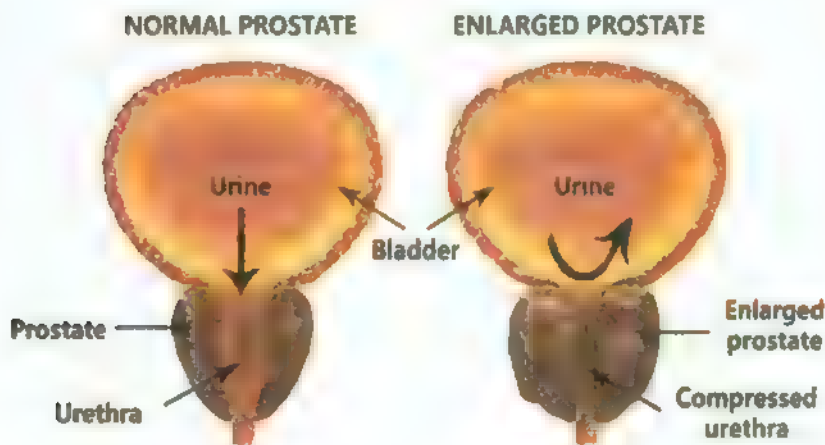
ههر ژ بهر هندي دوو پشکينين تاقیگه هي يټن ژ بو پشکينکړنا پروستاتان هه ين:

1. Total PSA: رېژه يا سهرجه مې پروټيني PSA د ناف خوښيدا دده ته ديارکړن، کويي ههر دوو Free PSA و cPSA ب خوږه دگريټ.
2. Free PSA: رېژه يا به شي سهر به ست د ناف خوښيدا دده ته ديارکړن.

بۆچى پىدقپىيە پشكىننا پىرۇتىننى PSA بىھىتە ئەنجامدان:

پشكىننا PSA ب مەبەستا چاقدىرىكرن و دەستىشانكرنا ھەبوونا ئارىشەيتن د پىرۇتىنا پىرۇستاتىدا دەيتە ئەنجامدان، ژ بەرەلاقىرىن چۆرىن بەنچەشپىرى ل دەف رەگەزى سىر بەنچەشپىر پىرۇستادىيە، پىسكىن PSA ھارىكارە ژ بو ئاگەھارىبوون ژ نەندىرۇستىبوون پىرۇستاتى و دەستىشانكرنا دەسپىكا ھەبوون نان نەبوونا بەنچەسپىر پىرۇستاتى، ژ بەرى دەركەقسا نىشان و گەسەكر وى، پاشان ب ئەنجامدانا پشكىننى ب پىكا Biopsy پىتراستىبوون ژ دروستىيا ئەنجامى پشكىننى دەيتە كىرن.

كەنگى پىدقپىيە پشكىننا پىرۇتىننى PSA بىھىتە ئەنجامدان:

- ل دەمى دەركەقتا نىشان و ھەبوونا ئارىشەيان د پىرۇتىنا پىرۇستاتىدا.

نىشانىن ھەبوونا ئارىشەيتن تەندىرۇستى د پىرۇتىنا پىرۇستاتىدا:

1. ھەبوونا ئىشانى ل دەمى مىزكرنى و ھەستكرن ب نەئارامىيى ل دەمى مىزكرنى.
2. ھەبوونا خوينى ل گەل مىز يان سىپىرمان.
3. ھەبوونا ئىشانى د ناوچەيا ھەوزىدا.
4. راوەستىيان و بەردەوامكرنا مىزكرنى(چىك چىك مىزكرن).

• ل دەمى ۋە رىگىرنا چارە سەرىيى ئۇ بۇ نە خۇشەن نە خۇشەيىن پىرۇستاتان ۋ ب تايەت پەنجە شىرا پىرۇستاتى ھەي، ئۇ بۇ چاقىدىرىكىن ۋ ئاگە ھەداربۇون ئۇ كارتىكىرنا چارە سەرىيى پىشكىنىنا Total PSA بۇ ماۋە ماۋە دەيتە ئەنجامدان ھەتا پىشتى چاكبۇونى ئۇ ئۇ بۇ چاقىدىرىكىن ۋ ئاگە ھەداربۇون ئۇ مەترىسىيا دووبارە سەرھەلدانى.

• ل دەمى ھەبۇونا ھەۋكەرنان د مىزەلەن ۋ مىزەپروويىدا دىيت پىشكىنىنا PSA ئۇ لايى نۆۋدارى تايەتمەندەقە بىيەتە داخۋازكىن ئۇ بۇ پىشتىراستىبۇون ئۇ تەندىرۇستىبۇونا پىرۇستاتى.

• ل دەمى لىندىبۇونا مەمەي ۋ ب تايەت شىتى مەمەي 40 سالىيىن ئىدقىيە سالانە پىشكىنىنا PSA ز لايى پەگەرى ئىرقە بىيەتە ئەنجامدان ئۇ بۇ ئاگە ھەداربۇون ۋ دەستىسەنكىرنا پىشۋەخت يا ھەبۇونا ئارىشەيىن گىرندابى رىزىن پىرۇستاتى ۋ ب تايەت پەنجە شىرا پىرۇستاتى، ئۇ بۇ كەل لىندىبۇون مەمەي ئەگەرى سەرھەلدان مەجەسەر سىرۇستاتان رۇرە ۋ ب مەرىلەقەرىن خورىس مەجەسەرىنى دەمە دىل ر دەق پەگەزى نىر.

• ل دەق ئەۋ كەستىن مىژۇۋىيا خىزانى ل گەل نە خۇشەيىن پىرۇستاتان ھەي مەترىسىيا توۋشۇۋونى ب ئارىشەيىن پىرۇستات ۋ پەنجە شىرا پىرۇستاتى زىندەترە.

• بى ھەبۇونا چ نىشان يان ئارىشەيىن تەندىرۇستى پىدقىيە پىشكىنىنا پىرۇستاتى PSA پىشتى تەمەنى 40 سالىيىن سالانە بىيەتە ئەنجامدان ئۇ بۇ دەستىشەنكىرنا پىشۋەخت يا ھەرى ئارىشەكا تەندىرۇستى د پىرۇستاتدا.

پامانا ئەنجامىن پىشكىنىنا پىرۇستاتان Prostate-Specific Antigen:

- كىمبۇونا پىرۇستات پىشكىنىنى ئامازەيە ئۇ بۇ ئاسايىبۇون ۋ تەندىرۇستىبۇونا كارتى پىرۇستات.

پشکینیا B2M - Beta 2 Microglobulin Tumor Marker Test

مفا ژ پشکینیا B2M ده‌یتته وه‌رگرتن ژ بو ده‌ست‌نیش‌انک‌رنا ر‌یژه‌یا پر‌وت‌ین‌ی Beta-2 Microglobulin (B2M) د نا‌ف خو‌ین‌ی یا‌ن می‌زی یا‌ن (CSF) Cerebrospinal Fluid دا ، CSF چ‌یه؟ ش‌له‌یه‌ک‌ی بی‌ر‌ه‌نگ و ر‌ونه، د نا‌ف می‌ش‌ک و بر‌بر‌ا پ‌ش‌ت‌یدا ه‌ه‌بو‌ون یا ه‌ه‌ی. پر‌وت‌ین‌ی B2M ده‌یتته د‌یت‌ن ل س‌ه‌ر ر‌یژه‌یه‌کا ز‌ور ژ خان‌ه‌یا‌ن، مر‌و‌قه‌ک‌ی ته‌ندر‌وست ر‌یژه‌یه‌کا ک‌یم ژ پر‌وت‌ین‌ی B2M یا ه‌ه‌ی د نا‌ف خو‌ین‌ی و می‌زی‌دا و ب نا‌س‌ای‌ی ده‌یتته ه‌ژمار‌تن، نه‌و مر‌و‌ق‌بن پ‌ه‌ن‌ج‌ه‌ش‌یر‌ا خو‌ب‌ی و مه‌ژ‌ی‌ی ه‌ه‌س‌نی ه‌ه‌بن ر‌یژه‌یا B2M د نا‌ف خو‌ی و می‌را نه‌وان که‌سان‌دا با ب‌ل‌ده وه‌ک‌ی پ‌ه‌ن‌ج‌ه‌ش‌یر‌ی‌ن Multiple Myeloma, Lymphoma, Leukemia ، ب‌ل‌ند‌بو‌ونا ر‌یژه‌یا پر‌وت‌ین‌ی B2M د نا‌ف (CSF) Cerebrospinal Fluid دا نام‌ا‌ژه‌یه ژ بو به‌لا‌قبو‌ونا پ‌ه‌ن‌ج‌ه‌ش‌یر‌ی د نا‌ف می‌ش‌کی یا‌ن س‌تر‌یه‌به‌ند‌ک‌یدا (س‌تر‌یه‌به‌ند‌ک : Spinal Cord).

B2M

ر‌یژه‌ی‌ی‌ن نا‌س‌ای‌ی ی‌ی‌ن پشکینیا B2M:

د نا‌ف خو‌ی‌ن‌یدا:

0.70 - 1.80 mcg/mL

د نا‌ف می‌زی‌دا:

≤300 mcg/L

د نا‌ف CSF دا:

0 - 2.4 mg/L

پىشكىنېتىن Beta-2 Microglobulin ھەردەم ر بو نەخۇشسى بەجەسىر ھەي ناھىيە
بىكارھىس، بەلكى ھىندەك جاران دەھىتە بىكارھىنان و مفاژى دەھىتە ۋەرگرتن ژ بۇ:

1. پىشكىنېكنا ئەوان نەخۇشېن ئارىشەيتن گىردايى گولچىسكان ھەين،
2. ھەۋكرىتن ئايرۇسى ۋەكى ئايرۇسى HIV
3. نەساخىيىتن دۆمدرىژ يىن كارتىكرىن ل مىشك و سىرىيەبەندىك دكەن.

پامانا ئەنجامىتن پىشكىنېتىن (Beta 2 Microglobulin (B2M):

ل دەمى ھەبوونا پەنجەشېرى:

- ئەگەر رېژەيا ئەنجامى پىشكىنېتىن B2M بلندتر بوو ژ رېژەيا ئاسايى ئاماژەيە ژ بۇ ھەبوونا پەنجەشېرى و بەلاقبوونا ۋى، ھەروەسا ئاماژەيە ژ بو ھىندى چارەسەرىيىتن ژ بۇ پەنجەشېرى ھاتىنە بىكارھىنان كارتىكرىنەكا نەباش ھەبوويە.
- ئەگەر رېژەيا ئەنجامى پىشكىنېتىن B2M كىم بىيىت ئاماژەيە ژ بۇ ھىندى چارەسەرىيىتن ژ بۇ پەنجەشېرى ھاتىنە بىكارھىنان كارتىكرىنەكا باش ھەبوويە.
- ئەگەر رېژەيا ئەنجامى پىشكىنېتىن B2M ۋەكى خۇ ھىيىت (ب جىنگىرى ھىيىت) ئانكو نە بلندتر نە كىمىر بىت ژ رېژەيا بەرى ھىنگى ئاماژەيە ژ بۇ ھىندى نەخۇشى ۋەك خۇ مايە زىدەتر بەلاقنەبوويە د ئاف لەشىدا.
- ئەگەر رېژەيا ئەنجامى پىشكىنېتىن B2M كىم بىيىت پىشتى ۋەرگرتنا چارەسەرىيىتى و پاشى دووبارە رېژەيا ۋى بلند بىيىت ئاماژەيە ژ بۇ ھىندى پەنجەشېرى دووبارە سەرھىلدايە.

پىشكىنېتىن B2M ب ئان شىۋازان دەھىتە نقىسىن:

- Beta 2 Microglobulin Test
- Beta 2 Microglobulin Tumor Marker Test
- B2M Test
- Total Beta-2 Microglobulin Test
- β 2-microglobulin Test

بەشىنچى پېنجى

بىئوگېنىتىزىم ھۆرمۇتلان

Hormones Test

Dep. Hormones Test

پىشكىننىڭ ھۆرمۇنىڭ پىزىنا پەريزاد (الغدة الدرقية - Thyroid Gland)

Thyroid Stimulating Hormone (TSH) Test

Triiodothyronine (T3) Test

Thyroxine (T4) Test

پىزىنا پەريزاد پىزىنە كا بچىكە ۋ دوو بەشان پىكەھىت و ب پىكا ناپىرەكتى پىكەھى
گرىدايىنە قەبارەيى وى ب تىنى نىزىكى 5 سانتىمەترانە و كىشا وى نىزىكى 25 - 20 گم د
مىۋىن پىكەھىتىدا، ل دەمى دووكاسوون و رىۋكا ھەققانە ل دەمى رىزان پىزىنا پەريزاد
قەبارەيى ھۆمەرى لىدەس، يۇدى ۋ لايى خوارنىقە دەھىتە ۋەرگىرەن پىزىنا پەريزاد مىفالى
ۋى ۋەردىگىرەت، پىزىنا پەريزاد ھەمى (T4) Thyroxine و نىرەكە كىم ر (T3) Triiodothyronine
دەردەت، ھەروەس ھۆرمۇنى كالىسنىوون دەردەت (پىشكىنە
ھۆرمۇنى كالىسنىوون د لاپەرىن داھاتىدا ب شىۋەيەكتى تىر و تەسەل ھاتىيە شىۋەكەرن)،
تەمەنى T4 ب تىنى ھەت پىزىن و ھەروەسا تەمەنى T3 ب تىنى نىزىكى 18 دەمىترانە.

پىزىنە ناسايى يىن پىشكىننىڭ ھۆرمۇنىڭ پىزىنا پەريزاد:

پىكە	پىزىنە ناسايى	پىشكىن
nmol/L	0.3 - 4.2	TSH
nmol/L	0.92 - 2.33	T3
nmol/L	60 - 138	T4

ھىندەك ژكارىن پەريزا د نافي لەشيدا ئەنجام ددەت:

كارىن پەريزا (الغدة الدرقية - Thyroid Gland) ژ لايى ھۆرمۆن TSH ڤە دەيتە
پيكتيخستن ل ژير كونترول پەريزا ژير ميتشكە:

1. كارى ئەندامىن لەشى بەزتر يان خافتە لى دكەت.
2. پيكتيخستنا ۋەرگرتنا ئوكسىجىنى دكەت و بەرھەمھىنانا گەرمىيى.
3. گرىگە ژ بۇ پاراستنا ھەفسەنگىيا زڤرۇكا ھەيشانە و شىردانى ل دەف ژنان.
4. پاراستنا ھەفسەنگىيا خوينا د نافي لەشيدا دكەت.
5. زىدەكرنا مۇينا كاربۆھيدراتان ژ لايى پيكتيكانشە.
6. ھاندانا چىكرنا پىرۆتىن و كاربۆھيدراتان دكەت.
7. ھارىكارە ژ بۇ پىنگەھشتنا سىستەمى ميتشك و دەماران.

ھۆكەرەن دېنە ئەگەرەن بلىندېوونا پەزەيا ھۆرمۆنەن پەزەيا پەريزاد Hyperthyroidism د نەف ئەشەدا:

1. نەخۇشەيا Grave ب بەرەلەقەرنەن ھۆكەر دەيتە ھۇمارتەن، نەخۇشەيا كە سەستەمەن بەرگەريا دۇرە لەشەيە تەدا بەرگەريا لەشى ھەرشە پەزەيا پەريزاد دكەت.
2. ھەوكرەن پەزەيا پەريزاد Thyroiditis
3. ھەبوونا گەريەن د پەزەيا پەريزاد و پەزەيا ژەرمەشكەدا.
4. زەدەبوونا يۇدى.

نەشانەن بلىندېوونا پەزەيا ھۆرمۆنەن پەزەيا پەريزاد Hyperthyroidism د نەف ئەشەدا:

1. زەدەبوونا ھەزا خوارەن.
2. ھەستەرن ب مانديوونەن.
3. تەورەبوون.
4. خەھدان.
5. نەئاسەبوونا لەدانەن دلى.
6. ھەبوونا ئارەشەيان ل دەمەن نەستەن.
7. ھەريانا پەچەن.
8. زەچوون.
9. ھەلەقتەن.
10. مەزەبوونا قەبارەينەن سەنگە ل دەف پەگەزەن نەر.

نەشانەن كەمبوونا پەزەيا ھۆرمۆنەن پەزەيا پەريزاد Hypothyroidism د نەف ئەشەدا:

1. زەدەبوونا كەشە لەشى.
2. ھەستەرن ب مانديوونەن و لاوازبوونەن.
3. ھەستەري.
4. ھەستەرن ب پەستەن.
5. ھەستەرن ب سەرمەين.
6. كەمبوونا خەھدانەن.
7. كەمبوونا لەدانەن دلى.
8. بلىندېوونا پەزەيا كۆلەستەرەلى د نەف خەينەدا.
9. كەمبوونا بىردەنكەن.
10. ھەبوونا ئارەشەيان د زەفۇكا ھەيەنەدا ل دەف پەگەزەن مەن.

11. لاوازىيۇن ماسۇلكەيان.

12. رەقبۇن ماسۇلكەيان.

13. ئىشان ماسۇلكەيان.

14. ئىشان گەھان.

پامانا ئەنجامىن پىشكىنىن گىردايى ھۆرمۇتىن پۇتىنا پەرياد:

• **Thyroid Stimulating Hormone (TSH) Test**: بىندىيۇن پەرياد ھۆرمۇتى TSH

ب شىۋەنەكى كىشى تەنەدە رىۋىكىمۇ ھۆرمۇتىنى رىسا تەنەدە
Hypothyroidism ئانكو پۇتىنا پەرياد پۇتىنا ھۆرمۇتىن لەش پىندىيۇن دىروست
ناكەت و بەردەوام پۇتىنا ئۆتمىشكى ھۆرمۇتى TSH دەردەت، ھەروەسان كىمۇن
پەرياد TSH ب شىۋەنەكى كىشى تەنەدە رىۋىكىمۇ ھۆرمۇتىنى پەرياد
Hyperthyroidism ئانكو پۇتىنا پەرياد ئۆتەت رىۋىكىمۇ ھۆرمۇتىن دەردەت
و بويە ئەگەرى ھىندى پۇتىنا ئۆتمىشكى ئۆتەت ھۆرمۇتى TSH پادەستىت.

• **Triiodothyronine (T3) Test**: ل دەمى بىندىيۇن پۇتىنا T3 ب Hyperthyroidism

دەيتە نىاسىن، ھەروەسان ل دەمى كىمۇن پۇتىنا T3 ب Hypothyroidism
دەيتە نىاسىن، پۇتىنا جاران ئەنجامى پىشكىنىن ل گەل پۇتىنا ھۆرمۇتىن T4 , TSH
دەيتە بەرۋەدەك رىۋىكىمۇ دەستىشانكەن ئارىشەيتىن گىردايى پۇتىنا پەرياد.

• **Thyroxine (T4) Test**: بىندىيۇن رەتەب T4 د نەق خۇبىندا ئامۇزەيە ئۆتە ھىندى

زىدەم رىۋىكىمۇ پۇتىنا پەرياد كەك و كىمۇن پۇتىنا T4 د نەق خۇبىندا
ئامۇزەيە ئۆتە دەروست دەردان ھۆرمۇتى ئۆتە پۇتىنا پەرياد (الغدة الدرقية -
Thyroid Gland) ھە.

پىشكىنلەرنى ھۆرمۇنلارنى گىرداينى پىزىشقا پەريزاد بىلەن شىۋازان دەپنە نەپىس:

Thyroid Function Test •

T.F.T •

Thyroid Stimulating Hormone Test •

TSH Test •

Free T4 •

Free T3 •

FT4 •

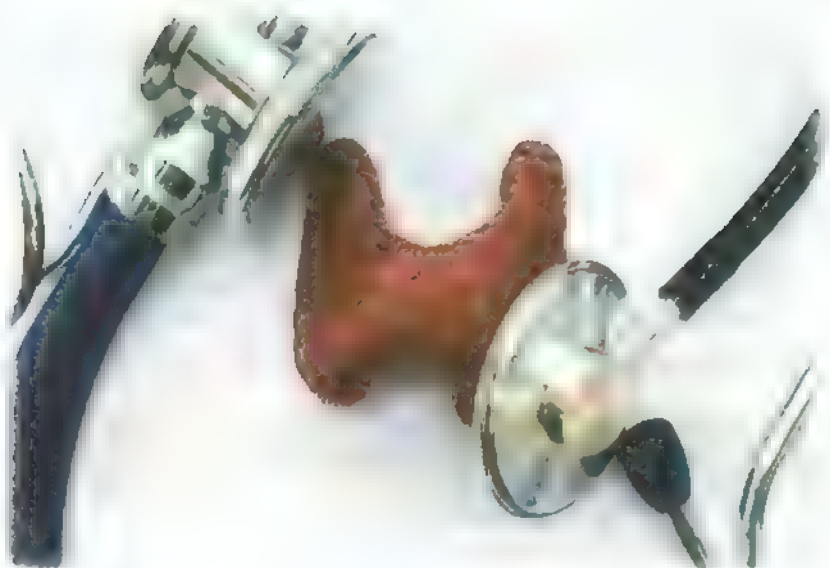
FT3 •

Triiodothyronine Test •

T3 Test •

Thyroxine Test •

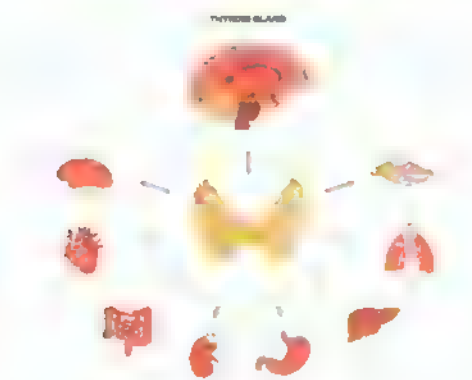
T4 Test •

تالېگه ۋ شۇڭە كرنا پشكنېتن پزېشكى

ئەگەر رېژەيا ئەبىمى پشكنېا ھۆرمۆنى Calcitonin بلندتر بوو ژ رېژەيا ئاسايى ب پشكنېنى دېيت ئاماژەبىت ژ بۇ ھەبوو پەجەسىرى د رېژىنا پەريزاد دا و دەيتە نياسىن ب Medullary Thyroid Cancer (MTC)، بلندبوونا رېژەيا ئەنجامى پشكنېنى دېيت ئاماژە بىت ژ بۇ ھەبوونا ھندەك ئارىشەيتىن دىتر يىن گرېدايى رېژىنا پەريزاد، پتر مەترسىيا تووشبوونى ب MTC ھەبە ل دەمى ھەبوونا....

1. C-cell Hyperplasia: بارودۇخەكە دېيتە ئەگەرى گەشەكرنەكا ئەئاسايى يا خانەيىن گرېدايى رېژىنا پەريزاد (الغدة الدرقية - Thyroid Gland).
2. Multiple Endocrine Neoplasia type 2 (MEN2): نەخۇشېيەكا دەگمەنە و بۇماوھىيە دېيتە ئەگەرى گەشەكرنا گرېيان د رېژىنا پەريزاد و پزېنېن دىتر يىن د Endocrine System دا، Endocrine System چىيە؟ گروپەكتى رېژىنا ب خۇفەدگريت، و ھەروەسا كۇنترولا كارىن گرنىك دناڤ لەشيدا دكەت وەكى چاوانىيا ب كارھىنان و سوتنا وزى و ...ھتد.

بۇچى پىدقېيە پشكنېا ھۆرمۆنى Calcitonin بېيتە ئەنجامدان؟

1. ژ بۇ دەستىشانكرنا C-cell Hyperplasia و Medullary Thyroid Cancer (MTC)
2. ژ بۇ چاقدېرىكرنا چارەسەريىتن بۇ MTC ھاتىنەدان ب نەخۇشى ل ژىر پاوېژ و چاقدېرىيا نۇژدارىن تايەتمەندۇقە.
3. ژ بۇ پشتراستبوون ژ دووبارە سەرھلنەدانا MTC پشتى وەرگرتنا چارەسەرييا پىدقى.
4. ژ بۇ پشكنىكرنا كەسىن مېژوويا خېزانى دگەل MEN 2 ھەي، ل دەمى تووشبوونى ب فنى نەخۇشېىن دناڤ خېزانىدا مەترسىيا تووشبوونى ب Medullary Thyroid (Cancer MTC) زىدەدكەت.

پامانا ئەنجامىن پشكىنىنا ھۆرمۆنى Calcitonin:

1. ئەگەر ئەنجامى پشكىنىن بىلىدەر بوو ۋ پىژىھيا ئاسايى يا پشكىنىن ئامازىھ ۋ بۇ ھەبوونا C-cell hyperplasia يان Medullary Thyroid Cancer
2. ل دەمى ۋەرگرتنا چارەسەرىيى ۋ بۇ پەنجهشيرا پىژىنا پەريزاد و ل دەمى سىكىسكىرى دووبارە رىرەيا نەحمى پشكىنى سىدر بوو ۋ رىرەيا ئاسايى يا سىكىنى ئامازىھ ۋ بۇ ھندى چارەسەرىيىن ب نەخۇشى ھاتىنەدان ۋ لايى نۆۋدارىقە كاريگەرىيەكا باش نەبوويە.
3. پىشتى ۋەرگرتنا چارەسەرىيا پىندى و نەمانا پەنجهشيرا و ل دەمى دووبارە سىكىسكىرى و ھەبوون رىرەيا سىد يا نەحمى سىكىنى ئامازىھ ۋ بۇ دووبارە سەرھلدان و زىرىنا پەنجهشيرا.
4. بلىندبوونا پىژىھيا ئەنجامى پشكىنىن ۋ پىژىھيا ئاسايى يا پشكىنىن دىيت ۋ ئەگەرى ھندەك جورىن دىتر يىن پەنجهشيرا يىت بىنە ئەگەرى بلىندبوونا پىژىھيا ئەنجامى پشكىنىن، ۋەكى پەنجهشيرا سىنگ و سىھان و پەنكرىاسى.

تېيىنى:

- ل دەمى بلىندبوونا پىژىھيا ئەنجامى پشكىنىن نۆۋدار دى ھندەك پشكىنىن دىتر داخواز كەت ۋ بۇ پىتراستىبون و دەستىشانكرنا دروست يا ئارىشى، ۋەكى پشكىنىن Thyroid Scan يان Biopsy

پشکنینا هورمونن کالسیتونین ب فان شیوازان دهیته نفیسین:

Calcitonin Test •

Calcitonin •

Thyrocalcitonin •

Calcitonin •

CT •

CT Test •

Human Calcitonin •

hCT •

پژېه پېن ئاسايي پېن پشکېنېن هورمونې نېرېنه:

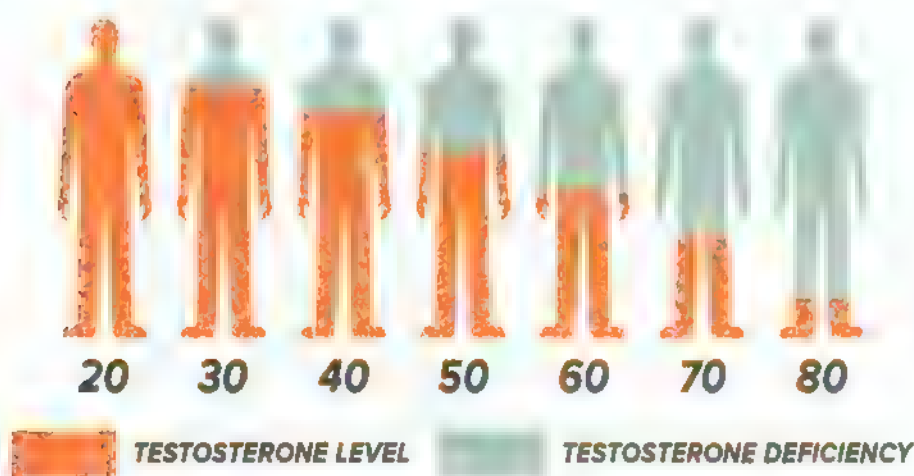
رنزه ئاسايي ئاشکېسا هورموني Testosterone ل دوېف ره گهر و ژسې مرؤفړ کوهورېن ب سهر د دېس، د زاروکاندا پژېه يا هورمونې يا کيمه پاشان د فوناعا سنېله پېيدا پژېه يا وې بېلېد دېس،

ل دهف په گه زې نېر:

په گه	پژېه پېن ئاسايي	ته مهن
ng/mL	0.00 - 0.20	ژ 1 هه تا 10 ساليېن
ng/mL	0.10 - 5.00	ژ 10 هه تا 14 ساليېن
ng/mL	1.00 - 9.50	ژ 14 هه تا 18 ساليېن
ng/mL	2.50 - 9.50	د نېره کي پېن گه هشتېدا

ل دهف په گه زې مې:

په گه	پژېه پېن ئاسايي	ته مهن
ng/mL	0.00-0.20	ژ 1 هه تا 10 ساليېن
ng/mL	0.10 - 0.50	ژ 10 هه تا 14 ساليېن
ng/mL	0.10 - 0.90	د مېه کا پېن گه هشتېدا

كەنگى و بۆچى پىدەقىيە پىشكىنىنا ھۆرمۇنى تىرىنە بەيتە ئەنجامدان؟

ل دەف رەگەزى تىر:

1. ل دەمى ھەبوونا ئارىشەيتىن نەزۇكىيىتى.
2. ل دەمى ئەمانا ھەزا سىكىسى.
3. ل دەمى پىشكەقتىن يان پاشكەقتىن پىگەھشتىن (بلوغ - Puberty).
4. ل دەمى ھەبوونا نىشانىن كىمبۇون يان بلندبوونا رىژەيا ھۆرمۇنى Testestrone

ل دەف رەگەزى مى:

1. ل دەمى ھەبوون و دەرکەقتىن سىفەيتىن تىرىنە ل دەف رۇنى ۋەك گىرۇونا دەنگى و زۆرۇونا مويىيان.
2. ل دەمى ھەبوونا ئارىشەيان د زفۇكا ھەيقانەدا.
3. ل دەمى ھەبوونا نەزۇكىيىتى.
4. ل دەمى گىرۇبوونا دووگىيانىيىتى.
5. ل دەمى ئەمانا ھەزا سىكىسى.
6. ل دەمى ھەبوونا نىشانىن كىمبۇون يان بلندبوونا رىژەيا ھۆرمۇنى Testestrone

ھۆكارىن دېنە ئەگەرى بىلىدۇبۇنا پىژەيا ھۆرمۇنى نىرىنە د ئاف لەشىدا:

ل دەف پەگەزى نىر:

1. ھەبۇونا گىرىيان ب تايەت د پىژىنا ئەدرىنالد(دوو پىژىنن بچوئىكن دكەفئە سەر گولچىسكان).
2. Congenital Adrenal Hyperplasia ل دەف زارۇكان و ژ نوى ژداىكبۇويان.
3. بكارھىنانا دەرمانىن ستىرۇئىدى.

ل دەف پەگەزى مى:

- ب شىۋەيەكى ئاساى پىژەيا ھۆرمۇنى Testestron ل دەف پەگەزى مى كىمترە ب بەراوردكىن ل گەل پەگەزى نىر...
1. ھەبۇونا گىرىيان د پىژىنا ئەدرىنالد(دوو پىژىنن بچوئىكن دكەفئە سەر گولچىسكان).
 2. ھەبۇونا پەنجەشىر يان گىرىيان د ھىلكەدانىدا.
 3. ھەبۇونا كىسى ھىلكەدانى.
 4. Congenital Adrenocortical Hyperplasia

ھۆكارىن دېنە ئەگەرى كىمبۇونا پىژەيا ھۆرمۇنى نىرىنە د ئاف لەشىدا:

ل دەف پەگەزى نىر:

1. گىرۇبۇونا پىنگەھشتىنى (بلوغ - Puberty).
2. نەخۇشىيىن دۆمدىرژ Chronic ۋەكى نەخۇشىيا شەكرى ژ جۇرقى 2 يان ئووشبۇون ب نەخۇشىيا ئايدىز، نەخۇشىيىن گىرداى جگەر و گولچىسكان و نەخۇشىيىن گىرداى سىستەمى بەرگىريا لەشى دژى خۇ.
3. چارەسەرىيىن كىمىياى.
4. ۋەرگرتنا چارەسەرىيى ب رىكا تىشكى.
5. نەخۇشىيىن فاىرۇسى ۋەك Mumps
6. نەخۇشىيىن بۇماۋەيى دشىن بىنە ئەگەرى كىمبۇونا پىژەيا ھۆرمۇنى نىرىنە ل دەف پەگەزى نىر ۋەكى Klinefelter, Kallman, Prader-Willi syndromes
7. Hypothalamic or pituitary

ھىندەك ژ نەخۇشىيىن بۇماوھىي پاستەوخۇ كارتىكرنى ل رېژەيا ھۆرمۆنى نىرىنە دكەن
د ئاف لەشىدا ژ وان:

1. Klinefelter Syndrome

2. Kallmann Syndrome

3. Myotonic Dystrophy

نیشانىن بلندبوونا رېژەيا ھۆرمۆنى نىرىنە د ئاف لەشىدا:

ل دەف پەگەزى نىر:

1. توورەبوون.
2. زىدەبوونا ئاستى مويان.
3. سەرئىشان.
4. بلندبوونا پەستانا خوينى Hypertension
5. ھەبوونا ئارىشەيىن گرېدايى دل و جگەرى.
6. لەزۇكى.
7. زىدەبوونا ھەزا خوارنى.
8. زىدەبوونا ھىزا سىكىسى.
9. مەزىبوونا پۇژىنا پروستات.
10. كىمبوونا رېژەيا سىپىرمان.
11. خۇھدان.
12. ۋەرمىتا دەست و پىيان.

ل دەف پەگەزى مى:

1. گېبوونا دەنگى.
2. چەوربوونا پىستى.
3. ھەبوونا پرسكان.
4. بچويكبوونا مەمکان.
5. بلندبوونا كىشا لەشى.
6. ۋەريانا پرچى.
7. زىدەبوونا مويان ل سەر لەشى ب تايبەت سەروچاقان.
8. ھەبوونا ئارىشەيان د زۇرۇكا ھەيقانەدا.

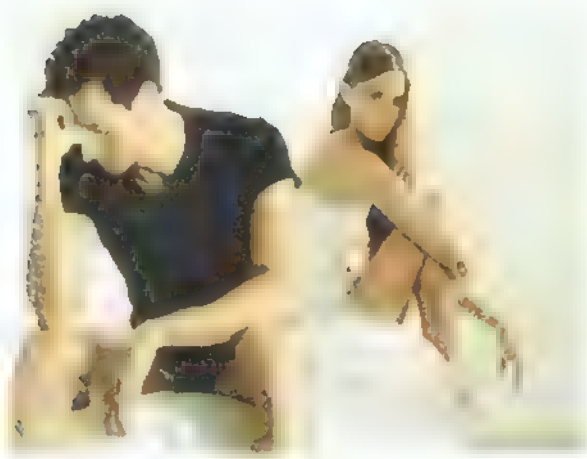
نىشانىن كىمبۇونا رېژىيە ھۆرمۇنى نىرىنە د نائ لەشىدا:

ل دەف رەگەزى نىر:

1. نەمانا ھەزا سىكىسى.
2. لاوازىبۇونا ھەستىيان.
3. ھەستىكرن ب لاوازىيى ۋ بچوئىكبۇونا ماسۆلكەيان.
4. نەمانا ھىزروبىران.

ل دەف رەگەزى مى:

1. لاوازىبۇونا ھەستىيان.
2. ھىكبۇونا ئەندامى زاۋزى.
3. ھەبۇونا ئارىشەيان ل دەمى دووگىيانىيى.
4. ھەبۇونا ئارىشەيان د زفۇكا ھەيفانەدا.
5. نەمانا ھەزا سىكىسى.

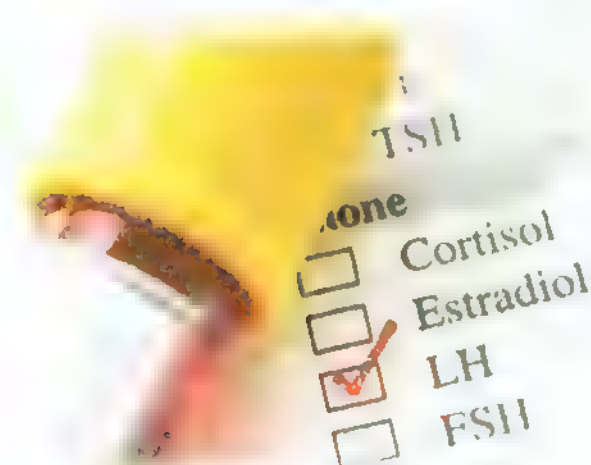

پىشكىنىنا ھۆرمۇنى نىرىنە ب ئان شىۋازان دەيتە ئفىسىن:

- Testestrone Test
- Testestrone Hormone Test
- Free Testestrone
- Total Testestrone

پىشكىنىيا ھۆرمۇنى LH - Luteinizing Hormone Test

پىشكىنىيا LH مفا ئى دەھىتە ۋە رگرتن ئ بۇ دەستىشانىكرا رېژەپا ھۆرمۇنى Luteinizing Hormone د ئاف خوينىدا، ھۆرمۇنى LH دەھىتە ھۇمارتن ئ گروپى سىكىس ھۆرمۇن و ئ لايى پۇنى ئىرمىشكىفە دەھىتە دەردان، ب گىرگى و پىدلى دەھىتە زالىن ئ بۇ رىكىتىخسىن و گوھۇرىنن د قۇناغا سىتەلەيىدا دەھىتە ئەلجامدان د ھەردوۋ پەگەزالدا و ھەروەسا ئ وان پىشكىنىالە ل دەمى ھەبوونا ئارىشەيىن زىفۇكا ھەيغانە و دووگىابوونى ل دەف پەگەزى مېن پىشت پىن دەھىتە بەسەن ب ھەفېشكى ل گەل كۆمەكا پىشكىنىيىن دىتر ۋەكى پىشكىنىيىن FSH , Testosterone , Prolactin (ھەمى پىشكىنىيىن ئامازە پىتھائىيە گىرن ھائىنە بەسكىرن و شۇفەكىرن ب شىۋەيەگىن تىتر و تەسەل)، ھۆرمۇنى LH بولەكى كىركى نى ھەي د گەسەك كۆنەيدامى روزى و دروسىوۋا ھىك و سىپىرماند و سىفەنن جەسەنى د ماۋەن قۇناع سىسەسدا د ھەردوۋ پەگە ، ھارىكارىيا دەردانا ھۆرمۇنى ئىرىنە Testosterone دكەت ل دەف پەگەزى تىتر و ھەروەسا ن پىشتەفانىيا دەرچوۋا ھىكا پىنگەھىتى ئ ھىلكەدالى ئ بۇ مالىجوىكى دكەت ل دەف پەگەزى مېن.

رېژەيتىن ئاسايى يىن پىشكىن ھۆرمۇنى LH:

ل دەف پەگەزى ئىر:

• 1.7 - 8.6 mIU/ml

ل دەف پەگەزى مى:

بەگە	رېژەيتىن ئاسايى	بارودۇخ
mIU/ml	12.5	Follicular phase
mIU/ml	14.00 - 95.6	Ovulate Phase
mIU/ml	11.5	Luteal Phase
mIU/ml	7.7 - 58.7	Post Menopause

بۇچى پىدلىيە پىشكىن ھۆرمۇنى LH بەيتە ئەنجامدان؟

ل دەف پەگەزى ئىر:

1. ئۇ بۇ دەستىشانكرا ئەگەرىن گىرۇبۇون و دووگيانەبوونا خىزانا وى.
2. ئۇ بۇ دەستىشانكرا ھۆكارىن كىمبوونا ھىزا سىكىسى.

ل دەف پەگەزى مى:

1. ئۇ بۇ دەستىشانكرا ئەگەرىن گىرۇبۇون و دووگيانەبوونى.
2. ئۇ بۇ دەستىشانكرا ئەگەرىن تىكچوونا زىرۇكا ھەيفانە.
3. ئۇ بۇ دەستىشانكرا ئەگەرىن راوەستيانا زىرۇكا ھەيفانە ئەگەر ل دەمى دووگيانبوونى ئەيىت.

كەنگى پىدقۇيە پىشكىنىنا ھۆرمۇنى LH بھىتە ئەنجامدان؟

ل دەف پەگەزى نىر:

1. ل دەمى ھەبوونا نەزۇكىيى.
2. ل دەمى كىمبوونا رىزەيا سىپرمان.
3. ل دەمى كىمبوونا ھەزا سىكىسى.
4. ل دەمى كىمبوونا ھىزا سىكىسى.
5. ل دەمى كىمبوونا رىزەيا ھۆرمۇنى نىرىنە Testestron
6. ل دەمى لاوازبوونا ماسۆلكەيان.
7. پىشتى ۋەرگرتنا چارەسەرىيى.

ل دەف پەگەزى مى:

1. ل دەمى ھەبوونا نەزۇكىيى.
2. ل دەمى تىكچوونا زفۇكا ھەيفانە.
3. ل دەمى چوون د نىف تەمەنى بىنومىدىيىدا ب تايەت ل دەمى نىزىكبوونا ۋنى ۋ ۋىيى 45 سالىيى.
4. ل دەمى پراۋەستيانا زفۇكا ھەيفانە.
5. ھندەك جاران ۋ بۇ دياركرنا زفۇكا ھەيفانە و دەستىشانكرنا دەمى دەردانا ھىكى ۋ ھىلكەدانى ۋ بۇ مالبچويكى.
6. پىشتى ۋەرگرتنا چارەسەرىيى.

ل دەف زارۇك و سىئەيان (نىر - مى):

1. ل دەمى دەرکەفتنا نىشانىن پىگەھىشتىنى (بلوغ - Puberty) د ۋىيى 9 سالىيىدا ل دەف كچان و د 10 سالىيىدا ل دەف كوران.
2. ل دەمى گىرۇبوونا نىشانىن پىگەھىشتىنى.
3. پىشتى ۋەرگرتنا چارەسەرىيى.

ھندەك ژ نىشانىتىن پىنگەھشتىنى (البلوغ - Puberty) ل دەف ھەردوو پەگەزان:

1. دەرگەفتنا زفړوكا ھەيفانە ل دەف پەگەزى مې.
2. مەزنبوونا قەبارەيى ئەندامى زاوژى ل دەف ھەردوو پەگەزان.
3. گېبوونا دەنگى.
4. مەزنبوونا ماسۆلكەيان.
5. تووپەبوون.
6. دەرگەفتنا موپان ل ئەندامى زاوژى.
7. مەزنبوونا مەمك و گونان.
8. دەرگەفتنا موپان ل پوى و سمبىلان ب تايبەت ل دەف پەگەزى ئىتر.

ھۆكارىن دىنە ئەگەرى بلىندبوونا پىژەيا ھۆرمۆنى LH د ئاف لەشىدا:

ل دەف پەگەزى ئىتر:

1. ۋەرگرتنا چارەسەرىيىن كىمىيى.
2. ۋەرگرتنا چارەسەرىيى ب پىكا تىشكى.
3. ھەۋكرىتىن دۆمدرىژ ۋەك تووشبوون ب فايرۆسى Mumps
4. نەخۆشىيىن بۆماۋەيى ۋەكى Klinefelter's Syndrome
5. ھەبوونا پەنجەشپرا گونان.
6. گەشەنەكرنا تەمام يا گونان.
7. ھەبوونا نەخۆشىيىن گرىدايى سىستەمى بەرگريا لەشى دژى خۆ.

ل دەف رەگەزى مى:

1. وەرگرتنا چارەسەرىيىن كىمىيى.
2. وەرگرتنا چارەسەرىيى ب رىكا ئىشكىن.
3. ھەبوونا پەنچەشپىرا ھىلگەدانى.
4. گەشەنەكرنا تەمام يا ھىلگەدانى.
5. ھەبوونا كىسى ھىلگەدانى Polycystic Ovary Syndrome (PCOS)
6. نەخۇشىيىن بۇماوھىيى وەكى Turner Syndrome
7. ھەبوونا نەخۇشىيىن گرئىدايى رۇژىنا پەريزاد (الغدة الدرقية - Thyroid Gland).

تېمىنى:

كىمبوونا رېژەيا ھۆرمۇنى LH د ئاف خوينىدا دىيت ئاماژە بىت ژ بۇ ھەبوونا ئارىشەيان د رۇژىنا ژىرمىشكىدا يان د Hypothalamus دا، ھەروەسان دىيتە ئەگەرى كىمبوونا ھۆرمۇنى تېرىنە Testestrone

ھىدەك ژ دەرمانىن راستەوخۇ كارتىكرنى ل رېژەيا ھۆرمۇنى LH دكەن د ئاف لەشىدا:

- Anticonvulsants
- Clomiphene
- Digoxin
- Hormone Treatments
- Birth Control Pills

پشكىنىنا ھۆرمۇنى LH ب ئان شىوازان دەيتە نقيسىن:

- Luteinizing Hormone Test
- Luteinizing Hormone
- LH Test
- LH

پىشكىنېن ھۆرمۇن FSH - Follicle-Stimulating Hormone Test

مفا ۋ پىشكىنېن FSH دەھىتە ۋەرگرتن ۋ بۇ دەستىشاشانكرا پىژەيا ھۆرمۇن FSH - Follicle-Stimulating Hormone د ئاف خوينىدا، ھۆرمۇن FSH دەھىتە ھىمارتن ۋ گرۇپن سىكس ھۆرمۇن ۋ ۋ لايى پۋنا ۋىرمىشكىفە دەھىتە دەردان، ب سىۋەبەكنى گىستى رولى سەرەكى بى ھەي د رىكئىسسىد كارى كۈنەندامى رورندا د ھەردوو پەگەرەس، د پەگەزى مېدا ھارىكارىيا گەشەكرا ھىكان دكەت ۋ ھەروەسا د قۇناغا Follicular Phase دا ھۆرمۇن FSH پىشتەقانىيا ھىكان دكەت ۋ بۇ دەردانا ھۆرمۇن Estradiol ى (پىشكىنېن ھۆرمۇن Estradiol د لاپەرىن داھاتىدا ھاتىيە بەھسكرن ۋ شىۋەلەكرا ب شىۋەبەكنى تىر ۋ تەسەل)، پاشان ھەردوو ھۆرمۇن پىكفە دىنە ئەگەرى گەشەكرا تەمام يا ھىكى ۋ ھۆرمۇن FSH ل دەف پەگەزى مې دكەھىسە سىدېرىس سىسب بەرى ھىت نىسە د ، ل دەف پەگەزى تىر پىشتەقانىيا گونان دكەت ۋ بۇ دروستكرا سىپىرمىن پىگەھشتى، ھەروەسان د زارۋك ۋ سىتەلەياندا ل دەستىپىكى پىژەيا ھۆرمۇن FSH ىن كىمە پاشان بىچ بىچە بەرەف بلىندبوونىفە دچىت، ھەتا دگەھىتە قۇناغا پىگەھشتى ۋ دەرەكەفتنا لىشانىن پىگەھشتى (بلوغ - Puberty).

پىژەيتىن ئاسايى يىن پىشكىنىنا ھۆرمۇنى FSH:

ل دەف پەگەزى ئىر (پىگەھىتى):

• 5 - 15 mU/ml

ل دەف پەگەزى مى:

بەگە	پىژەيتىن ئاسايى	بارودۇخ
mU/ml	5 - 20	Follicular/Luteal Phase
mU/ml	30 - 50	Midcycle Peak
mU/ml	زىدەتر 35 >	Postmenopausal

بۇچى پىدقىيە پىشكىنىنا ھۆرمۇنى FSH بەيتە ئەنجامدان:

ل دەف پەگەزى ئىر:

1. ئۇ بۇ دەستىشانكرنا ئەگەرىن گىرۇبوون و دووگيانەبوونا خىزانا وى.
2. ئۇ بۇ دەستىشانكرنا ئەگەرىن كىمبوونا ھىزا سىكىسى.

ل دەف پەگەزى مى:

1. ئۇ بۇ دەستىشانكرنا ئەگەرىن گىرۇبوون و دووگيانەبوونى.
2. ئۇ بۇ دەستىشانكرنا ئەگەرىن تىكچوونا زىرۇكا ھەيئانە.
3. ئۇ بۇ دەستىشانكرنا ئەگەرىن پراوەستيانا زىرۇكا ھەيئانە ئەگەر ل دەمى دووگيانبوونى نەبىت.

كەنگى پىدقىيە پىشكىنىنا ھۆرمۇنى FSH بەيتە ئەنجامدان؟

ل دەف پەگەزى ئىر:

1. ل دەمى ھەبوونا نەزۇكىيى.
2. ل دەمى كىمبوونا پىژەيا سىپىرمان.
3. ل دەمى كىمبوونا ھەزا سىكىسى.
4. ل دەمى كىمبوونا ھىزا سىكىسى.
5. ل دەمى كىمبوونا پىژەيا ھۆرمۇنى تىرىنە Testestrone
6. ل دەمى لاوازبوونا ماسۇلكەيان.

7. پىشتى ۋەرگىرتنا چارە سەرىيى.

ل دەف پەگەزى م:

1. ل دەمى ھەبوونا نەزۇكىيى.
2. ل دەمى تىكچوونا زفۇكا ھەيفانە.
3. ل دەمى چوون د ناف تەمەنى بىئومىدىيىدا ب تايىبەت ل دەمى نىزىكچوونا ئۇنى ژ ژيى 45 ساليى.
4. ل دەمى راۋەستىيانا زفۇكا ھەيفانە.
5. ھىندەك جازان ژ بۇ دياركرنا زفۇكا ھەيفانە و دەستىشانكرنا دەمى دەردانا ھىكى ژ ھىلكەدانى ژ بۇ مالبچويكى.
6. پىشتى ۋەرگىرتنا چارە سەرىيى.

ل دەف زارۇك و سىتلەيان (نىر - م):

1. ل دەمى دەرگەفتنا نىشانىن پىگەھىشتى (بلوغ - Puberty) د ژيى 9 ساليىدا ل دەف كچان و د 10 ساليىدا ل دەف كوپان.
2. ل دەمى گىرۇبوونا نىشانىن پىگەھىشتى.
3. پىشتى ۋەرگىرتنا چارە سەرىيى.

ھىندەك ژ نىشانىن پىگەھىشتى (بلوغ - Puberty) ل دەف ھەردوو پەگەزان:

1. دەرگەفتنا زفۇكا ھەيفانە ل دەف پەگەزى م.
2. مەزىبوونا قەبارەيى ئەندامى زاۋى ل دەف ھەردوو پەگەزان.
3. گىرۇبوونا دەنگى.
4. مەزىبوونا ماسۇلكەيان.
5. توۋرەبوون.
6. دەرگەفتنا مويان ل ئەندامى زاۋى.
7. مەزىبوونا مەمك و گونان.
8. دەرگەفتنا مويان ل پوي و سىمىلان ب تايىبەت ل دەف پەگەزى نىر.

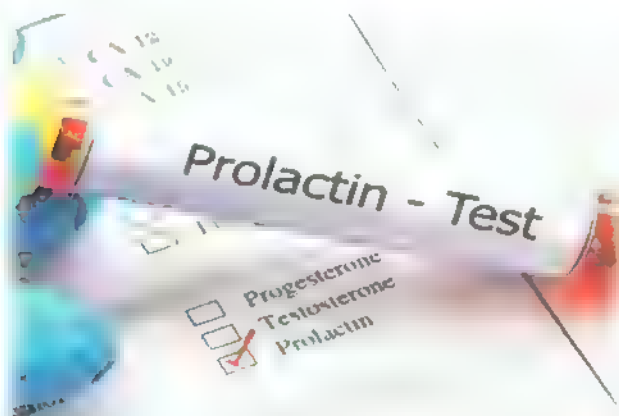

پىشكىنىنا ھۆرمۇنى شىرى Prolactin Test

پىشكىنىنا Prolactin مفا ۋى دەيتتە ۋە رگرتن ۋ بۇ دەستىشاشانكرنا پىژەيا ھۆرمۇنى شىرى د ناپ خوينىدا، ھۆرمۇنى Prolactin ۋ لايى پىژىنا ۋىرمىشكىفە دەيتتە دەردان، ھۆرمۇنى شىرى دىستە ئەگەرى ھىدى سىگ گەشە بكت و دەست ب دروستكرنا شىرى بكت ل دەمى دووگاسوون و پىنى دووگاسوونى و پاشان پىچە پىچە پىژەيا ۋى دى ئاسايى بىتەفە، ب شىۋەيەكى ئاسايى پىرەب ھۆرمۇنى Prolactin نى كىمە ل دەف زىن بەدووكىن ھەروەسان ل دەف رەگەرى بىر رى، ل دەمى بىلدىوونا پىژەيا ھۆرمۇنى شىرى ل دەف رەگەرى نىر ھەردەم ھۆرمۇنى Testosterone نى كىمە، پىرەيا جاران ئۆزدار ل گەل پىشكىنىنا ھۆرمۇنى شىرى ھىندەك پىشكىنىن دىر ل گەل داخواز بكت ۋ بۇ دەستىشاشانكرنا چەندىن ئارىشەيىن تەندروستى ب تايەت ئارىشەيىن گىردايى ۋان ۋ وان پىشكىنىن ھۆرمۇنى LH , FSH , Testosterone , TSH (ھەمى پىشكىنىن ئاماژە پىتەيە كىرنا ھاتىنە بەسكىرنا و شىۋە كىرنا ب شىۋەيەكى تىر و تەسەل) ۋ بەر كو راستەوخۇ يان نە راستەوخۇ ئەفان ھۆرمۇنان پەيوەندى يال ل گەل ھۆرمۇنى شىرى ھەي.

پىژەيىن ئاسايى يىن پىشكىنىنا ھۆرمۇنى شىرى:

پەگەز	پىژەيىن ئاسايى	يەكە
بىر	كىمە بىت ۋ 20 <	ng/mL
مى	كىمە بىت ۋ 25 <	ng/mL
مى / دووگىان	80 - 400	ng/mL

- كەنگى پىدافىيە پىشكىنىنا ھۆرمۆنى شىرى Prolactin بېھتە ئەنجامدان؟
1. ل دەمى ھەبوونا Prolactinoma جۆرەكە ژ گرئىتن پړئنا ژىرمىشكى.
 2. ل دەمى تىكچوونا زځړوكا ھەيفانە.
 3. ل دەمى تووشبوون ب نەزوكيى ل دەف ژنان.
 4. ل دەمى ھەبوونا ئاريشەيىن سىكىسى ل دەف پەگەزى نىر.
 5. ل دەمى لاوازبوونا ھىزا سىكىسى ل دەف ھەردوو پەگەزان.

نیشانىن بلندبوونا رېژەيا ھۆرمۆنى شىرى Prolactin د ناف لەشيدا:

ل دەف پەگەزى نىر:

1. مەزنبوونا سىنگى.
2. كىمبوونا پرچى.
3. لاوازبوونا ھىزا سىكىسى.
4. نەدروستبوونا سپىرمان.

ل دەف ژنان:

1. تىكچوونا زځړوكا ھەيفانە.
2. راوہ ستيانا زځړوكا ھەيفانە بەرى ژيى 40 ساليى ب Premature Menopause
3. دھيتە بناڤكرن.
4. گىرؤبوونا دووگيانىي.
5. نەزوكى.
6. ھاتنا شىرى ژ سىنگى ژنى بى ب كرىارا شىردانى پرايىت.
7. ھشكبوونا ئەندامى زاوژى يى مېينە.
7. كىمبوونا ھەزا سىكىسى.

ھۆكارىن دېنە ئەگەرتى بلىندىبونا پىژەيا ھۆرمۇنى شىرى Prolactin د ئاق لەشىدا:

1. ل دەمى ھەبونا Prolactinoma جۆرەكە ژ گرېنن پۇئنا ژىرمىشكى.
2. ھەبونا ئارىشەيتن گرېدايى پۇئنا پەريزاد.
3. نەخۇشيتن گرېدايى جگەر و گولچىسكان.
4. ھەبونا ئارىشەيان ل بەشى Hypothalamus
5. ھەبونا كىسى ھىلكەدانى Polycystic Ovary Syndrome
6. ھەبونا نەخۇشى و ئارىشەيان د پۇئنا ژىر مىشكىدا Pituitary Gland
7. دووگيانبون.
8. نەئارامبون و بەردەوام ھەبونا سترىسى.
9. شىردانا سىرۇشتى.
10. بكارھىنانا ھندەك ژ جۇرىن دەرمانان.

پىشكىنىنا ھۆرمۇنى شىرى ب ئان شىۋازان دەيتە نقىسىن:

• Prolactin Test

• Serum Prolactin Test

پشكىنىنا ھۆرمۇنى دووگيانبوونى β -hCG Test

مفاژ پشكىنىنا ھۆرمۇنى دووگيانبوونى دەيتە ۋەرگرتن ژ بۆ دەستىشاشانكرنا پىژەيا ھۆرمۇنى Beta-Human Chorionic Gonadotropin د ئاف خوين و مىزىدا، ب شىۋەيەكى ئاسايى ھۆرمۇنى β -hCG ل دەمى دووگيانىيى ژ لايى خانەيىن ۋىلاشىقە دەيتە دەردان و دچىتە د ئاف خوينىدا، ۋىلاش چىيە؟ پشكىنى پىتاندى خۇراكى دەتە ھىكى و ب دىۋارى مالبچۇكىقە دچەسپىنىت. ھۆرمۇنى β hCG بىسى 11 پۇژان ژ بىناندا ھىكى د شىباندا د جوبىدا بىنە دەستىشاشانكرن، ھەروەسان بىسى 14 رۇژن ژ بىناندا ھىكى د شىباندا د مىرندا دەستىشاشانكرن، بىسى ساشانا ھىكى پىژەيا ھۆرمۇنى β hCG د ھەر 48 ھەنا 72 دەمۇمىرىد پىژەيا ۋى دووھىدە بىلىد دىت، بەردەوام د بىسبوونىدا ھەن دكە ھىبە 8 ھەن 11 ھەفسىر دەستىشاشانكرن، پاشى پىژەيا ھۆرمۇنى بەرەفى كىمبوونىقە دچىت.

پیزه یین ئاسایی یین پشکیننا هۆرمۆن β -hCG:

- ل دهف په گه زنی بێر کیمتر بیت ژ: 2.00 mIU/mL
- ل دهف په گه زنی کیمتر بیت ژ: 5.0 mIU/mL
- ل دهف په گه زنی من ته گه ر یا ب دوو گیان بیت:

په گه	پیزه یین ئاسایی	ههفتی - أسابیع - Weeks
mIU/ml	5 - 50	ههفتیا سنین
mIU/ml	5 - 426	ههفتیا چاری
mIU/ml	18 - 7,340	ههفتیا پینجی
mIU/ml	1,080 - 56,500	ههفتیا شهشی
mIU/ml	7,650 - 229,000	ههفتیا ۷ ههتا ۸
mIU/ml	25,700 - 288,000	ههفتیا ۹ ههتا ۱۲
mIU/ml	13,300 - 254,000	ههفتیا ۱۳ ههتا ۱۶
mIU/ml	4,060 - 165,400	ههفتیا ۱۷ ههتا ۲۴
mIU/ml	3,640 - 117,000	ههفتیا ۲۵ ههتا ۴۰

بۇچى پېدېقىيە پىشكىنىنا ھۆرمۇنى β -hCG بەيتە ئەنجامدان؟

1. ئۇ بۇ دەستىشانىكرنا دووگيانىبوونى.
2. ئۇ بۇ دەستىشانىكرنا دووگيانىبوونا ئەتەندىرۇست وەكى دووگيانىبوون ئۇ دەرۋەى مالبېچىكى Ectopic Pregnancy
3. ئۇ بۇ دەستىشانىكرنا تەمەنى زارۇكى ب نىزىكى.
4. ئۇ بۇ چاقىدىرىكرن و ھەبوونا نەدرۇستىيى د جىنىن زارۇكىدا وەكى Down Syndrome
5. ئۇ بۇ دەستىشانىكرنا ھندەك ئۇ جۇرۇن پەنجه شىرى وەكى د ئاندا پەنجه شىرا مەمك و مالبېچىك و ھىلكەدانى، ھەروەسان د زەلاماندا پەنجه شىرا گونان ھەروەسان ھندەك جۇرۇن دى يىن پەنجه شىرى وەكى پەنجه شىرا جگەر و پىست و سىھان د ھەردوو پەگەزاندا.

كەنگى پېدېقىيە پىشكىنىنا ھۆرمۇنى β -hCG بەيتە ئەنجامدان؟

1. ل دەمى ھەستكرن ب دووگيانىيى پېدېقىيە پىشكىنىنا ھۆرمۇنى β -hCG بەيتە ئەنجامدان و **بۇ ئەنجامدان پىشكىنىنى پىشتى دەرۋازىبوونا 11 پۇزا ب رىكا خوينى و 14 پۇزان ب رىكا مىزى ئۇ گىرۇبوونا زۇرۇكا ھەيقانە.**
2. ل دەمى دەرۋەقتا نىشانىن دووگيانىيى ل دەرۋەى مالبېچىكى، نىشانىن ھەبوونا دووگيانىبوونى ل دەرۋەى مالبېچىكى وەكى: (ھەبوونا خوينى، ھەبوونا ئازاران ل بەشى خوارى يىن پىشت و زكى و ... ھتد). ھەروەسا ھندەك جارن نىشانىن وەك كىمبوونا پەستانا خوينى و گىزىبوون و ھەستكرن ب ماندىبوون و لاوازبوونى و ... ھتد.

3. ل دەمى ھەستكرن ب ھەبوونا خانەيىن پەنجه شىرى ب تايەت د ئەندامى زاوژىدا.

4. ل دەمى ھەستكرن ب نىشانىن

نەخۇشىيا Gestational

Trophoblastic Disease ئۇ

نىشانىن ئەقى نەخۇشىيى

ھەبوونا خوينى ل دەمى

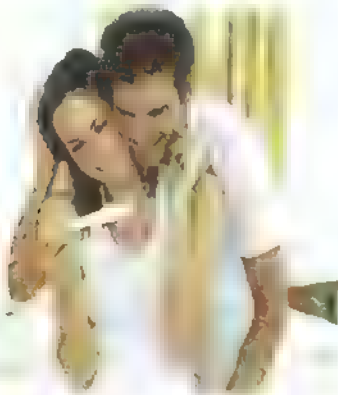
دووگيانىيى، كىم خوينى و

بىھىزى، زىدەبوونا بلەز يا رىزەيا

ھۆرمۇنى و گىرۇبوون و

دەرۋەقتا زارۇكى د پىشكىنىنا

سۇنەرىدا.

ھىندەك ژ نىشانىن دەستىپكى يىن دووگيانىبوونى:

1. نەمانا زۇرۇكا ھەيئانە.
2. ھەلاقتىن.
3. سەرتىشان.
4. لەرزىن.
5. گوھۇرىنا سرۇشتى كەسى (تغیرات في المزاج).
6. ھەستىكرن ب بېھنتەنگىبوونى.
7. زىكىتىشان.
8. ھەبوونا غازاتان.
9. ئىشاننا بەشى خوارى يى پىشتى.
10. زۇربوونا جارىن مىزكرنى.
11. زىدەبوونا ھەستىارىيى ب بېھنان.
12. بلىندبوونا پلەيا گەرمىيا لەشى.

رامانا ئەنجامىن پشكىنىنا ھۆرمۇنى دووگيانبونى β -hCG:

- كىمىيا پىژەيا ھۆرمۇنى β -hCG د نائ خوین يان مىزىدا ئامازەيە ژ بۇ ھندى پىتاندا ھىكىن پوينەدایە يان پىشۋەخت پشكىن يان ھاتىيە ئەنجامدان، ژ بەر كو پىدقى ب دەربازبونا 11 يان 14 پۇزان ھەيە ب سەر پىتاندا ھىكىدا ھەتا پىژەيا ھۆرمۇنى د خوین يان مىزىدا بەيتە دەستىشالكرن.

- بلندبون پىژەيا ھۆرمۇنى ب شىۋەيەكى ئاسايى رامانا پىتاندا ھىكى(دووگيانبون) — رادگە ھىيىت.

- بلندبونەكا ھىدى(بلندبونەكا كىمژ ژ يا ئاسايى) يا پىژەيا ھۆرمۇنى β -hCG د ئاندا رامانا دووگيانبونىيە ژ دەرقەي مالبچويكى، ژ بەر كو د بارودۇخىن ئاسايى پىشى پىتاندا ھىكىن پىژەيا ھۆرمۇنى د ھەر 48 ھەتا 72 دەمژمىراندا پىژەيا وى دووھندە زىدە دىيت.

- كىمبون ژ لىكەكىفە يا پىژەيا ھۆرمۇنى β -hCG د ئا دووگياندا دىيت ژ لەگەرى ژبەرچوونا زارۇكى بىت يان ژ بەر ھۇماركرنا نەدروست يا پۇژىن دووگيانبونى بىت، بەلن ئەگەر پىشى ژبەرچوونا زارۇكى پىژەيا ھۆرمۇنى ب تەمامى كىم نەبوو ئامازەيە ژ بۇ ھەبون شانەيا بەرھەمىيانا ھۆرمۇنى ھىشتا يا د مالبچويكىدا مايى و پىدقىيە بەيتە لابرن ل دويىف پايژ و چافدىرىيا نۇزدارا تايەمەندفە.

- د زەلام و ئاندا(ئەگەر دووگيانبون نەبىت ل دەف ئان) ب شىۋەيەكى ئاسايى پىژەيا ھۆرمۇنى پىدقىيە گەلەك يا كىم بىت، ژ بەر ھندى ھەر بلندبونەك د پىژەيا ئاسايى يا ھۆرمۇنىدا پەيدا بىت

- بلندبونەكەلەر ژ يا ئاسايى يا پىژەيا ھۆرمۇنى β -hCG د ئا دووگياندا دىيت (ژ بەر ھۇماركرنا نەدروست يا پۇژىن دووگيانبونى بىت) يان ژ بەر ھەبون (زارۇكىن دوانە يان سىيانە...) بىت.

پشكىنىنا ھۆرمۇنى دووگيانبونى ب فان شىۋازان دەيتە ئىسىن:

• Beta-Human Chorionic Gonadotropin Test

• β -hCG Test

• β -hCG Titer Test

پىشكىنىڭ ھۆرمۇنى ئېپىنفرىن Epinephrine Test

ھۆرمۇنى Epinephrine ۋە لايىق پىزىن ئادرېنال گىلاندە دەپتە دەردان، ئادرېنال گىلاندە چىيە؟ دوو پىزىن بىچىكن دىكەننە بەشنى سەرى يى گولچىسكان. بەرى بەپتە گوھورپىن بۇ Epinephrine دىپىزنى Catecholamines (پىشكىنىڭ Catecholamines د لاپەرىن داھاتىدا ب تىر و تەسەل ھاتىيە شەۋقە كونا)، كاتىكۆلىمىز ل دەستىكى Norepinephrine و ھەروەسان Dopamine دروست دىكەت پاشان Epinephrine دروست دىپت، ئەف ھۆرمۇنە دىپىزىتە د ناپ خوينىدا د بارودۇخىن ئاسايدا بەرپرسە ۋ پارچە كىدارىن ھىزىيى و سارىسى.

پىزىيىن ئاساى يىن پىشكىنىڭ ھۆرمۇنى Epinephrine:

- Epinephrine : 0 - 140 pg/mL (764.3 pmol/L)
- norepinephrine : 70 - 1700 pg/mL (413.8 - 10048.7 pmol/L)

كەنگى و بۇچى پىدافىيە پىشكىنىڭ Epinephrine بەپتە ئەنجامدان؟

ل دەمى ھۆرمۇنى Epinephrine ب پىزىيە كى زۆر دىپىزىتە د ناپ زىقۇكا خوينىدا ئامازىيە ۋ بۇ ھەبوونا كىيىن پەنجە شىرى ل سەرى گولچىسكان، ب پىكا (مىزى يان خوينى) پىشكىن بۇ نەخۇشى دەپتە كى ۋ بۇ پىشتراسىبون ۋ تەلدروستىبون گولچىسكان.

نیشانىن بلندبوونا رېژە يا Epinephrine يان Norepinephrine د ئافى لەشيدا:

1. خوهدان.
2. بلندبوونا پەستانا خوينى.
3. گوھۇرپنا رەنگى پىستى.
4. ھەبوونا ئارىشەيان د لىدانىن دلىدا.
5. تووپرەبوون.

نیشانىن كىمبوونا رېژە يا Epinephrine يان Norepinephrine د ئافى لەشيدا:

1. سترىس.
2. بەردەوام ھەستىكرن ب فشارى.
3. بەردەوام ھەستىكرن ب نەرىنىبوونى.
4. كىمبوونا پەستانا خوينى Hypotension
5. كىمبوونا رېژە يا شەكرى Hypoglycemia
6. سەرتىشان.
7. ھەبوونا ئارىشەيان د نىستىدا.

پىشكىنا ھۆرمونى Epinephrine ب ئان شىوازان دەيتە نىسىن:

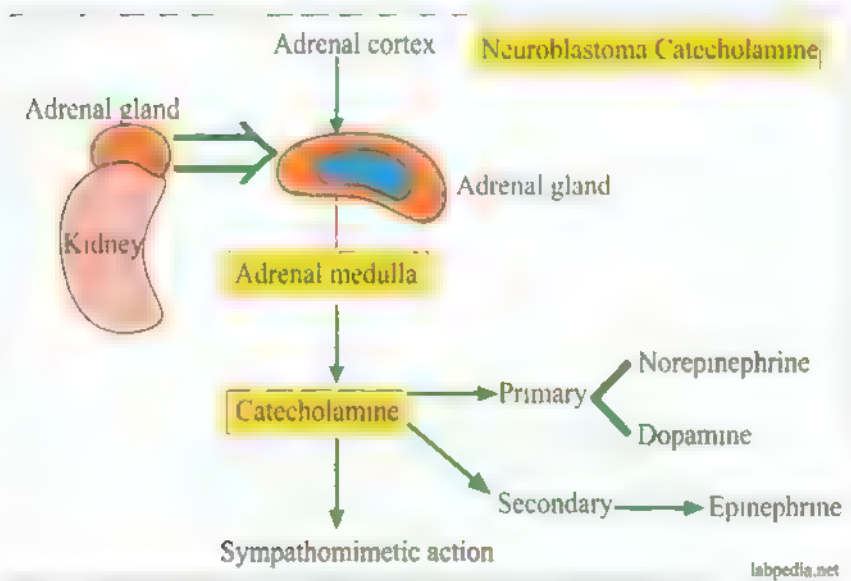
● Epinephrine Test

● Epin Test

● Epinephrine

Catecholamine Tests پشکینین کاتیکۆلامین

مفا ژ پشکینین Catecholamine دهیته وەرگرتن ژ بۆ دهستنیشانکرنا پښه یا هۆرمۆن کاتیکۆلامین دناف خوین و میزیدا ، هەردووک رژینین ئەدرینال(رژینین ئەدرینال دوو رژینین بچوئیکن دکه فنه د سەر هەردوو گولچیسکاندا) کاتیکۆلامینی بەرهەمدهینن و دهیته نیاسین وەکی هۆرمۆن، هۆرمۆن Catecholamine دهیته دهردان ژ بۆ ناف لەسی وەکو بەرسقدهک د بارودۆخین پارچه کردارین فیزابیی و سترینیدا ، جورین سەرەکیین Catecholamines دهیته نیاسین ب Dopamine و Norepinephrine و هەروەسا Epinephrine(هەروەسا دهیته نیاسین ب Adrenaline)، ل دەمی بلندبوونا رژهە ئه حامی Dopamine, Norepinephrine, Epinephrine ب ئاژههکا ب هەر دهینه دانان ر بۆ هه بوونا بربسههک مه برسد را نه دروسی.

رېژەيىن ئاسايى يىن پىشكىنىن Catecholamines:

پىشكىن	رېژەيىن ئاسايى	يەكە
Epinephrine	0 - 140	Pg/mL
Norepinephrine	70 - 1700	Pg/mL
Dopamine	0 - 30	Pg/mL

پىدەفەيە ل دەمى ئەنجامدانا پىشكىن Catecholamines بۇ ماوتى ۲ ھەتا ۳ ئى پۇژان دويربەكەفى ژ....

- ☒ ئەوان خوارن و فەخوارىن كافايىن دنافدا ھەى وەكى (چا، قەھوہ و چوكولاتا) وھتد.
- ☒ خوارنا موزا.
- ☒ پىكھائەيىن تىرشاتى دنافدا.
- ☒ ئەوان خوارىن فانىلا د پىكھاتا وندا ھەى.
- ☒ ھندەك ژ جورىن دەرمانان.

تەيىنى:

گەلەك ن كىرگە ل بەرى ئەنجامدان پىشكىنى دويربەكەفى سىرسى و سىرسى.

AVOID

بۆچى پىدقئىيە پشكىنننن ھۆرمۇنى Catecholamines بھىنە ئەنجامدان؟

پتريا جاران پشكىنننن كاتىكولماينز دھىنە ئەنجامدان ژ بۇ دەستىشانكرن و چافدئىرىكرنا
ھندەك ژ جورئىن پەنجەشئىرى يىن دەگمەن وەكى Paraganglioma، بارودۇخى
Paraganglioma چىيە؟ جورەكە ژ جورئىن گرئىيان ل نئىزىكى رۇئىنن ئەدرىنال، پتريا جاران
ئەف گرئىيە گرئىيىن پەنجەشئىرىنە، بەلى پتريا جاران گەلەك ب شىۋەيەكى ھىدى گەشەدكەن.

1. Pheochromocytoma: گرئىيەكە د رۇئىنا ئەدرىنالدا، پتريا جاران ئەف جورئى گرئىيان
د خرابىن بەلى سەس سەس سەس سەس، بەلى د شىاندا ھەيە بىيىتە ئەگەرى مەرى ئەگەر
زوى نە ھىتە چارەسەركن ل ژئىر پائوژ و چافدئىريا نۇژدارئىن تىابەئەندە.
2. Neuroblastoma: گرئىيەكا پەنجەشئىرىيە گەشەدكەت د شانەيىن دەمارىدا، پتريا
دەمان زارۇك و زارۇكىن تازەژدايكبوى تووشدېن.
3. ھەرۋەسا ئەف پشكىننە دھىنە ئەنجامدان ل دەمى ۋەرگرتنا چارەسەرىيان ژ بۇ زانىنا
كارىگەرىيا دەرمانىن ب نەخۇشى ھاتىنەدان ل ژئىر چافدئىرى و پائوژا نۇژدارئىن
تىابەئەندە.

تېيىنى:

ھەر بلندبوونەك د پىژەيا ئاسايى يا پشكىننا Catecholamines پەيدا بىيىت
نامازە بىت ژ بۇ ھەبوونا نەخۇشىيىن ل سەرى ھاتىنە بەسكرن ژ بەر كو زۇر ئەگەر
ھەنە د شىن كارتىكرن ل پىژەيا ئاسايى يا پشكىننن بكەن ژوان (سترىس، كرنا راھىناننن
بھىز، كافايىن، جگارەكىشان، ب كارھىنانا كھولى) و....ھتە.

كەنگى پىدقئىيە پشكىنننن ھۆرمۇنى Catecholamines بھىنە ئەنجامدان؟

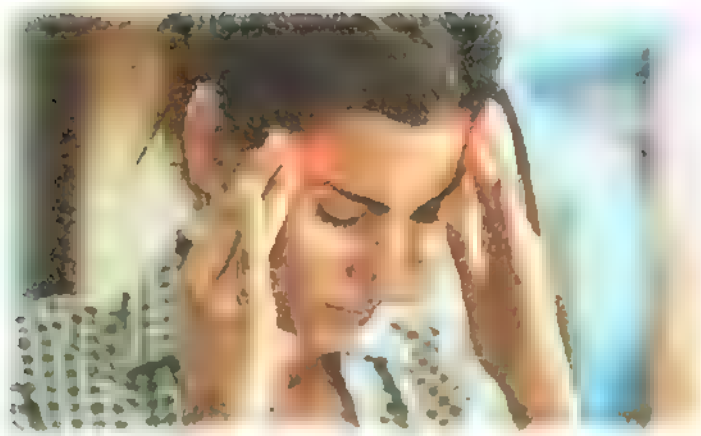
پىنگەھشىتى و زارۇك ل دەمى ھەبوونا گومان و نىشاننن گرئىيان پىدقئىيە پشكىننا
Catecholamines ئەنجامدەن.

ژ هه بوونا نیشانین گریان ل دهف زاروکان:

1. هه بوونا تیشانی د ههستیاند.
2. پیتی بوونا ههستیان.
3. هه بوونا گریتن نه ئاسایی ل ناوچه یا زکی.
4. نه کونترۆل کرنا ل شینین چاقي.
5. کیمبوونا کیشا له شی بی هه بوونا نه گهره ک دهستی نشان کری.

ژ هه بوونا نیشانین گریان ل دهف پنگه هشتیان:

1. سه رتیشانه کا ب هیز.
2. بلند بوونا په ستانا خوینن.
3. خوهدان.
4. نه ئاسایی بوونا لیدانین دلی.

پشکینین Catecholamines ب فان شیوازان دهینه نفیسین:

Catecholamine Tests •

Dopamine •

Norepinephrine •

Epinephrine •

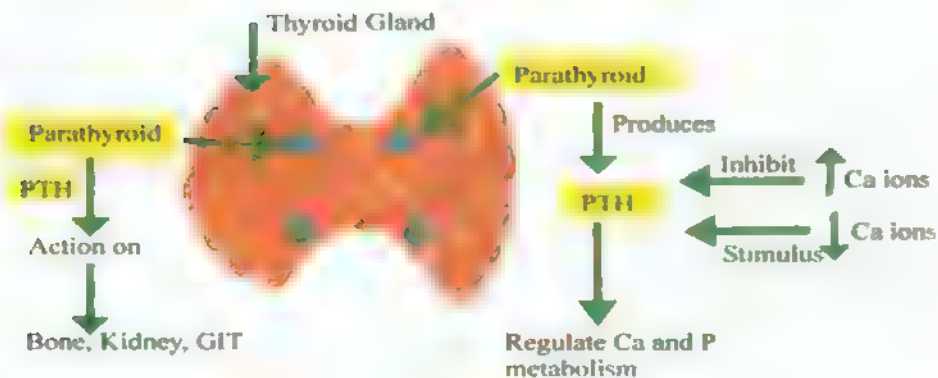
Free catecholamines •

پشكىننا ھۆرمۆنى پاراسايرۆيد Parathyroid Hormone (PTH) Test

مفا ۋ پشكىننا PTH دەيتە ۋەرگرتن ۋ بۇ دەستىشانكرنا رېژەيا ھۆرمۆنى پاراسايرۆيد د نافي خوينىدا، ھۆرمۆنى پاراسايرۆيد ۋ لايىن پاراسايرۆيد رېژىنقە دەيتە دەردان، رېژىنا پاراسايرۆيد چىيە؟ رېژىنا پاراسايرۆيد دكەقىتە پشت رېژىنا سايرۆيد، بەرپرسە ۋ ۋەككەفكرن و كوتېرۆلكرنا كالىسيوومى د نافي لەشېدا، توخمى كالىسيوومى ب گرنگ دەيتە ھۇمارتن ۋ بۇ لەشى ب تاييەت ھەستىيان و ددانان دپاريزيت و بھيز دەيتە، ھەرۋەسان كالىسيووم ب رېژەيا 1Kg ۋ رېژەيا كىتسا لەشى بىكدهيت و ب رېژەيا 99 ر بو ھەسسار دچىن و ب نى ب رېژەيا 1۰ دىخە د بىق رىرۆك حوسدا، ھەر نەئاسايىبونەك د رېژەيا ئاسايى يا ھۆرمۆنى پاراسايرۆيددا پەيدا بىيت ئامازەيە ۋ بۇ ھەبوونا ئاريشەين تەندروستى يىن جودا.

رېژەيا ئاسايى يا پشكىننا ھۆرمۆنى Parathyroid:

• 10-55 pg/mL

كەنگى يىدقىيە پشكىننا ھۆرمۆنى Parathyroid بھيتە ئەنجامدان؟

ل دەمى ھەبوونا نىشاتىن بلندبوون يان كىمبوونا رېژەيا كالىسيوومى د نافي لەشېدا يىدقىيە پشكىننا ھۆرمۆنى پاراسايرۆيد بھيتە ئەنجامدان.

نیشانین بلندبوونا پرژه‌یا کالسیومی Hypercalcemia د ناڤ له‌شیدا:

1. سه‌رئیشان.
2. تیهنیوون.
3. زوړ میزکرن.
4. زکئیشان.
5. هه‌لافیتن.
6. کیمبوونا هه‌زا خواری.
7. نه‌ناساییوونا لیدانین دلی.
8. ئیشان هه‌ستیان.
9. ماندیوون.
10. هه‌ستکرن ب لاوازیوون.

نیشانین کیمبوونا پرژه‌یا کالسیومی Hypocalcemia د ناڤ له‌شیدا:

1. زوی ژبیرکرن و ژده‌ستدانا هزروییران.
2. هه‌ستکرن ب فشاری.
3. بلندبوونا په‌ستانا خوینی.
4. هه‌بوونا نه‌پړکوپیکیی د لیدانین دلیدا.
5. بیتهزبوونا نینوکان.
6. شکه‌ستنا هه‌ستیان یتی.
7. به‌رکه‌فتن ب زه‌بره‌ک بهیز.
8. لاوازیوونا هه‌ستیان.
9. ئیشان گه‌ه و هه‌ستیان.
10. گیرۆبوونا گه‌شه‌یا زارۆکان.
11. کیمبوونا پرژه‌یا مه‌گنسیووم و فوسفوری د ناڤ له‌شیدا.
12. هه‌بوونا گرژبوونی د ماسۆلکه‌یاندا.
13. هه‌بوونا ئاریشه‌یان د مه‌ینا خوینیدا.
14. هه‌بوونا ئاریشه‌یان ل ده‌می نشستی.

بۆچى پىدقۇيە پشكىنېنا ھۆرمۆنى Parathyroid بەيتە ئەنجامدان:

1. ئۇ بۇ دەستىشانىكنا Hyperparathyroidism ل دەمى پزۇنا پاراسايرۆيد زىدەتر ئۇ پىدقۇيا لەشى ھۆرمۆنى پاراسايرۆيد بەرھەم دەينىت.
2. ئۇ بۇ دەستىشانىكنا Hypoparathyroidism ل دەمى پزۇنا پاراسايرۆيد كىمتر ئۇ پىدقۇيا لەشى ھۆرمۆنى پاراسايرۆيد بەرھەم دەينىت.
3. ل دەمى ئەئاسايبوونا پزۇهيا كالىسيوومى د ئاف لەشىدا ئۇ بۇ ئاگەھداربوون ئۇ تەندروستى و زانىنا پەوشا پزۇنا پاراسايرۆيد.
4. ئۇ بۇ چاقدىرىكنا نەخۇشىتىن گرىدايى گولچىسكان.

ھۆكارىن دىنە ئەگەرى بلىندبوونا پزۇهيا ھۆرمۆنى Parathyroid د ئاف لەشىدا:

1. ل دەمى پزۇنا پاراسايرۆيد زىدەتر ئۇ پىدقۇيا لەشى ھۆرمۆنى پاراسايرۆيد بەرھەم دەينىت Hyperparathyroidism
2. ھەبوونا گرىيان د پزۇنا پاراسايرۆيددا Parathyroid Gland ئۇبلى گرىتىن پەنچەشىرى.
3. كىمبوونا قىتامىن Vitamin D Deficiency - D
4. ۋەرنەگرتنا پزۇهيا پىدقۇيا كالىسيوومى ئۇ خوارنى ل دويىف پىدقۇيا لەشى.

ھۆكارىن دىنە ئەگەرى كىمبوونا پزۇهيا ھۆرمۆنى Parathyroid د ئاف لەشىدا:

1. ل دەمى پزۇنا پاراسايرۆيد كىمتر ئۇ پىدقۇيا لەشى ھۆرمۆنى پاراسايرۆيد بەرھەم دەينىت Hypoparathyroidism
2. ۋەرگرتنا پزۇهيا كالىسيوومى.
3. ۋەرگرتنا پزۇهيا كالىسيوومى D

پشكىنېنا ھۆرمۆنى Parathyroid ب ئاف شىۋازان دەيتە نقىسىن:

● Parathyroid Hormone Test

● PTH Test

● PTH

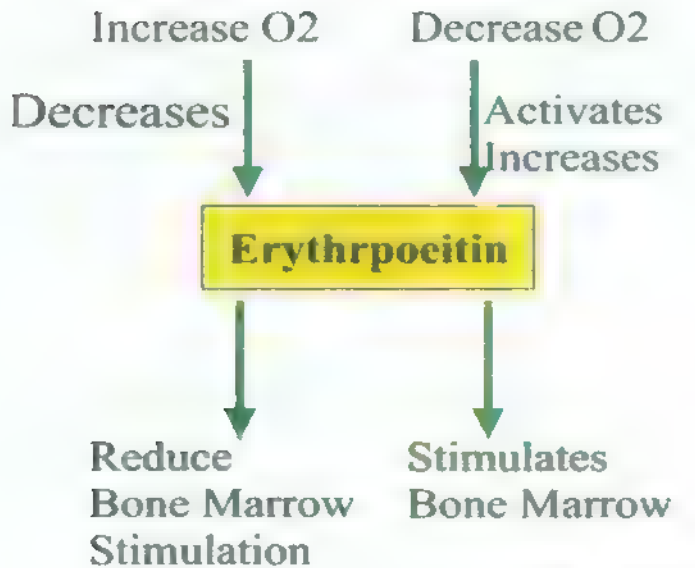
● Parathormone Test

Erythropoietin (EPO) Test ئىرىسرۇپۇيتىن

مفا ۋ پشكىنىنا EPO دەيتە ۋەرگرتن ۋ بو دەستىششانكرنا پىژەيا ۋۆرمۆنى
 Erythropoietin د ئافى خوينىدا، پترىا ۋۆرمۆنى Erythropoietin دەيتە دەردان ۋ لايى
 گولچىسكانقە، ھەرۋەسان ب پىژەيا كا كىم ۋ لايى جگەرئقە دەيتە دەردان، كرى سەرەنى
 سى ۋۆرمۆنى (EPO) سىنىقلىنىپ تىرىسى ۋەسىنى دكەب ۋ بۇ بەرھەمھانانا خرۆكتىن سۆرتىن
 حوىسى ۋ ھىمۇگلوبىنى ۋ دروسىكرنا ھەقسەنگىنى د پىژەيا بەرھەمھانانا خرۆكتىن سۆرتىن،
 ھەر ۋ بەر ھندى ل دەمى كىم گەھشتا پىژەيا ئۆكسىجىنى ۋ بۇ خانەيان گولچىسك دەست
 ب دەردانا ۋۆرمۆنى دكەن ۋ بۇ پشتهفانىكرنا مەرسى سۆرى ۋەسىنى ۋ بۇ پتر بەرھەمھانانا
 خرۆكتىن سۆرتىن ۋ ھەتا ئاسايىبونا پىژەيا ئۆكسىجىنى د ئافى خوينىدا دى ھىتە دەردان، ھەر ۋ
 بەر ھندى بۇ ماۋەيەكى كىم چالاك دىمىنىت پاشان ب پىنكا مىزى دچىتە ۋ دەرفەي لەشى.

پىژەيا ئاسايى يا پشكىنىنا ۋۆرمۆنى EPO:

18.4 - 2.6 mU/MI •

labpedia ne

بۇچى پىتدقىيە پشكىنېنا ھۆرمۇنى Erythropoietin بھىتە ئەنجامدان؟

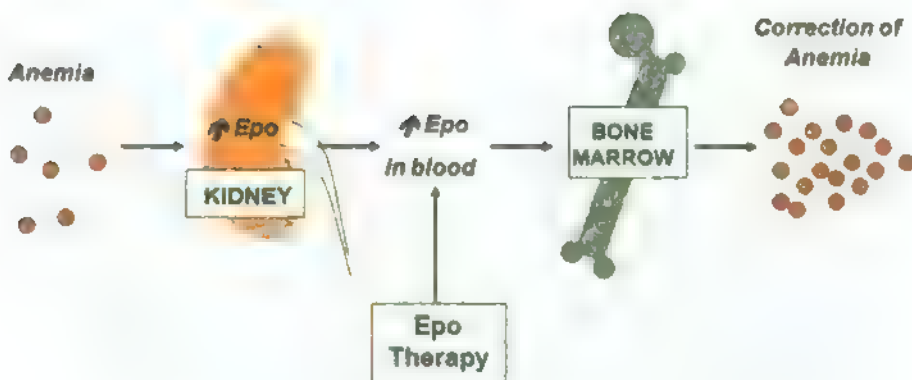
1. ئۇ بۇ دەستىشانكرنا ھۆكارىن كىم خوينىيى Anemia
2. ھارىكارە ئۇ بۇ دەستىشانكرنا ھەبوونا ئارىشەيتىن گرېدايى مەژىيى سۆرى ھەستى.
3. ئۇ بۇ دەستىشانكرنا ھۆكارىن بلندبوون يان كىمبوونا رېژەيا خرۆكتىن سۆرىن خوينى ئۇ لايى مەژىيى سۆرى ھەستىقە.
4. ئۇ بۇ دەستىشانكرنا ھندەك ئارىشەيتىن گرېدايى گولچىسكان.

پشكىنېنا ھۆرمۇنى EPO ب قان شىوازان دھىتە نقيسىن:

Erythropoietin Test •

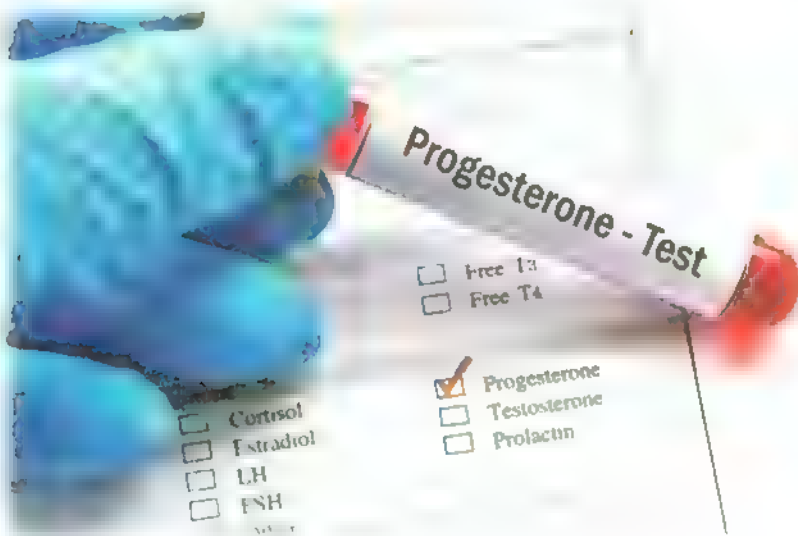
EPO Test •

EPO •

پىشكىنىيا پىروژىستېرون Progesterone Test

پىشكىنىيا Progesterone دەھىتە ئەنجامدان ۇ بۇ دەستىنىشانكرنا پىژەيا ھۆرمۇنى پىروژىستېرون دىئاف خوينىدا، پىروژىستېرون ھۆرمۇنەكە دەھىتە دەردان ۇ لايى ھىلكەدانىقە ل دەھ ئافىرەتان، پىروژىستېرون پولىك گىرگىن ھەي دى دووگىيانىوونىدا، دىستە ھارىكار ۇ بۇ مالىچىوىكى و ئامادەكرنى ۇ بو بىشەقانىكرن ل ھىكا پىناندى، ھەروەسا ھۆرمۇنى پىروژىستېرون ھارىكارىيا سىنگى دىكەت ۇ بۇ دروستىكرنا شىرى، ل دەھى ئافىرەت مابى دووگىيان بىت پىژەيا ھۆرمۇنى Progesterone دەھ ھارار سىرە بى ھەروەدكرن ل گەل ئافىرەنى دەھى مابى دووگىيان بىت، ھەروەسا ل دەھ زەلامان ۇ پىروژىستېرون دەھىتە دروستىكرن بەلى بى پىژەياەكا كىمىتر، ل دەھ زەلامان ھۆرمۇنى Progesterone دەھىتە دروستىكرن ۇلايى ھەردووك پىژىنىن ئەدرىنال(پىژىنىن ئەدرىنال: دوو پىژىنىن بىچىكن دىكەقنە دى سەر گولچىسكاندا) و گونانقە.

بۆچى پىدقئىيە پىكىنىنا ھۆرمۇنى Progesterone بىھىتە ئەنجامدان:

1. ژ بۆ دەستىشانىكىرنا ئەگەرئىن نەزوكىيىن.
2. ژ بۆ چاقدىرىكىرنا مەترسىيىن دووگىيانىبوونى.
3. ژ بۆ دەستىشانىكىرنا دەرچوونا ھىكى ژ ھىلكەدانى بۆ مالبچويكى.
4. ژ بۆ چاقدىرىكىرنا دووگىيانىبوونا نەدروست ۋەكى دووگىيانىبوون ژ دەرڧەى مالبچويكى
Ectopic Pregnancy پىريا جاران دىتە ئەگەرئى مەترسىيى ل سەر ژيانا ئاڧرەتى.

كەنگى پىدقئىيە پىكىنىنا ھۆرمۇنى Progesterone بىھىتە ئەنجامدان:

1. ل دەمى دووگىياننەبوونى ژ بۆ پىشتراستىبوون ژ تەندروستىيا ھىلكەدانى و دەرچوونا ھىكى ژ بۆ مالبچويكى.
2. ل دەمى ھەبوون و دىتنا خوينا نەئاسايى.
3. ل دەمى ھەبوونا نىشانىن دووگىيانىبوونى ژ دەرڧەى مالبچويكى.
4. ل دەمى دووگىيانىبوونى ژ بۆ پىشتراستىبوون ژ تەندروستىيا دووگىيانىيى.
5. ل دەمى ۋەرگرتنا چارەسەرىيا ھۆرمۇنى ژ لايى نەخۇشىڧە ل ژىر راۋىژ و چاقدىرىيا نۆژدارا تايىبەمەندڧە ژ بۆ زانىنا كاريگەرىيا دەرمانان ل سەر نەخۇشى.

نېشانىن بىلىنبوونا رېژەيا ھۆرمۇنى Progesterone دىئاف لەشىدا:

1. ھەبوونا ھەوكرنان د ئەندامى زاۋىدا.
2. زېدەبوونا كېشا لەشى.
3. ۋەرمىن.
4. گوھوپىن د ھەزا خوارىدا.
5. ھەبوونا گرۇبوونان.
6. گوھوپىنا سىروشتى كەسى (التغىرات مزاج).
7. ھەستىكرن ب ماندىبوون و لاۋازبوونى.

نېشانىن كېمبوونا رېژەيا ھۆرمۇنى Progesterone دىئاف لەشىدا:

1. سەرئېشان.
2. لەش ئېشان.
3. ۋەرمىن.
4. ھەستىكرن ب پەستانى.
5. ھەستىكرن ب ماندىبوون و لاۋازبوونى.
6. ھەبوونا ئارىشەيان د نىستىدا.
7. ھەبوونا ئارىشەيان د مەكاندا.
8. سترىس.

رامانا ئەنجامىن پشكىنىنا ھۆرمۆنى Progesterone:

- ئەگەر ئەنجامى پشكىنىنى **نەسىر بوو** ژ پىژەيا ئاسايى ئاماژەيە ژ بۆ....

1. دووگيانبوونى.
2. دووگيانبوونا **جورى Molar Pregnancy**
3. ھەبوونا كىسىن ھىلكەدانى.
4. ھەبوونا ئاريشەيان د پژىنا ئەدپىنالدا.
5. تووشبوون ب پەنجەشپرا ھىلكەدانى.

تېمىنى:

➤ پىژەيا ئەنجامى پشكىنىنى دى بلندتر بىت ژ پىژەيا ئاسايى يا پشكىنىنى ئەگەر ئافرەت يا ب دووگيانبىت ب دوانە و سىيانە و....ھتد.

- ئەگەر ئەنجامى پشكىنىنى **كىمر بوو** ژ پىژەيا ئاسايى ئاماژەيە ژ بۆ....

1. دووگيانبوون ژ دەرڤەي مالبچويكى Ectopic Pregnancy
2. لاوازبوونا ھىلكەدانى و ھەبوونا ئاريشەيان ل دەمى دەرچوونا ھىكى ژ ھىلكەدانى ژ بۆ مالبچويكى.
3. تىكچوونا زڤرۆكا ھەيشانە.
4. ژبەرچوونا زارۆكى.

پشكىنىنا ھۆرمۆنى پروجىسترون ب فان شىوازن دەيتە نڧىسىن:

- Progesterone Test
- Serum Progesterone
- Progesterone Blood Test
- PGSN

پشكىننن گرۇپى ھۆرمۇتىن ئىستروژىن Estrogen Levels Test

دشاندایە ب رىكا پشكىننن Estrogens رىژەيا ھۆرمۇتىن گرۇپى Estrogen د خوين و ميز و ھەروەسا تىڧىدا دەستىشان بکەين، Estrogens گرۇپەكى ھۆرمۇنانە رۇلەكى گرنگ ھەبە د گەشەبا ھەستەبى و فسىبولوحى ل دەف رەگەرى مى وەكى گەشەكرنا مەمکان و مالبچوبكى و راگرتنا بالانس و رىكخستنا زڧرۇكا ھەيشانە و...ھتد، ھەروەسا ل دەف رەگەزى نىر ژى ھۆرمۇن دەسە دروسكرن بەلن ب رىژەنەك كىمر ب چاڧ رىژەبا دروسكرن ل دەف رەگەرى مى. ب رىكا نەنجامى پىشانا رىژەيا پشكىنا ھۆرمۇتىن Estrogens دشىنن پىزانىنن گرنگ ب دەست مە ب كەڧن ل دەف ئافرەتى و ھەروەسا تەندروستىيا دووگيانىيى و زڧرۇكا ھەيشانە و...ھتد.

ژ گرنگترىن پشكىننن گرۇپى ھۆرمۇتىن ئىستروژىن:

1. پشكىنا Estrone
2. پشكىنا Estradiol (E2)
3. پشكىنا Estriol

تېيىنى:

➡ ھەمى پشكىننن ل سەرى ئاماژەپىكرى د لاپەرىن داھاتىدا ھاتىنە بەھسكرن و شىۋەكرن ب شىۋەكەكى تىر و تەسەل.

گەلەك جورىن ھۆرمۆن Estrogens ھەنە بەلى ب تىن ۳ جور ژ وان ب شىۋەيەكن زۆر دەيتە پشكىنكرن ژوان:

1. پشكىنكا Estrone: دەيتە نياسين ب E1، ب ھۆرمۆن سەرەككىي مېنە دەيتە ھژمارتن ژ لايى ئافرەتتە دەيتە دروستكرن پشتى چوون د قوناخا Menopause دا، ل دەمى ئافرەت دچيتە دناى قوناخا Menopause دا ل وى دەمى رفرۆكېر ھەيقانە پېن ئافرەن ب دووماھى دەن و د پراۋەستىيىن ژبەر ھندى لىدى ئەو ب فرەت نەسىت ب دووگىس ب كەسب، پتريا جاران ئەف قوناخە دەستپىدكەت ل دەمى ئافرەت دچيتە د ژيى ۴۵ ھەتا ۵۰ سالييتدا و دەيتە نياسين ب چوون بەرەف

2. پشكىنكا Estradiol: دەيتە نياسين ب E2، ب ھۆرمۆن سەرەككىي مېنە دەيتە ھژمارتن ژ لايى ئەوان ئافرەتتە دەيتە دروستكرن پېن نە ب دووگيان(ب شىۋەيەكن تير و تەسەل پشكىنكا Estradiol يا ھاتىيە بەسكرن و شۆفەكرن د لاپەپېن داھاتىدا).

3. پشكىنكا Estirol: دەيتە نياسين ب E3، ئەف ھۆرمۆنە پىژەيا وى بلند دىيت د ماوھىن دووگيان بوونا ئافرەتتە.

بۇچى پىندىقىيە پىشكىنلا ھۆرمۇنلەن گىرۇپى Estrogens بەينە ئەنجامدان؟

پىشكىنلا ھۆرمۇن Estrone دەيتە ئەنجامدان ژ بۇ....

1. دەستىنلشەنكرنا ئەگەرلەن پىشكەفتەن يەن پاشكەفتەن تەمەنلەن پىگەھشتەنلە دەف كچەن.
2. دەستىنلشەنكرنا ئەگەرلەن پاشكەفتەن تەمەنلەن پىگەھشتەنلە دەف كۆرەن.
3. دەستىنلشەنكرنا ئەگەرلەن تىكچوونا زفۇكا ھەيقانە.
4. دەستىنلشەنكرنا ئەگەرلەن نەزوكىيە.
5. چاقدىرىكرنا چارەسەرىيەن ژ بۇ نەزوكىيە ھاتىنەدان ب نەخۇشەنلە ژىر رەۋىژ و چاقدىرىيا نۆزدارلەن تەيەمەندە.
6. چاقدىرىكرنا چارەسەرىيەن ژ بۇ چوون بەرەف تەمەنلەن بىئومىدىيە ھاتىنەدان ب نەخۇشەنلە ژىر رەۋىژ و چاقدىرىيا نۆزدارلەن تەيەمەندە.

پىشكىنلا ھۆرمۇن Estradiol دەيتە ئەنجامدان ژ بۇ....

1. دەستىنلشەنكرنا ئارىشەيەن بۇماۋەيە و زىكماكى د ماۋەيە دووگىانبوونىدا.
2. چاقدىرىكرنا ئارىشەيەن د ماۋەيە دووگىانبوونىدا روودەن.

تەيىنى:

پىشكىنلا Estradiol ب شىۋەيەكى تىر و تەسەل يە ھاتىيە بەھسكەن د لاپەرلەن داھاتىدا.

كەنگى پىندىقىيە پىشكىنلا ھۆرمۇنلەن گىرۇپى Estrogens بەينە ئەنجامدان؟

- دى پىندىقى ب پىشكىنلا ھۆرمۇن Estrone بى....

1. لە دەمە ھەبوونا ب زەھمەت دووگىانبوونى.
2. لە دەمە ھەبوونا نىشانلەن چوون بەرەف تەمەنلەن بىئومىدىيەدە ۋەكى خۇھدانا ب شەف و تىكچوونا زفۇكا ھەيقانە و زىدەبوونا كىشا لەشى و گوھورلەن سىرۇشتەن كەسى و ھەبوونا ئارىشەيەن لە دەمە نەشتەن و...ھتە.
3. لە دەف كچەن لە دەمە پىشكەفتەن يەن پاشكەفتەن تەمەنلەن پىگەھشتەن.
4. ھەبوونا خويىنە پىشتى چوون بەرەف تەمەنلەن بىئومىدىيە Menopause

5. ل دەمى گىروبوونا تەمەنى پىگەھشتى ل دەف كۆپان.
6. ل دەمى ھەبوونا سىفەتتىن مېيىنە ل دەف پەگەزى مەكى مەزىبوونا مەمكەن و... ھتە.

- دى پىدقې ب پىشكىنا ھۆرمۆنى **Estriol** بى ئەگەر يا ب دووگيانى....

1. ل دەمى دووگيانىبوونا ئافرەتتى نۆزدارا تايىبەتەند دى داخووا پىشكىنا Estriol كەت دىناقبەرا ھەفتىيا ۱۵ ھەتا ۲۰ ژ دووگيانىبوونى، ژ بۆ ئاگەھدار بوون ژ ئارىشەيتىن زىكماكى و بۆماوھىي ۋەكى دياردا داۋن Down Syndrome

✦ **مەرج سە ھەر ئافرەتەكا ب دووگيان پىدقې ب پىشكىنا ھۆرمۆنى Estriol بېيت، بەلى پىدقېيە ئافرەتتىن دووگيان يىن مەترىسىيا تووشبوونى ب ئارىشەيتىن زىكماكى و بۆماوھىي ل دەف ھەين ئەنجامبەدەن، ژوان مەترىسىيان ۋەكى؛**

1. كەستىن ئارىشەيتىن زىكماكى و بۆماوھىي ھەين دگەل مېژوويا خىزانى.
2. ل دەمى ئافرەتە دووگيان ژيى وى ژ ۳۵ سالىيى دەربازبېيت.
3. ل دەمى ھەبوونا نەخۇشيا شەكرى.
4. ل دەمى ھەبوونا ھەوكرىتىن قايرۆسى د ماوھىي دووگيانىبوونىدا.

ھندەك ژ فاكەتەرىن كارتىكرى ل رېژەيا ھۆرمۆنى ئىستروژىن دكەن دىناف لەشىدا:

1. دووگيانىبوون.
2. ماوھىي دووماھىكا دووگيانىبوونى.
3. چوون دىناف تەمەنى بى ئومىدىيىدا.
4. مەزىبوونا تەمەنى.
5. زىدەبوونا كىشا لەشى و قەلەوى.
6. ھندەك ژ ئارىشەيتىن بۆماوھىي و زىكماكى ۋەكى Turner's Syndrome
7. بلندبوونا پەستانا خوئى.
8. نەخۇشيا شەكرى.
9. لاۋازبوونا كارى ھىلكەدانى.
10. ھەبوونا كىسى ھىلكەدانى PCOS
11. ھەبوونا گرېيان د رېژىنا ئەدرىنال و ھىلكەدانىدا.

بلندېوونا بهردهوام يا پړژهيا هۆرمۆنې ئېستروژېن دېت مەترسېيا تووشېوون ب چەندېن ئارېشه يېن تەندروۆستې زېدەبکەت وەکې تووشېوون ب:

1. ئارېشه يېن گرېدایې پړژنا پەريزاد.

2. مەيېنا خوينې.

3. ژکارکەفتنا دلې.

4. جەلتە.

5. پەنجەشېرا سېنگې.

6. پەنجەشېرا هېلکەدانې.

پامانا ئەنجامېن پشکېنېنا هۆرمۆنېن گرۆپې Estrogens:

- ل دەمې پړژهيا ئەنجامې پشکېنېنا هۆرمۆنې Estrone سەرست ژ پړژهيا ئاسايې يا پشکېنېنې ئاماژەيە ژ بۆ.

1. هەبۇونا گرېيان د (هېلکەدان، گونان، پړژنا ئەدېرنال) دا بەلې مەرج نېنە ب تنې گرېيېن پەنجەشېرې ب.

2. هەوکرنا جگەرې.

3. پېشکەفتنا تەمەنې پېنگەهشتنې ل دەف کچان.

4. پاشکەفتنا تەمەنې پېنگەهشتنې ل دەف کۆپان.

- ل دەمې پړژهيا ئەنجامې پشکېنېنا هۆرمۆلې Estrone کېمتر بېت ژ پړژهيا ئاسايې يا پشکېنېنې ئاماژەيە ژ بۆ.

1. تووشېوون ب Primary Ovarian Insufficiency، دېتە ئەگەرې لاوازېوون و پاوەستيانا کارې هېلکەدانې بەرې تەمەنې ۴۰ ساليې.

2. تووشېوون ب بارودۆخې Turner Syndrome، بارودۆخەکە دېتە ئەگەرې دروست گەشەنەکرنا سېفەتېن جەستەيې و فسيولوجي يېن ئافرەتې ب شېوہەيەکې دروست.

3. تووشبوون ب كىسى ھىلكەدانى Polycystic Ovary Syndrome، ئىك ژ ئەگەرئىن سەرەككە ژ بۆ تووشبوون ب نەزوككىن.
- ل دەمى رېژەيا ئەنجامى پشكىنا ھۆرمۆنى Estriol كىمر بېت ژ رېژەيا ئاسايى يا پشكىنىن ل دەمى دووگيانبوونى ئاماژەيە ژ بۆ.
1. نەمانا دووگيانبوونى يان شەنسى تووشبوون ب ئارېشەيتىن زكماكى و بۆماوھىيى يى ھەي.

تېيىنى:

د فان بارودۇخاندا پىدقى زىدەتر پشكىنان ھەيە ل ژىر ھاوئىژ و چاقدىرىيا نۆژدارىن تايپەمەندە.

پشكىنا ھۆرمۆنىن گرۇپى Estrogens ب فان شىوازان دەيتە نفىسىن:

- Estrogen Levels Test
- Estrone (E1)
- Estradiol (E2)
- Estriol (E3)
- Estrogenic Hormone Test

Estradiol (E2) Test

مىفاز پىشكىنى E2 دەھىتە ۋە رىگرتىن بۇ دەستىشاشانكىرنا پىژەيا ھۆرمۇنى Estradiol دى ئاف خوينىدا، ھۆرمۇنى Estradiol بى سىۋەيەكى سەرەكى پۆلى ھەي دىگەشەيا جەستەيى و مىسۋىلۇزى دى ھەردىۋ پەگەزاند، دى ئاندا بى پىژەيەكا زۆر بۇ لايى ھىلىكەدانىقە دەھىتە دەردان و بەرپرسە بۇ گەشەكرنا كۆئەندامى زازۇق و ھەروەسان ھۆرمۇنى Estradiol ھارىكارىيا دابەشېبونا خانەيتىن چەورىيان Fats دىكەت دى ئاف لەشىدا و ھارىكارىيا پاكىرتا تەندىرۇستىيا گەھ و ھەستىيان دىكەت، دى زەلاماندا بۇ لايى پىژىنا ئەدرىنال و گونانقە دەھىتە دەردان و پىژەيا ھۆرمۇنى E2 بى بەراۋىردىكرن ل گەل تىن پىژەيا ۋى كىمتە، بۇ دەستىشاشانكىرنا و ئاگەھداربونا ئارىشەيتىن گىردايى كۆئەندامى زازۇق و نەزۇكىيىقە نۆزدار پىشكىنى ھۆرمۇنى Estradiol داخواز دىكەت بى تايىبەت ل دەف بۇنان.

پىژەيتىن ئاسايى يىن پىشكىنى ھۆرمۇنى E2:

پەگەز	بارودۇخ	پىژەيتىن ئاسايى	بەگە
نېر		10 - 50	pg/mL
مى	Premenopausal	30 - 400	pg/mL
مى	Postmenopausal	10 - 50	pg/mL

بۇچى پىندىقىيە پىشكىنىيا ھۆرمۇنى Estradiol بەيتە ئەنجامدان؟

ل دەف رەگەزى نىر:

1. ئۇ بۇ دەستىشانىكرنا ھۆكارىن دەرنەكەقتا سىفەتتىن جەستەيى و فيسيۇلۇزى.

ل دەف رەگەزى مى:

1. ئۇ بۇ دەستىشانىكرنا ھۆكارىن دەرنەكەقتا سىفەتتىن جەستەيى و فيسيۇلۇزى.
2. ئۇ بۇ دەستىشانىكرنا ھۆكارىن گىرۇبوونا زفۇكا ھەيفانە ل دەف كچان.
3. ئۇ بۇ دەستىشانىكرنا ئەگەرەن تىكچوونا زفۇكا ھەيفانە.
4. ئۇ بۇ دەستىشانىكرنا ھۆكارىن نەزۇكىيى.
5. ئۇ بۇ چاقدىرىكرن و ئاگەھداربوون ئۇ تەندروستىيا ھىلكەدانى.
6. ل دەمى ھەبوونا نىشانىن پەنجەشەنرا ھىلكەدانى وەكى: (ھەستكرن ب تىربوونى پىشتى خوارنا رىزەكا كىم ئۇ خوارنى، وەرمىتا زكى، ھەبوونا ئىشانى ل ناوچەيا ھەوزى، كىمبوونا كىشا لەشى، زىدەبوونا جارنىن مىزكرنى، ...ھەتد).
7. ل دەمى دەركەقتا نىشانىن تەمەنى بىئومىدىيى.
8. ل دەمى دىتن و ھەبوونا خوينا نەئاسايى پىشتى چوون دناف تەمەنى بىئومىدىيىدا.
9. پىشتى وەرگرتنا چارەسەرىيى ئۇ بۇ ئاگەھداربوون ئۇ كارتىكرنا دەرمائىن ھاتىنە بكارھىنان ئۇ لايى نەخۇشە.

ھۆكارىن دىنە ئەگەرەن بلىندبوونا رىزەيا ھۆرمۇنى Estradiol د ناف لەشىدا:

1. ھەبوونا گرىئان د ھىلكەدان و گوناندا.
2. كاركرنا رۇئنا پەرىزاد زىدەتر ئۇ يا لەش پىندىقى Hyperthyroidism
3. ھەبوونا ئارىشەيان د جگەرىدا وەكى بارودۇخى Cirrhosis
4. كىمبوونا رىزەيا ھۆرمۇنى تىرىنە Testestron ل دەف زەلامان.
5. گىرۇبوونا گەشەيا جەستەيى و فيسيۇلۇزى ل دەف كوپان.
6. مەزنبوونا مەمكەن ل دەف زەلامان Gynecomastia

ھۆكارىن دىنە ئەگەرەن كىمبوونا رىزەيا ھۆرمۇنى Estradiol د ناف لەشىدا:

1. چوون د ناف تەمەنى بىئومىدىيىدا Menopause
2. ھەبوونا نەخۇشىيىن بۇماوھىي وەكى Turner Syndrome

تاقىگەھ و شىۋەكرنا پىشكىنىن پىزىشكى

3. ھەبۇونا كىسى ھىلكەدانى (PCOS) Polycystic Ovarian Syndrome دىيت بىيتە ئەگەرى نەزۋكىيى ل دەف ژنان.

4. لاوازبۇونا كارى پۇينا ژىرمىشكى Hypopituitarism

5. لاوازبۇونا ھىلكەدانى يان گونان ژ بۇ دەردانا پىژەيا پىدقىيا ھۆرمۇنى Hypogonadism

6. ژ كارەقتا كارى ھىلكەدانى ژ بەرى چوونا بەرەف تەمەنى بىنومىدىيى Premature Menopause دا.

ھندەك ژ دەرماتىن كارتىكرنى ل پىژەيا ھۆرمۇنى Estradiol دكەن د ناف لەشىدا:

• Birth control pills

• Estrogen therapy

• Glucocorticoids

• Phenothiazines

• Antibiotics tetracycline (Panmycin) and ampicillin

پىشكىنىنا ھۆرمۇنى E2 ب فان شىۋازان دەيتە نقىسىن:

• Estradiol Test

• E2 Test

Blood Test: Estradiol

پىشكىنىيا ھۆرمۇنى AMH - Anti-Müllerian Hormone Test

مىفۇ پىشكىنىيا AMH دەھىتە ۋەرگرتىن ئۇ بۇ دەستىشاشانكىرنا پىژەيا ھۆرمۇنى Anti-Müllerian Hormone دى ئاف خوينىدا، ھۆرمۇنى AMH ئۇ لايى كۆلەندامى زاۋىقە ل دەف ھەردوۋ پەگەزان دەھىتە دەردان، ل دەف پەگەزى مى ئۇ لايى ھىلگەدانىقە، ھەروەسان ل دەف پەگەزى ئىر ئۇ لايى گونانقە دەھىتە دەردان، رۇلى ھورمۇنى AMH ب شىۋەكەن ئاساسى تېرىيا چارن ل دوپ پەگەز و ئىسى كەسى دەھىتە، د پەگەزى ئىردا ل دەھى زىرۇك زور سچوك دىركى دىكىدا نەف ھورمۇنە دىستە ئەكەرى كەشەن گونان و رىگىسى ل دروسىۋونا ئەندە مى مىسە دكەب، ھەردەسان ل ۋىرە رىگىسى، ئمارەيا ھىكان د ئەكا ئاسايدا يا سئوردارە و د ھەر 28 پۇژاندا ھىكەك گەشە دكەت و ئامادە دىت ئۇ بۇ پىتاندىن ب شىۋەكەن ئاساسى ھەتا ئەف پىرۇسەيە بەھىتە ئەنجامدان پىدقۇ ب پالېشتىيا ھەندەك ھۆرمۇنى دىتەر ئۇ وان ھۆرمۇنى FSH, LH (ھەردوۋك پىشكىنىين ھۆرمۇنى ئامازە پىكرى ھاتىنە بەھسكەرن و شىۋقەكەرن ب شىۋەكەن تىر و تەسەل د لاپەرتىن بۇرىدا)، ھىدى رىرەب ھورمۇنى AMH ب چىكىرىب ئامازە رىرەبەندۇسۋون و نىكەھسەن ھىكان، رىرەب، ھورمۇنى AMH سەۋەبەن سەۋەبەن ھىدى ب سەۋەبەن ھىكان سەۋەبەن رىرەبەندۇسۋون، كىمبونا پىژەيا ھۆرمۇنى AMH پىشتى تەمەنى يىتومىدىن ب ئاساسى دەھىتە ھۇمارتن.

پىژەيىن ئاساسى يىن پىشكىنىيا ھۆرمۇنى AMH:

بارودۇخ	پىژەيىن ئاساسى	يەكە
پىژەيا ئاساسى	ھەتا 1	ng/ml
كىمەت ئۇ پىژەيا ئاساسى	0.7 - 0.9	ng/ml
پىژەيا كىم	0.3 - 0.6	ng/ml
پىژەيا گەلەك كىم	كىمەت بىت ئۇ <0.3	ng/ml

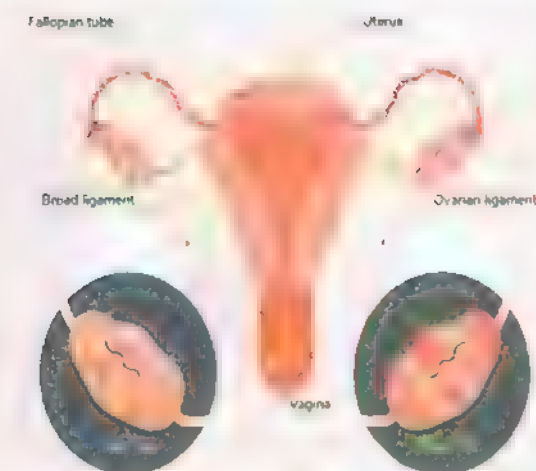

كەنگى و بۆچى پىدقپىيە پىشكىنېن ھۆرمۆنى (AMH) Anti-Müllerian Hormone بەيتە ئەنجامدان:

- دى پىدقى پىشكىنېن AMH بى ل دەمى ھەبوونا ب زەحمەت دووگىانبوونى، شىكىسا AMH ھارىكرە ر بۇ دەسسسانكرنا ھەبوونا دەلىفەنا دووگىانبوونى، بلندبوونا رىژەيا ھۆرمۆنى ئاماژەيە ژ بۇ ھەبوونا رىژەيەكا باش ژ ھىكان و بەرسفدانهكا باشە ژ بۇ چارەسەريى، كىمبوونا رىژەيا ھۆرمۆنى ئاماژەيە ژ بۇ ھەبوونا رىژەيەكا كىم ژ ھىكان و بەرسفدانهكا نەيا باشە ژ بۇ چارەسەريى.
- ھەروەسا دبىت تو پىدقى پىشكىنېن ھۆرمۆنى AMH بى ل دەمى ھەبوونا نىشانىن كىسى ھىلكەدانى ل دەف ژنان Polycystic Ovary Syndrome (PCOS)

ژ نىشانىن ھەبوونا كىسى ھىلكەدانى PCOS ل دەف رەگەزى مى:

1. تىكچوونا زقروكا ھەيشانە.
2. بچوئىكبوونا قەبارەيى مەمكان.
3. ھەبوونا پرسكان ل سەر پىستى.
4. بلندبوونا كىشا لەشى.
5. ب زەحمەت دووگىانبوون.

• ھەرۈسەن ژ بۇ دياركرنا ھندەك ژ جورين پەنجەشيرا ھىلكەدانى مفا ژ پشكنينا ھۆرمۆنى AMH دەيتە ۋەگرتن، ژ بەر كو ھاريكارە ژ بۇ چاقدىريكرنا بارودوخى نەخۆشىي و كارتىكرنا دەرمانان.

• ژ بۇ دەستنيشانكرنا چالاكيا ھىلكەدانى.

• ژ بۇ زانينا شيانتين دووگيانبونى ب تاييەت ئەو ژنتين زارۆكىن بلوورى دچين.

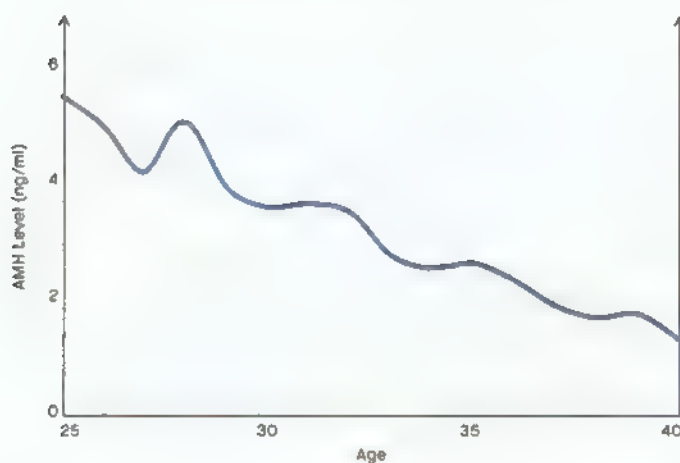
پشكنينا ھۆرمۆنى AMH ب فان شيوازن دەيتە نقيسين:

• Anti-Müllerian Hormone Test

• AMH Test

• AMH

AMH over time

Troponin I Test - I پشكىننا تروپونىن

مفا ۋ پشكىننا Troponin I دەيتە ۋەرگرتن ۋ بۇ دەستىشانكرنا رېژەيا تىك ۋ پړوٲىننن گړوٲن Troponins د ئاف خوينىدا، بروسس گړۋى بړوۋىس دەسە دىس د ئاف ماسۋلكەنن دلىدا Cardiac Specific Troponin، ل دەمى ماسۋلكەيتن دلى توۋشى زەبرەكى دېن پړوٲىنن تروپونىن دپړىتە د ئاف زفړۋكا خوينىدا ۋەكى ل دەمى دل توۋشى زيانى دىيت رېژەيەكا باش ۋ پړوٲىنن دپړىتە د ئاف خوينىدا، مفا، شىكسا بړوۋىس دەسە ۋەرگرتن ر بۇ دەستىشانكر دىسېنكا بەخۋىسېنن گړندى دلى ۋ پ دىسە جەلنە دلى، بلندىۋون رېزەيا تروپونىس د ئاف خوينىدا، لىرەكەكە شىرە ر بۇ ھەۋۋا رېان كەھاندن ب دلى ۋ جەلنە دلى ئەكەر بەز بەھنە چارەسەرگرن مەرسىيەكا مەزن دى ل سەر ۋيانا نەخۋشى پەيدا بىت دۋىر نىنە بىتە ئەكەرى مرنى.

تېپىنى: ھندەك جاران ئەۋ كەسېن نەخۋشىيا Angina ھەي پشكىننا تروپونىن بۇ دەيتە ئەنجامدان، نەخۋشىيا Angina چىيە؟ سەرھلدەت ل دەمى ئەكەھشتنا رېژەيا پىدقىيا خوينى ۋ بۇ دلى.

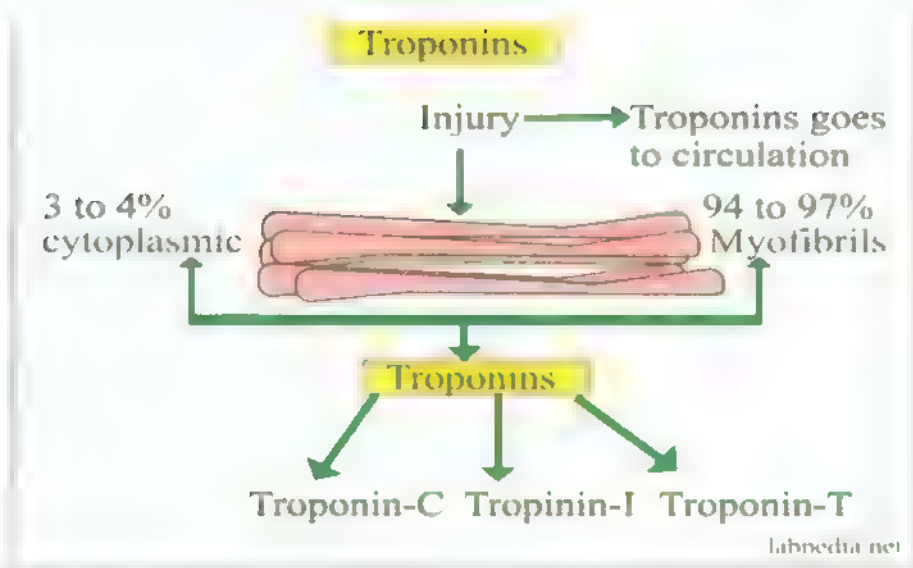
رېژەيا ئاسايى يا پشكىننا Troponin I:

• ھەتا 0.3 پ يەكەيا ng/ml

جۆرلەن دىلى گروپى Troponins:

1. Troponin C
2. Troponin T
3. Troponin I

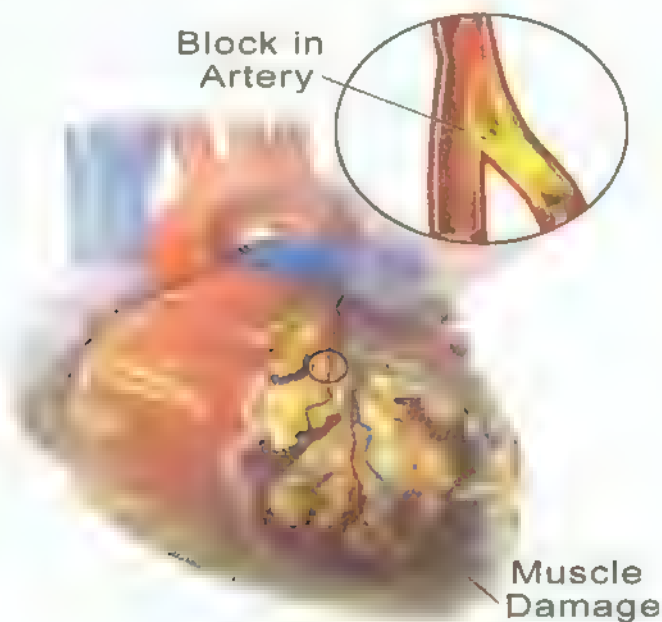
جەلتەيا دىلى چىيە:

جەلتەيا دىلى رامانا بىرىنداربوون و زىيان بەركەڭىتىن يان مرنا بەشەك ژماسۇلكەيىن دىيە، ب شىۋەيەك گىشى جەلتەيا دىلى ژ بەر گرنا ئىك ژ خوينەرىن دىلى **Coronary Arteries** دەتتە رويدان، دىيت ژ بەر مەيىنا خوينى يان نىشتا چەورىيان ب دىوارىن خوينەرانقە بىتتە ئەگەرى پەقبوون و گرنا بۇرىيىن خوينى و نەگەشتا خۇراك و ئوكسىجىنا پىدقى ژ بۇ خانەيىن دىلى.

ژ نىشاتىن ھەبوونا جەلتەيا دىلى:

1. سىنگىتىشان.
2. ھەستىر ب پەستان و نەئارامبوونى ل دەمى ھەناسەدانى.
3. ھەلاڭتىن.

4. هه سترک ب گیزبوونی.
5. بلهز لیدانا لیداتین دلی.
6. هه بوونا ئیشانی ل هندهك ئەندامین دیتر یتن لهشی وهکی گهده و پشت و مل.
7. خوهدان.

Heart Attack

کینه نهو که سێن مهترسییا تووشبوونی ب جهلتهیا دلی ل دهف هه:

1. که سێن بلندبوونا په ستانا خوینی ل دهف هه.
2. که سێن جگارکیش.
3. که سێن نه خوشیا شه کرئ هه.
4. که سێن بلندبوونا ریژهیا کۆلسترۆلی ل دهف هه.
5. که سێن بهردهوام فه خوارتین کحۆلی بکاردهین.
6. که سێن خوارتین زیده ب خوئی و چهوری دخۆن.
7. که سێن قهلهو و نه کرنا وه رزشی.
8. هه بوونا میژوو یا خیزانی (بۆماوه یی) ل گه له خوشییین دلی.

دې چاۋا مەترىيىتىن توۋشبوۋىتى ب جەلتەيا دلى كىم كەي:

1. ب كونترۆلكرنا پەستانا خوينى Blood Pressure
2. ب كونترۆلكرنا رېژەيا بلند يا كۆلستېرۆلى.
3. ب كونترۆلكرنا كىشا لەشى.
4. خوارنا خوارنىن تەندىرۆست و دويركەفتن ژ خوارنىن دەولەمەند ب چەورىيان ب تايبەت ئەگەر د سەر تەمەنى 40 سالىيىدا بى يان ل دەمى ھەبوونا مېژوويا خىزانى ل گەل لەخۆشپىيىتىن دلى.
5. دويركەفتن ژ ۋە خوارنا بەردەوام يا كھۆلى يان كىمكرنا وى.
6. دويركەفتن ژ جگەرە كىشانى.
7. دويركەفتن ژ سترېست.
8. ۋەرزىكرن ب تايبەت ژ بۆكەستىن ب تەمەن.

➡ ژ بۆ كىمكرنا مەترىيىتا توۋشبوۋىتى ب جەلتەيا دلى **شېۋازى ژيانى ب شېۋەيەكى** باش و پىكىنىخستى بىت.

كەنگى و بۆجى پىدقئىيە پشكىنى Troponin I بھىتە ئەنجامدان:

ب گشتى پشكىنىا تىرۇپۇنىن بۇ ئەو كەسىن ژ نشكە كىتقە رەوشا تەندىرۇستىيا وان تىكدچىت و دھىتە رەوانەكرن بۇ بەشى تەنگاقيان ل نەخۇشخانەيت، پشتى دىتتا نەخۇشى ژ لايى نۇژدارىقە و ل دەمى ھەبوون و دەرکەقتا نىشانىن جەلتەيا دلى پشكىنىا Troponin دھىتە داخوازكرن ژ لايى نۇژدارىقە ژ بۇ پشتىراستىبون ژ تەندىرۇستىبون دلى و دەستىشانكرنا نەخۇشىيى و پشتى دەرکەقتا ئەنجامىن پشكىنىي و ھەبوونا رىژەيا بلند يا تىرۇپۇنىنى (دبىت د چەند دەمژمىراندا چەند جارەكان پشكىنى بھىتە دووبارەكرن بۇ چاقدىرىكرنا بلندبوون و كىمبوونا رىژەيا تىرۇپۇنىنى) د نائ خويىندا.

رامانا ئەنجامىن پشكىنى Troponin I:

سندبوون تەنجامى سىكسىن ل دەق كەسىن ساسان ھەبوون جەلتەيا دلى ل دەق وان ھەي نامارەنەك بھرد ر بو ھەبوون جەلتەيا دلى نان ھەبوون ئىرىشەس نەندىرۇسى دىلد ر دگەھىي، رىژەيا ئاسايى يا پىرۇتىنى د 3 بو 6 دەمژمىراندا پشتى دەرکەقتا نىشانان بلند دبىت و ھەتا تىزىكى 10 بو 14 رۇژان ب بلندى دىنىت (ھەر ژ بەرھندى پىدقئىيە د قى دەمىدا چەند جارەكان ئەق پشكىنىيە بھىتە پشتىراستىكرن)، بەلق ب تنى ئەق پشكىنىيە بەس نىنە ژ بۇ دەستىشانكرنا بارودۇخى نەخۇشى، پىدقى پشكىنىيىن فىزىكىيە، ھەروەسا نۇژدارى تاييەمەند دى داخوازا ھىلكارىيا دلى كەت و پىدقئىيە مىژوويا نەخۇشى ل گەل ئەندامىن خىزانى ژ بۇ نەخۇشىيىن گىردايى دلى بزانىت.

➡ رىژەيا پشكىنىيى د چەند بارودۇخىن دىترا ژ نەخۇشىيىن دلى وەكى (Congestive Heart Failure) (Myocarditis) ئەگەرى بلندبوونى يى ھەي.

پشکینین په یوه نندیدار ب پشکینا Troponin I څه:

1. Myoglobin
2. CK-MB
3. Echocardiogram (Ultrasound of the heart)
4. Chest X-ray
5. CT scan
6. ECG

پشکینا Troponin ب څان شوازان دهیته نفیسین:

- Troponin I Test
- Cardiac Troponin I (cTnI) Test
- Cardiac Troponin T (cTnT) Test
- Cardiac Troponin (cTN) Test
- Cardiac-Specific Troponin I and Troponin T Test

Ferritin Test كۆگەھكرى ئاسنى پىشكىنېن ئاسنى

مفا ژ پىشكىنېن ئاسنى كۆگەھكرى دەيتە ۋەرگرتن ژ بۇ دەستىشانكرا رېژەيا Ferritin د ئاف خوينىدا، Ferritin پىۋىنەكە ب شىۋەيى ئاسنى كۆگەھكرى د ئاف لەشىدا دەيتە دىتن و ل دويىف پىدقىيا لەشى دەيتە بكارهينان، رېژەياكا زۇر ژ Ferritin د ئاف خانەيىن لەشىدا ھەيە د بارودۆخىن ئاسايىدا ب تنى رېژەياكا كىم دىرېژىتە د ئاف زىۋۇكا خوينىدا، ئاسن ب سىدى و كىرگ دەسە دىل ر نو دروسىۋوب حروكس سورتىن جوسى و ژ كارىن سەرەكى يىن خروكىن سۆرىن خوينى ۋەگوھستنا ئۆكسجىنىيە ژ بۇ لەشى ھەمىيى.

رېژەيا ئاسايى يا پىشكىنېن ئاسنى كۆگەھكرى:

- ل دەف رەگەزى نتر : 24 - 336 micrograms per liter
- ل دەف رەگەزى : 11 - 307 micrograms per liter

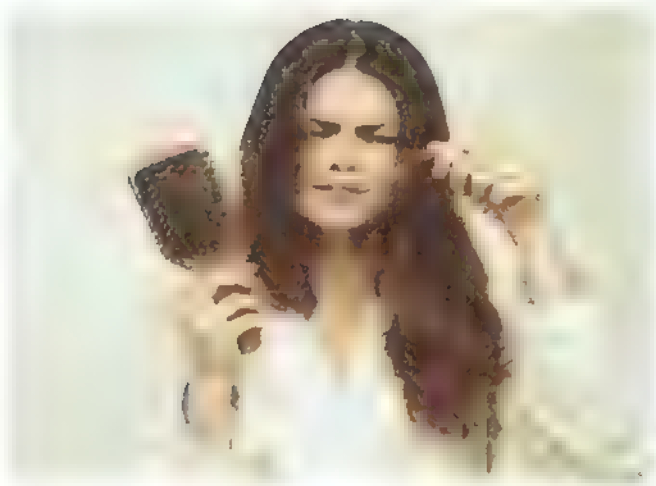

نیشانین بلندبوونا ریژه‌یا ناسنی کۆگه‌هکری Ferritin د ناف له‌شیدا:

1. ئیشانا گه‌ده‌ی.
2. ئیشانا گه‌هان.
3. سینگنیشان.
4. هه‌ستکرن پ لاوازبوونی بیی ئەگه‌ره‌ک دیارکری.
5. هه‌ستکرن پ ماندی‌بوونی بیی ئەگه‌ره‌ک دیارکری.
6. لاوازبوونا ماسۆلکه‌یان.
7. وه‌ریانا پرچی.

نیشانین کیمبوونا ریژه‌یا ناسنی کۆگه‌هکری Ferritin د ناف له‌شیدا:

1. هه‌ستکرن پ لاوازبوونی بیی ئەگه‌ره‌ک دیارکری.
2. هه‌ستکرن پ ماندی‌بوونی بیی ئەگه‌ره‌ک دیارکری.
3. سه‌رئیشانا به‌رده‌وام و دۆمدریژ.
4. زه‌نگلیدان د گوهدا.
5. ئیشانا پییان.
6. له‌رزین.
7. هه‌بوونا ئاریشه‌یان ل ده‌می هه‌ناسه‌دان.
8. به‌ه‌ز لیدانا لیدانین دلی.

ھۆكارىن دىنە ئەگەرى بلىندىبونا پىژەيا ئاسنى كۆگەھكرى Ferritin د ئاف لەشىدا:

1. ھەوكرنا گەھان.
2. كاركرنا پىژەيا پەرىزاد زىدەتر ۋ يا پىدقى Hyperthyroidism
3. نەخۇشىيا Adult-onset Still's
4. نەخۇشىيا شەكرى ۋ جۇرى 2.
5. پەنجەشپرا خوينى Leukemia
6. ژەھراووبوون ب ئاسنى.
7. ۋەگوماسىنا خوينى.
8. نەخۇشىيىن گرېدايى جگەرى ۋەك ھەوكرنا دۆمدىر ۋ يا ۋاىرۇسى جگەرى ۋ جۇرى C
9. Restless Leg Syndrome
10. Hemochromatosis
11. Hodgkin's lymphoma

پامانا ئەنجامىن پىشكىنا ئاسنى كۆگەھكرى:

- كىمبونا پىژەيا ئەنجامى پىشكىنا Ferritin كىمتر ۋ پىژەيا ئاسايى ئاماژە ۋ بۆ ھەبوونا تووشبوون ب كىم خوينىنى Anemia ۋ ئەگەرى كىمبونا توخمى ئاسنى Iron (IDA) Deficiency Anemia و ۋ بەربەلاڧترىن ئەگەرىن كىم خوينىنى ل دوىڧ پىدقيا لەشى خروكىن سۆرىن خوينى ناھىنە دروستكرن، تووشبوون ب كىم خوينىنى ۋ ئەگەرى كىميا ئاسنى دىبىتە ئەگەرى ھەبوونا ئارىشەيىن دلى و ھەوكرنان.

- بلىندىبونا پىژەيا ئەنجامى پىشكىنا Ferritin ۋ پىژەيا ئاسايى يا پىشكىنى ئانكو پىژەيا كا بلىند ۋ توخمى ئاسنى ھەبوون يا د ئاف لەشىدا ھەي و ۋ پىدقيا لەش پىدقى زىدەترە.

Blood Test: Ferritin (Iron)

ھىندىك ژ سەرچاۋەيىن دەۋلەمەند ب توخمى ئاسنى:

- مەرىشك.
- ماسى.
- گۆشتى سۆر.
- بىرۆكلى، سېپىناخ، كەرەفس.
- شتى.
- زەرگا ھىنكى.
- چەرەزات.
- خوارنا جگەرى، بەلى ئەگەر ژن يا ب دووگيان بىت سىس بخۆت.

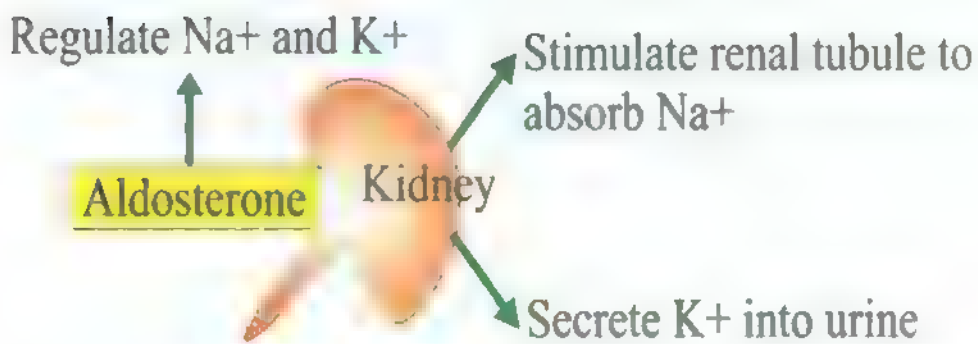

پىشكىنىنا ئاسنى كۆگەھكەرى ب فان شىۋازان دەھىتە نقىسىن:

- Ferritin Test
- Ferritin
- Serum Ferritin
- Serum Ferritin Test
- Serum Ferritin Level Test
- Ferritin Serum Test

Aldosterone (ALD) Test پىشكىننا ھۆرمۇنى ئەلدۇسترون

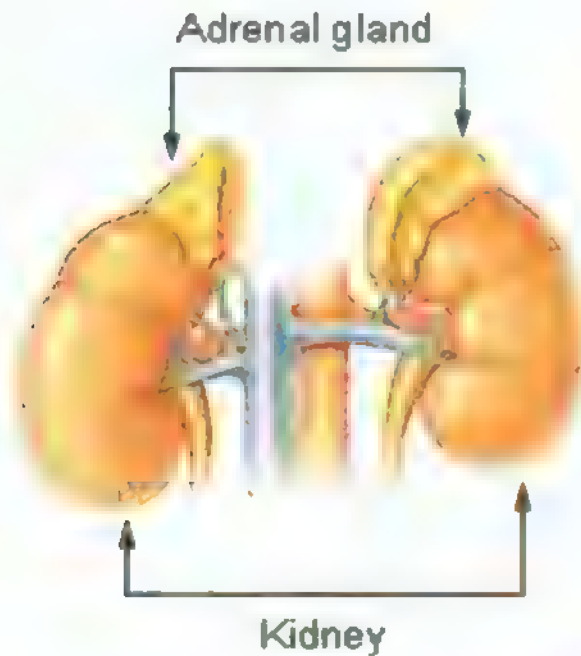
پىشكىننا ALD دەھىتە ئەنجامدان و مفا ژى دەھىتە وەرگرتن ژ بۇ دەستىشاشانكرنا پىژەيا ھۆرمۇنى Aldosterone د ناڤ خوينى يان مىزىدا، ھۆرمۇنى Aldosterone دەھىتە دەردان ژ لايى پىژىنا Adrenal Glands قە ، Adrenal Glands چىيە؟ دوو پىژىتىن بچويكن دكەقنە د سەر گولچىسكاندا. ژ كارنن سەرەككىين ھۆرمۇنى ALD ھارىكارىيا كونترۆلكرنا يەسانا خوبى و پىككىنچىستنا ھەردوو توخمىن سۇدبووم و پۇتاسىيوم د ناڤ خوبىدا دكەت، سۇدبووم و پۇتاسىيوم ژ ئەلكىرۆلايتان دەھىتە ھىمارتن و ئەلكىرۆلايت ژ خوى و كانزاين پىكدهتن، ژ بۇ لەشى د گرنگ چەندىن فەرمايتىن گرنگ د ناڤ لەشىدا ئەنجام دەن وەكى پاراستنا لەشى ژ ھىكبوونى، بەلانس پىژەيا ترش و تفتان د لەشىدا دكەن، ھارىكارىيا كارى ماسۆلكەيان و بەلانس كارى دەمارەخانەيان دكەن و ...ھتد. ھەر بلندبوون يان كىمبوونەك د پىژەيا ناسايى يا ھۆرمۇنى Aldosterone دا پەيدا بىيت ناماژەيە ژ بۇ ھەبوونا چەندىن ئارىشەيتىن تەندروستى.

labmedia.net

بۆچى پىدقىيە پىشكىنىا پىشكىنىا ھۆرمۆنى Aldosterone بھىتە ئەنجامدان:

1. ئۇ بۇ دەستىشاشانكرنا Primary or Secondary Aldosteronism ئەف ئارىشە پەيدا دىيىت ل دەمى پۇتىنا Adrenal Glands زىدەتر ئۇ يا لەش پىدقى دەست ب دروستكرنا ھۆرمۆنى Aldosterone دكەت.
2. ھارىكارىيا دەستىشاشانكرنا ئارىشەيىن Adrenal insufficiency دكەت ل دەمى پۇتىنا Adrenal Glands رىزەيا پىدقى يا لەشى ئۇ ھۆرمۆنى Aldosterone دروست نەكەت.
3. ئۇ بۇ پىشكىنىكرنا كرىتىن د پۇتىنا Adrenal Glands دا ھەين.
4. ئۇ بۇ دەستىشاشانكرنا ئەگەر ئىن بلىندبوونا پەستانا خوينى.

Adrenal Glands دوو پۇتىن بچوئىن دكەفئە د سەر گولچىسكاندا.

كەنگى پىدقىيە پىشكىنىا ھۆرمۆنى Aldosterone بھىتە ئەنجامدان:
ل دەمى ھەبوونا نىشانىن بلىندبوون يان كىمبوونا رىزەيا ھۆرمۆنى پىدقىيە پىشكىنىا ھۆرمۆنى ALD بھىتە ئەنجامدان.

نېشانىن بلىندىبوونا رېژىيا ھۆرمۆنى Aldosterone د ئاف لەشىدا:

1. ھەستىكرن ب ماندىبوونى.
2. بەردەوام تېھنىبوون.
3. زىدەبوونا جارىن مىزكرن.
4. گرژبوونا ماسولكەيان.

نېشانىن كىمبوونا رېژىيا ھۆرمۆنى Aldosterone د ئاف لەشىدا:

1. كىمبوونا كىشا لەشى.
2. ھەستىكرن ب ماندىبوونى.
3. لاوازبوونا ماسولكان.
4. زكىشان Abdominal Pain
5. كىمبوونا پەستانا خوینى.
6. ھەلاقتىن.
7. زىچوون.
8. كىمبوونا موپىتىن لەشى.

ھۆكارىن دېنە ئەگەرى بلىندىبوونا رېژىيا ھۆرمۆنى Aldosterone د ئاف لەشىدا:

1. ژ كاركەقتنا دلى.
2. نەخۇشىپىن گرىدايى گولچىسكان يان ژ كاركەقتنا وان.
3. ھەوكرنا جگەرى.
4. خوارنا سەرچاۋەپىن ژ رېژىيا كىم ژ سۆدىوومى پىكدەپىن.
5. بارودۇخى Cushing's Syndrome

ھۆكارىن دېنە ئەگەرى كىمبوونا رېژىيا ھۆرمۆنى Aldosterone د ئاف لەشىدا:

1. نەخۇشپا Addison's Disease (د لاپەرتىن چوۋىدا ھاتىيە بەسىكرن).
2. خوارنا سەرچاۋەپىن دەۋلەمەند ب سۆدىوومى.
3. Adrenal insufficiency ل دەمى رېژىيا ئەدرىنال رېژىيا پىدقى يا لەشى ژ ھۆرمۆنى Aldosterone دروست نەكەت.
4. Congenital Adrenal Hyperplasia

ھىندەك ژ دەرماتىن كارتىكرنى ل پىژەيا ھۆرمۇنى Aldosterone دىكەن د ئاف لەشىدا:

• Nonsteroidal anti-inflammatory drugs (NSAIDs), such as ibuprofen

• Diuretics (water pills)

• Oral Contraceptives (birth control pills)

• Angiotensin-converting enzyme (ACE) inhibitors, such as benazepril

• Steroids, such as prednisone

• Beta blockers, such as bisoprolol

• Calcium hannel blockers, such as amlodipine

• Lithium

• Heparin

• Propranolol

ھىندەك ژ سەرچاۋەيىن دەولەمەند ب سۇديوومى:

• مريشك.

• گىزەر.

• زەيتوون.

• سىپناخ.

• كەرەفس.

• ماسىيا سەردىن.

ھىندەك ژ سەرچاۋەيىن دەولەمەند ب پۇتاسيوومى:

• سىپناخ.

• برۆكلى.

• باھىف.

• ئەفۇگادروو.

- مېمىش و كىشى و پىرتەقال.
- باجان.
- شىر و ماست.
- پىتات.

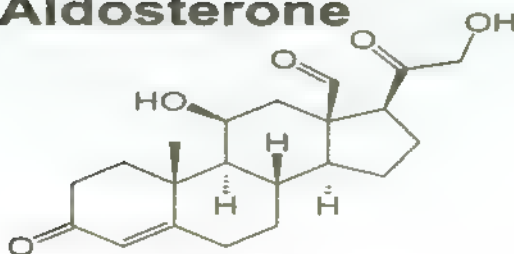
پىشكىنىن پەيۋەندىدار ب پىشكىنىنا ھۆرمۆنى Aldosterone قە:

1. Plasma Renin
2. Andrenocorticotropin (ACTH) infusion
3. Captopril Challenge Test
4. Intravenous (IV) saline infusion
5. CT scan of abdomen to look at Adrenal Gland

پىشكىنىنا ھۆرمۆنى Aldosterone ب قان شىۋازان دەيتە نقيسين:

- Aldosterone Test
- ALD Test
- Serum Aldosterone
- Aldosterone in urine
- Aldosterone in Blood

Aldosterone

پشكىنىيا رېنىن Renin Test

مفا ۋ پشكىنىيا Renin دەھىتە وەرگرتن ۋ بۇ دەستىشاشانكرنا رېژەيا ھۆرمۇنى رېنىن دناڤ خوينىدا، ھۆرمۇنى رېنىن ۋ لايى گولچىسكانقە دەھىتە دەردان، ھەروەسا كۆنترۇلا ھۆرمۇنەكى دىتر دكەت ب نافت Aldosterone (پشكىنىيا ھۆرمۇنى Aldosterone ھاتىيە بەحسكرن و شروڤەكرن ب شىۋەيەكى تىر و تەسەل د لاپەرەن چوويىدا) و دەھىتە دەردان ۋ لايى رېنىن ئەدرىنالفە(ئەدرىنال گلاند دوو رېنىن بچويكن دكەڤنە د سەر گولچىسكاندا)، ھۆرمۇنى Aldosterone ھارىكارىيا پەستانا خوينى دكەت و بەلانس رېژەيا پوتاسىيوم و سۇديوومى دناڤ لەشيدا دكەت، ھەردووك ھۆرمۇن پىنكقە كاردكەن ھەر ژبەر ھندى ل دەمن نەئاسايىبوونا رېژەيا Renin يان Aldosterone ئامازەيە ۋ بۇ ھەبوونا ئارىشەيىن گرنداىي رېنىن ئەدرىنالفە.

رېژەيا ئاسايى يا پشكىنىيا ھۆرمۇنى Renin:

0.25 - 5.82 ng/mL/hr •

بۆچى پىدقىيە پشكىننا ھۆرمۆنى رېنېن بھىتە ئەنجامدان؟

پتريا جاران دھىتە ئەنجامدان ژ بۇ زانينا رەوشا پزېنېن ئەدېرنال ئەرى زىدە يان كىم ھۆرمۆنى (Renin - Aldosterone) دەرەدەن، و ھەروەسا ژ بۇ دەستىشاشانكرنا بارودۇخى PA، Primary Aldosteronism (PA) پەيدادىيىت ل دەمى دەرەدانا پزېزەيەكا زۇر ژ ئەلدۆستېرۇنى، ھەروەسا دھىتە نياسىن ب Primary Hyperaldosteronism، ھەروەسا دياردا كۆن و ئەگەرېن بلىندېوونا پەستانا خوينى، ل دەمى بلىندېوونا پەستانا خوينى بۇ مەۋەبەكى درېز و بھىتە چارەسەركىن ل ژېر چاقدېرى و راۋىرا نۆزدىن دىيەمەندەقە دىيانېن بلىندېوونا پەستانا خوينىدا ھەيە مەرسىتىن نووسوون ب خەلە، ر كىرگەندى دىيى و گولچىسكان زىدە بگەت.

باشترە ل دەمى ئەنجامدانا پشكىننا ھۆرمۆنى رېنېن بۇ ماۋەيى ۱۴ ھەتا ۲۸ پۇژان دۈيرېكەفى ژ ب كارھىنانا دەرمانىن:

Birth control pills ☒

Blood pressure medicines ☒

Diuretics (water pills) ☒

تېيىنى:

ب كارھىنان و ب كارنەھىنانا دەرمانان پىدقىيە ل ژېر راۋىز و چاقدېرىيا نۆزدارىن تاييەمەندەقە بىت.

رامانا ئەنجامىن پشكىنىنا ھۆرمۆنى Renin:

- ل دەمى كىمبونىا رېژەيا ئەنجامى پشكىنىنى و كىمتر بىت ژ رېژەيا ئاسايى يا پشكىنىنى دىت ئامازە بىت ژ بۇ ھەبوونا....

1. Primary aldosteronism (PA)

2. نەخۇشيتىن گرىدايى گولچىسكان.

- ل دەمى بلندبوونا رېژەيا ئەنجامى پشكىنىنى و بلندتر بىت ژ رېژەيا ئاسايى يا پشكىنىنى دىت ئامازە بىت ژ بۇ ھەبوونا....

1. نەخۇشيا ئەدىسون (د لاپەرىن چوويىدا ھاتىيە بەسكەرن و شروڧەكەرن).

2. ھىكېوونى.

3. نەخۇشيتىن گرىدايى جگەرئى.

- پتريا جاران ئەنجامى پشكىنىنا ھەردووك ھۆرمۆنى رېنىن و ئەلدوستېرون پىكفە دەپنە بەراوردەكەرن ب قى شىوھىي..

1. كىمبونىا رېژەيا ئەنجامى پشكىنىنا ھەردووك ھۆرمۆنان ژ رېژەيا ئاسايى يا پشكىنىنى ئامازەيە ژ بۇ ھەبوونا بارودۇخى Cushing's syndrome، Cushing's syndrome بارودۇخەكە رېنىن ئەدېرنال زىدەتر ژ پىدقيا لەشى ھۆرمۆنى كۆرتىزۇل بەرھەمدەپنە.

2. كىمبونىا رېژەيا ھۆرمۆنى رېنىن و بلندبوونا رېژەيا ھۆرمۆنى ئەلدوستېرون ژ رېژەيا ئاسايى يا پشكىنىنى ئامازەيە ژ بۇ تووشبوونى ب بارودۇخى PA

3. بلندبوونا رېژەيا ھۆرمۆنى رېنىن و كىمبونىا رېژەيا ھۆرمۆنى ئەلدوستېرون ژ رېژەيا ئاسايى يا پشكىنىنى ئامازەيە ژ بۇ تووشبوونى ب نەخۇشيا ئەدىسون.

4. بلندبوونا رېژەيا ھۆرمۆنى رېنىن و بلندبوونا رېژەيا ھۆرمۆنى ئەلدوستېرون ژ رېژەيا ئاسايى يا پشكىنىنى ئامازەيە ژ بۇ تووشبوونى ب Secondary Aldosteronism

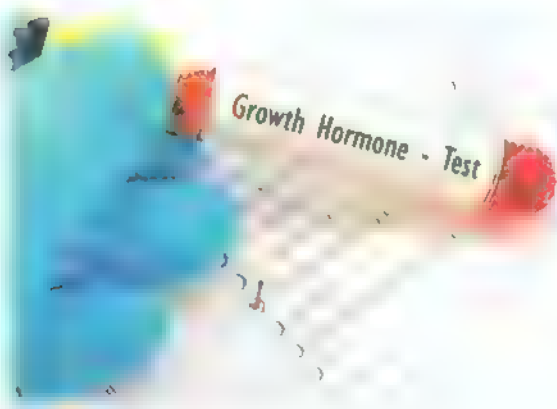
پىشكىنغا ھۆرمۇن رېنىن بىلەن قان شىۋازان دەھىتە نەپىس:

- Renin Test
- Renin Blood Test
- Plasma renin activity Test
- PRA
- Aldosterone-renin ratio Test
- ARR

پشكىنىنا ھۆرمۇنى گەشەيى Growth Hormone Test

ب پىكا خوينى مفا ژ پشكىنىنا ھۆرمۇنى گەشەيى دەيتە ۋەرگرتن ژ بۇ ھندى پىزانىنان ۋەرېگرىن ئەرى لەش پىژەيا ئاسايى ژ ھۆرمۇنى GH دروست دكەت يان نە، GH دەيتە بەرھەمەينان ژ لايى پىژەيا ژىر مېشكىفە، پىژەيا ژىر مېشكى چىيە؟ پىژەيا كا بچويكە دكەيتە ژىر مېشكىدا، پشكىنىنا Growth Hormone دەيتە نياسين ب پشكىنىنا ھۆرمۇنى گەشەكەرنى ل دەف مەفان، GH كونترولە گەشەيا لەشى دكەت و ھەرۋەسا ھارېكارىيا كونترولە مېتابولىزىمىن لەشى دكەت و پىرۋسەيا چەوانىيا ب كارھىنانا خۇراك و وزەيا لەشى.

د زارۋكاندا ھۆرمۇنى GH پۈلەكى گىرىت دكەشەيا ھەستىكان و گەشەكرنا بارستەيا ماسۈلكەيان و بلنداھىيى، د زارۋك و مەزاندا ل دەمى كىمبۇونا پىژەيا ھۆرمۇنى GH دى بىتە ئەگەرى ھەبۇونا كىشەيىن تەندىرۇستى.

پىژەيىن ئاسايى يىن پشكىنىنا ھۆرمۇنى گەشەيى ل دەف پىگەھشتىيان:

پىكېر	پەگەز	پىژەيا ئاسايى	يەكە
GH	نېر	0.4 - 10	ng/mL
GH	مى	1 - 14	ng/mL

بۇچى پىشكىنېنا ھۆرمۇنى گەشەيى GH دەيتە ئەنجامدان؟

1. ل دەمى كىمبونا رېزەيا ھۆرمۇنى GH: د زارۇكاندا ھۆرمۇنى گەشەيى GH ب پىدقى دەيتە زانين ژ بۇ پىگەھشتن و گەشەيا ئاسايى يا زارۇكى، كىمىيا ھۆرمۇنى گەشەيى دىت بىتە ئەگەرى گەشەكرنا زارۇكى ب ھىواش(ھىدى)ى و كورتىر ژ زارۇكىن ئاسايى و تەندىرۇست يىن ھەمان تەمەن ھەي، د مەزناندا كىمىيا ھۆرمۇنى GH دىتە ئەگەرى كىمبونا چىيا ھەستىيان و كىمبونا رېزەيا بارستەيا ماسۇلكەيان.

2. بارودۇخى Gigantism: بارودۇخەكى دەگمەنە د ژيىن زارۇكىنىدا رویدەت د بىتە ئەگەرى زىدە بەرھەمىنانا ھۆرمۇنى GH د ئاف لەشید، كەسین تووشبووى ب بارودۇخى Gigantism ئەو كەس زور د مەزنىن ژ لایەنى لەشیفە د ژىيەكى زویدا ب بەراوردكرن دگەل كەسین ھەمان تەمەن ھەي و دەست و پىيىن وان دمەزنىن.

3. بارودۇخى Acromegaly: نەخوشىيەكە تووشى مەزنان دىت، دىتە ئەگەر لەش رېزەيەكا زور ژ ھۆرمۇنى گەشەيى بەرھەم بىنىت، كەسین پىگەھشتى و نەخوشىيا Acromegaly ل دەف ھەي ھەستىيىن وان مەزنىن ژ رېزەيا ئاسايى، و ھەروەسا دەست و پى و سەروچاقىن وان مەزنىن ژ كەسین ئاسايى.

4. ھەروەسا ژ بۇ ھندەك بارودۇخىن گرىدايى پزىنا ژىر مىشكى دەيتە ب كارھىنان و ئەنجامدان.

كەنگى پىدقىيە پىشكىنېنا ھۆرمۇنى گەشەيى بىتە ئەنجامدان؟

ل دەمى ھەبوونا نىشانىن تىكچوونان د ھۆرمۇنى گەشەيىدا.

نىشانىن كىمبونا رېزەيا ھۆرمۇنى گەشەيى ل دەف زارۇكان:

1. لاوازبوونا رېزەيا گەشەيى ب بەراوردكرن دگەل زارۇكىن ھەمان تەمەن يىن تەندىرۇست.

2. بلندەھى، مل و دەستىن وان كورتىن و كىشا لەشى وان كىمترە ب بەراوردكرن دگەل زارۆكىن ھەمان تەمەن يىن تەلدەرۆست.
3. قەبارى ئەندامى ئىرىنە بھويكتەرە ب بەراوردكرن دگەل قەبارى ئاسايى.
4. گىرۆبونا تەمەنى پىگەھشتىنى (تأخر البلوغ).

نیشانىن ل دەف مەزنان دەردكەفن ل دەمى كىمبونا پىژەيا ھۆرمۆنى GH:

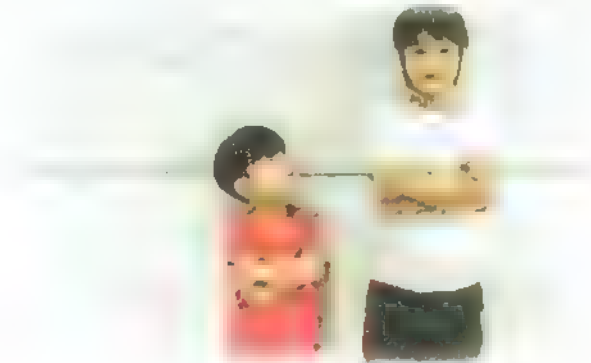
1. مالىدىبون.
2. كىمبونا چىريا ھەستىيان.
3. كىمبونا بارستەيا ماسۆلكەيان.

تەيىنى:

پەريا جاران ھندەك تىكچوونىن دىر يىن گرېدايى لەشى پروویددەن نیشانىن ل سەرى ديارگرى ل سەر نەخۆشى دەردكەفن ژبەر ھندى پەريا جاران پىست ب تەفى پىشكەين بىنى ناھىتە بەستى ژ بۆى مەزن و پىگەھشتىيان.

نیشانىن بلندبونا پىژەيا ھۆرمۆنى گەشەيى (Gigantism) ل دەف زارۆكان:

1. گەشەيا وان زۆر بلەزترە و گەشەترن ب بەراوردكرن دگەل زارۆكىن ھەمان تەمەن ھەي.
2. قەبارى سەرى وان مەزترە ب بەراوردكرن دگەل قەبارەيى سەرى زارۆكەكى ئاسايى.
3. دەست و پى مەزترن ب بەراوردكرن دگەل قەبارەيى دەست و پىيىن زارۆكەكى ئاسايى.
4. ئا رادەيەكى قەلەويەكا سىك تا مامنافەند يا ھەي.

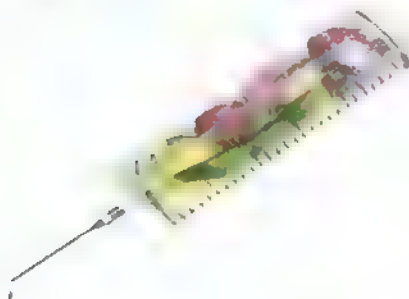

نېشانىن بلندىبوونا پېژەيا ھۆرمۆنى گەشەيى (Acromegaly) ل دەڧ مەزن و پېگەھشتىيان:

1. بۆرېوونا دەنگى.
2. زېدە خۆھدان و يېھنا لەشى.
3. ھەبوونا سەروچاڧىن (Face) دېم مەزن ۋەكى مەزىبوونا لېڧ، دڧن، ئەزمالى.
4. ستېرېوونا ھەستىيان.
5. چەورېوونا پېستى لەشى.
6. تېكچوونا زڧرۆكا ھەيڧانە ل دەڧ ئاڧرەتان.
7. ھەبوونا نەپىكىيى د ئەلدامى زاۋزېدا ل دەڧ رەگەزى ئېر.

ھندەك ژ خوارىنېن ب مڧا ژ بۆ زېدەكرنا پېژەيا ھۆرمۆنى گەشەيى:

- تەماتە.
- ھېك.
- ماسى.
- گىز.
- ترى.

پامانا ئەنجامىن پىشكىنىنا ھۆرمۇنى گەشەيى GH:

- ل دەمى زارۇك تووشى كىمبۇونا پىژەيا ھۆرمۇنى GH دىيىت، دىيىت مفادار بىت ب پىكا تەمامكەرىن GH، تەمامكەرىن GH ب شىوھىن دەرزىيىيە ھۆرمۇنى گەشەيا مروقى يىن دروستكرى د ناقدايە ب زارۇكى دەيتەدان، ل دەمى زوى دەيتە دەستىشانكرن زارۇك تووشى كىمبۇونا پىژەيا ھۆرمۇنى GH بوويە د سالا ئىكىدا دىيىت چەند ئىنچەكان زارۇك گەشەبكەت، ھندەك زارۇك ئىك كىمتر و ھىدى ھىدى گەشەدكەن و مفاى ژى دىيىن.

- ل دەمى ئەھاتنا خار يا پىژەيا ھۆرمۇنى GH د پروسىسا پىشكىنىكرنا پىژەيا ھۆرمۇنى GH دا دىيىت زارۇك تووشبۇوى بىت ب ئىك ژ بارودۇخىن Gigantism يان Acromegaly

تېيىنى:

➤ ھەردووك بارودۇخىن (Gigantism - Acromegaly) د لاپەرى چوويىدا ھاتىنە بەھسكەن و شۇقەكرن.

➤ ھەردووك بارودۇخىن Gigantism - Acromegaly پتريا جاران پروویدەن ژ ئەگەرى ھەبۇونا گرىيەكى د پىژىنا ژىر مېشكىدا، پىژىنا ژىر مېشكى چىيە؟ پىژىنەكا بچوئىكە دكەقېتە ل ژىر مېشكىدا و كۆنترولا پتريا كاران دكەت وەكى گەشەكرن، پتريا جاران چارەسەرىيا فان بارودۇخان ب پىكا تېشك، نىشەگەرى يان دەرمانان ب خۇقەدگرىت، پتريا جاران ئەگەر ژ ئەگەرى گىيان نەبىت نۆژدارى تايبەتەند دى داخوازا ھندەك پىشكىنىن دىتر كەت ژ بۇ زارۇك و پىگەھىتى و مەزنان.

ژوان پشكىننن ھارىكار ژ بۇ دەستىشانكرنا پزىۋەيا ھۆرمۆنى گەشەيى:

پشكىننا IGF-1

IGF-1 چىيە ؟ (دلاپەيىن داھاتىدا ب تىر و تەسەل يا ھاتىيە بەھسكرن و شۇۋەكرن) ھۆرمۆنەكە ھارىكارىيا ب پزىۋەبرنا پزىۋەيا GH دكەت د ئافى لەشىدا، ئاستى IGF-1 ب درنزاھىبا رۆۋژى ب جىگىرى دەمنىت، رەھ ھىدى دسپىن ب رنكا فى شىكىننن مفاى ۋەرىگرن ئەرى لەسى مروفى رنرەيا ئسانى ژ ھۆرمۆنى گەشەيى دروست دكەت بىنە.

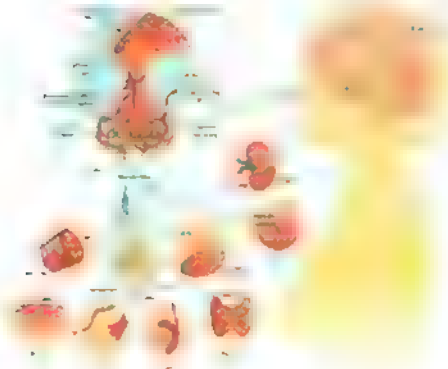
پشكىننا IGBP-3

IGBP-3 چىيە ؟ پزىۋىنەكە ھەلگىرى سەرەكىيى IGF-1 يە، دشىاندايە مفادار بىن ژ ئەفىنى پشكىننى ژ بۇ زانىن و دەستىشانكرنا كىمبوون يان بلندبوونا پزىۋەيا ھۆرمۆنى GH

پشكىننا ھۆرمۆنى گەشەيى ب فان شىوازان دەيتە نفىسىن:

- GH Test
- Human Growth Hormone Test
- Somatropin Test
- Growth Hormone Stimulation Test
- Growth Hormone Suppression Test

PITUITARY GLAND

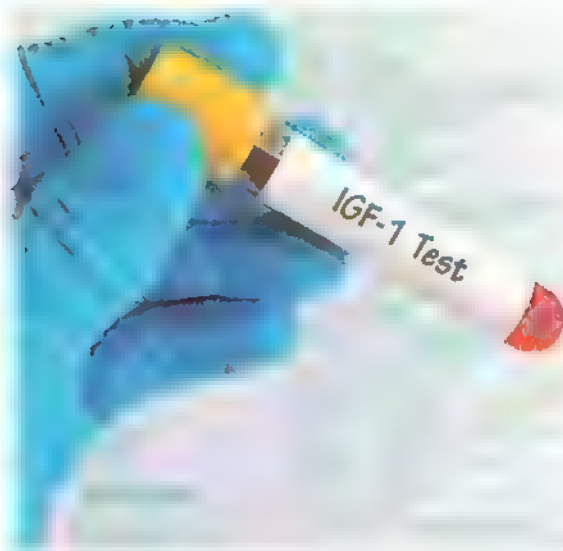

پشكىنىيا ھۆرمۇنى IGF-1

مفاۋ پشكىنىيا IGF-1 دەھىتە ۋەرگرتن ژ بۇ دەستىشانىكرا پىژەيا ھۆرمۇنى IGF-1 د ئاف خوينىدا، پ رىكا شىكىيا ھۆرمۇنى IGF-1 دىيىن رانىارىيان ۋەربگرىن ل سەر ھۆرمۇنى گەشەبى ژ بۇ ھىدى بھنە زابىن و ئاشكەراكرن ئەرق لەش پىژەيا پىندى ژ ھۆرمۇنى گەشەين دروست دكەت بان ژىك نە ژبەر كو پىژەيا ھۆرمۇنى گەشەين ب درىژاھىيا پۇۋى ل دويىف پىژەيا خۇراك و چالاكىيان دەھىتە گوھوپىن، IGF-1 كارىگەرىيىن ھۆرمۇنى گەشەين Growth Hormone د ئاف لەشىدا پ رىقەدبەت، ھەردووك ھورموسن IGF 1 و GH يىكقە گەشەيا ھەستى و شانەيان تەمام دكەن.

پىژەيا ئاسايى يا پشكىنىيا ھۆرمۇنى IGF-1:

● 60.0 - 350.0 ng/ml

بۇچى پىشكىنىنا ھۆرمۇنى IGF-1 دەھىتە ئەنجامدان؟

ب شىۋەيەكتى گىشتى پىشكىنىنا ھۆرمۇنى IGF-1 دەھىتە ئەنجامدان ل دەمى ھەبوونا ئارىشەيىن گىرداى ھۆرمۇنى گەشەيى Growth Hormone

ھەندەك ژ تىكچوونىن گىرداى ھۆرمۇنى گەشەيى:

- ل دەمى كىمبوونا ھۆرمۇنى گەشەيى GH: ب تايىبەتى ل دەف زارۇكان ھۆرمۇنى گەشەيى زۇرىن گىرنگە ژ بۇ گەشەكرنا ئاساى دگەل مەزىبوونا تەمەنى.

كىمبوونا ھۆرمۇنى گەشەيى GH ل دەف زارۇكان د شىاندایە بىتە ئەگەرى:

• گەشەكرنا زارۇكى ب شىۋەيەكتى ھىدى(ئەئاساى) و بەژنەكا كورتىر ھەبىت ب بەرواردكرن دگەل زارۇكىن ئاساى و تەندىرۇست يىن ھەمان تەمەن ھەى.

كىمبوونا ھۆرمۇنى گەشەيى GH ل دەف مەزن و يىگەھشتىيان د شىاندایە بىتە ئەگەرى:

• كىمبوونا چىپىا ھەستىيان و كىمبوونا بارستەيا ماسۇلكەيان و...ھتە.

• ل دەمى ھەبوون و تووشبوون ب نەخوشىيا لارۇن.

✦ نەخوشىيا لارۇن چىپە؟ نەخوشىيەكا بۇماۋەيى يا دەگمەنە دىتە ئەگەر ئەو ھۆرمۇنى گەشەيى يىن ژ لايى لەشىقە ھاتىيە بەرھەمەينان دىاندانىنە بىتە ب كارەينان.

- **ل- دەمەنى- ھەببونا- بارودۇقنى- Gigantism:** بارودۇقخەكتى دەگمەنە د ژيىن زارۇكىنىيىدا پەيدا دىيىت د يىتە ئەگەرى زىدە بەرھەمھىنا ھۆرمۇنى گەشەيى GH د ئاڧ لەشىدا، ئەو كەسنى يىن زۆر مەزىن ژ لايەننى لەشىقە د ژيىكە زويىدا ب بەراوردىكىن دگەل كەسنىن ھەمان تەمەن ھەي دەست و يىننى وان دەمەزىن.

- **ل- دەمەنى- ھەببونا- بارودۇقنى- Acromegaly:** نەخوشىيەكە تووشى مەزىنان دىيىت، دىيىتە ئەگەر لەش رىژەيەكا زۆر ژ ھۆرمۇنى گەشەيى بەرھەم بىنىت، كەسنىن يىنگەھىشتى و نەخوشىيا Acromegaly ل دەڧ ھەي ھەستىيىن وان مەزىنن ژ رىژەيا ئاسايى، و ھەرۈسە دەست و يىن و سەروچاقىن وان مەزىنن.

كەنگى يىتدۇيىيە پىشكىنىيا ھۆرمۇنى IGF-1 بىتە ئەنجامدان؟

دى يىتدۇيى ب پىشكىنىيا ھۆرمۇنى IGF-1 بى ل دەمەنى ھەببونا نىشانىن تىكچوون و ئارىشەيىن كرىدايى رىژەيا ئاسايى يا ھۆرمۇنى گەشەيى.

نىشانىن كىمبونا رىژەيا ھۆرمۇنى گەشەيى GH ل دەڧ زارۇكان:

1. لاوازىبونا رىژەيا گەشەيى ب بەراوردىكىن دگەل زارۇكىن ھەمان تەمەن ھەي يىن تەندىرۇست.
2. بلندەيى، مل و دەستىن وان كورتىن و كىشا لەشى وان كىمتە ب بەراوردىكىن دگەل زارۇكىن ھەمان تەمەن ھەي يىن تەندىرۇست.
3. قەبارى ئەندامى تىرىنە بچوكتە ب بەراوردىكىن دگەل قەبارى ئاسايى.
4. تەنكبونا موپىن پىچى.
5. لاوازىبونا گەشەيا نىنوكان.

نىشانىتىن بلندىبوونا رېژىيا ھۆرمۆنى گەشەيى (Gigantism) ل دەف زارۋوكان:

1. گەشەيا وان زۆر بلەزترە و گەشەترن ب بەراوردكرن دگەل زارۋوكىن ھەمان تەمەن ھەي.
2. قەبارى سەرى وان مەزترە ب بەراوردكرن دگەل قەبارەيى سەرى زارۋوكەكى ئاسايى.
3. دەست و پى مەزترن ب بەراوردكرن دگەل قەبارەيى دەست و پىتىن زارۋوكەكى ئاسايى.
4. مەتا راددەيەكى قەلەويىەكا سىك تا مامناقەند يا ھەي.

نىشانىتىن بلندىبوونا رېژىيا ھۆرمۆنى گەشەيى (Acromegaly) ل دەف مەزن و پىگەھشتىيان:

1. تىكچوونا زىرۋوكا ھەيغانە ل دەف ئافرەتان.
2. ھەبوونا سەرۋچاقىن (Face) دىم مەزن ۋەكى مەزىبوونا لىف، دىن، و ئەزمانى.
3. ھەبوونا نەركىيى د ئەندامى زاۋىندا ل دەف رەگەزى ئىر.
4. ستىربوونا ھەستىيان.
5. چەوربوونا پىستى لەشى.
6. گىربوونا دەنگى.
7. زىدە خۇھدان و بىئەنا لەشى.

رامانا ئەنجامىن پىشكىنىيا ھۆرمۆنى IGF-1:

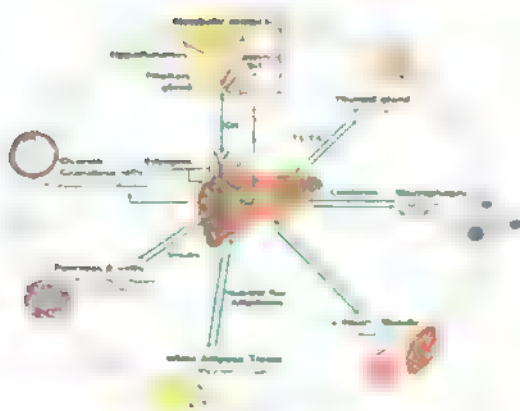
- ل دەمى ئەنجامى پىشكىنىيا زارۋوكەكى نەخوش كىموونا رېژىيا ھۆرمۆنى IGF-1 نىشانىدەت:

دېيت ب پامانا تووشبووتىيە ب كىمبوونا پىژەيا ھۆرمۇنى گەشەيى يان تووشبوون ب نەخوشيا لاپۇن(نەخوشيا لاپۇن د لاپەرتن چوويىدا ھاتىيە بەحسكرن)، دېيت ئەف بارودۇخە ژ ئەگەرى نەخوشىيىن بۇماوھىيى يان مېشكىفە يىت، زارۇك دى مفادار يىت ب پىكا تەمامكەرتن GH، تەمامكەرتن GH ب شىوھىن دەرزىيىيە كو ھۆرمۇنى گەشەيا مروغى يىن دروستكرى د نافدايە ب زارۇكى دەيتەدان، ل دەمى زوى دەيتە دەستىشانكرن زارۇك تووشى كىمبوونا پىژەيا ھۆرمۇنى گەشەيى GH بوويە د سالا تىكىدا دېيت چەند ئىنجەكان زارۇك گەشەبەكەت، ھندەك زارۇك ژىك كىمتر و ھىدى ھىدى گەشەدەكەن و مفاى ژى دېيىن.

- ل دەمى ئەنجامى پشكىنىا زارۇكەكى نەخوشى بلىندبوونا پىژەيا ھۆرمۇنى IGF-1 نىشانىدەت:

ئامازەيە ژ بۇ ھەبوون و تووشبوون ب تىك ژ بارودۇغىن Gigantism يان Acromegaly ، ھەردووك بارودۇغىن Gigantism - Acromegaly پتريا جاران پوويىدەن ژ ئەگەرى ھەبوونا گرئەكى د پىژنا ژىر مېشكىدا، پىژنا ژىر مېشكى چىيە؟ پىژنەكا بېويكە دكەفەتە ل ژىر مېشكىدا و كونترۇلا زۆرەك ژ كاران دكەت وەكى گەشەكرنى. پتريا جاران چارەسەرىيا فان بارودۇخان ب پىكا تىشكە، نشتەگەرى يان دەرمانان ب خۇفەدگىرىت، پتريا جاران ئەگەر ژ ئەگەرى گرئان نەيىت نۆژدارى تايەتمەند دى داخولزا ھندەك پشكىنىيىن دىتر كەت ژ بۇ زلرۇك و پىنگەھشتى و مەزنان.

پشكىنىا ھۆرمۇنى IGF-1 ب فان شىوازان دەيتە نقيسین:

- IGF-1 Test
- Insulin-like Growth Factor
- I Test
- Somatomedin C Test

پشكىنىيا ھۆرمۇنى DHEAS

مفا ۋ پشكىنىيا DHEAS دەھىتە وەرگرتن ۋ بۇ دەستىشانكرنا پۋژەيا ھۆرمۇنى DHEAS د ئاف خوينىدا، ھۆرمۇنى DHEAS كورتكرىيا Dehydroepiandrosterone Sulfate —. ھۆرمۇنى DHEAS زەلامان دەھىتە ھىرمانىسى د ھەردوھ رەگە سەھىدە، پترىيا ھۆرمۇنى DHEAS ۋ لايى پۋژىتىن ئەدرىئالاقە دەھىتە دروستكرن (ئەدرىئال گلاند دوو پۋژىتىن بچوئىكن دكەفئە د سەر ھەردووك گولچىسكاندا)، ھەروەسا بۋەكا كىمتر ۋ ھۆرمۇنى DHEAS د ھەردووك گوناندا ل دەف رەگەزى نىر و ھەروەسا د ھىلكەداتىدا ل دەف دەھىتە دروستكرن، ھۆرمۇنى DHEAS رولەكن گرىگ دكېرپ د دروستكرنا ھۆرمۇنى نىرنەنى سىكىسى نىسسىسرون ھەروەسا دروستكرنا ھۆرمۇنى مىسەنى سىكىسى ئىستروجرى، ھەروەسا ھۆرمۇنى DHEAS پىسكدارە د كەشەكرنا بابەمەندىن سىكىسى ل دەف رەگەزى نىر د مەوەنى سىگەھىتىندە، ھندەك ۋ كارىن دىتر ىن ھۆرمۇنى DHEAS د ئاف لەشىدا ئەجامدەت ۋوان ھارىكارىيا كونترولكرنا لىدانىن دلى، پەستانا خوينى وھتد دكەت، ل دەمى نەئاسايىبوونا پۋژەيا ئەنجامى پشكىنىيا ھۆرمۇنى DHEAS پترىيا حاران ئامازە ۋ بۇ ھەبوونا ئارىشەيان د پۋژىتىن ئەدرىئالدا يان ۋىك ئەندامى زاوۋى و ھىلكەدلى، زۆرەيا جاران دىتت پشكىنىيا ھۆرمۇنى DHEAS دگەل ھۆرمۇنى Testosterone ل دەف رەگەزى نىر و ھەروەسا ھۆرمۇنى Estrogen ل دەف رەگەزى مى پىتكفە بھىتە ئەجامدان.

پىژمەن ئاسايى يىن پىشكىنا ھۆرمۆنى DHEAS:

پىژمەن ئاسايى يىن پىشكىنا ھۆرمۆنى DHEAS دىھىنە گوھۆرىن ل دويىف پەگەز و تەمەن مەرقى.

ل دەف پەگەزى نىر:

تەمەن	پىژمەن ئاسايى	پەگە
۱۰ ھەتا ۱۴ سالىيى	24.7 - 247	ug/dL
۱۵ ھەتا ۱۹ سالىيى	70.2 - 492	ug/dL
۲۰ ھەتا ۲۴ سالىيى	211 - 492	ug/dL
۲۵ ھەتا ۳۴ سالىيى	160 - 449	ug/dL
۳۵ ھەتا ۴۴ سالىيى	88.9 - 427	ug/dL
۴۵ ھەتا ۵۴ سالىيى	44.3 - 331	ug/dL
۵۵ ھەتا ۶۴ سالىيى	51.7 - 295	ug/dL
۶۵ ھەتا ۷۴ سالىيى	33.6 - 249	ug/dL
۷۵ سالىيى	16.2 - 123	ug/dL

ل دەف پەگەزى مى:

تەمەن	پىژمەن ئاسايى	پەگە
۱۰ ھەتا ۱۴ سالىيى	33.9 - 280	ug/dL
۱۵ ھەتا ۱۹ سالىيى	65.1 - 368	ug/dL
۲۰ ھەتا ۲۴ سالىيى	148 - 407	ug/dL
۲۵ ھەتا ۳۴ سالىيى	98.8 - 340	ug/dL
۳۵ ھەتا ۴۴ سالىيى	60.9 - 337	ug/dL
۴۵ ھەتا ۵۴ سالىيى	35.4 - 256	ug/dL
۵۵ ھەتا ۶۴ سالىيى	18.9 - 205	ug/dL
۶۵ ھەتا ۷۴ سالىيى	9.40 - 246	ug/dL
۷۵ سالىيى	12.0 - 154	ug/dL

بۆچى پشكىننا ھۆرمۆنى DHEAS دەيتە ئەنجامدان؟

1. ژ بۆ ئاگەھداربوون ژ تەندروستىيا رۇننن ئەدرينال.
2. دەستىشانكرنا گرىنن رۇننن ئەدرينال.
3. دەستىشانكرنا تىكچوونن گرىدايى ئەندامى زاوزى و ھىلكەدانى.
4. ژ بۆ زانينا ئەگەرېن زوى گەھشتنا كوران ب تەمەنى يىگەھشتنى.
5. ژ بۆ زانينا ئەگەرېن زىدە ھاتنا موپيان ل دەف ژن و كچان.

كەنگى پىدفييە پشكىننا ھۆرمۆنى DHEAS بھيتە ئەنجامدان؟

دى پىدفى ب پشكىننا ھۆرمۆنى DHEAS بى ل دەمى ھەبوونا نىشائىن بلىندبوون يان كىمبوونا رىژەيا ھۆرمۆنى، پترىا حاران ل دەف رەگەزى بىر ھىچ نىشانەيەكا بلىندبوون رىژەيا ھۆرمۆنى DHEAS دەرناكەفن، بەلى نىشانىن بلىندبوونا رىژەيا ھۆرمۆنى DHEAS ل دەف ژن و كچان دەردكەفن، ۋەكى....

1. گرىبوونا دەنگى.
2. زىدەبوونا موپيان ل سەر لەشى و ب تاييەتى سەروچاقان.
3. ۋەريانا پرچى ل نافەپراستا سەرى.
4. تىكچوونا زفۇكا ھەيشانە.
5. پرسك.
6. زىدەبوونا قەبارەيى ماسۆلكەيان.

نیشانىن كىمبونا ھۆرمۆنى DHEAS دىت ژ ئەگەرى تىكچووتىن گرىدايى رۇتتىن ئەدرىنالىقە بن....

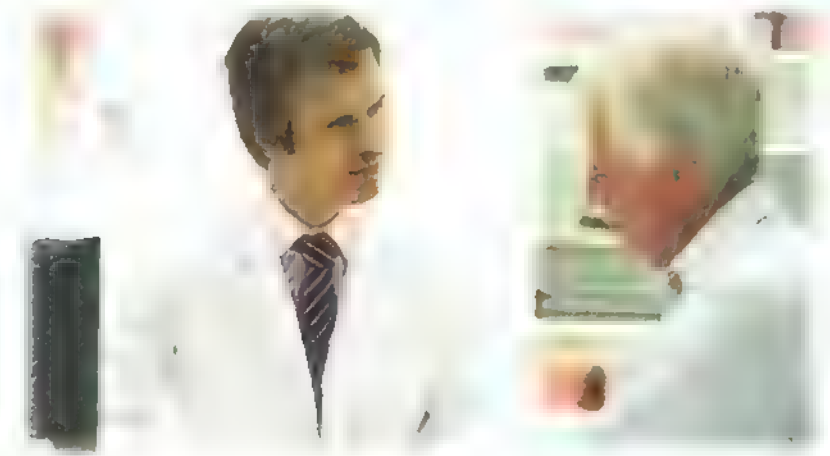
1. ھەلاقتىن.
2. ھەستىكرن ب ھەلاقتىن.
3. گىزبوون.
4. كىمبونا كىشا لەشى بىي ھەبوونا ئەگەرەك دەستىنىشانكرى.
5. ھىكبوون.

ھىدەك ژ نیشانىن دىتر يىن گرىدايى ھۆرمۆنى DHEAS كو پەيوەندى ب پىرپووتىقە ھەنە ژوان:

1. كىمبونا ھەزا سىكىسى.
2. ھەبوونا ئارىشەيان د ئەندامى زاووزى يىن زەلاماندا.
3. تەنكبوونا شانەيىن زى ل دەف ئافرەتان.

تېيىنى:

ھىدەك جاران زارۇكان پىشكىن بۇ دەيتە ئەنجامدان ل دەمى ئەندامى زاووزى يىن وان ب ئاشكەرايى نەھيتە دىت، يان ژىك ل دەف پەگەزى نىر ل دەمى زوى د گەھنە تەمەنى پىگەھىشتى.

رامانا ئەنجامىتىن پىشكىنېنا ھۆرمۆنى DHEAS:

- ئەگەر ئەنجامى پىشكىنېنا ھۆرمۆنى DHEAS كىمىر بوو ژ پىژەيا ئاسايى دىيىت نەخوش تووشبووى بىت ب....

- نەخوشىيا ئەدىسون، ل دەمى تووشبوون ب نەخوشىيا ئەدىسون پىژىنا ئەدرىنال د شىاندا نىنە بەشى پىدقى ژ دروستكرنا ھىندەك ژ ھۆرمۆنان دروست بكت.
- بارودۇخى Hypopituitarism، دقى بارودۇخىدا د شىانىن پىژىنا ژىر مېشكىدا نىنە بەشى پىدقى يىن بەشەك ژ ھۆرمۆنان دروستبكت يىن لەشى پىدقى.

- ئەگەر ئەنجامى پىشكىنېنا ھۆرمۆنى DHEAS بلندتر بوو ژ پىژەيا ئاسايى دىيىت نەخوش تووشبووى بىت ب....

- تووشبوون ب Congenital Adrenal Hyperplasia، تىكچونەكا بۆماوھىيە توشى پىژىنن ئەدرىنال دىيىت.
- تووشبوون ب گىرىنن پىژىنا ئەدرىنال دىيىت گىرىنن پەنجەشىرى يان نەپەنجەشىرى بىن.
- تووشبوون ب كىسىن ھىلكەدانى (PCOS)، پىتيا جاران PCOS دىيىتە ئەگەرى نەزۇكىن ل دەف ئافرەتان.

پىشكىنېنا ھۆرمۆنى DHEAS ب فان شىوازان دەيتە نقىسىن:

- DHEAS Tests
- DHEA sulfate test
- DHEA-S Test
- DHEA Test
- DHEA
- DHEA-SO₄ Test
- dehydroepiandrosterone sulfate

پشكىنىنا ACTH - Adrenocorticotrophic Hormone Test

مفا ۋ پشكىنىنا ACTH دەھىتە ۋە رگرتن ۋ بۇ دەستىشانىكرا پىژەيا ھۆرمۇنى Adrenocorticotrophic د ئاف خوينىدا، ھۆرمۇنى ACTH ۋ لايىن پىژىنا ۋىر مىشكىفە دەھىتە بەرھەمەينان كو پىژىنەكا بچويكە دكەھىتە ۋىر مىشكىدا، ھۆرمۇنى ACTH كۈنرۋلا ھۆرمۇنەكى دىتر دكەت ب بىق ھۆرمۇنى كۈنرۋول (پشكىنىنا ھۆرمۇنى كۈنرۋول د لاپەرتىن چوويىدا ھاتىيە بەھسكرن ب شىۋەيەكى تىر و تەسەل)، ۋ لايىن ھەردووك پىژىنەكە دىرناققە ھۆرمۇنى كۈنرۋول دەھىتە بەرھەمەينان (ئەدېرنال گلاند دوو پىژىنەكە بچويكە دكەھىتە د سەر ھەردووك گولچىسكاندا)، ھۆرمۇنى كۈنرۋول پۆلېن گرنىك د ئاف لەشىدا دىگىرىت ۋوان (بەرسقاندان ل دەمى ھەبوونا بارودۇخىن سترىس و فشارى، شەركن دۋى ھەوكرنان، پىكخستنا پەستانا خوينى، پىكخستنا شەكرى د ئاف خوينىدا، پىكخستنا مېتابولىزىمان (چەۋاننىيا ب كارھىنانا وزە و خوارنى ۋ لايىن لەشىفە).

پىژەيا ئاسايى يا پشكىنىنا ھۆرمۇنى ACTH:

7.2 – 63.6 pg/ml •

بۆچى پىندىقىيە پىشكىننا ھۆرمۇنى ACTH بەيتتە ئەنجامدان؟

پىترىا جاران پىشكىننا ACTH دگەل پىشكىننا ھۆرمۇنى Cortisol پىككەھ دەيتتە ئەنجامدان
ژ بۇ دەستىشاشانكرن و چاقدىرىكرنا ئارىشەيتن گرئىدايى پىژىنا ژىر مېشكى يان پىژىنا
ئەدرىنالفە....

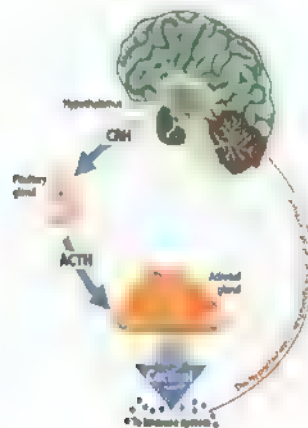
1. ل دەمى ھەبوونا بارودۇخى Cushing's syndrome دىيتە ئەگەرى زىدە
بەرھەمەينانا ھۆرمۇنى كورپىزول زىدەتر ژ يا لەش پىدقى، دىيتن ژ ئەگەرى ھەبوونا
گرئىيەكى د پىژىنا ژىر مېشكىدا يان ژ ئەگەرى ب كارھىنانا چارەسەرىيتن ستىپروىدى
بىت، ستىپروىد ژ بۇ چارەسەرىيتن ھەوكرنان دەيتتە ب كارھىنان بەلى زۇر جاران
دشاندایە كارىگەرىيتن لاوھكى دروست بكن و ببە ئەگەر كارتىكرنى ل سەر پىژىيا
ھۆرمۇنى كورپىزول بكت.

2. ل دەمى ھەبوونا نەخوشىيا ئەدىسۇن لەش پىژىيا پىدقى ژ ھۆرمۇنى كورپىزول يا لەش
پىدقى دروست ناكەت.

3. ل دەمى ھەبوونا بارودۇخى Hypopituitarism، تىكچوونەكە تىدا پىژىنا ژىر مېشكى
پىژىيا پىدقى ژ يا لەش پىدقى يا بەشەك ژ ھۆرمۇنان يان ھەمى ئەو ھۆرمۇنىن
بەرھەمدەيتتە دروست ناكەت.

كەنگى پىندىقىيە پىشكىننا ھۆرمۇنى ACTH بەيتتە ئەنجامدان؟

ل دەمى ھەبوونا نىشانىن كىمبوون يان بلندبوونا پىژىيا ھۆرمۇنى كورپىزول د ئاف لەشىدا
پىندىقىيە پىشكىننا ھۆرمۇنى ACTH بەيتتە ئەنجامدان.

نیشانىن كىمبۇونا رېزەيا ھۆرمۆنى كۆرتىزول د ئاف لەشىدا:

1. كىمبۇونا كىشا لەشى.
2. ھەلاقتىن.
3. زىچوون .
4. ئىشانا زكى.
5. كىمبۇونا پەستانا خوینى.
6. گىزبۇون.
7. ھەستىكرن ب لاوازبۇونى.
8. گوھۆرېنا رەنگى پىستى لەشى ژ بۆ رەنگى رەش.

نیشانىن بلندبۇونا رېزەيا ھۆرمۆنى كۆرتىزول د ئاف لەشىدا:

1. زىدەبۇونا كىشا لەشى.
2. زىدەبۇونا موويىن لەشى.
3. خىرقەبۇونا چەورىيان د ئاف لەشىدا.
4. ھەستىكرن ب ۋەستىيان و لاوازبۇونى.
5. لاوازبۇونا ماسولكەيان.
6. پرسىك.
7. ستىيس.
8. سەر ئىشان.

ھەرۋەسا دىيىت پىندىقى ئەنجامدانا پىشكىنېن ھۆرمۇنى ACTH بى ل دەمى نىشانىن ھەبوونا بارودۇخى Hypopituitarism، ھەرۋەسا دىيىت نىشانىن نەخوشىيىن ل دويىف توندىيا بارودۇخى تەندىرۇستى بېيىنە گوھورېن، ھىندەك ژ نىشانان.....

1. لەمانا ھەزا خوارنى.
2. تىكچوونا زىقۇكا ھەيىشانە.
3. نەزۇكى ل دەف رەگەزى مەن.
4. كىمبوونا ھەزا سىكىسى ل دەف ھەردوو رەگەزا.
5. ھەستىيارى پ سەپمايى.
6. زۇربوونا جارىن مىزكرنى.
7. ھەستكرن پ ماندىبوونى.

پامانا ئەنجامىن پىشكىنېن ھۆرمۇنى ACTH:

پىتيا جاران ئەنجامىن پىشكىنېن ھۆرمۇنى ACTH دگەل ھۆرمۇنى كورپىزول دەيىنە بەراوردكرن....

1. **ل دەمى نىشانىن ھەبوونا بارودۇخى ACTH دگەل ھۆرمۇنى كورپىزول :**
دىيىت ئامازە بىت ژ بۇ ھەبوون و تووشبوون پ نەخوشىيا Cushing's
2. **ل دەمى كىمبوونا رەيىنە ھۆرمۇنى ACTH و كىمبوونا رەيىنە ھۆرمۇنى كورپىزول :**
دىيىت ئامازە بىت ژ بۇ ھەبوونا بارودۇخى Cushing's يان ژىك ھەبوونا گرئەكى د رۇئنا ئەدرىنالىدا.
3. **ل دەمى نىشانىن ھەبوونا بارودۇخى ACTH و كىمبوونا رەيىنە ھۆرمۇنى كورپىزول :**
دىيىت ئامازە بىت ژ بۇ ھەبوون و تووشبوون پ نەخوشىيا ئەدىسون.(نەخوشىيا ئەدىسون د لاپەرېن چوويىدا ھاتىيە بەھسكرن).
4. **ل دەمى كىمبوونا رەيىنە ھۆرمۇنى ACTH دگەل ھۆرمۇنى كورپىزول :**
دىيىت ئامازە بىت ژ بۇ ھەبوونا بارودۇخى Hypopituitarism

پشكنينا ھۆرمۆنى ACTH ب قان شىوازان دەھتتە نقيسين:

Adrenocorticotrophic hormone blood test •

Corticotropin •

ACTH Test •

ACTH •

Adrenocorticotrophic Hormone •

Adrenocorticotrophic Hormone Test •

پشكىنينا ھۆرمۆنى ئەنسۆلىن Insulin Test

مفا ژ پشكىنينا Insulin ى دەيتە ۋەرگرتن ژ بۇ دەستىشانكرنا پزىزەيا ھۆرمۆنى ئەنسۆلىن دناڤ خوينىدا. ھورموى ئەنسۆلىن دەيتە دەردان و پشەكەفكرن دناڤ بەنكرىاستدا د خابەسن بىنا دا، ھۆرمۆنى ئەنسۆلىن دەيتە دەردان ۋەكى بەرسفدانەك ل دەمى بلىندبوونا پزىزەيا گلووكۆزى ل دەمى خوارن و ۋەخوارنان و ھەروەسا پ گرنىگ دەيتە ھۆمارتن ژ بۇ ۋەگوھاستن و پاشەكەڤتكرنا گلووكۆزى(گلووكور ب سەرچاۋەيى سەرەكى بى وزى دەيتە ھۆمارن). ھۆرمۆنى ئەنسۆلىن ھارىكارە ژ بۇ ۋەگوھاستنا گلووكۆزى ژ بۇ ناڤا خانەيان، و ھارىكارە ژ بۇ بەلانس پزىزەيا گلووكۆزى دناڤا خوينىدا و ھەروەسا پۆل بى ھەى د مېتابۆلىزما چەورىياند.

پزىزەيا ناسايى يا پشكىنينا ھۆرمۆنى ئەنسۆلىن:

• 2.60 – 24.90 uIU/mL

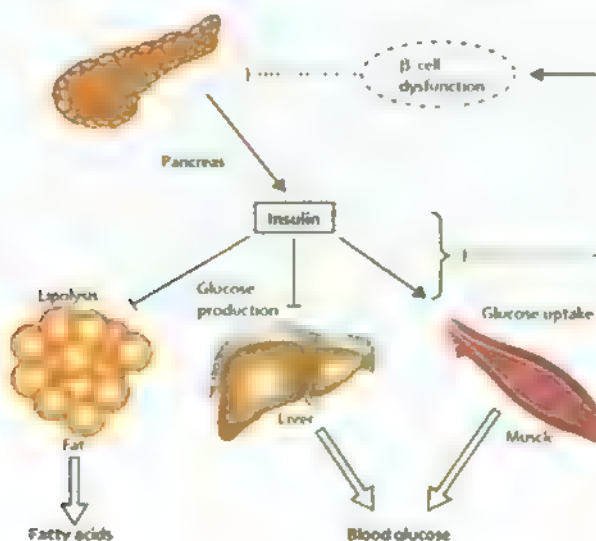
بۆچى پىدافىيە پىشكىنىنا ھۆرمۇنى ئەنسۇلىن بىھىتە ئەنجامدان؟

1. ئۇ بۇ دەستىشاشانكرنا گرىپىن ئەنسۇلىن، يان ل دەمى پاكرا گرىپى يان ئۇ بۇ چافىدېرىكرنا گرىپى.
2. ئۇ بۇ دەستىشاشانكرنا ئەگرىن كىمبونا رىزەيا گلووكۆزى دناف خوينىدا يان ل دەمى ھەبونا نىشانىن كىمبونا رىزەيا گلووكۆزى.
3. ئۇ بۇ پىناسەكرنا بەرگرىيا ئەنسۇلىن.
4. ئۇ بۇ چافىدېرىكرنا رىزەيا ئەنسۇلىن دەھىتە دەردان ئۇ لايىن پەنكرىاسىفە دناف خانەيتىن بىتتا دا.
5. ل دەمى ھەبونا نەخۇشىيا شەكرى ئۇ جورى دووین و ۋەرگرتنا چارەسەرى و دەرمانان ل ئىر چافىدېرى و پاۋىژا نۆژدارىن تايەتمەندفە.

تېيىنى:

✦ پىترا جاران نۆژدار پىشكىنىنا ھۆرمۇنى ئەنسۇلىن دگەل پىشكىنىنا C-peptide و ھندەك جاران دگەل پىشكىنىنا Glucose Tolerance Test (GTT) پىكفە داخواز دگەت.

✦ ھەردووك پىشكىنىن Glucose Tolerance Test (GTT) و C-peptide د لاپەرىن چوويىدا ھاتىنە بەھسكرن و شروڧەكرن ب شىۋەيەكى تىر و تەسەل.

کهنگی پندقییه پشکینا هۆرمۆنی ئەنسۆلین بهیته ئەنجامدان؟

ل دەمی هەبوونا نیشانین وەکی....

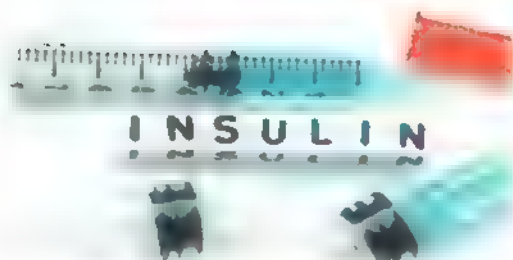
1. خۆهدان.
2. برسیوون.
3. لەرزین.
4. هەستکردن ب گێژبوونی.
5. بێهوشبوون.

د فانی بارودۆخاندا ئەگەری بلندبوونا رێژەیا هۆرمۆنی ئەنسۆلین هەیه:

1. بارودۆخی Acromegaly (د لاپەرتن داھاتییدا ھاتییه بەھسکردن و شروقه کردن).
2. بارودۆخی Cushing
3. قەلەوی.
4. Insulinomas
5. بەرگەنەگرتنا فرەکتوز یان گەلەکتوزی (ھەردووکی جوړین شەکرینە).
6. ب کارھینانا ھندەکی ژ جوړین دەرمانان وەکی corticosteroids, levodopa, oral contraceptives
7. نەخۆشیا شەکرێ ژ جوړی ۲-ین.

د فانی بارودۆخاندا ئەگەری کێمبوونا رێژەیا هۆرمۆنی ئەنسۆلین هەیه:

1. نەخۆشیا شەکرێ.
2. نەخۆشی و ئاریشەین گرتدای پەنکریاس.
3. Hypopituitarism

پشكنينا ھۆرمۆنى ئەنسۆلېن ب ڤان شىۋازان دەيتە نڧيسين:

Insulin Test ●

Insu Test ●

Insulin ●

Insulin level ●

Insulin level Test ●

پىشكىنىنا كۆرتىزۈل Cortisol Test

مفا ۋ پىشكىنىنا Cortisol ى دەھىتە ۋەرگرتن ۋ بۇ دەستىشاشانكونا پىزەيا ھۆرمۇنى كۆرتىزۈل دىناڧ خوين و مىز، تىڧىدا، كۆرتىزۈل دەھىتە دەردان ۋ لايى پىزىنا ئەدېرىناڧە (ئەدېرىنال گلاند دوو پىزىنن بچوېكن دكەڧنە د سەر گولچىسكاندا)، كۆرتىزۈل دەھىتە ھۇمارتن ۋەكى ھۆرمۇن و كارىن گرىنگ دىناڧ لەشىدا ئەنجامدەت ۋەكى بەرسۇدان بۇ سىرىسى و ھارىكارىيا بەلانسىا پەستانا خوينى و پىزەيا شەكرى و مىتابۆلىزما دىناڧ لەشىدا دكەت و بەرسۇدان و پراۋەستىيان دىۋى ھەۋكرونا ۋ...ھتە، ئەگەر ئەنجامى پىشكىنىن بلىندىر ىن كىمىر بوو ۋ پىزەيا ئاسايى يا پىشكىنىن ئاماۋە ۋ بۇ ھەۋونا ئارىشەيان د رىزىنا ئەدېرىنالدا، ئەگەر بۇ ماۋەيەكى ئەڧ ئارىشەيە نەھىنە چارەسەرگىن ب ئەگەرەكى زۆر دى ئەنجامىن خراب ۋ بۇ لەشى ل دوىڧ خۇ ھىلىتن.

كەنگى پىدقئىيە پشكىننا ھۆرمۆنى كۆرتىزۆل بھىتە ئەنجامدان:

پىدقئىيە پشكىننا ھۆرمۆنى كۆرتىزۆل ئەنجامبەدى ل دەمى ھەبوونا نىشاننن بارودۇخى
Cushing's Syndrome و نەخۇشىيا ئەدىسون Addison Disease و ھەروەسا Adrenal
Crisis

نىشاننن تووشبون ب بارودۇخى Cushing's syndrome:

1. زىدەبوونا كىشا لەشى.
2. بلندبوونا پەستانا خوينى.
3. بلندبوونا رىزەيا شەكرى.
4. لاوازبوونا ماسۆلكەيان.
5. ل دەف نافرەتان نەئاسايىبوونا زفروكا ھەيشانە.
6. زىدەبوونا موويان ل سەر سەروچاقان.

نیشانىن تووشىوون ب نەخۇشىيا ئەدىسون Addison Disease:

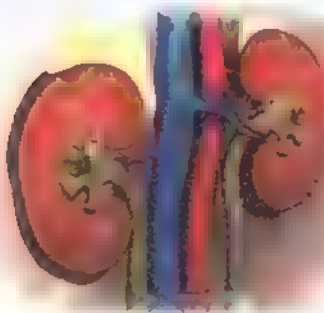

1. كىمبونا كىشا لەشى.
2. لاوازىوونا ماسۆلكەيان.
3. تىشانا گەدەي.
4. ھەستىكرن ب ماندىبوون و لاوازىوونى.
5. ھەبوونا پنىيان ل سەر سەروچاقان.
6. كىمبونا پەستانا خوينى.
7. كىمبونا مووین پرچى.
8. ھەلاقىتن.
9. زكچوون.

نیشانىن تووشىوون ب بارودۆخى Adrenal Crisis:

ب بارودۆخەكى مەترسىدارى تەندروستى دەيتە ھۇمارتن و ژيانا نەخۇشى دگەفیتە د مەترسىیدا ل دەمى رىژەيا ھۆرمونى كۆرتىزۆل دگەھیتە رىژەيەكا گەلەك كىم.

1. كىمبونا پەستانا خوينى ب رىژەيەكا بەرچاف.
2. ھەلاقىتنەكا بەيژ.
3. زكچوونەكا بەيژ.
4. ھىكبوون.
5. تىشانەكا بەيژ و يا ژ نىكەكىشە ل زك و مل و بەشى خوارى يى پىشتى.
6. گىزبوون.
7. ھەستىكرن ب لاوازىوون و ماندىبوونى.

رامانا ئەنجامىن پىشكىنېن ھۆرمۆنى كۆرتىزۋۆل:

- ئەگەر پىژەيا ئەنجامى پىشكىنېن **سىر سىر** پىژەيا ئاسايى يا پىشكىنېن ئاماژەيە ژ بۆ تووشبوون ب بارودۇخى **Cushing's Syndrome**.

- ئەگەر پىژەيا ئەنجامى پىشكىنېن **كسىر سىر** پىژەيا ئاسايى يا پىشكىنېن ئاماژەيە ژ بۆ تووشبوون ب نەخۇشيا ئەدىسون **Addison Disease**.

- ئەگەر ئەنجامى پىشكىنېن ھۆرمۆنى كۆرتىزۋۆل نەئاسايى **بىت سىر** ئاماژەيە **بىت** ژ بۆ تووشبوون ب ئارىشەيەكا تەندىرۋستى و پىندى ب چارەسەريى بىت، بەلكى ھىندەك فاكىتەرپىن دىتە ژىك ھەنە دىتىن كارتىكرنى ل ئەنجامى پىشكىنېن بىكەن ژوان سترىس و دووگىانبوون و ھەكرن و ھىندەك دەرمان و...ھتە، دىتىن كارتىكرنى ل پىژەيا ئاسايى يا ئەنجامى پىشكىنېن بىكەن.

پىشكىنېن ھۆرمۆنى كۆرتىزۋۆل ب قان شىۋازان دىتە نىسپىن:

- Cortisol Test
- Urinary cortisol
- Salivary cortisol
- Free cortisol
- Dexamethasone Suppression Test
- DST
- Cortisol
- Cortisol Level
- Blood cortisol
- Plasma Cortisol
- Cortisol

بەشى شەشى

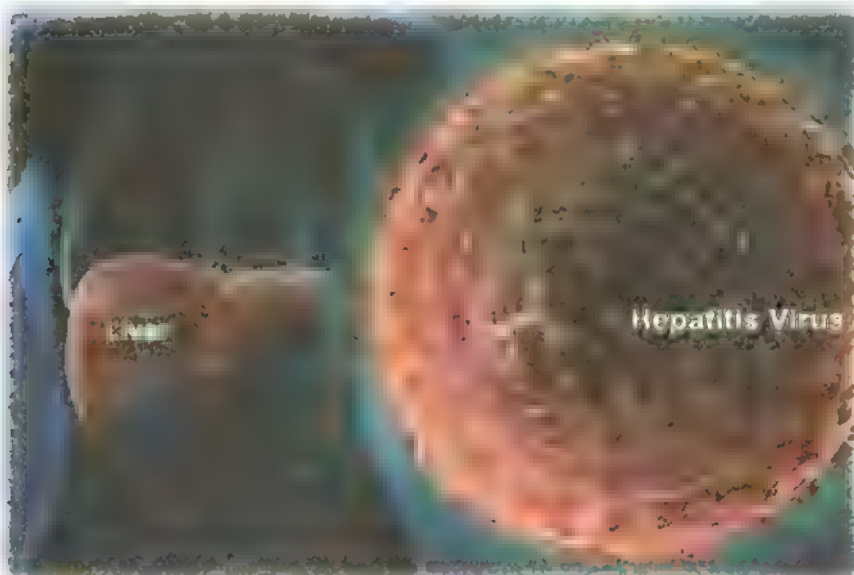
پىشكىننىڭ ئايرۇسى

Virology Tests

Hepatitis (A,B,C,D,E) Virus Test

قارۋىسىن جىگەرى ئىس ئاكتى ھەۋكەرى جىگەرى، ھەۋكەرنى جىگەرى توۋشى ۋەرمىتى دىگەن دەمى بىرىندار دىيىت يان ل دەمى توۋشى ھەۋكەرنى دىيىت، قارۋىسىن جىگەرى دىيىن بىنە ئەگەرى ر كاركەس و لاۋر كىر سىر و كرى جىگەرى، ھەۋكەرنى جىگەرى ئ ئەگەرى قارۋىسىن جىگەرى دىيىن ۋەك دەمەكى كورت Acute يان دۆمىرچى Chronic د ئاڧ لەشىدا بىيىن، ھىندەك ئ جۆرىن قارۋىسىن جىگەرى دەمىكورتىن و ھىندەك ئ وان دۆمىرچىن. جىگەر ئ گىرگىتىن ئەندامىن لەشى دەيتە ھىمارتن دىگە قىتە لايىق راستى د بىن قەھەسا سىنگىدا، پۇژانە ب دەھان كاران رادىيىت د لەشىدا ئ وان پاكىز كونا خوينى ئ مادەيتىن زىانبەخش و بەرمايىكىن دەرمانان و دروستىكونا ئمارەكا زۇر ئ پىۋىتىن و ئەزىمان و ھارىكارىيا پىكىتىخستىن پىزەيا شەكرى و ھۆرمۇنان دىگەن د ئاڧ لەشىدا و پاشىكەفتىكونا قىتامىن و كانزايان و وزەيى ئ بۇ دەمىن لەش پىدەقى دىيىت و ...ھىتد.

فايرۇسىن جگەرى ژ بىنچ جۇرىن سەرەكى پىكدەيتن:

فايرۇسىن جگەرى ژ جۇرى A:

فايرۇسىن جگەرى ژ جۇرى A دەيتە نياسىن ب Hepatitis A Virus (HAV)، ئەف جۇرە پىرىيا جاران دەيتە فەگوهاستىن ب رىكا پاشماوويتىن پىسبووى و خوارن و فەخوارن پىسبووى ژ كەسى تووشبووى ب فايرۇسىن جگەرى ژ جۇرى A، بىرما جارىنە گەلەك ب مەرسىسە و ب رىكا جىردەسەرىنى ھەم رادەبەكى د سىدايە بىسە كوسرۇلكرن.

فايرۇسىن جگەرى ژ جۇرى B:

فايرۇسىن جگەرى ژ جۇرى B دەيتە نياسىن ب Hepatitis B Virus (HBV)، فايرۇسى HBV ب جۇرى مەرسىسەرى ھەم رىكا فايرۇسىن جگەرى دەيتە نياسىن، د سىدايە بىسە مەرسىسەكى كورب و ھەم مەرسىسەكى دومىرىن د بىسە مەرسىسەكى كورب و لاوارىيوا سىل و كرى جگەرى و ھەم دىكەھىسە مەرسىسە جگەرى، فايرۇسى جگەرى ژ جۇرى B ب رىكا دەستى و ماچكرن و بىھىرىس و بكارھىسانا بىندىقىن پۇژانە ۋەكى ئامان و جىلكان و ... ھتد. ناھيتە فەگوهاستىن.

پىكتىن فەگوهاستىن فايرۇسىن جگەرى ژ جۇرى B:

- ب شىۋەيەكى گىشتى ب رىكا بەركەقتن ل گەل خوين و شلەيتىن كەسى تووشبووى ب فايرۇسى دەيتە فەگوهاستىن.
- بكارھىنانا دەرزىيى بەرى ھىنگى ژ بۇ كەسى تووشبووى ب فايرۇسى ھاتىتە بكارھىنان.
- پەيوەندىيىن سىكىلى ل گەل كەسى تووشبووى ب فايرۇسى.
- فەگوهاستىن خوين كەسى تووشبووى ب فايرۇسى ژ بۇ كەسى ساخلىم ل دەمى بىنداربوون يان ژ بەر ھەر ئەگەرەكى بىت بىتە ئەگەرە ۋەرگرتنا خوينى.
- كرنا نشەگەرى و ب تايىتە چوون ژ بۇ دەف نۆژدارىن ددانان بىي پاكۇكرنا ئامىرىن پزىشكى و بكارھىنان ژ بۇ كەسى ساخلىم ئەگەر بەرى ھىنگى ژ بۇ كەسى تووشبووى ب فايرۇسى ھاتىتە بكارھىنان.
- ب رىكا ئافرەتا دووگىيان ژ بۇ زارۇكى ل دەمى ژدايكبوون و تىكەلبوونا خوينى.

- ب رېكا ئاميرى تاتۇكرنى ل دەمى ئاميرى چىكرنا تاتۇيان ژ بۇ كەسى تووشبوويى ب
فايرۇسى بېتتە بكارهينان و پاشان بىي پاكرنا ئاميرى ژ بۇ تاتۇكرنى ھاتىيە
بكارهينان ژ بۇ كەسىن ساخلەم بېتتە بكارهينان.

فايرۇسى جگەرى ژ جورى C:

فايرۇسى جگەرى ژ جورى C دەيتتە نياسين ب Hepatitis C Virus (HCV)، فايرۇسى
HCV دەيتتە فەگوھاستى ب شىوھىەكى راستەوخۇ ب رېكا بەركەقتن ل گەل شلەيتن لەشى
يىن كەسى تووشبوويى ب فايرۇسى ۋەكى بكارهينانا دەرزيى ژ بۇ كەسى ساخلەم بەرى
ھىنگى ھاتىيە بكارهينان ژ بۇ كەسى تووشبوويى ب فايرۇسى يان كرنا كىرارا سىكىسى ل
گەل كەسى تووشبوويى ب فايرۇسى.

فايرۇسى جگەرى ژ جورى D:

فايرۇسى جگەرى ژ جورى D دەيتتە نياسين ب Hepatitis D Virus (HDV)، فايرۇسى
HDV دەيتتە فەگوھاستى ب شىوھىەكى راستەوخۇ ب رېكا بەركەقتن ل گەل خوين كەسى
تووشبوويى ب فايرۇسى، فايرۇسى HDV گەشە ناكەت بىي ھەبوونا فايرۇسى جگەرى ژ
جورى B (HBV) د نائف لەشىدا.

فايرۇسى جگەرى ژ جورى E:

فايرۇسى جگەرى ژ جورى E دەيتتە نياسين ب Hepatitis E Virus (HEV)، ھەوكرنا
جگەرى ژ جورى E دەيتتە ديتن ل جھېن رەوشەنبىرىيا نەندروستى و سەرەدەرى و رېكارېن
تەندروستى يىن نەباش ھەين.

چەوانىيا خۇپاراستن ژ فايرۇستىن جگەرى:

- ✓ باشتىن رېك ژ بۇ خۇپاراستن ژ فايرۇسان ب رېكا فاكسىنيە، بەلى ھەتا نوكة ژ بۇ
ژمارەيەكا زۇر ژ فايرۇسان فاكسىن نەھاتىيە دروستكرن.
- ✓ بكارهينانا دەستكىش و دەمامكان ل دەمى سەرەدەرىكرنى ل گەل كەسىن
تووشبوويى ب فايرۇسان.
- ✗ بكارنەھىنانا پىدقشيتن كەسى تووشبوويى ب فايرۇسى.

مەترىيىتىن ڧايرۇستىن جگەرى:

ئەگەر كەسى تووشىۋېتى ب ڧايرۇستىن جگەرى ب شىۋەيەك بىلەن نەھىتە چارەسەرگىن دىيىت بىيىتە ئەگەرى نەخۇشىيىتىن دۆمدرىژ يىتىن گىردايى جگەرى و ژكاركەڭتىن و لاۋازبۇونا جگەرى و دىيىت ھەتا بىيىتە ئەگەرى پەنچەشتىرا جگەرى.

ھۆكارىن دىنە ئەگەرى تووشىۋېتى ب ھەۋكنا جگەرى Hepatitis:

1. ڧايرۇستىن ھەۋكنا جگەرى ژ بەربەلاڧتىن ھۆكارانە، دىيىت ژ ئەگەرى جۆرەكى ڧايرۇسى يان ژ جۆرەكى پىر بىت، ژ جۆرىن ڧايرۇستىن ھەۋكنا جگەرى A, B, C, D, E
2. ژ ئەگەرى ڧەخوارنا پىژەيەكا زۇر ژ كحۆلى Alcoholic Hepatitis
3. ژەھراۋىيۇنا جگەرى ژ ئەگەرى بكارھىنانا مادەيتىن كىمىيى.
4. ھەۋكنا جگەرى ژ ئەگەرى بەرگىرىيا لەشى دژى خۇ ئەڧ جۆرە ژ جۆرىن دۆمدرىژ دەيتە ھۇمارتن، تىدا سىستەمى بەرگىرىيا لەشى ھىرشى جگەرى دكەت پىرىيا جاران ئەگەرى سەرەكى ناھىتە زانين، بەلى دىيىت لارىشەيتىن بۇماۋەيى يان ژىنگەھا دەۋرۈبەر پۇل تىدا ھەبىت.
5. بكارھىنانا ھندەك ژ جۆرىن دەرمانان.

نشانىن ھەبۇون و تووشىۋېتى ب ھەۋكنا جگەرى Hepatitis:

1. تا.
2. ھەستىكىن ب مالىدىيۋونى.
3. كىمبۇونا ھەزا خوارنى.
4. ھەلاڧتىن.
5. زكىتىشان.

6. تۆخېوونا پەنگى مىزى.
7. ئېشانا گەھان.
8. ھەبوونا نەخۇشېيا زەركى، زەربوونا پەنگى پىستى و چاقان.

چاوانىيا دەستىشانكنا ھەوكرنا جگەرى Hepatitis:

1. نۆژدارى تايبەھەند دى داخوازا مىژوويا خىزانى ل گەل نەخۇشېيتىن گىردايى جگەرى كەت.
2. ھەبوونا نېشانىن ھەوكرنا جگەرى (د لاپەرى چوويىدا ھاتىبە بەھسكەن).
3. پىشكىنېتىن فېزىكى.
4. پىشكىنېتىن خوينى ۋەكى پىشكىنېتىن فايرۆسى جگەرى Hepatitis Virus Test
5. پىشكىنېتىن شىان و كارى جگەرى L.F.T
6. گىرتنا سۆنەر و تېشكى Ultrasound, CT scan, or MRI
7. Liver Biopsy

پىشكىنېتا فايرۆسىن جگەرى ب فان شىۋازان دەينە نقيسىن:

- Hepatitis Virus Test
- HBV Test
- HCV Test
- Liver Virus Test
- Hepatitis (A,B,C,D,E) Virus Test

پشکینا ڦایروس **Human Immunodeficiency Virus Test - HIV**

[illegible]

سى جۇرئىن يىشكىنىيىن فائىرۇسى HIV دەھىنە ئەنجامدان؛

1. **Antibody Test:** ئەف پشكىننه دهيتە ئەنجامدان ژ بو چاقدىرىكرنا دژه تەننن فابرووسى HIV د ناف خوينى و تفيداً، سيستمى به رگرييا لەشى دەست ب دروستكرنا دژه تەنان دكەت ل دەمى هەبوونا تەننن زيانبەخش د ناف لەشيداً، HIV Antibody Test د شياندايه بهينه دەستنيشانكرن پشتى 3 هەتا 14 هەفتيان ژ تووشوونى ب فابرووسى.

2. **HIV Antibody/Antigen Test**: ئەف پشكىنننن دەيتە ئەنجامدان ژ بۇ چاقدېرىكرنا دژەتەنان و Antigens د ناڤ خوينىدا، Antigens دەيتە ھژمارتن ژ ڤايرۆسى، رېژەيا Antigens د ناڤ خوينىدا بلند دىت ژ بەرى دژەتەنن ڤايرۆسى HIV بەيتە دروستكرن، پترىيا جارن د شياندايە بەيتە دىت د 2 ھەتا 6 ھەفتىياندا ژ تووشوونى، ژ بەربەلاڤترن پشكىنننن ڤايرۆسى HIV دەيتە ھژمارتن.

3. **HIV Viral Load**: ئەف پشكىنننن دەيتە ئەنجامدان ژ بۇ دەستنىشانكرنا رېژەيا ڤايرۆسى HIV د ناڤ خوينىدا، د شياندايە رېژەيا ڤايرۆسى HIV بەيتە دەستنىشانكرن بلەزتر ژ ھەردوو پشكىنننن HIV ، Antibody Test ، HIV Antibody/Antigen Test

بۇچى پىدڤىيە پشكىنننن ڤايرۆسى **Human Immunodeficiency Virus (HIV)** بەيتە ئەنجامدان:

پشكىنننن HIV دەيتە ئەنجامدان ژ بۇ دەستنىشانكرنا ڤايرۆسى HIV، ڤايرۆسى HIV دىيە ئەگەرنى بەجوسىب نىدرى **AIDS, acquired immunodeficiency syndrome** ، كەسەن بووسوونى ب بەجوسىب نىدرى **AIDS** نوونى كىموونا خاەبن سىسەمى بەگرنى لەشى دىن و ب نىسكەرا مەرسى ل سەر ژىد وان بەندا دىت و دىت تووشى چەدىن

بەخوشبەن دى ئىن ئىرسىيەت و دروار ئى بەكى (ھەركىنن دومدىر، ھەركىنن پىقەن،
 ھەركىنن خورن بەخەسرى، بەلى ل ھەركىنن بەخەسرى HIV
 دىت ھەندەك دەرماتىن پالېستىكەر بۇ نەخۇشى بەيئە دان ژ بۇ پىستەفانىكەن و بەيىزكەن
 سىستەمى بەرگىيا لەشى ر بۇ بىرسى ز بوشوونى ب بەخوسىا نەرى AIDS.

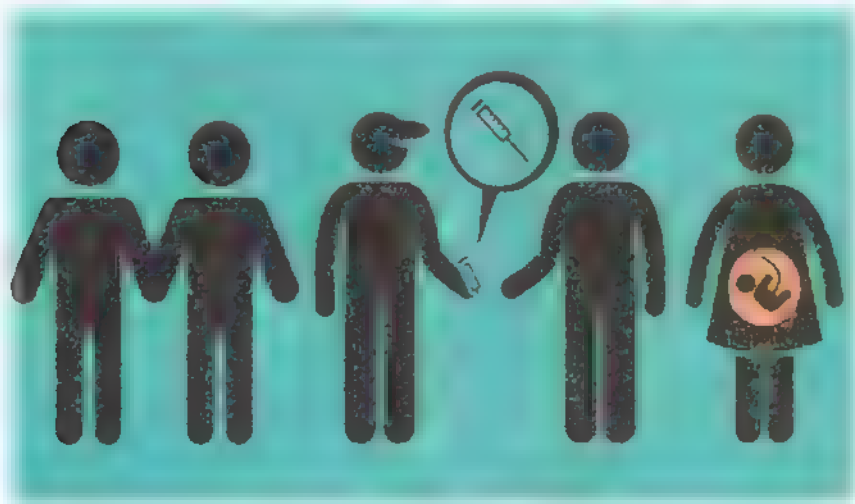
كەنگى پىدەفەيە پىشكىنىا فايرۇسى (Human Immunodeficiency Virus (HIV
 بەيئە ئەنجامدان:

باشتە ھەر كەسەك د نەقەرا ژيى 13 ھەتا 64 سالىيىدا پىشكىنىا فايرۇسى HIV
 ئەنجامبەدەت، فايرۇسى HIV دەيئە فەگواسىن ب پىكا بەركەفتن ل گەل خوينى يان
 كىيارا سىكىسى (جووتبوونى) ل گەل كەسنى نووشبووى ب فايرۇسى.

ھىندەك ژ بارودۇخىن دېنە ئەگەرىڭ ڧەگۇھاستنا ڧايرۇسى HIV:

1. ل دەمى پەگەزى نىر كىرارا سىكىسى ل گەل پەگەزى نىر دكەت.
2. ل دەمى ئەنجامدانا كىرارا سىكىسى ل گەل كەسى تووشبووى ب ڧايرۇسى.
3. ل دەمى ئەنجامدانا كىرارا سىكىسى ل گەل زىدەتر ژ تىك كەس يان ژى كىرارا سىكىسى يا ب كۆم(كۆمەل).
4. ل دەمى مەبۇونا گۇمانا بكارهينانا دەرزىن ژ بۇ كەسى ساخلەم بەرى ھىنگى ژ بۇ كەسى تووشبووى ب ڧايرۇسى ھاتىيە بكارهينان.
5. ئەگەر ژن يا ب دووگىان بىت و تووشبووى بىت ب ڧايرۇسى ئەگەر بىن ھەي ڧايرۇس بىيە ڧەگۇھاستن ژ بۇ زارۇكى ل دەمى ژدايكبوونى يان ل دەمى شىردانى.

ھىندەك ژ نىشاتىن تووشبوون ب ڧايرۇسى HIV:

1. تا.
2. خۇھدانا ب شەڧ.
3. ھەوكرن.
4. ھەستكرن ب ماندىوونى.
5. تىشانا گەھ و ماسۆلكەيان.
6. مەزنبوونا Lymph Nodes.
7. سەرئىشان.

ھىندەك ژ نىشانتىن توشىۋىۋى ب نەخۇشيا ئايدىزى AIDS:

1. ژدەستدانا كىشا لەشى.
2. بەردەوامبونا تايى.
3. خۇھدانا ب شەف.
4. ھەستىكرن ب ماندىۋونەكا زۆر و يىي ھەبونا ھۆكارەك دياركرى.
5. بەردەوامبونا زىچوونى ژ بۆ زىدەتر ژ ماۋەيى ھەفتىيەكى.
6. ھەۋكرنا پىئىكان.

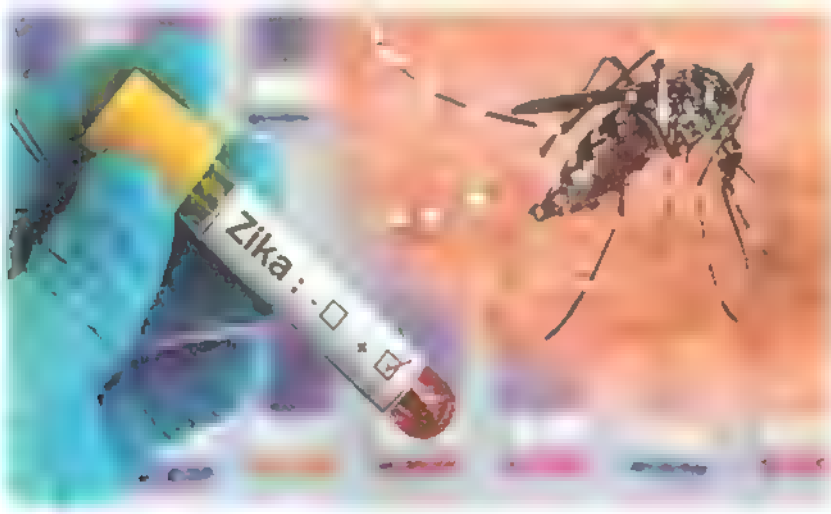

پىشكىنىنا قايرۆسى HIV ب فان شىۋازان دەيتە نقيسىن:

- Human Immunodeficiency Virus Test
- HIV Test
- HIV
- HIV antibody/antigen Tests
- HIV-1 and HIV-2 Antibody and Antigen Evaluation
- Human Immunodeficiency Virus Antibody Test
- HIV Antibody Test

پشکینا زیکا فایروس Zika Virus Test

زیکا هه وکرنه کا فایروسیه ب ریکا میشان به لافه دبیت، ههروهسا زیکا فایروس دهیته فه گوهاسن ل دهمن کرنا کریارا سیکسی دگه ل کهسن تووشبووی ب فایروسی یان ب ریکا ئافرهتا دووگیان ژ بو زاروکی. فایروس زیکا پتر ل جهتن کهش و ههوائی خولگیه یی هه دهیته دیتن. پتریا کهسین تووشبووی ب فایروسی نیشان ل دهف پیدانابن یان هندهک نیشانین کیم ژ بو چهند پوژین کیم ل دهف دیاردبن، بهل دبیت ل دهمن ئافرهت یا ب دووگیان بیت و تووشبووی بیت ب فایروس زیکا مهترسیین مهزن پیدابکهت، ل دهمن تووشوون ب فایروس زیکا د ماوهی دووگیانییدا د شماندانه بسته نه گهری ئاریشه یین زکماکی ودهکی نووسوون ب بارودوخی Microcephaly ز بو زروکی، بارودوخی Microcephaly د سبت کارتیکرنن ب هیر ل سهر گهش پ مهزیین راروکی بکهت د زک نأفرهتا دووگییدا، ههروهسا ل دهمن تووشبوون ب زیکا د ماوهی دووگیانییدا د شماندانه بیته نه گهری ئاریشه یین زکماکی یین دیر وهکی Miscarriage, Stillbirth. د هندهک بارودوختن دهگمه ندا زاروک و ییگه هشتی ژ نووشدن ب زیکا فایروس و تووشبوون ب نه خوشیه کی ب نافی Guillain-Barré syndrome (GBS)، بارودوخی GBS دبیت نه گهر ژ بو هندی سیسته من بهرگریا لهشی هیرش بکهته سهر بهشک ژ سیسته من ده ماره خانه یان.

بۆچى پىدېقىيە پىشكىنىنا زىكا فايروۇس بەيتە ئەنجامدان:

دى پىدېقى پىشكىنىنى بى ئەگەر يا ب دووگيان بى و تە گەشت ژ بۆ ئەوان جهان كرېيت
يىن پتر مەترسىيا تووشبوون ب فايروۇسى لى مەبن، يان ئەگەر يا ب دووگيان بى و كرىارا
سېكىسى دگەل كەسەكى ئەنجام دايتە ھەلگىرى فايروۇسى يىت يان گەشت ژ بۆ ئەوان جهان
كرېيت يىن پتر مەترسىيا تووشبوونى ب فايروۇسى لى ھەى.

كەنگى پىدېقىيە پىشكىنىنا زىكا فايروۇس بەيتە ئەنجامدان:

ھەر چەندە ل دەمى ھەبوونا تووشبوون ب زىكا فايروۇس ب شىوہەكى گشتى چ نىشان
ل سەر كەسى تووشبووى ديارنابىن، بەلى ل دەمى ھەبوونا نىشائىن تووشبوون ب فايروۇسى
زىكا پىدېقىيە پىشكىنىنا Zika Virus بەيتە ئەنجامدان.

ژ نىشائىن تووشبوون ب زىكا فايروۇس:

1. تا.
2. سەرتىشان.
3. سۆربوونا چاقان.
4. تىشاننا گەھان.
5. تىشاننا ماسۆلكەيان.
6. ھەستىيارىيا پىستى.

ئەرى قايروۆسى زىكا دەھىتە فەگوھاستن ژ كەسەكى بۇ كەسەكى دىتر؟

دشياندايە بھىتە فەگوھاستن ب رىكا ئافرەتا دووگيان ژ بۇ زارۆكى، ھەرودەسا ب رىكا سىكسى دگەل كەسى تووشبووى ب قايروۆسى، ل دويىف دەزگەھى CDC باشترە ئافرەتەكا دووگيان كۆندومان ب كاريىنىت ل دەمى كرىارا سىكسى دگەل كەسەكى گومان لىكرى دگەت ب تايىەت ل دەمى گەشت كرىيت ژ بۇ ئەوان جھىن پتر مەترسىيا تووشبوونى لى ھەى يان ئەگەر ل ئەوان جھان بژىن، د ھندەك بارودۆختىن دەگمەندا ئەگەرى فەگوھاستنا قايروۆسى يا ھەى ل دەمى بەخشىنا خوينىدا يان ل دەمى چاندنا ئەندامىن لەشى. ل دويىف راپۆرتەكى ل وەلاتى بەرازىل قايروۆسى يىن ھاتىيە فەگوھاستن ب رىكا وەرگرتنا خوينى.

دى چەوا خۇ پارىزىن ژ تووشبوون ب زىكا قايروۆس؟

د بۇگەد ب فەلمس بە رىك خارەستەرىكە كا تەرەب ر بىكلاكر . بۇ قايروۆسى سىرى، سە، ژ بۇ خۇ پاراستن ژ قايروۆسى باشترە خۇ ب پارىزىن ژ پىئەدانا مىشان وەك ل بەر كرنا جلو بەرگىن درىژ(لەشى مروقى ب باشى ديارنەكەت) و ھەرودەسا خوارن و فەخوارنىن ب كاردەھىنى ژ مىشان دويربەكە و بلا د پاراستى بن و...ھتد، ب تايىەت ل دەفەرېن پتر مەترسىيا تووشبوونى ب قايروۆسى ھەى.

پشكىنينا زىكا قايروۆس ب فان شىوازان دەھىتە نقيسىن:

- Zika Virus Test
- Zika Antibody Test
- Zika RT-PCR Test
- Zika Test

پىشكىنىيا فايروۇسى HPV Test - Human Papillomavirus

مقا ژ پىشكىنىيا فايروۇسى Human Papillomavirus دەيتە ۋەرگرتن ژ بۆ دەستىنىشانكرنا فايروۇسى HPV ل دەف ژنان، فايروۇسى HPV كورتكرىيا فايروۇسى پاپىلوما مروۋە، ژ بەرە لاقتىرىن جورىن بە حوشىيىن دەپنە ۋە گۇھاستى ب رىكا سىكىسى دەپنە ھۆمەرتىن، ھەر جەدە رەلام زىك بووشى فايروۇسى HPV دىن بەلى ب سۈۋە بەكى كىشى با ھىنە ئىسەرگىن ئىشكىسا فايروۇسى HPV بېسە ئەنجامدان ژ لاسى رەلامانقە رەر كو ھەتا نوكة ھىج پىشكىنىيا كا HPV ژ بۆ زەلامان بە ھانىيە پەسەندىكر ژ لاسى FDA ۋە و دگەل بۆرىنا دەمى بىتى ھەبوونا ھىج نىشانە يەككى دى چارەسەربىن، پترىا ژىتىن تووشى فايروۇسى HPV دىن تووشى ھىج نىشانە يەك يان ئارىشە يەك تەندروۇستى نابىن، پترىا ئەو ژىتىن تووشىدىن ل ماۋەيتى سالەك ھەتا دوو سالاندا فايروۇس ل دەف نامىنىت بەلى ھىندەك جاران دىياندايە پترىا ھىندەك جاران ھەوكرىتىن دۆمدرىژ دىنە ئەگەرى تووشىبوون ب پەنچە شىرتى، پترىا جاران پەنچە شىرتا ھىندەك دىنى ل دەف ئافەتەن ژ ئەگەرى فايروۇسى HPV يە، ھەروەسا ل دەمى تووشىبوون ب فايروۇسى HPV دىياندايە بىيتە ئەگەرى تووشىبوون ب پەنچە شىرتا كۆمى (ئەندامى پىشتى، المستقيم، Rectal)، زىتى (المبەل)، كۆئەندامى نىرىنە، دەف و ھەروەسا ھەفكى.

بۇچى پشكىننا فاىرۇسى HPV دەيتە ئەنجامدان؟

پشكىننا فاىرۇسى HPV دەيتە ئەنجامدان ژ بۇ دەستىشانكرنا جۇرۇن فاىرۇسى HPV يىن دىنە ئەگەرى بەسجەسرا هېلكەدانى ل دەف ئافرەتان، پترىا جاران پشكىننا فاىرۇسى HPV دگەل پشكىننەكا دىتر دەيتە ئەنجامدان و دەيتە بنافكرن ب Pap Smear پشكىننەكا زۆر يا گرنگە پىرۇسىسەكە ل خانەيىن ئەناسايى يىن دىنە ئەگەرى پەنجەشترىا هېلكەدانى ل دەف ئافرەتان دەستىشان دكەت و ژ لايى نۇژدارا تايەتمەندا ئافرەتانقە سامپل دەيتە وەرگرتن ژ و دەيتە هنارتن ژ بۇ تاقىگەھى.

كەنگى پىدقايە پشكىننا فاىرۇسى HPV بهيتە ئەنجامدان؟

باشترە هەر ئافرەتەك د ژيىى ۲۵ ساليىى و د سەردا هەر يىنج سالان جارهكن پشكىننا فاىرۇسى HPV ب هەقبەشى دگەل پشكىننا Pap Smear ئەنجام بدەن.

تېيىنى:

پىدقۇيە ئافرەت دوو رۇژان بەرى ئەنجامدانا پىشكىنىنى دۇيرىكەقۇت ژ ھىدەك كاران ژوان.....

✗ پ كارھىنانا دەرمانىن زىي (المېھل).

✗ ئەنجامدانا كرىارا سىكىسى.

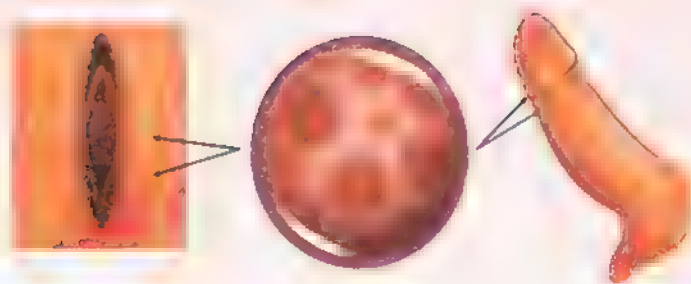
پامانا ئەنجامىن پىشكىنىنا قاپرۇسى HPV:

- ل دەمى ھەبوونا ئەنجامى ئەرتىنى وانە نەقەدېسا جورنى فاروسى HPV بى مەرسىدارە.

- ل دەمى ھەبوونا ئەنجامى ئەرتىنى وانە نەقەدېسا جورى فاروسى HPV بى مەرسىدارە بەلى مەرج سىبە نەخوش تووشى پەنجه شىرى بىيىت، بەلى دىيىت ئاماژە بىت ژ بۇ تووشبوونى دىھاتوویدا د قان بارودۇخاندا نۆزدارىن تايىبەتمەند دى داخووا ھىدەك پىشكىنىن دىتر كەن ژ بۇ شۇقەكرنا بارودۇخى ۋەكى Pap Smear يان Cervical Biopsy ۋ...ھتە.

پشکینین فایروسی HPV ب فان شیوازان دهیته نفیسین:

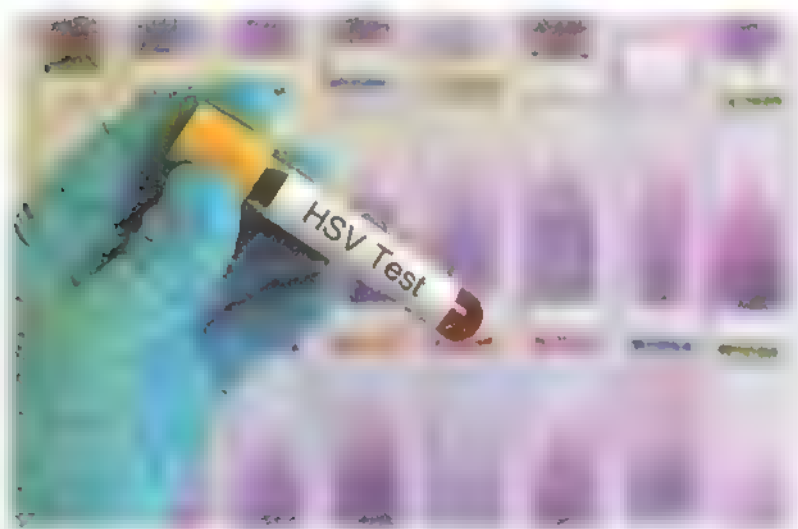
- Human Papillomavirus Test
- HPV Test
- HPV
- Human Papillomavirus
- Human Papilloma
- Papillomavirus Test
- Genital Human Papillomavirus Test
- High risk HPV Test
- HPV DNA Test
- HPV RNA Test

Human Papillomavirus (HPV)

پەشكەننا ڧايرۇسى ھېرپەس Herpes (HSV) Test

مەڧا ۋ پەشكەننا HSV دەھىتە ۋەرگرتن ۋ بۇ دەستىشانكەرنا ڧايرۇسى ھېرپەس، ھېرپەس ھەۋكەرنەكا پەستىيە ۋ ئەگەر ۋ توۋشېۋونى ب ڧايرۇسى ھېرپەس سىمپلەكسە، ڧايرۇسى ھېرپەس دەسە ئەگەرى بىرەكان نان بىرەس ب نارر دەسەس ھودىنر لەسەد، بىرنا ھران ڧايرۇسى HSV ل سەر دەڧ و لىڧ و ئەندامى رورى دەھىە دىس، دىشانىن ڧايرۇسى ھېرپەسدا ھەبە توۋشى مەشك و بىرەبا پەشى ۋەك بىيەت، دىيەن ڧايرۇسى ھېرپەس دەندەك بارودۇخانددا مەترىسپا توۋشېۋون ب ڧايرۇسى HIV و نەخوشىيەن ب پىكا سىكسى دەھىنە ڧەگۋەستەن زىدەتر لى بگەتن، ھەتا نوكە ھىچ چارەسەرىيەكا دووماھى و ڧاكسىن ۋ بۇ ڧى جورى ڧايرۇسى لەھاتىنە ڧەدەيتن.

جۆرتین فایرۆسی هێرپس:

1. HSV-1: پتیا جاران دبیته ئەگەرێ هه‌بوون و تووشبوون ب پرسکان و برینان ل ده‌ف و لیفان ژبه‌ر هندی ده‌یته نیاسین ب (هێرسا ده‌ف و لیفان).
2. HSV-2: پتیا جاران دبیته ئەگەرێ هه‌بوون و تووشبوون ب پرسکان و برینان ل سه‌ر ئەندامی زاوژی ژبه‌ر هندی ده‌یته نیاسین ب (هێرسا ئەندامی زاوژی).

پێکین شه‌گوه‌استنا فایرۆسی HSV:

1. راسته‌وخو ب پێکا پیستی له‌شی دگه‌ل جه‌ن برین لی په‌یدا‌بووی.
2. ب پێکا کریارا سیکسی (ئەندامی زاوژی).
3. ب پێکا کریارا سیکسی ژ لاین کۆمی (پشتی، المستقیم، Rectal) شه‌.
4. ماچکرن.
5. کیم جاران ژ ده‌یکا دووگیان یا تووشبووی ب فایرۆسی ژ بۆ زارۆکی ل ده‌می ژدایکبوونی.

بۆچی پشکیننا فایرۆسی هێرپس ده‌یته ئەنجامدان؟

1. ژ بۆ زانیانا بریتین ده‌ف و ئەندامی زاوژی ئەری ژ ئەگەرێ فایرۆسی HSV نه‌ یان ژیک نه‌.
2. ده‌ستنیشانکرنا هه‌وکریتین فایرۆسی HSV ل ده‌ف ژنن دووگیان.
3. ژ بۆ زانیانا ته‌ندروستییا زارۆکین ژنوی ژدایک بووی ئەری تووشبوویه ب فایرۆسی هێرپس یان نه‌ (ئەگەر ئا‌فره‌تا دووگیان تووشبووی بیت ب فایرۆسی دشیاندايه به‌یته شه‌گوه‌استن ژ بۆ زارۆکی ل ده‌می ژدایکبوونیدا).

كەنگى پىندىيە ڧايرۇسى ھىرپس بەيتە ئەنجامدان؟

ل دويڧ سەلتەرقى كۆنترۇلكرن و پاراستنا نەخوشىيان CDC دىتۇيت كەسپى نىشاس
تووشوون ب ڧايرۇسى HSV نەن سىدقى ب سىكىسى سە، بەلى دىيتن تە پىندقى ب
پىشكىنا ڧايرۇسى HSV بىت ل دەمى.....

1. ھەبوونا نىشانىن ڧايرۇسى ھىرپس ۋەكى پرسك يان برىن ل سەر دەڧ و ئەندامى
زاۋزى.

2. ھەڧزىنى/ا تە تووشبووى بىت ب ڧايرۇسى ھىرپس.

3. ئەگەر يا ب دووگيان بى ژ بۇ پاراستنا تە و زارۇكى ھەردوويان ژبەر كول دەمى ئافرەتا
دووگيان تووشبووى بىت ب ڧايرۇسى ھىرپس دىياندا ھەيە بىيتە ئەگەرى ڧەگوھاستنا
ڧايرۇسى ل دەمى ژدايكبوونى ژ بۇ زارۇكى.

4. ھەڧزىنى/ا تە بەرى نوۋكە تووشبووى بىت ب ڧايرۇسى ھىرپس يان ھەبوونا نىشانىن
ڧايرۇسى ل سەر ئەندامى زاۋزى.

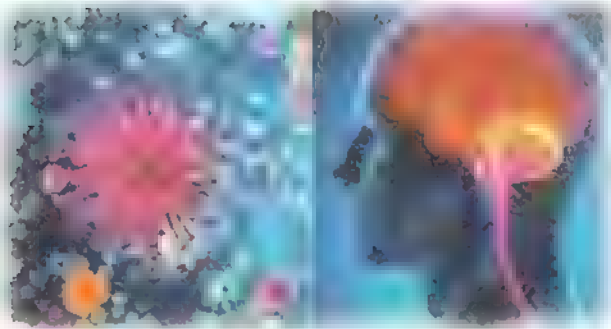

دی پیدځی ب پشکینا فایروسی هیږس بی ل ده می هه بوونا مه ترسیین توو شبوونی
ب نه خوشییت ب ریکا سیکسی دهینه څه گوهاستن، ژوان....

1. کرنا کریارا سیکسی یا ب کومل (ب کوم).
2. هه څینی ته کریارا سیکسی دگه ل هه مان په گزی څو نه نجام بدهت (نیر دگه ل نیری).
3. هه څینی/ ته توو شبووی بیت ب فایروسی HSV یان نه خوشییت دیتر یین ب ریکا کریارا سیکسی دهینه څه گوهاستن.

د بارودوځین گه له کین ده گم نه د شیانین فایروسی HSV دا هیه بیته نه گهری هه وکرنا
په رده یا میشکی و هه وکرنا میشک و بربره یا پشتن ب بارودوځین گه له ک مه ترسیدار دهینه
ب نافکر، دی پیدځی ب پشکینا فایروسی HSV بی ل ده می هه بوونا نیشانین توو شبوون
ب تیکچوونین میشک و بربره یا پشتن ژوان....

1. سه ر ټیشانه کا بهیز.
2. تا.
3. په قبوونا ملی.
4. گیزبوون.
5. هه ستیاری ب پروناهیین.

رامانا نه نجامین پشکینا فایروسی هیږس:

- ل ده می نه نجامی پشکیننی نه ریڼی ده رکه فت واته فایروسی HSV نه هاته دیتن ب رامانا
نه بوونا فایروسییه، به ل گه له ک جاران دبیت توو شبووی بی ب فایروسی به ل د پشکینیدا
نه هاتیه ده ستینشانکرن دبیت ژ نه گهری کیمیا فایروسییه د ناف سامپلیدا یان ژیک نه و

سامېلې هاتېیه وه رگرتن ژ نه خوشی ب دروستی نه هاتېیه وه رگرتن ب تایه تی ژیک ل ده مې هه بوونا نیشانین فایرۆسی باشته دووباره پشکین بهیته نه جامدان ژ بو پشتراسټوون ژ نه جامې پشکینې.

- ل ده مې نه جامې پشکینې ب نه رینی ده رکه فت واته فایرۆسی HSV هاتېیه دیتن، ل ده مې هه بوونا نیشانین فایرۆسی ب پامانا تووشوون ب فایرۆسیه د نوکه دا، ل ده مې نه بوونا نیشانین فایرۆسی ل سه ر نه خوشی و نه جامې پشکینې ب نه رینی ده رچوو ب پامانا تووشوون ب فایرۆسی د پابردوویدا پادگه هینیت.

پشکینا فایرۆسی هیرپس ب فان شیوازان دهیته نفیسین:

Herpes Test ●

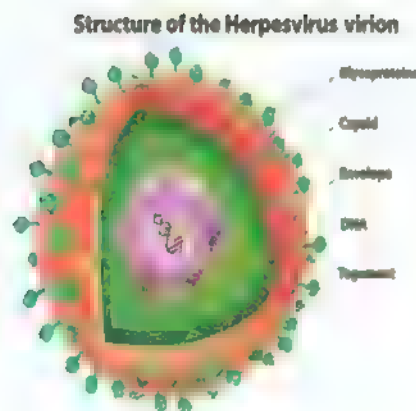
HSV Test ●

Herpes Simplex Viral Culture Test ●

HSV-1 antibodies Test ●

HSV-2 antibodies Test ●

HSV DNA Test ●

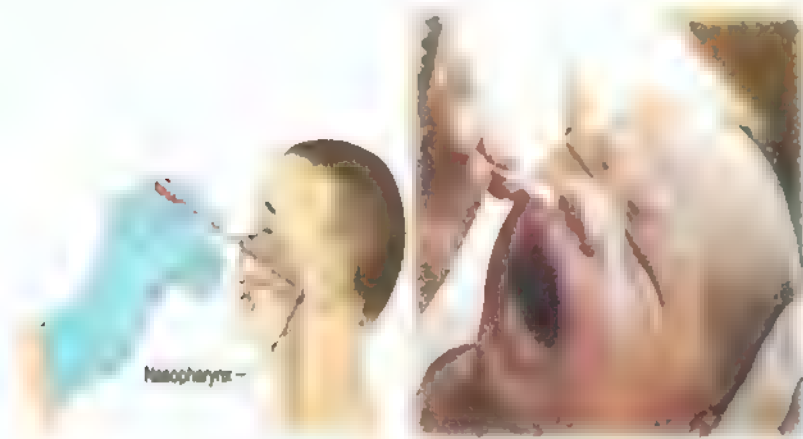
پىشكىننا ڧايرۇسىن RSV - Respiratory Syncytial Virus Tests

مفا ۋ پىشكىننا ڧايرۇسى RSV دەھىتە ۋە رگرتن ۋ بۇ دەستىشاشانكرنا ڧايرۇسى RSV، Respiratory Syncytial كورنكرىيىن ڧايرۇسى كۆنەندامى ھەناسەدانىيە، كۆنەندامى ھەناسى ۋ ھەردووك سىھان، دىفن و گەورىيىن پىكدەھىتن، ڧايرۇسى RSV ب ساناهى ۋ كەسەك بۇ كەسەك دىتر دەھىتە ڧەگۋھاستن، پترىيا زارۇكان د تەمەنى دوو سالىيىدا توۋوشى ڧايرۇسى RSV دىن پترىيا جاران نىشانىن شىك ۋەكى سەپما و پەرسىش بىخوڧەدگرىت، بەلى د شىدىن ڧايرۇسى RSV دا ھەيە سىسە نەگەرى كىشەيىن ۋرۇد د زارۇكىن زۇر بچويىك يان كەستىر ب تەمەن بىن سىستەمى بەرگرىپ لەنى وان د لاواز.

بۆچی پشکینا فایروسی RSV دهیته نه جامدان؟

پتیا جاران پشکینا فایروسی RSV ژ بو زاروک و که سین ب ته مه ن دهیته نه جامدان یان ب شپوهیه کي گشتی یین سیسته می بهرگریا له شی وان یا لاوا، پتیا جاران دهیته نیاسین ب (وهرزی فایروسی RSV) دهیته نه جامدان، ل وه لاته ک ژ بوی وه لاته ک دیر جودایه به لی ل وه لاته کي وه کی ویلایه تین ئیکگرتی یین ئه مریکا ژ نافه پاستا پایزی ده ستیپدکته و ل ده ستیپکا بهاریدا ب دوماهییک دهیت د شیاندايه فایروسی RSV وه کو فایروسی وهرزی بهیته بنا فکرن.

کهنگی پیدفیه پشکینا فایروسی RSV بهیته نه جامدان؟

پتیا جاران زاروکین پیگه هشتی و که سین ته ندروست و ته مه ن گونجایی پیدفی ب نه جامدانا پشکینا فایروسی RSV ناکه ن ژ بهر کو پتیا جاران ل ده می توو شپوونی ب تنی هنده ک نیشانه یین ده می و سفک دهر دکه فن ژوان وه کی ئاف هاتن ژ دفنی، بیهنژین، سه رنیشانه کا سفک، به لی ل ده می زاروکین ژ نوی ژدایکبووی و نه گه هشتی و که سین ب ته مه ن یین سیسته می بهرگریا له شی وان یا لاوا یان کومه کا نه خوشییان هه یین ل ده می هه بوونا نیشانین هه وکرنی پیدفیه پشکینا RSV نه جام بدن ژوان نیشانان.....

1. تا.
2. کۆخکه کا توند.
3. ب له ز هه ناسه دان، ب تایهت ل ده فی زاروکان.

4. ھەبونا كىشەيتىن ھەناسەدانى.
5. گوھۇرىنا رەنگى پىستى لەشى ژ بۆى رەنگى رەش.

پامانا ئەنجامىن پىشكىننا قايرۇسى RSV:

- ئەگەر ئەنجامى پىشكىننى نەرتىنى بوو ب پامانا نەبوون و نەفەدیتنا قايرۇسى RSV يىه، پىريا جاران ل فى دەمى دىيتن نىشان ژ ئەگەرى قايرۇسەكى دىتر فەبن.

- ئەگەر ئەنجامى پىشكىننى نەرتىنى بوو پامانا ھەبونا ھەوكونا قايرۇسى RSV يىه، دىيتن ل دەمى زارۇكەكى نوى بووى يان كەسەك ب تەمەن تووشى قايرۇسى RSV بن ل نەخوشخانىھى بېتە نئاندىن و چارەسەركن ل ژىر پراوژا نوژدارىن تايىبەتەندۇ، دىيتن نەخۇش پىدقى ب ئوكسىجىن و ئامىرەيى ھەناسەدانى يىت ئەوى دەيتە ب ئافكرن ب فېنتىلېتەر (Ventilator).

پىشكىننا قايرۇسى RSV ب فان شىوازان دەيتە نقىسىن:

- Respiratory Syncytial Virus Tests
- RSV Tests
- Respiratory Syncytial Antibody Test
- RSV Rapid Detection

پشکیننا فایرۆسین Measles and Mumps

ههردووک ههوکرتین Measles - Mumps ژ نهگهری فایرۆسین وهکی ئیک تووش دبن و پتیا جاران تووشی زارۆکان دبن و ب سانهی دهینه فهگواستن ژ کهسهکی بۆ کهسهکی دیت، پتیا جاران ل دهمی تووشبوون ب ههوکرتین Measles - Mumps د ماوهی ۱۴ رۆژاندا یان کیمتر چاره سهر دبن، به لی دسینن ههوکرتین Measles - Mumps دا هه به به نهگهری نارسهس مه زسن نه دروسی ژوان ههوکرتا میشکی (وهرمتا میشک و برهیا پشتی)، ژ نهگهری تووشبوون ب Measles نه خوش ههست پێ دکهت تووشبوویه ب سهرمایه کا توند یان نه نفله وانزایی و دبیته نهگهری پنیین سۆر ل سهر پیستی پتیا جاران ژ سهر و چاقان دهستیندکهن و هه می بهشین له شی پاشی فه دگرن، ههروه سا ژ نهگهری Mumps ی نه خوش ههست ب تووشبوون ب نه نفله وانزایی دکهت و دبیته نهگهری وهرمتا ب نازار یا لیکه پړننان.

بۆچى پشكىننا ھەۋكرنن Measles - Mumps دەپنە ئەنجامدان؟

1. ژ بۆ ھندى بھپتە زاننن ئەرى نەخوشى يا چالاکە يان نە ل دەمى ھەبوونا نىشاننن ھەۋكرنن.
2. ژ بۆ زانننا بەرگرىپى ل دژى ھەۋكرنان ژبەر كو پىشۋەخت فاكسىن ۋەرگرتىنە يان ژىك توۋشۋوپە ب ئىك ژ جۆرىن قايرۆسى.
3. ژ بۆ رىقەبەرىپىن گشتى پىن تەندروستى ژ بۆ پىشتراستىبون ژ رىزەيا بەلاقىۋونى د نافی كومەلگەھاندا.

كەنگى پىدقپىپە پشكىننا ھەۋكرنن Measles - Mumps بھپتە ئەنجامدان؟

ل دەمى ھەبوونا نىشاننن توۋشۋوپون ب ھەۋكرنن Measles - Mumps پىدقپىپە پشكىنن بھپتە ئەنجامدان.

نىشاننن توۋشۋوپون ب ھەۋكرنا Measles:

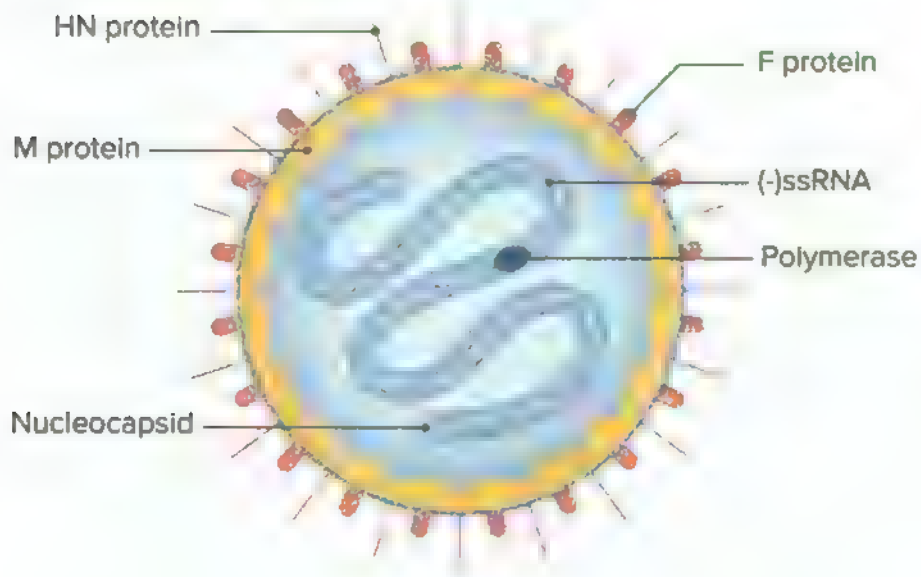
1. كۆخك.
2. تاپەكا توند.
3. خۇریان.
4. سۆربوونا چاقى.
5. ھاتنا خارى يا ئافى ژ دىنى.
6. پەلەپىن سېى پىن بچۈيك د نافی دەفیدا.

نیشانەن تۈۈشۈۈن ب ھەۈكرنا Mumps:

1. ۈەرمتن.
2. ئيشانا شەۈىلگى.
3. تا.
4. سەر ئيشان.
5. ئيشانا گۈها.
6. كىمبۈۈنا جەزا خۈارنى.
7. ئيشانا ماسۈلكەيان.
8. داعىراننا ب ئازار (بلع المۈم).

Paramyxoviridae: mumps virus

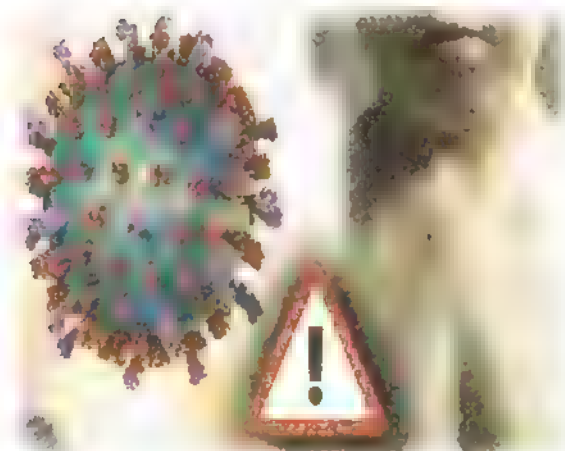
سەنتەرى كۆنترۆلكرن و خۇپاراستن ژ نەخۇشيان (CDC) پىشنيار دكەن زارۆك دوو
ژەمىن فاكسىنى MMR بدانن، MMR كورتكريا ھەرسىك فاپرۆستىن (Measles,

تاقېگه و شوقه کرنا پشکینین پزیشکی

(Mumps, Rubella) ژمه کې ډاکسینې پشتي ژدایکېوونې و ژهمې دووین بهری زاروک دهست ب خواندنې بکهن، ب شپوهه کې گسني باسربن چاره سهری ل درې قابروسان دانانا ډاکسینیه.

پشکینا ههردووک ههوکرتین Measles - Mumps ب فان شتوزان دهینه نفیسین:

- Measles and Mumps Tests
- Measles immunity Ttest
- Mumps immunity Test
- Measles Blood Test
- Mumps Blood Test
- Measles Viral Culture
- Mumps Viral Culture

بہ شوق سے

پیشکشیں ٹینا مینا

Vitamin Tests

پىژەيىن ئاسايى يىن پىشكىنا Vitamin D:

بەكە	پىژەيىن ئاسايى	بارودۇخ
ng/ml	د ئافىرە 0 - 20	پىژەيا گەلەك كىم
ng/ml	21 - 29	پىژەيا گەلەك كىم
ng/ml	30 - 70	پىژەيا ئاسايى
ng/ml	بىلندىر 70 >	پىژەيا بىلندىر بىلندىر

ھۆكارىن دىنە ئەگەرى بىلندىبونا پىژەيا Vitamin D د ئافى لەشىدا:

1. گەلەك مانا ل بەر تىشكا پۇژۇ.
2. بىلندىبونا پىژەيا كالىسويومى د ئافى لەشىدا.
3. خوارنا پىژەيا كە زۆر ژ سەرچاۋەيىن دەولەمەند بىتەمىن D
4. خوارنا پىژەيا كە زۆر ژ دەرمانىن بىتەمىن D يىن دىنە ئەگەرى بىلەز بىلندىبونا پىژەيا بىتەمىن D د ئافى لەشىدا.
5. بىكارھىنانا ھىندەك ژ جۇرپىن دەرمانان ۋەكى Rifampin

ھۆكارىن دىنە ئەگەرى كىمبىبونا پىژەيا Vitamin D د ئافى لەشىدا:

1. كىم بەركەقتىن ل گەل تىشكا پۇژۇ.
2. ھەبىبونا ئارىشەيىن گولچىسكان.
3. كىم خوارنا سەرچاۋەيىن دەولەمەند بىتەمىن D
4. تۇخىيا پەنگى پىستى Pigment Melanin دىتە ئەگەرى پىست كىمىر پىژەيا پىندى ژ بىتەمىنى ۋەربىگىت.
5. بىكارھىنانا ھىندەك ژ جۇرپىن دەرمانان ۋەكى Steroids

هندهك ژ ده رمانین دبنه نه گهری کیمبونا ریژه یا ڤیتامین D د ناڤ له شیدا:

- Laxatives
- Steroids (such as prednisone)
- Cholesterol-lowering drugs (such as cholestyramine and colestipol)
- Seizure-control drugs (such as phenobarbital and phenytoin)
- A tuberculosis drug (rifampin)
- A weight-loss drug (orlistat)

نیشانین بلندبوونا ریژه یا Vitamin D د ناڤ له شیدا:

1. کیمبونا کیشا له شی.
2. کیمبونا هه زا خوارنی.
3. هه لافیتن.
4. قه بزبون.
5. به رده وام هه سترن ب ماندیوونی.
6. به رده وام هه سترن ب لاوازبوونی.

نیشانین کیمبونا ریژه یا Vitamin D د ناڤ له شیدا:

1. هه سترن ب ماندیوونی.
2. پشتنیشان.
3. وه ریا نا پرچی.
4. هه سترن ب هه بوونا په ستانی.
5. لاوازبوونا هه ستیان.
6. نیشانا گه هان.
7. بلندبوونا په ستانا خوینی Hypertension
8. کیمبونا به گرییا له شی.
9. گوهورینا سرؤشتی که سی (تغیرات فی المزاج).
10. هه بوونا ناریشه یان د سیسته می هه رسکرنیدا.

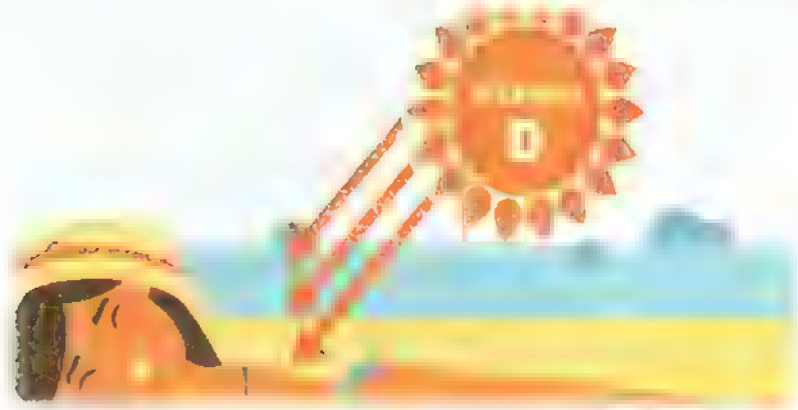
ئەگەر پېژەيا ڧىتامىن D زۆر يا كىم بىت و بۆ ماوئەكئ درېژ ب كىمى مېنىت دىبىت بارودۇڭىن ترسناكىن تەندىرۇستى ل دوىڧ ڭۇ بھىلىت وەكى:

- زىدەكرنا ئەگەرئىن مرنى ب نەڭۇشىيىن دلى.
- دى بىتە ئەگەرئى تووشبۇونا زارۇكان ب رەبۇيى.
- پەنجەشېر.

VITAMIN D

چارەسەرىيا كىمبۇونا پېژەيا ڧىتامىن D:

ڭووب نەر **تىشكا پۇژى** ب سىودەكى ر سەوڭو سەردكىرىن و تەندىرۇستىن رىڭد ر بوسىدوب رىدوب ڧىتامىن D د ئاف ئەسىدا، پاشان ب رىكا ڭوارنا سەرچاوەيىن دەولەمەند ب ڧىتامىن D يان ژى ب رىكا بكارهينانا دەرمانان، بەلى پىدڧىيە دەرمان ل ژىر چاڧدېرى و راويزا نۇژدارىن تايەمەندڧە بھىنە بكارهينان.

ھىندەك ژ سەرچاۋە يىن دەۋلەمەند ب ڧىتامىن D:

- پەنر.
- شىر.
- زەرکا ھىكى.
- كڧارك.
- شەربە تا پرتە قالى.
- ماسى، پروونى ماسيىن.
- گۆشتى سۆر.
- جگەر.

پىشكىنېن ڧىتامىن D ب ڧان شىۋازان دەيتە نڧىسىن:

- Vitamin D Test
- Vit.D Test
- Vitamin D
- D3
- 25 hydroxyvitamin D Test
- 25(OH)D Test

پشكېنىنا فېتامېن B12

مفا ژ پشكېنىنا B12 دھىتتە وەرگرتن ژ بۇ دەستىشائىكرنا پېژەيا فېتامېن B12 د ناف خوينىدا، نافى زانستى يى فېتامېن B12 (Cyanocobalamin) —، پېژەيا زېدە ژ فېتامېن B12 ب شېوېهكې پاستەوخۆ ل گەل مىزى دچىتە ژ دەرڤەي لەشى، فېتامېن B12 كارىن گرنى و پىدڤى د ناف لەشيدا ئەنجام ددەت ژ وان دروستكرنا خرۆكتىن سۆرىن خوينى، دروستكرنا DNA و تەندروستېوونا مېشكى و كارى دەماران و ... هتە. گرنىگە زېن دووگان ئاگەھدار بن ز پېژەب قىنامىن B12 د ناف لەشيدا ژ بۇ پارسىن و تەندروستېوون گيان و شېوېن زارۆكى، هەر ژ بەر ھندى پىدڤىيە ھەردوو پەگەز و د ھەر ژىيەكتىدا پېژەيا پىدڤى ژ فېتامېن B12 وەرېگرن چ ب پىكا خوارىن يان ب پىكا خوارنا دەرمانانڤە، بەلى پىدڤىيە دەرمان ل ژىر چاڤدېرىيا نۆدارىن تايەتمەندڤە بھىنە بكارھىنان، هەر ژ بەر ھندى ھەر بلىدبوون يان كىمبوونەك د پېژەيا ئاسايى يا فېتامىنىدا پەيدا بېيت دى ئارىشەيتن تەندروستى ل دويف خۆ ھىلىت.

پېژەيا ئاسايى يا پشكېنىنا فېتامېن B12:

• 160 - 950 picograms per milliliter (pg/mL)

ب شىۋەلەكرا گىشى ژ مفايىن ھەبوونا ڧىتامىن B12 د ئاف لەشىدا:

1. ھارىكارە ژ بۇ دروستىبوون و پىكتىخستنا DNA د ئاف لەشىدا.
2. ھارىكارىيا ھەلۇرنا ڧىتامىن B9 دكەت.
3. ب مفايە بۇ ھەرسى.
4. ب مفايە بۇ ژنا دووگيان.
5. ب مفايە بۇ پىستى لەشى و پىچى.
6. ب مفايە بۇ نەخۇشىپىن دلى.
7. ب مفايە بۇ كارتى مېشك و دەمارەكۆنەندامى.
8. ب مفايە بۇ دروستكرنا خروكىن سۆرىن خوينى.
9. پىگرىپى ل تووشبوون ب كىم خوينىپى دكەت.
10. پىگرىپى ل پەنجەشىپى دكەت.

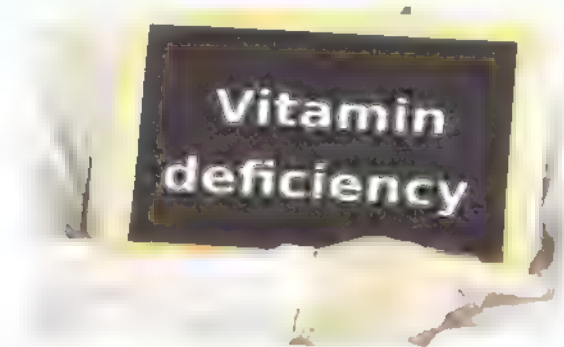

نیشانىن كىمبوونا پىژەيا ڧىتامىن B12 د ئاف لەشىدا:

1. ھەستكرن ب ماندىبوون و لاوازبوونى.
2. كىم خوينى.
3. نەمانا ھەزا خوارلى.
4. كىمبوونا كىشا لەشى.
5. تىكچوونا بارودۇخى دەروونى.
6. ھەبوونا ئارىشەيان د دىتتىدا.
7. زكچوون.
8. ھەستكرن ب فشارى.

ھندەك ژ بارودۆخىن تەندروستى يىن دېنە ئەگەرى كىمبونا پىژەيا قىتامىن B12 د
ناق لەشىدا:

1. كىمىيا خوینى ژ جورى Pernicious Anemia
2. نەخۇشىيا گەمى Celiac Disease (پشكىنىنا نەخۇشىيا سىلپاك (گەنم) ى ل بەشى
پشكىنىن گریدایى سىستەمى بەرگىيا لەشى دژى خۇ ھاتىيە بەحسكەرن و شروقه كەرن
ب شتوہەكى تېر و تەسەل).
3. نەخۇشىيا كرونس Crohn's Disease نەخۇشىيەكا بەرگىيا لەشى دژى خۇيە، دىيە
ئەگەرى ھەبونا ھەوكرىن دۆمدريژ د كۆئەندامى ھەرسكرىندا.
4. ھەوكرنا گەدەى Atrophic Gastritis

- ئەو كىژ مروقن يىن مەترىسيا تووشبون ب كىمبونا قىتامىن B12 ل سەر ھەي:
1. كەسىن ب تەمەن ب تايەت ئەو كەسىن ژيىن وان ژ 60 سالىيى دەربازبووى.
 2. زارۆك.
 3. ئەو مروقن سىستەمى Vegans (بەرھەمىن ئازەلى ناخۇن) پەپرەو دكەن.
 4. ئەو مروقن سىستەمى Strict Vegetarians پەپرەو دكەن.
 5. كەسىن نەخۇشىيا شەكرى ل دەف ھەي.
 6. ئەو مروقن يىن سەرچاوەيىن دەولەمەند ب قىتامىن B12 ناخۇن.

ھىندەك ژ دەرماتىن كارتىكرى ل رىژەيا فېتامىن B12 دكەن د نائى لەشىدا:

- Chloramphenicol , Chloromycetin
- Proton pump inhibitors, such as Prilosec and Prevacid
- H2 receptor blockers, such as Tagamet, Pepcid, and Zantac
- Metformin, for diabetes

ھىندەك ژ سەرچاۋەيىن دەولەمەند ب فېتامىن B12:

- چەرەزات ب گشتى و ب تايىبەت باھىف.
- شىر و پەنير و بەرھەمىن ئازەلى ب گشتى.
- كفارك.
- ھىك.
- گۆشتى سۆر.
- گۆشتى بالندەيان.
- ماسى.
- مريشك.
- جگەر.
- خوارلېن دەريايى.

پىشكىنېنا فېتامىن B12 ب فان شىۋازان دەيتە نفىسىن:

- Vitamin B12 Test
- B12 Test
- Cyanocobalamin Test

پشكەننا فېتامىن E

مفا ژ پشكەننا Vitamin E دەھىتە وەرگرتن ژ بۆ دەستىنشانكرنا پېژەيا فېتامىن E دناڤ خوينىدا، ھەروەسا فېتامىن E دەھىتە نياسىن ب Tocopherol يان Alpha-tocophero، فېتامىن E كارىن گرنىگ دناڤ لەشيدا ئەنجامدەت ژوان ھارىكارىيا كارى دەمارە و ماسۆلكەيان دكەت و پىگريكرن ل خوينمەيىن و ھەروەسا سىستەمى بەرگرييا لەشى بەئىز دكەت. فېتامىن E جورەكە ژ Antioxidant پىكھاتەيەكە خانەيان دپاريزىت ژ برىنداربوونى. پترىا خەلكى پېژەيا پىدقى ژ فېتامىن E ب پىكا خوارنان ب دەستفەدھىنن و ب شىوہەكى سروسى فېتامىن E دناڤ پېژەيەكا زۆر ژ خوارناندا ھەيە ژوان كەسكاتى و چەرەزات و...ھتد، ل دەمى بلندبوون يان كىمبوونا پېژەيا فېتامىن E دى مروفي تووشى چەندىن ئارىشەيىن جوراوجۆرىن ئەندروستى بىت.

پېژەيىن ئاسايى يىن پشكەننا فېتامىن E:

تەمەن	پېژەيىن ئاسايى	بەكە
زارۆك	3.0 - 18.4	µg/mL
پىنگەھشتى	5.5 - 17.0	µg/mL

که نگی پتدقییه پشکینا فیتامین E بهیته له نجامدان؟

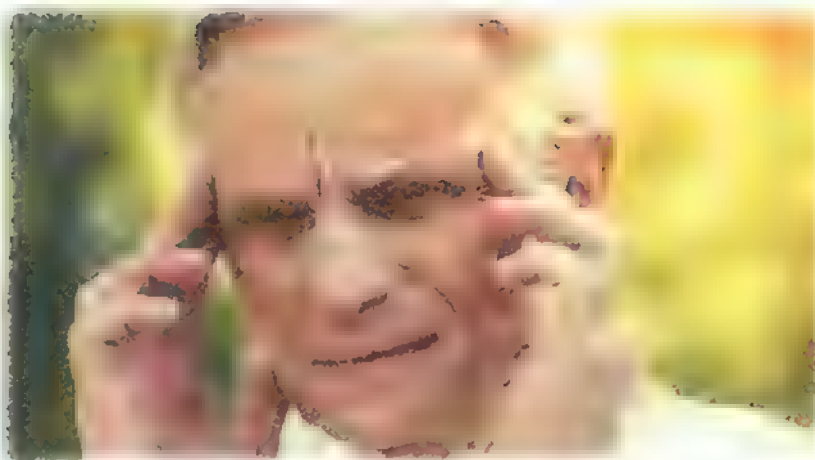
ل ده مئ هه بوونا نیشانین بلندبوون یان کیمبوونا ریژه یا فیتامین E دناف له شیدا پتدقییه پشکینا فیتامین E بهیته له نجامدان.

نیشانین بلندبوونا ریژه یا فیتامین E دناف له شیدا:

1. زکچوون.
2. سه رتیشان.
3. هه لافیتن.
4. هه سترن ب ماندیوون و لاوازوون.

نیشانین کیمبوونا ریژه یا فیتامین E دناف له شیدا:

1. لاوازوونا ماسۆلکه یان.
2. ب زه حمهت پتقه چوون.
3. هه بوونا ئاریشه یان د دیتنیدا.
4. کیمبوونا هش و بیران.

سەرچاۋە يېتىن دەۋلەت مەند ب ڧېتامين E:

- ئەڧوگادروو.
- سېپناخ.
- چەرەزات.
- كەسكاتى.
- ھېك.
- خوارىتىن دەريايى.

ژ مفايتن ڧېتامين E دئاف لەشيد:

1. ھاريكارە ژ بۆ كيمكرنا فشار و سترىمن.
2. ھاريكارە ژ بۆ بەرگريكرن ل دژى ئوكسىنەران.
3. مەترسىين تووشبون ب ئارىشە و ئەخوشىين گرىدايى دلى كيم دكەت.
4. ب مفايە ژ بۆ كەسەن ئارىشە يىن گرىدايى جگەرى يىن چەورىين ئە ژ ئەگەرى كحولى پەيدا بويىن (NAFLD) ھەين.
5. ھاريكارە ژ بۆ باشكرنا تەندروستيا پىستى لەشى.
6. ب مفايە ژ بۆ كەسەن ب تەمەن.
7. ھاريكارە ژ بۆ باشكرنا كارى سېھان.

پىندىقىيە رۇۋزانه چەند رېۋە(ملىگرام) ژ فېتامىن E وەربىگىرى:

تەمەن	كەسپن نە دووگيان		ئافرىتېن دووگيان	ئافرىتېن شىردەر
	نە شىردەر			
ژ دايكېوونى ھەتا شەش ھەيىيى	چار مىلىگرام			
۷ - ۱۲ ھەيىيى	پىنچ مىلىگرام			
۱ - ۳ سالىيى	شەش مىلىگرام			
۴ - ۸ سالىيى	ھەفت مىلىگرام			
۹ - ۱۳ سالىيى	يازىدە مىلىگرام			
۱۴ سالى و زىدەتر	پازىدە مىلىگرام	پازىدە مىلىگرام	پازىدە مىلىگرام	نۆزدە مىلىگرام

پىشكىننا فېتامىن E ب فان شىۋازان دەيتە نقىسىن:

- Vitamin E Test
- Vitamin E
- Tocopherol Test
- Alpha-tocopherol Test
- Vitamin E, Serum

پەشكەننا تەرشى فۆلىك Folic Acid Test

مفا ژ پەشكەننا Folic Acid دەيتە ۋەزگەرتن ژ بۇ دەستەنشانكەرنا پەژەيا تەرشى فۆلىك د نائف خوينىدا، تەرشى فۆلىك دەيتە ھەزمارتن فېتامين B9، ب كەزگ دەيتە رانن ژ بۇ دروستكەرنا ھەزگەن سورس ھوسى يەن تەندروست ۋ كارى سەزەكەيى خەۋكەن سۆزىن خوينى ھەگەھاستا نۆكەنجىيە ژ بۇ ھەمى لەشى، ھەزەسا تەرشى فۆلىك ب كەزگ دەيتە ھەزمارتن ژ بۇ گەشەكەرنا ناسايى يا زارۇكان د زكى ژنا دووگەندە، يەدقىيە ھەردوو پەگەزىن نىر ۋ سى پەژانە 400 micrograms ۋەزگەرتن ژ تەرشى فۆلىك، ب تايەت بەرى ھەيەكەن ز دووگەسوونى ۋ ۋەزگەرتن پەژەبەكە ناس ز تەرشى فۆلىك د ماۋەنى دووگەسوونا ژىندا دى زارۇكى ژ ئارپەشەيەن زكەمكى يەن مەشك ۋ سەزىيەبەندەكى پارتەت.

پەژەيا ناسايى يا پەشكەننا تەرشى فۆلىك:

6.12 - 38.52 nmol/L •

ب شېوه په کټي گشتي ژ مفایین هه بوونا ترشې فۆلیک یان فیتامین B9 د ناف له شیدا:

1. دروستکرنا خرۆکین سۆرین خوینن.
2. رېگرېیی ل نه پټکی و هه بوونا ناریشه یان ل دهف زارۆکي ژنا دووگیان دکهت.
3. هاریکاریا چاکبوون و دروستکرنا خانه یین پیستې له شی دکهت.
4. هاریکاریا پاراستن و گه شه یا شانه و ماسۆلکه یین له شی دکهت.
5. هاریکاره ژ بۆ کونترۆلکرنا ئاستي هیمۆگلوبینی.
6. هاریکاره ژ بۆ کیمکرنا نه گهرین تووشبوون ب نه خوشییین دلی ب تایهت جهلته یا دلی.
7. هاریکاره ژ بۆ کیمکرنا خه موکیین.
8. دبیته نه گهری کیمکرنا تووشبوون ب نه خوشیا زه هایمه ری.
9. ب مفایه ژ بۆ دروستکرنا DNA د ناف له شیدا.
10. رېگرېیی ل تووشبوون ب په نجه شیري دکهت.

بۆچی پیدفیه پشکینا ترشې فۆلیک بهیته نه نجامدان؟

نۆژدار دی داخوازا پشکینا Folic Acid کهت ل دهمن هه بوونا نیشانین نه ئاساییبوونا ریزه یا ترشې فۆلیک.

نیشانىن كىمبۇونا پىزەيا ترشى فۇلىك د نائ لەشىدا:

1. زىچوون.
2. قەبزبوون.
3. كىم خوینی، ژ نیشانىن كىم خوینی: (ماندىبوون، سەرئىشان، ھەستىكرن ب بېھتەنگىبوونى، زەربوونا پىستى لەشى، ئەئاسايىبوونا لىئاننىن دلى و ...ھتد).
4. كىمبۇونا ھەزا خوارنى.
5. ھەوكرنا لەزمانى.
6. زەربوونا پىستى لەشى.
7. زوى ژىيركرن يان ژدەستدانا ھزروبىران.
8. سەرئىشان.
9. ھەبوونا ئارىشەيان ل دەف زارۆكى ژ نوى ژداىكىبووى.
10. بەردەوام ھەستىكرن ب لاوازبوون و ماندىبوونى.
11. لاوازبوونا سىستەمى بەرگرىيا لەشى.

ھىندەك ژ سەرچاۋەيىن دەولەمەند ب ترشى فۇلىك يان فېتامىن B9:

- مۇز، پرتەقال، كىفى، گىزەر، سىندى، گىز و فېرەولا.
- ئەفۇگادروو، سىپناخ و شىلم.
- نىسك، نۆك و باقلىك.

- باجان.
- تۆفكىن
- گولبەرۋۆزان.
- باھىف.
- مرىشك.
- ماسى.
- جگەر.

تاقىگەھ و شىۋەكرنا پشكىتىن پزىشكى

رامانا ئەنجامىن پشكىنىنا ترشى فۆلىك يان فېتامىن B9:

- ل دەمى بلندبوونا پىژەيا ئەنجامى پشكىنىنى پىژەيا ئاسايى يا پشكىنىنى ب شىۋەيەكى گشتى ئارىشەيىن زۆر مەزن دروست ناكەت، بەلى ئەگەر يى ھەي بېيتە ھۆكار ژ بۆ كېمبوونا پىژەيا فېتامىن B12 د ئاف لەشىدا، لەشى مروقى يىدقىياتى ب فېتامىن B12 ھەيە ژ بۆ ھندى ب شىۋەيەكى دروست ترشى فۆلىك بېيتە بكارھىنان، ژ بەر ھندى ل دەمى كېمبوونا پىژەيا فېتامىن B12 د ئاف لەشىدا ب شىۋەيەكى دروست ترشى فۆلىك ناھىتە بكارھىنان.

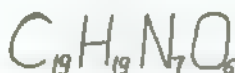
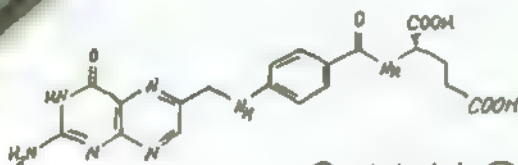
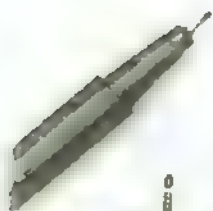
- ل دەمى كېمبوونا پىژەيا ئەنجامى پشكىنىنا ترشى فۆلىك پىژەيا ئاسايى دىيت بېيتە ئەگەرى:

- تووشبوون پ كېم خوينىنى.
- ھەبوونا ئارىشەيان ل دەمى ھەلۇزىنى، يان ھەبوونا ئارىشەيان د ھەلۇزىنا فېتامىن و كانزايدا.

پشكىنىنا ترشى فۆلىك ب فان شىۋازان دەيتە ئفىسىن:

- Folic Acid Test
- FA Test
- Vitamin B9 Test

Vitamin B9 (Folic Acid)

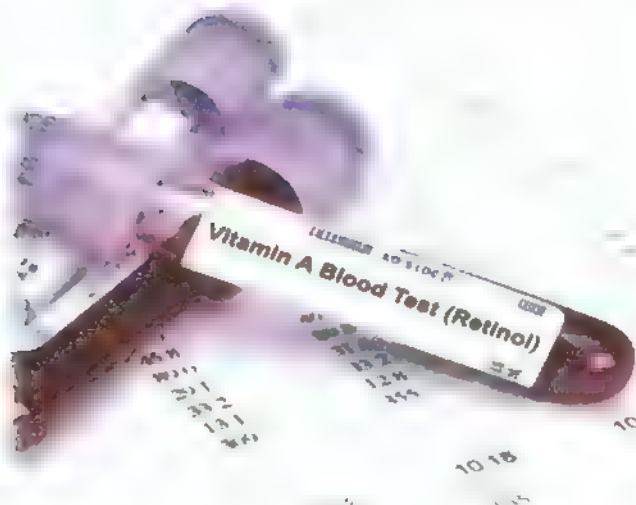

پشكنىنا فېتامىن A

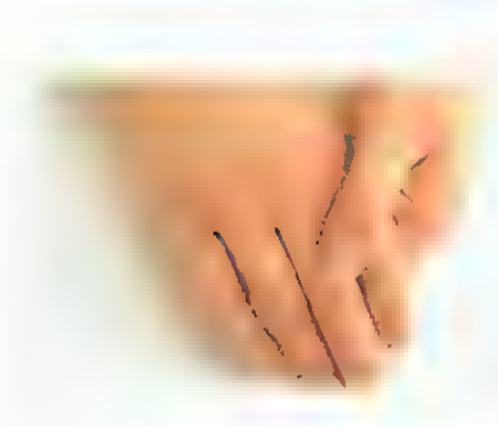
مفا ۋ پشكنىنا Vitamin A دەھىتە ۋەرگرتن ۋ بۇ دەستىشانكرنا رېژەيا فېتامىن A دناف خوينىدا، فېتامىن A دەھىتە نياسىن ب رېتىنۆل، فېتامىن A ب گىرنگ ۋ پېدۇقى دەھىتە ھژمارتن ۋ بۇ لەشى، رېتىنۆل مادەيەكنى خۇراكىيە ۋ بۇ تەندىرۇستىيا پىستىن لەشى ۋ چاڧ ۋ دىتنى گىرنگ ۋ ب مفايە، ھەروەسا ۋ بۇ تەندىرۇستىيا گەشەيا ھەستىيان ۋ پشەفانىكرنا سىستەمى بەرگىيا لەشى دۇى ھەۋكرن ۋ مىكرۇبان ۋ گەشەيا زارۇكى د زكى دەيكا دووگياندا ب مفايە، بلندبوونا رېژەيا فېتامىن A د شياندايە بىيە ئەگەرئ پەيدا بوونا نىشانىن ۋەكى خۇراندنا پىستىن لەشى ۋ سەر ئىشان ۋ ۋەريانا پرچىن ۋ...ھتد، ھندەك جازان پشكنىنا فېتامىن A دەھىتە ئەلجامدان ل دەمى ھەبوونا بارودۇخىن خراب يان دروست نەھەلۇينا مادەيتىن خۇراكى، ۋ بۇ پشتراستبوون ۋ ھەلۇينا رېژەيا پېدۇقى ۋ فېتامىن A ۋ بۇ لەشى.

رېژەيا ئاسايى يا پشكنىنا فېتامىن A:

• 0.69 - 2.09 micromol/L يان 20 - 60 mcg/dL

نیشانین کیمبوونا ریژه یا ڤیتامین A دناڤ له شیدا:

1. هسکبوونا چاف و پیست، پرچی.
2. ستویربوونا پیست له شی.
3. هه بوونا برینان ل سهر پیست له شی.
4. کیمخوینی.
5. دووباره بوونا هه وکرنا.

نیشانین بلندبوونا ریژه یا ڤیتامین A دناڤ له شیدا:

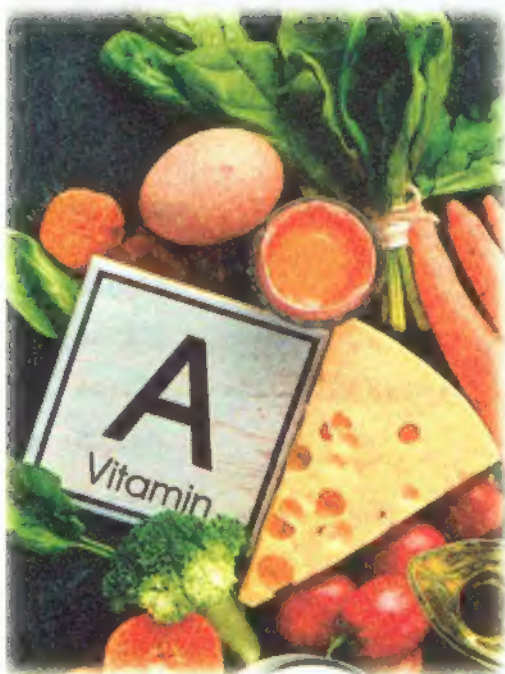
1. سه رتیشان.
2. هه لافیتن.
3. هه سترک ب ماندیوون و لاوازوون.
4. گیزبوون.
5. توپه بوون.
6. نیشانانا ماسولکه یان.
7. نیشانانا گه ه و هه ستیان.
8. وه ریان پرچی.
9. خوریان.
10. تیکچوونا کاری جگه ری.
11. هه وکرنا له زمانی.

هندهک ژ نه خوشیتین په یوه نندیدار ب کیم هه لمزینا ڤیتامین A:

- نه خوشیا سیلیاک (که می) Celiac Disease (پشکینا نه خوشیا سیلیاک (که می) ل به شی پشکینین گریډای سیستم به رگریا له شی دژی خو هاتییه شروقه کرن و به سکر ب شیوه یه کتیر و ته سه ل).

- نەخۇشيا رېخۆلە تورە (متلازمة القولون العصبي).
- نەخۇشيا كرۆنس (جۆره كه ژ نەخۇشييەن گرېدايى رېشيكان).

سەرچاۋەيىن دەولەمەند ب فيتامين A:

- گېزەر.
- سېناخ.
- برۆكلى.
- باجان.
- فلفل.
- مانگو.
- مېش.
- ھېك، شير و ماست.
- پەنير.
- ماسى.
- باھىف.

پشكىنا فيتامين A ب فان شىۋازان دەيتە نقيسين:

- Vitamin A Test
- Vitamin A
- Vit.A
- Retinol Test

کورتیه ک ژ ژیا نا نفیسهر و بهر هه څکه ری پهرتووکی

په یان سه دیق نه حمه د سلښانه یی

زمان (کور دی، عه ره بی، لینگلیزی).

خواندنا سه ره تایي ل قوتا بخانه یین به دینان و میتان

ب پله یین نایاب ب دوماهیک ئینایه، خواندنا نافنجی و

ناماده یی ل قوتا بخانه یین زرکا و برایه تی ب پله یین بهرز

ب دوماهیک ئینایه.

دهرچووئی کولیژا زانستین تهن دروستی به شئ شروڤه کرنا نه خوشیانه

(ژ پازده که سین ئیکه م بوو).

باوه رنما بکالوریوس ب شروڤه کرنا نه خوشیان (طب المختبرات) هیه.

ماموستایه ل کولیژا زانستین تهن دروستی ژ بو وانیه یین

پراکتیک (عملي) ژ بو ههرستیک به شتین (شروڤه کرنا نه خوشیان،

مایکرو بایولوجی، کیمیا ژیا نی یا کلینیکی)

ل زانکویا جیهان - دهووک.

سهرنفیسهری بابته تین زانستی و پزیشکیه ل گوڤارا

(گوردش یا زانستی - Magazine Kurdish Science).

ئیکه مین که سه ل سهرانسهری ههریما کوردستانئ (بادینان) پهرتووکه ک

دهرباره ی تاقیگه ه و شروڤه کرنا پشکینین پزیشکی به رهه څکری و نفیسایی و

چاپکری (ههروه سا بو ئیکه مین پهرتووکا پزیشکی ل سهرانسهری کوردستانئ

د کیمترین ده مدا چاپا ئیکتی ب دوماهیک هات).

پهرتووکا (تاقیگه ه و شروڤه کرنا پشکینین پزیشکی) ژ به رهه څکرن و نفیسینا

په یان سه دیق نه حمه د سلښانه یی دبته ئیکه مین پهرتووکا پزیشکی ل

سهرانسهری کوردستانئ (بادینان) دووباره پشتی چاپا ئیکتی د ماوه یه کئ گه له ک

کورتدا ب دوماهیک هاتی، چاپا دوویئ هاته چاپکرن و نوکه ل

به رده ستئ خواندنه څانان دایه.

پهرتووکا (تاقیگه ه و شروڤه کرنا پشکینین پزیشکی) ژ به رهه څکرن و نفیسینا

په یان سه دیق نه حمه د سلښانه یی دبته ئیکه مین پهرتووکا پزیشکی

ل سەرانسەرى كۆردەستان و ئىراق و پىرىيا وەلاتىن پۇژھەلاتا ئافەراست
كوژ دوو بەرگان پىكدهيت و پىر ژ ۵۶۵ لاپەران.

ئىكەمىن كەسە ل سەرانسەرى ھەرىما كۆردەستانى (بادىنان)
پەرتووكەك دەربارەى قىراگەھشتىن دەستپىكى (اسعافات الاولیة) ئامادە و
بەرھەفكىرى، نقتىسایى و چاپكىرى.

پىر ژ پازدە باوەرنامەيتن (نافخۆيى - دەرەكى) ھەتا نوکە
ب دەستقەئىناينە دەربارەى بابەتین جودا جوداين گرىدايى
شروڤەكرنا پشكىنان و تاقىگەھىن پزىشكى.

دەھ باوەرنامەيتن (نافخۆيى - دەرەكى) ھەتا نوکە ب دەستقەئىناينە
دەربارەى قىراگەھشتىن دەستپىكى (اسعافات أولیة).

پاھىنەرە د بوارى شروڤەكرنا زانستى تاقىگەھىن پزىشكى
(تىورى - پراكىك).

پاھىنەرە د بوارى قىراگەھشتىن دەستپىكى (اسعافات أولیة)
(تىورى - پراكىك).

دگەل چەندىن پىكخراوين نافخۆ و بىانى كاركرىە وەكى پاھىنەر
د بوارىن گشتى يىن دەربارەى ساخلەمى و تەندروستىيىدا و ب تايەتى
د بوارىن شروڤەكرنا زانستى تاقىگەھىن پزىشكى و قىراگەھشتىن
دەستپىكى (اسعافات أولیة).

پشكدارى دەھان خۆل و كورس و سەمىنار و كۆر و وۆرك شۆپىن دەربارەى
بابەتین زانستى و پزىشكى يىن جوراوجۆر و گەشەپىدانى كرىيە،
پشكدارى دەھان كارىن خىرخوازی كرىيە.

ب دەھان باوەرنامەيتن گرىدايى بابەتین جوراوجۆرىن ئايىنى
و گەشەپىدان و... ھتد دەستقەئىناينە.

ب دەھان سەمىنار پىشكىشكرىنە دەربارەى بابەتین گرىدايى
ساخلەمى و تەندروستىيى ب شىوہىك گشتى و ب تايەتى ژىك
دەربارەى زانستى تاقىگەھىن پزىشكى و قىراگەھشتىن دەستپىكى
(اسعافات أولیة) ب ھەردووك شىوازين (تىورى - پراكىك).

بەردەوامە د خزمەتكىرنا نەخۆشاندا ل نەخۆشخانەيان
(حكومى - تايەت).

دووماھىيا

بەرگى ئىككى